

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku
wraz z opinią biegłego rewidenta

Spis treści

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	4
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	5
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	6
Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	8
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych.....	10
Informacje dodatkowe i noty objaśniające.....	12
1. Wstęp	12
2. Skład Grupy PZU.....	12
3. Struktura akcjonariatu	28
4. Skład Zarządu, Rady Nadzorczej i Dyrektorzy Grupy.....	29
5. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości	31
6. Kluczowe szacunki i osądy	63
7. Sprawozdawczość dotycząca segmentów.....	69
8. Zarządzanie ryzykiem	76
9. Zarządzanie kapitałem własnym.....	103
10. Wartość godziwa.....	106
11. Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto.....	115
12. Przychody z tytułu prowizji i opłat.....	116
13. Przychody netto z inwestycji	116
14. Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji.....	117
15. Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej.....	117
16. Pozostałe przychody operacyjne	118
17. Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	118
18. Zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych	119
19. Koszty akwizycji.....	120
20. Koszty administracyjne.....	120
21. Koszty pracownicze	120
22. Pozostałe koszty operacyjne	121
23. Koszty finansowe	121
24. Różnice kursowe	122
25. Zysk na jedną akcję	122
26. Podatek dochodowy	123
27. Podatek dochodowy w innych całkowitych dochodach.....	124
28. Wartości niematerialne	125
29. Wartość firmy	127
30. Rzeczowe aktywa trwałe	129
31. Nieruchomości inwestycyjne	131
32. Jednostki wyceniane metodą praw własności.....	133

33. Aktywa finansowe	136
34. Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych.....	149
35. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	150
36. Utrata wartości aktywów finansowych i należności	152
37. Szacowane regresy i odzyski.....	156
38. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.....	157
39. Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	158
40. Odroczone koszty akwizycji	158
41. Inne aktywa	159
42. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	159
43. Aktywa przeznaczone do sprzedaży.....	160
44. Wyemitowany kapitał podstawowy oraz inne kapitały przypadające udziałowcom jednostki dominującej.....	160
45. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	162
46. Kontrakty inwestycyjne	167
47. Rezerwy na świadczenia pracownicze	167
48. Inne rezerwy	169
49. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.....	172
50. Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego.....	174
51. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	174
52. Inne zobowiązania	175
53. Informacja dodatkowa do pozostałych wpływów i wydatków operacyjnych.....	176
54. Aktywa stanowiące zabezpieczenie należności, zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych.....	177
55. Aktywa i zobowiązania warunkowe.....	177
56. Sprawy sporne.....	178
57. Transakcje z podmiotami powiązanymi.....	184
58. Zatrudnienie	188
59. Pozostałe informacje	189

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	Nota	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013 (przekształcone)
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	11	16 884 639	16 480 003
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto		(349 912)	(257 037)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto		16 534 727	16 222 966
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej netto		(105 357)	25 803
Składki zarobione netto		16 429 370	16 248 769
Przychody z tytułu prowizji i opłat	12	350 764	299 169
Przychody netto z inwestycji	13	1 793 838	1 866 650
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	14	427 147	42 547
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	15	512 533	605 358
Pozostałe przychody operacyjne	16	537 633	485 221
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych		(11 733 228)	(11 195 277)
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych		191 520	34 053
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	17	(11 541 708)	(11 161 224)
Zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych	18	(14 031)	(77 715)
Koszty akwizycji	19	(2 147 024)	(2 015 938)
Koszty administracyjne	20	(1 527 699)	(1 406 480)
Pozostałe koszty operacyjne	22	(907 740)	(705 599)
Zysk z działalności operacyjnej		3 913 083	4 180 758
Koszty finansowe	23	(219 865)	(61 664)
Udział w zyskach netto jednostek wycenianych metodą praw własności		(1 525)	1 404
Zysk brutto		3 691 693	4 120 498
Podatek dochodowy	26		
- część bieżąca		(673 506)	(885 776)
- część odroczone		(50 560)	60 233
Zysk netto, w tym:		2 967 627	3 294 955
- zysk przypisywany właścicielom kapitału własnego jednostki dominującej		2 967 731	3 293 496
- zyski (straty) przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących		(104)	1 459
Zysk netto z działalności kontynuowanej przypisywany właścicielom kapitału własnego jednostki dominującej		2 967 731	3 293 496
Zysk (strata) netto z działalności zaniechanej		-	-
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych	25	86 351 949	86 351 949
Podstawowy i rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych)	25	34,37	38,14

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	Nota	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013 <i>(przekształcone)</i>
Zysk netto		2 967 627	3 294 955
Inne całkowite dochody	27	17 193	(104 482)
Podlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat		10 580	(119 829)
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży		8 475	(120 101)
Różnice kursowe z przeliczenia		2 287	292
Inne całkowite dochody jednostek wycenianych MPW		(182)	(20)
Niepodlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat		6 613	15 347
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych		13 504	14 445
Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych		(6 891)	902
Dochody całkowite netto, razem		2 984 820	3 190 473
- dochody całkowite przypisywane właścicielom kapitału własnego jednostki dominującej		2 984 916	3 189 009
- dochody całkowite przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących		(96)	1 464

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Aktywa	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (przekształcone)	1 stycznia 2013 (przekształcone)
Wartości niematerialne	28	868 692	308 726	183 238
Wartość firmy	29	785 663	8 519	8 474
Rzeczowe aktywa trwałe	30	1 001 609	927 281	992 317
Nieruchomości inwestycyjne	31	2 236 062	1 474 770	564 404
Jednostki wyceniane metodą praw własności	32	66 311	48 595	-
Aktywa finansowe		56 759 976	55 085 728	50 389 065
Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	33.1, 36	19 983 689	18 859 902	21 117 559
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	33.2, 36	2 985 322	1 920 112	3 824 409
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	33.3, 36	19 096 484	19 904 176	15 694 482
Pożyczki	33.4, 36	14 694 481	14 401 538	9 752 615
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych	34, 36	3 068 813	2 671 964	1 840 873
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	35, 36	753 115	526 605	749 334
Szacowane regresy i odzyski	37	127 262	129 950	121 632
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	38	26 957	16 949	13 963
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	39	368	34 895	80 646
Odroczone koszty akwizycji	40	712 066	609 819	574 489
Inne aktywa	41	235 250	195 449	178 646
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	42	324 007	569 157	262 063
Aktywa przeznaczane do sprzedaży	43	606 610	178 897	46 962
Aktywa, razem		67 572 761	62 787 304	56 006 106

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej (kontynuacja)

Kapitały i zobowiązania	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (przekształcone)	1 stycznia 2013 (przekształcone)
Kapitały				
Wyemitowany kapitał podstawowy oraz inne kapitały przypadające udziałowcom jednostki dominującej				
Kapitał podstawowy	44.1	86 352	86 352	86 352
Pozostałe kapitały		9 885 791	9 061 351	9 105 375
Akcje własne		(110)	(110)	-
Kapitał zapasowy	44.2	9 678 921	8 855 999	8 780 212
Kapitał z aktualizacji wyceny	44.3	248 543	242 297	363 167
Pozostałe kapitały rezerwowe		66	-	-
Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych		(6 179)	902	-
Różnice kursowe z przeliczenia	44.4	(35 450)	(37 737)	(38 004)
Niepodzielony wynik		3 194 193	3 963 587	4 998 404
Zysk z lat ubiegłych		226 462	2 397 137	4 998 404
Zysk netto		2 967 731	3 293 496	-
Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego		-	(1 727 046)	-
Udziały niekontrolujące		1 292	16 341	79 138
Kapitały, razem		13 167 628	13 127 631	14 269 269
Zobowiązania				
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	45	40 166 885	37 324 416	35 400 778
Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego		5 250 103	4 540 011	4 537 167
Rezerwa ubezpieczeń na życie		16 281 625	16 048 191	15 675 243
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia		7 770 351	6 586 781	5 878 445
Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent		5 997 595	5 761 332	5 660 281
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych		2 291	2 893	4 227
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe		439 364	477 987	531 617
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający		4 425 556	3 907 221	3 113 798
Kontrakty inwestycyjne	46	1 108 107	2 121 037	2 299 147
- o gwarantowanych i ustalonych warunkach		520 840	1 250 492	1 297 224
- na rachunek i ryzyko klienta		587 267	870 545	1 001 923
Rezerwy na świadczenia pracownicze	47	120 070	123 380	107 307
Inne rezerwy	48	191 206	192 906	267 456
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	49	398 433	255 399	357 557
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	50	53 770	53 372	21 658
Instrumenty pochodne	8.6.2	625 844	237 749	130 147
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	51	2 127 527	-	-
Inne zobowiązania	52	9 361 277	9 351 414	3 152 787
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	43	252 014	-	-
Zobowiązania, razem		54 405 133	49 659 673	41 736 837
Kapitały i zobowiązania, razem		67 572 761	62 787 304	56 006 106

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	Kapitał podstawowy	Kapitały oraz rezerwy przypisywane właścicielom kapitału podstawowego jednostki dominującej								Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny, razem
		Pozostałe kapitały					Niepodzielony wynik					
		Akcje własne	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	Różnice kursowe z przeliczenia	Zysk z lat ubiegłych	Zysk netto			
Nota	44.1		44.2	44.3			44.4					
Stan na 1 stycznia 2014 roku	86 352	(110)	8 855 999	242 297	-	902	(37 737)	3 963 587	-	13 111 290	16 341	13 127 631
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	-	-	-	8 475	-	-	-	-	-	8 475	-	8 475
Inne całkowite dochody jednostek wycenianych MPW	-	-	-	-	-	(190)	8	-	-	(182)	-	(182)
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-	2 279	-	-	2 279	8	2 287
Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	-	-	-	-	-	(6 891)	-	-	-	(6 891)	-	(6 891)
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych	-	-	-	13 504	-	-	-	-	-	13 504	-	13 504
Inne całkowite dochody netto, razem	-	-	-	21 979	-	(7 081)	2 287	-	-	17 185	8	17 193
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	-	-	-	-	2 967 731	2 967 731	(104)	2 967 627
Całkowite dochody razem	-	-	-	21 979	-	(7 081)	2 287	-	2 967 731	2 984 916	(96)	2 984 820
Pozostałe zmiany, w tym:	-	-	822 922	(15 733)	66	-	-	(3 737 125)	-	(2 929 870)	(14 953)	(2 944 823)
Podział wyniku finansowego	-	-	800 257	-	66	-	-	(3 736 288)	-	(2 935 965)	-	(2 935 965)
Dokapitalizowanie PZU Lietuva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	138	138
Skup akcji Armatury Kraków SA	-	-	6 095	-	-	-	-	-	-	6 095	(15 983)	(9 888)
Nabycie spółek zależnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	892	892
Sprzedaż przeszacowanych nieruchomości	-	-	16 570	(15 733)	-	-	-	(837)	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2014 roku	86 352	(110)	9 678 921	248 543	66	(6 179)	(35 450)	226 462	2 967 731	13 166 336	1 292	13 167 628

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym (kontynuacja)

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym (przeształcone)	Kapitał podstawowy	Kapitały oraz rezerwy przypisywane właścicielom kapitału podstawowego jednostki dominującej								Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny, razem
		Pozostałe kapitały					Niepodzielony wynik					
		Akcje własne	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	Różnice kursowe z przeliczenia	Zysk z lat ubiegłych	Zysk netto	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)			
Nota	44.1		44.2	44.3		44.4						
Stan na 1 stycznia 2013 roku	86 352	-	8 780 212	363 242	-	(38 004)	4 998 329	-	-	14 190 131	79 138	14 269 269
Zmiany zasad rachunkowości	-	-	-	(75)	-	-	75	-	-	-	-	-
Stan na 1 stycznia 2013 roku po uzgodnieniu do danych porównywalnych	86 352	-	8 780 212	363 167	-	(38 004)	4 998 404	-	-	14 190 131	79 138	14 269 269
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	-	-	-	(120 101)	-	-	-	-	-	(120 101)	-	(120 101)
Inne całkowite dochody jednostek wycenianych MPW	-	-	-	-	-	(20)	-	-	-	(20)	-	(20)
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	287	-	-	-	287	5	292
Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	-	-	-	-	902	-	-	-	-	902	-	902
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych	-	-	-	14 445	-	-	-	-	-	14 445	-	14 445
Inne całkowite dochody netto, razem	-	-	-	(105 656)	902	267	-	-	-	(104 487)	5	(104 482)
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	3 293 496	-	3 293 496	1 459	3 294 955
Całkowite dochody razem	-	-	-	(105 656)	902	267	-	3 293 496	-	3 189 009	1 464	3 190 473
Pozostałe zmiany, w tym:	-	(110)	75 787	(15 214)	-	-	(2 601 267)	-	(1 727 046)	(4 267 850)	(64 261)	(4 332 111)
Podział wyniku finansowego	-	-	34 231	-	-	-	(2 599 579)	-	(1 727 046)	(4 292 394)	-	(4 292 394)
Dokapitalizowanie PZU Lietuva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	30
Skup akcji Armatury Kraków SA	-	-	24 568	-	-	-	-	-	-	24 568	(64 474)	(39 906)
Sprzedaż przeszacowanych nieruchomości	-	-	16 988	(15 214)	-	-	(1 772)	-	-	2	-	2
Zmiana zakresu konsolidacji	-	(110)	-	-	-	-	84	-	-	(26)	183	157
Stan na 31 grudnia 2013 roku	86 352	(110)	8 855 999	242 297	902	(37 737)	2 397 137	3 293 496	(1 727 046)	13 111 290	16 341	13 127 631

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Nota	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013 (przekształcone)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Wpływy		20 817 079	20 215 965
- wpływy z tytułu składek ubezpieczeniowych brutto		16 813 033	16 381 109
- wpływy z tytułu kontraktów inwestycyjnych		374 467	1 097 951
- wpływy z tytułu prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów		5 801	69 069
- wpłaty reasekuratorów z tytułu udziału w odszkodowaniach		57 799	281 363
- wpływy z tytułu czynności komisarza awaryjnego		185 909	229 562
- wpływy z tytułu zbycia jednostek uczestnictwa przez fundusz inwestycyjny		1 309 017	908 616
- pozostałe wpływy operacyjne	53	2 071 053	1 248 295
Wydanki		(19 041 866)	(17 269 971)
- składki ubezpieczeniowe zapłacone z tytułu reasekuracji		(281 562)	(242 809)
- wypłacone prowizje i udziały w zyskach z tytułu reasekuracji czynnej		(6 665)	(1 685)
- odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		(8 913 766)	(8 354 637)
- wypłacone świadczenia z tytułu kontraktów inwestycyjnych		(1 389 107)	(1 334 843)
- wydatki z tytułu akwizycji		(1 792 914)	(1 673 032)
- wydatki o charakterze administracyjnym		(2 043 079)	(2 075 101)
- wydatki z tytułu odsetek		(367)	(415)
- wydatki z tytułu podatku dochodowego		(643 411)	(863 601)
- wydatki z tytułu czynności komisarza awaryjnego		(463 856)	(474 690)
- wydatki z tytułu odkupienia jednostek uczestnictwa przez fundusz inwestycyjny		(574 396)	(515 878)
- pozostałe wydatki operacyjne	53	(2 932 743)	(1 733 280)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		1 775 213	2 945 994
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy		656 131 136	662 801 378
- zbycie nieruchomości inwestycyjnych		46 372	20 982
- wpływy z nieruchomości inwestycyjnych		161 875	134 991
- zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowych aktywów trwałych		11 456	12 177
- zbycie udziałów i akcji		5 684 627	8 205 820
- realizacja dłużnych papierów wartościowych		59 499 048	114 078 782
- zamknięcie transakcji <i>buy-sell-back</i>		322 415 856	366 309 659
- zamknięcie lokat terminowych w instytucjach kredytowych		230 591 875	152 486 255
- realizacja pozostałych lokat		33 292 748	18 883 940
- odsetki otrzymane		4 273 948	2 167 415
- dywidendy otrzymane		85 347	127 489
- środki pieniężne nabyte w transakcjach połączenia jednostek		45 341	-
- zwiększenie stanu środków pieniężnych z tytułu zmiany zakresu konsolidacji		-	355 464
- pozostałe wpływy z lokat		22 643	18 404

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych (kontynuacja)

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Nota	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013 (przekształcone)
Wydatki		(657 879 173)	(665 414 979)
- nabycie nieruchomości inwestycyjnych		(674 638)	(391 751)
- wydatki na utrzymanie nieruchomości inwestycyjnych		(152 702)	(87 860)
- nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowych aktywów trwałych		(257 336)	(225 114)
- nabycie udziałów i akcji		(6 309 465)	(9 634 941)
- nabycie udziałów i akcji w jednostkach zależnych	2.4.5	(1 573 516)	-
- zmniejszenie stanu środków pieniężnych z tytułu zmiany zakresu konsolidacji	2.4.1	(16 108)	-
- nabycie dłużnych papierów wartościowych		(60 179 445)	(114 022 255)
- otwarcie transakcji <i>buy-sell-back</i>		(322 391 282)	(367 791 576)
- otwarcie lokat terminowych w instytucjach kredytowych		(229 791 689)	(155 299 282)
- nabycie pozostałych lokat		(36 528 980)	(17 951 679)
- pozostałe wydatki na lokaty		(4 012)	(10 521)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(1 748 037)	(2 613 601)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy		368 232 652	106 079 401
- wpływy z tytułu kredytów i pożyczek		10 823	89 889
- wpływy z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych		2 015 447	-
- otwarcie transakcji <i>sell-buy-back</i>		366 206 382	105 989 512
Wydatki		(368 542 449)	(106 098 984)
- dywidendy wypłacone właścicielom kapitału własnego jednostki dominującej	44.1.1.1	(1 468 133)	(4 166 166)
- spłata kredytów i pożyczek		(39 815)	(209 125)
- zamknięcie transakcji <i>sell-buy-back</i>		(367 019 479)	(101 708 734)
- odsetki od kredytów i pożyczek		(14 718)	(14 959)
- pozostałe wydatki finansowe		(304)	-
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		(309 797)	(19 583)
Przepływy pieniężne netto, razem		(282 621)	312 810
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		569 157	262 063
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		37 471	(5 716)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu, w tym:	42	324 007	569 157
- o ograniczonej możliwości dysponowania		31 081	110 819

Informacje dodatkowe i noty objaśniające

1. Wstęp

Oświadczenie o zgodności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej (odpowiednio „skonsolidowane sprawozdanie finansowe” oraz „Grupa PZU”) sporządzono zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Komisję Europejską („MSSF”), które na 31 grudnia 2014 roku zostały opublikowane i weszły w życie.

Jednostki Grupy PZU prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie ze standardami rachunkowości przyjętymi w kraju siedziby danej jednostki, a skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty wprowadzone w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

Okres objęty sprawozdaniem

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono za okres 12 miesięcy od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku.

Zatwierdzenie sprawozdania

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało podpisane i zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej („PZU”, „jednostka dominująca”) 16 marca 2015 roku i będzie podlegało zatwierdzeniu przez Walne Zgromadzenie Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej.

Waluta funkcjonalna i prezentacji

Walutą funkcjonalną i prezentacji PZU jest polski złoty. O ile nie zaznaczono inaczej, wszystkie kwoty przedstawione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wykazane są w tysiącach złotych.

Założenie kontynuowania działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez jednostki Grupy PZU w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. w okresie co najmniej 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego. Na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdzono istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez jednostki Grupy PZU w okresie 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

Działalność zaniechana

W 2014 roku jednostki Grupy PZU nie zaniechały prowadzenia jakiegokolwiek istotnego rodzaju działalności.

2. Skład Grupy PZU

2.1 PZU

Jednostką dominującą w Grupie PZU jest PZU - spółka akcyjna z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 24.

PZU jest wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym dla Miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 0000009831.

Podstawowym przedmiotem działalności PZU według Polskiej Klasyfikacji Działalności są pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe (PKD 65.12), a według Europejskiej Klasyfikacji Działalności - ubezpieczenia rzeczowe (EKD 6603).

2.2 Spółki Grupy PZU

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego posiadanego bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		% głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności
				31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	
Jednostki objęte konsolidacją								
1	Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA	Warszawa	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. http://www.pzu.pl/
2	Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA („PZU Życie”)	Warszawa	18.12.1991	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia na życie. http://www.pzu.pl/grupa-pzu/pzu-zycie
3	Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA („Link4”) ¹⁾	Warszawa	15.09.2014	100,00%	nd.	100,00%	nd.	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. http://www.link4.pl/
4	Lietuvos Draudimas AB ²⁾	Wilno (Litwa)	31.10.2014	99,98%	nd.	99,98%	nd.	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. http://www.ld.lt/
5	Apdrošināšanas Akciju Sabiedrība Balta („AAS Balta”) ³⁾	Ryga (Łotwa)	30.06.2014	99,99%	nd.	99,99%	nd.	Ubezpieczenia majątkowe. http://www.balta.lv/
6	PrJSC IC PZU Ukraine („PZU Ukraine”)	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe. http://www.pzu.com.ua/
7	PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance („PZU Ukraine Life”)	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia na życie. http://www.pzu.com.ua/
8	UAB DK PZU Lietuva („PZU Lietuva”)	Wilno (Litwa)	26.04.2002	99,88%	99,76%	99,88%	99,76%	Ubezpieczenia majątkowe. https://www.pzu.lt/
9	UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	Wilno (Litwa)	26.04.2002	99,34%	99,34%	99,34%	99,34%	Ubezpieczenia na życie. https://www.pzu.lt/
10	Powszechnie Towarzystwo Emerytalne PZU SA („PTE PZU”)	Warszawa	08.12.1998	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Zarządzanie funduszami emerytalnymi. http://www.pzu.pl/grupa-pzu/pte-pzu
11	PZU Centrum Operacji SA („PZU CO”)	Warszawa	30.11.2001	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalnymi.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego posiadanego bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		% głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności
				31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	
Jednostki objęte konsolidacją - ciąg dalszy								
12	Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA („TFI PZU”)	Warszawa	30.04.1999	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Tworzenie, reprezentowanie i zarządzanie funduszami inwestycyjnymi. http://www.pzu.pl/grupa-pzu/tfi-pzu
13	PZU Pomoc SA	Warszawa	18.03.2009	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Usługowa działalność assistance. http://www.pzu.pl/grupa-pzu/pzu-pomoc
14	PZU Finance AB (publ.)	Sztokholm (Szwecja)	02.06.2014	100,00%	nd.	100,00%	nd.	Usługi finansowe.
15	PZU Finanse Sp. z o.o.	Warszawa	08.11.2013	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
16	Tower Inwestycje Sp. z o.o. („Tower Inwestycje”)	Warszawa	27.08.1998	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Pozostała działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych.
17	Ogrodowa-Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	15.09.2004	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Nabywanie, eksploatacja, wynajem i zbywanie nieruchomości. http://www.ogrodowainwestycje.pl/
18	Armatura Kraków SA ⁴⁾	Kraków	07.10.1999	100,00%	92,75%	100,00%	92,75%	Dystrybucja produktów Grupy Armatura, administracja i zarządzanie grupą kapitałową. http://www.grupa-armatura.pl/
19	Armatoora SA ⁴⁾	Nisko	10.12.2008	100,00%	92,75%	100,00%	92,75%	Produkcja i sprzedaż grzejników oraz baterii sanitarnych.
20	Armaton SA ⁴⁾	Kraków	10.02.2009	100,00%	92,75%	100,00%	92,75%	Wykorzystanie wolnych środków, inwestycje rozwojowe.
21	Arm Property sp. z o.o. ⁵⁾	Kraków	26.11.2014	100,00%	nd.	100,00%	nd.	Kupno i sprzedaż nieruchomości.
22	Armadimp SA ^{4) 6)}	Kraków	20.07.2012	nd.	92,75%	nd.	92,75%	Produkcja ceramicznych wyrobów sanitarnych.
23	Armagor SA ^{4) 7)}	Kraków	06.09.2009	nd.	92,75%	nd.	92,75%	Produkcja armatury wodnej, gazowej i centralnego ogrzewania.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego posiadanego bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		% głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności
				31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	
Jednostki objęte konsolidacją - ciąg dalszy								
24	PZU Zdrowie SA (dawniej Ipsilon Bis SA)	Warszawa	02.09.2011	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://www.pzu.pl/pzu-zdrowie
25	Centrum Medyczne Medica sp. z o.o. („CM Medica”)	Płock	09.05.2014	100,00%	nd.	100,00%	nd.	Usługi medyczne. http://cmmedica.pl/
26	Specjalistyczna Przychodnia Przemysłowa Prof-Med sp. z o.o. („Prof-Med”)	Włocławek	12.05.2014	96,45%	nd.	96,45%	nd.	Usługi medyczne. http://cmprofmed.pl/
27	Sanatorium Uzdrowskie „Krystynka” sp. z o.o. („SU Krystynka”)	Ciechocinek	09.05.2014	98,58%	nd.	98,58%	nd.	Usługi szpitalne, rehabilitacyjne, sanatoryjne. http://www.sanatoriumkrystynka.pl/
28	Przedsiębiorstwo Świadczeń Zdrowotnych i Promocji Zdrowia ELVITA – Jaworzno III sp. z o.o. („Elvita”)	Jaworzno	01.12.2014	98,82%	nd.	98,82%	nd.	Usługi medyczne. http://www.elvita.pl/
29	Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o. („Proelmed”)	Łaziska Górne	01.12.2014	57,00%	nd.	57,00%	nd.	Usługi medyczne. http://www.proelmed.pl/
30	Ipsilon Sp. z o.o.	Warszawa	02.04.2009	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Usługowa działalność assistance oraz usługi medyczne.
31	PZU Asset Management SA („PZU AM”)	Warszawa	12.07.2001	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Zarządzanie cudzym pakietem papierów wartościowych na zlecenie. http://www.pzu.pl/grupa-pzu/tfi-pzu/pzu-asset-managment
32	Międzyzakładowe Pracownicze Towarzystwo Emerytalne PZU SA w likwidacji („MPTE PZU SA”) ⁸⁾	Warszawa	13.08.2004	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
33	Omicron SA	Warszawa	13.09.2011	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
34	Omicron Bis SA	Warszawa	28.08.2014	100,00%	nd.	100,00%	nd.	Nie prowadzi działalności.
35	LLC SOS Services Ukraine	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Usługi assistance.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego posiadanego bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		% głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności
				31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	
Jednostki objęte konsolidacją - ciąg dalszy								
36	L4C sp. z o.o.	Warszawa	15.09.2014	100,00%	nd.	100,00%	nd.	Nie prowadzi działalności.
37	PZU SFIO Universum	Warszawa	15.12.2009	nd.	nd.	nd.	nd.	Lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu.
38	PZU FIZ Dynamiczny	Warszawa	27.01.2010	nd.	nd.	nd.	nd.	j.w.
39	PZU FIZ Sektora Nieruchomości ⁹⁾	Warszawa	01.07.2008	nd.	nd.	nd.	nd.	j.w.
40	PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2 ⁹⁾	Warszawa	21.11.2011	nd.	nd.	nd.	nd.	j.w.
41	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 1	Warszawa	12.12.2012	nd.	nd.	nd.	nd.	j.w.
42	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 2 („PZU FIZ AN BIS 2”)	Warszawa	19.11.2012	nd.	nd.	nd.	nd.	j.w.
43	PZU Dłużny Rynków Wschodzących	Warszawa	20.11.2006	nd.	nd.	nd.	nd.	j.w.
44	PZU Akcji Rynków Wschodzących	Warszawa	20.11.2006	nd.	nd.	nd.	nd.	j.w.
45	PZU Akcji Spółek Dywidendowych	Warszawa	20.11.2006	nd.	nd.	nd.	nd.	j.w.
46	PZU FIZ Forte	Warszawa	27.12.2012	nd.	nd.	nd.	nd.	j.w.
47	PZU FIZ Sektora Nieruchomości 3 w likwidacji ^{9) 10)}	Warszawa	24.02.2012	nd.	nd.	nd.	nd.	j.w.
48	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych RE Income w likwidacji ^{9) 11)}	Warszawa	08.11.2011	nd.	nd.	nd.	nd.	j.w.
49	PZU FIO Gotówkowy	Warszawa	01.07.2005	nd.	nd.	nd.	nd.	j.w.
Jednostka współzależna								
50	Armatura Tower Sp. z o.o.	Kraków	08.11.2013	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	Realizacja projektów budowlanych.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego posiadanego bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		% głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności
				31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	
Jednostki stowarzyszone								
51	GSU Pomoc Górniczy Klub Ubezpieczonych SA	Tychy	08.06.1999	30,00%	30,00%	30,00%	30,00%	Obsługa ubezpieczeń.
52	EMC Instytut Medyczny SA ¹²⁾	Wrocław	18.06.2013	28,58%	29,87%	25,41%	25,31%	Ochrona zdrowia ludzkiego, prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk medycznych i farmacji.

¹⁾ Informacje o nabyciu Link4 zaprezentowano w punkcie 2.4.5.2.

²⁾ Informacje o nabyciu Lietuvos Draudimas AB zaprezentowano w punkcie 2.4.5.3.

³⁾ Informacje o nabyciu AAS Bałta zaprezentowano w punkcie 2.4.5.1

⁴⁾ Informacje o zmianie zaangażowania w Armaturę Kraków SA zaprezentowano w punkcie 2.4.3.

⁶⁾ Informacje o utworzeniu Arm Property sp. z o.o. zaprezentowano w punkcie 2.4.6.

⁶⁾ 31 grudnia 2014 roku zarejestrowano połączenie Armatoory SA (jednostka przejmująca) z Armadimpem SA (jednostka przejmowana). Dodatkowe informacje zaprezentowano w punkcie 2.4.4.

⁷⁾ 31 grudnia 2014 roku zarejestrowano połączenie Armatury Kraków SA (jednostka przejmująca) z Armagorem SA (jednostka przejmowana). Dodatkowe informacje zaprezentowano w punkcie 2.4.4.

⁸⁾ 16 października 2014 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie MPTE PZU SA podjęło decyzję o otwarciu likwidacji spółki w związku z ujednocnieniem pracowniczych programów emerytalnych w Grupie PZU i przejściem programów emerytalnych przez fundusze inwestycyjne zarządzane przez TFI PZU.

⁹⁾ Na 31 grudnia 2014 roku fundusze PZU FIZ Sektora Nieruchomości, PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2, PZU FIZ Sektora Nieruchomości 3 w likwidacji, PZU FIZ Aktywów Niepublicznych RE Income w likwidacji prowadziły swoją działalność inwestycyjną poprzez zależne spółki prawa handlowego mające charakter jednostek specjalnego przeznaczenia, których liczba wynosiła odpowiednio dla każdego funduszu: 39, 13, 7, 6 (31 grudnia 2013 roku: 37, 8, 9, 6).

¹⁰⁾ Wartość aktywów netto PZU FIZ Sektora Nieruchomości 3 w likwidacji na 31 grudnia 2014 roku wynosiła 589 tys. zł.

¹¹⁾ Wartość aktywów netto PZU FIZ Aktywów Niepublicznych RE Income w likwidacji na 31 grudnia 2014 roku wynosiła 2 262 tys. zł.

¹²⁾ Informacje o zmianie zaangażowania w EMC Instytut Medyczny SA przedstawiono w punkcie 2.4.2.

Na 31 grudnia 2014 roku poza jednostkami wymienionymi w tabeli Grupa PZU posiadała 100% udziałów w spółce Syta Development sp. z o.o. w likwidacji, nad którą kontrolę sprawuje likwidator niezależny od Grupy PZU i z tej przyczyny spółka nie podlegała konsolidacji. Wartość tych udziałów w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy PZU wynosiła zero.

2.3 Udziały niekontrolujące

W Grupie PZU nie występują jednostki zależne, w których występowałyby udziały niekontrolujące istotne dla Grupy PZU. W tabeli poniżej przedstawiono spółki zależne, w których występują udziały niekontrolujące:

Nazwa jednostki	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Proelmed	43,00%	nd.
Prof-Med	3,55%	nd.
SU Krystynka	1,42%	nd.
Elvita	1,18%	nd.
UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	0,66%	0,66%
PZU Lietuva	0,12%	0,24%
Lietuvos Draudimas AB	0,02%	nd.
AAS Balta	0,01%	nd.
Armatura Kraków SA	0,00%	7,25%
Armatoora SA	0,00%	7,25%
Armaton SA	0,00%	7,25%
Armagor SA	0,00%	7,25%
Armadimp SA	0,00%	7,25%

2.4 Zmiany zakresu konsolidacji i struktury Grupy PZU

2.4.1. Zmiany w zakresie konsolidacji funduszy inwestycyjnych

Informacje o zastosowaniu MSSF 10 od 1 stycznia 2014 roku zaprezentowano w punkcie 5.1.2.1.

Założenia, które stosuje Grupa PZU przy włączeniu funduszy inwestycyjnych do konsolidacji zaprezentowano w punkcie 6.1.1.

Z uwagi na utratę kontroli nad konsolidowanym subfunduszem PZU Energia Medycyna Ekologia od 1 kwietnia 2014 roku zaprzestano jego konsolidacji. W efekcie wykazano zmniejszenie stanu środków pieniężnych Grupy PZU o kwotę 16 108 tys. zł (w linii „zmniejszenie stanu środków pieniężnych z tytułu zmiany zakresu konsolidacji”) skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych. Po zaprzestaniu konsolidacji funduszu inwestycyjnego w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentuje się wartość jednostek uczestnictwa zamiast aktywów i zobowiązań funduszu inwestycyjnego.

2.4.2. Objęcie akcji EMC Instytut Medyczny SA

23 grudnia 2013 roku PZU FIZ AN BIS 2 zawarł umowę objęcia 948 370 akcji EMC Instytut Medyczny SA („EMC”) nowej emisji o wartości nominalnej 4 zł za akcję i cenie emisyjnej 19,50 zł za akcję. Łączna cena nabycia akcji nowej emisji wyniosła 18 493 tys. zł.

14 marca 2014 roku zarejestrowano podwyższenie kapitału EMC, wynikające z emisji 3 692 310 akcji o wartości nominalnej 4 zł za akcję i cenie emisyjnej 19,50 zł za akcję. Zgodnie z ww. umową przyrzeczoną PZU FIZ AN BIS 2 objął 948 370 akcji (stanowiących 25,685% akcji nowej emisji). W wyniku podwyższenia kapitału PZU FIZ AN BIS 2 posiada łącznie 3 435 638 akcji stanowiących 28,58% kapitału akcyjnego i uprawniających do 25,41% głosów na Walnym Zgromadzeniu EMC.

2.4.3. Zwiększenie udziału kapitałowego w Armaturze Kraków SA

Na 31 grudnia 2013 roku PZU FIZ AN BIS 2 posiadał łącznie 75 125 538 akcji stanowiących 92,75% kapitału zakładowego Armatury Kraków SA i uprawniających do 92,75% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

W wyniku przymusowego wykupu akcji, 23 stycznia 2014 roku PZU FIZ AN BIS 2 nabył 5 517 888 akcji Armatury Kraków SA. W wyniku tej transakcji PZU FIZ AN BIS 2 posiadał łącznie 80 643 426 akcji stanowiących 99,56% kapitału zakładowego Armatury Kraków SA i uprawniających do 99,56% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

W transakcjach rozliczonych 3 marca 2014 roku oraz 14 marca 2014 roku PZU FIZ AN BIS 2 nabył odpowiednio 298 399 oraz 58 175 akcji. W wyniku tych transakcji PZU FIZ AN BIS 2 stał się posiadaczem 81 000 000 akcji stanowiących 100% kapitału zakładowego Armatury Kraków SA i uprawniających do 100% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

9 stycznia 2014 roku do Komisji Nadzoru Finansowego („KNF”) złożono wniosek o udzielenie zezwolenia na przywrócenie akcjom Armatury Kraków SA formy dokumentu, tj. na zniesienie dematerializacji akcji. KNF wydała zgodę 18 lutego 2014 roku. Zgodnie z nią Armatura Kraków SA od 10 marca 2014 roku przestała podlegać obowiązkowi wynikającym z ustawy z 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego obrotu oraz o spółkach publicznych (t.j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 1382).

2.4.4. Połączenia jednostek pod wspólną kontrolą

21 listopada 2014 roku Walne Zgromadzenie Armatoory SA podjęło decyzję o połączeniu Armatoory SA (jednostka przejmująca) z Armadimpem SA (jednostka przejmowana). Jedynym akcjonariuszem obu łączących się spółek była Armatura Kraków SA. Przejęcie nastąpiło poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na spółkę przejmującą w zamian za akcje spółki przejmującej, wydane akcjonariuszowi spółki przejmowanej (Armaturze Kraków SA).

Ponadto 28 listopada 2014 roku Walne Zgromadzenie Armatury Kraków SA podjęło decyzję o połączeniu Armatury Kraków SA (jednostka przejmująca) i Armagoru SA (jednostka przejmowana), którego Armatura Kraków SA była jedynym akcjonariuszem. Przejęcie nastąpiło poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na spółkę przejmującą.

31 grudnia 2014 roku oba połączenia zarejestrowano w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Z uwagi na charakter przeprowadzonej transakcji (połączenia jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą) nie miały one wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

2.4.5. Transakcje połączenia jednostek gospodarczych

Rozliczenie transakcji połączenia jednostek gospodarczych przeprowadzane jest metodą przejęcia, zgodnie z MSSF 3 – „Połączenia jednostek”. Jego zastosowanie wymaga m. in. zidentyfikowania jednostki przejmującej, ustalenia dnia przejęcia, ujęcia i wyceny możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych w wartości godziwej na dzień przejęcia oraz wszelkich udziałów niekontrolujących w jednostce przejmowanej oraz ujęcia i wyceny wartości firmy.

Szczegółowe zasady rachunkowości dotyczące rozliczania transakcji przejęcia zaprezentowano w punkcie 5.4.

Nabycie jednostek ubezpieczeniowych (AAS Balta, Link4, Lietuvos Draudimas AB a także estońskiego oddziału Codan Forsikring A/S) jest elementem realizacji strategii rozwoju Grupy PZU, zakładającej ekspansję międzynarodową, jak też wzmocnienie pozycji PZU w Polsce. Ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wartość firmy jest efektem planowanego osiągnięcia wartości dodanej z synergii w obszarze operacji, rozwiązań informatycznych oraz oferty dla Klientów. Za ujęciem wartości firmy przemawia także silna pozycja nabytych jednostek na rynkach lokalnych. Dodatkowo, w przypadku Link4, dzięki wykorzystaniu dwóch marek w Polsce planowane jest poszerzenie grona Klientów oraz dosprzedaż usług.

Nabycie jednostek świadczących usługi medyczne (CM Medica, Prof-Med, SU Krystynka, Elvita, Proelmed) związane jest z rozwojem działalności w zakresie ubezpieczeń zdrowotnych w Grupie PZU.

2.4.5.1. Nabycie akcji AAS Balta

Na podstawie podpisanej 17 kwietnia 2014 roku umowy sprzedaży akcji AAS Balta, PZU nabył od Royal & Sun Alliance Insurance plc, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością założonej w Anglii i Walii z siedzibą w West Sussex, Wielka Brytania („RSA”) 4 651 825 akcji zwykłych w spółce AAS Balta stanowiących 99,995% kapitału zakładowego AAS Balta i upoważniających do 99,995% głosów na Walnym Zgromadzeniu AAS Balta („akcje AAS Balta”) o wartości nominalnej 1,00 łata lotewskiego każda.

Nabycie akcji AAS Balta było uzależnione od spełnienia się następujących warunków zawieszających:

- uzyskania decyzji Komisji Finansowej i Rynków Kapitałowych Republiki Łotewskiej na nabycie akcji AAS Balta zgodnie z właściwymi przepisami prawa łotewskiego (łącznie z oświadczeniem o braku zastrzeżeń);
- uzyskania zgody antymonopolowej Komisji Europejskiej lub łotewskiego organu antymonopolowego (w zależności, który z organów byłby właściwy w sprawie), łącznie z oświadczeniem o braku zastrzeżeń;
- uzyskania zgody ukraińskiego organu antymonopolowego.

Zamknięcie transakcji nabycia AAS Balta i objęcie kontroli nastąpiło 30 czerwca 2014 roku i od tego dnia AAS Balta objęto konsolidacją. Płatność za akcje AAS Balta dokonana w dniu zamknięcia transakcji wyniosła 49 172 tys. euro (wg kursu NBP z dnia poprzedzającego dzień dokonania transakcji – 204 202 tys. zł).

19 listopada 2014 roku sporządzono ostateczne rozliczenie transakcji. Z uwagi na różnicę pomiędzy ostateczną wartością aktywów netto a ich kwotą referencyjną, RSA zapłaciło PZU wynikającą stąd różnicę w wysokości 812 tys. euro. Ostateczna cena nabycia wyniosła 48 360 tys. euro (200 776 tys. zł).

Ostateczne rozliczenie nabycia akcji AAS Balta

W trakcie kalkulacji wartości firmy zaktualizowano wartości księgowe aktywów i zobowiązań AAS Balta do wartości godziwej oraz zidentyfikowano nowe wartości niematerialne, niewykazywane do tej pory przez spółkę.

Wartość godziwa przejętych aktywów na moment objęcia kontroli	Rozliczenie prowizoryczne (w tys. euro)	Korekta	Rozliczenie ostateczne (w tys. euro)
Wartości niematerialne	2 914	-	2 914
Rzeczowe aktywa trwałe	2 923	-	2 923
Aktywa finansowe	35 309	-	35 309
Należności	10 429	-	10 429
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	6 973	-	6 973
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	982	-	982
Inne aktywa	4 520	-	4 520
Zidentyfikowane w trakcie przejęcia nowe wartości niematerialne, w tym:	30 094	-	30 094
- znak towarowy	8 600	-	8 600
- relacje z klientami	14 193	-	14 193
- relacje z brokerami	1 107	-	1 107
- przyszłe zyski z zakupionego portfela umów ubezpieczenia	6 194	-	6 194
Aktywa łącznie	94 144	-	94 144
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	46 270	-	46 270
Zobowiązania	8 488	-	8 488
Udziały niekontrolujące	2	-	2
Udział w wartości godziwej nabytych aktywów netto	39 384	-	39 384
Wartość godziwa przekazanej zapłaty – środki pieniężne	49 172	(812)	48 360
Wyliczona wartość firmy	9 788	(812)	8 976

Wartość firmy nie będzie podlegała odliczeniu podatkowemu.

2.4.5.2. Nabycie akcji Link4

Na podstawie podpisanej 17 kwietnia 2014 roku umowy sprzedaży akcji Link4 PZU nabył od Royal & Sun Alliance Insurance plc (RSA) 111 354 305 akcji imiennych w Link4 stanowiących 100% kapitału zakładowego Link4 i upoważniających do 100% głosów na Walnym Zgromadzeniu Link4 („akcje Link4”) o wartości nominalnej 1,00 zł każda.

Nabycie akcji Link4 było uzależnione od spełnienia się następujących warunków zawieszających:

- uzyskania zgody KNF;
- uzyskania zgody antymonopolowej Komisji Europejskiej lub Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (w zależności, który z organów byłby właściwy w sprawie), łącznie z oświadczeniem o braku zastrzeżeń;
- uzyskania zgody KNF na spłatę podporządkowanej umowy pożyczki pomiędzy InTouch Insurance Group B.V. a Link4 z 4 marca 2009 roku z późniejszymi zmianami;
- uzyskania zgody ukraińskiego organu antymonopolowego.

Zamknięcie transakcji nabycia Link4 i objęcie kontroli nastąpiło 15 września 2014 roku i od tego dnia Link4 objęto konsolidacją. Płatność za akcje Link4 dokonana w dniu zamknięcia transakcji wyniosła 93 886 tys. euro (wg kursu NBP z dnia poprzedzającego dzień dokonania transakcji – 393 917 tys. zł). Ostateczna cena sprzedaży zostanie określona po sporządzeniu ostatecznego rozliczenia transakcji przygotowanego przez PZU i zaakceptowanego przez RSA.

Na 31 grudnia 2014 roku nie sporządzono ostatecznego rozliczenia transakcji (nie została ustalona ostateczna cena nabycia), dlatego przedstawione poniżej rozliczenie nabycia akcji Link4 ma charakter prowizoryczny.

Prowizoryczne rozliczenie nabycia akcji Link4

Rozliczenie nabycia akcji Link4 przeprowadzono na podstawie danych spółki sporządzonych na 31 sierpnia 2014 roku. Nie wystąpiły istotne różnice danych księgowych pomiędzy 31 sierpnia 2014 roku a 15 września 2014 roku (dzień objęcia kontroli).

W trakcie kalkulacji wartości firmy zaktualizowano wartości księgowe aktywów i zobowiązań Link4 do wartości godziwej oraz zidentyfikowano nowe wartości niematerialne, niewykazywane do tej pory przez spółkę.

Wartość godziwa przyjętych aktywów na moment objęcia kontroli	Rozliczenie prowizoryczne (w tys. zł)
Wartości niematerialne	8 552
Rzeczowe aktywa trwałe	10 698
Aktywa finansowe	476 439
Należności	65 354
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	28 961
Inne aktywa	26 634
Zidentyfikowane w trakcie przejęcia nowe wartości niematerialne, w tym:	117 266
- znak towarowy	50 000
- przyszłe zyski z zakupionego portfela umów ubezpieczenia	67 266
Aktywa łącznie	733 904
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	493 973
Zobowiązania	82 827
Udział w wartości godziwej nabytych aktywów netto	157 104
Wartość godziwa przekazanej zapłaty – środki pieniężne	393 917
Wyliczona wartość firmy	236 813

Wartość firmy nie będzie pomniejszała dochodu do opodatkowania.

2.4.5.3. Nabycie akcji Lietuvos Draudimas AB

Na podstawie podpisanej 17 kwietnia 2014 roku umowy sprzedaży akcji Lietuvos Draudimas AB PZU nabył od RSA 805 432 akcji zwykłych imiennych w spółce Lietuvos Draudimas AB stanowiących 99,977% kapitału zakładowego

Lietuvos Draudimas AB („akcje Lietuvos Draudimas AB”) i upoważniających do 99,977% głosów na Walnym Zgromadzeniu Lietuvos Draudimas AB o wartości nominalnej 50,00 litów każda.

Nabycie akcji Lietuvos Draudimas AB było uzależnione od spełnienia się następujących warunków zawieszających:

- uzyskania decyzji Banku Litwy zgodnie z właściwymi przepisami prawa litewskiego (łącznie z oświadczeniem o braku zastrzeżeń);
- uzyskania zgody antymonopolowej Komisji Europejskiej lub litewskiego organu antymonopolowego (w zależności, który z organów byłby właściwy w sprawie), łącznie z oświadczeniem o braku zastrzeżeń; zgoda antymonopolowa miała być bezwarunkowa lub zawierać warunki akceptowalne dla PZU. 9 października 2014 roku PZU powziął informację o uzyskaniu przedmiotowej zgody. Zgodę wydano pod warunkiem dokonania sprzedaży przez PZU biznesu obejmującego ubezpieczenia auto casco oraz biznesu obejmującego ubezpieczenia mieszkań i domów na rzecz podmiotu trzeciego w określonym terminie. Biznes mający stanowić przedmiot sprzedaży obejmuje prawa i obowiązki wynikające z ubezpieczeń PZU Lietuva: auto casco oraz mieszkań i domów według stanu do dnia decyzji, jak również środki trwałe i umowy zawarte przez PZU Lietuva w związku z powyższymi typami ubezpieczeń;
- uzyskania zgody ukraińskiego organu antymonopolowego.

Zamknięcie transakcji nabycia Lietuvos Draudimas AB i objęcie kontroli nastąpiło 31 października 2014 roku i od tego dnia Lietuvos Draudimas AB objęto konsolidacją. Płatność za akcje Lietuvos Draudimas AB dokonana w dniu zamknięcia transakcji wyniosła 191 012 tys. euro (wg kursu NBP z dnia poprzedzającego dzień dokonania transakcji: 807 598 tys. zł).

Na 31 grudnia 2014 roku nie sporządzono ostatecznego rozliczenia transakcji (nie została ustalona ostateczna cena nabycia), dlatego przedstawione poniżej rozliczenie nabycia akcji Lietuvos Draudimas AB ma charakter prowizoryczny.

Prowizoryczne rozliczenie nabycia akcji Lietuvos Draudimas AB

W trakcie kalkulacji wartości firmy zaktualizowano wartości księgowe aktywów i zobowiązań Lietuvos Draudimas AB do wartości godziwej oraz zidentyfikowano nowe wartości niematerialne, niewykazywane do tej pory przez spółkę.

Wartość godziwa przejętych aktywów na moment objęcia kontroli	Rozliczenie prowizoryczne (w tys. euro)
Wartości niematerialne	4 595
Rzeczowe aktywa trwałe	11 066
Nieruchomości inwestycyjne	831
Aktywa finansowe	126 116
Należności	23 454
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	2 211
Inne aktywa	7 889
Zidentyfikowane w trakcie przejęcia nowe wartości niematerialne, w tym:	58 700
- znak towarowy	19 400
- relacje z klientami	18 700
- przyszłe zyski z zakupionego portfela umów ubezpieczenia	17 800
- relacje z brokerami	2 800
Aktywa łącznie	234 862
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	96 400
Zobowiązania	31 890
Udziały niekontrolujące	27
Udział w wartości godziwej nabytych aktywów netto	106 545
Wartość godziwa przekazanej zapłaty – środki pieniężne	191 012
Wyliczona wartość firmy	84 467

Wartość firmy nie będzie pomniejszała dochodu do opodatkowania.

2.4.5.4. Nabycie aktywów estońskiego oddziału Codan Forsikring A/S i umowa transferu portfela ubezpieczeniowego

Na podstawie podpisanej 17 kwietnia 2014 roku umowy pomiędzy Codan Forsikring A/S, z siedzibą w Frederikberg („Codan Dania”) jako sprzedawcą, PZU Lietuva działającą poprzez oddział UAB DB PZU Lietuva Eesti Filiaal zarejestrowany w Republice Estonii jako kupującym oraz PZU jako gwarantem kupującego („Umowa sprzedaży Codan”) PZU Lietuva nabył od Codan Dania przedsiębiorstwo składające się z biznesu ubezpieczeniowego prowadzonego przez Codan Dania poprzez oddział zarejestrowany w Estonii („Oddział Codan”).

Zamknięcie transakcji nabycia Oddziału Codan i objęcie kontroli nastąpiło 31 października 2014 roku. Płatność za Oddział Codan dokonana w dniu zamknięcia transakcji wyniosła 21 409 tys. euro. Ostateczna cena sprzedaży zostanie określona po sporządzeniu ostatecznego rozliczenia transakcji przygotowanego przez PZU Lietuva i zaakceptowanego przez Codan Dania.

Obok Umowy sprzedaży Oddziału Codan, PZU Lietuva i Codan Dania podpisały również Umowę Transferu Portfolio - Transfer Estońskiego Portfolio Ubezpieczeniowego przez Codan Dania. Na podstawie tej umowy PZU Lietuva nabył od Codan Dania zbiór wszystkich umów ubezpieczeniowych podpisanych lub przejętych przez Oddział Codan na 31 października 2014 roku.

Na 31 grudnia 2014 roku nie sporządzono ostatecznego rozliczenia transakcji (nie została ustalona ostateczna cena nabycia), dlatego przedstawione poniżej rozliczenie nabycia Oddziału Codan ma charakter prowizoryczny.

Prowizoryczne rozliczenie nabycia Oddziału Codan

W trakcie kalkulacji wartości firmy zaktualizowano wartości księgowe aktywów i zobowiązań Oddziału Codan do wartości godziwej oraz zidentyfikowano nowe wartości niematerialne, niewykazywane do tej pory przez spółkę.

Wartość godziwa przejętych aktywów na moment objęcia kontroli	Rozliczenie prowizoryczne (w tys. euro)
Wartości niematerialne	1 843
Rzeczowe aktywa trwałe	114
Należności	10 526
Inne aktywa	1 926
Zidentyfikowane w trakcie przejęcia nowe wartości niematerialne, w tym:	7 400
- przyszłe zyski z zakupionego portfela umów ubezpieczenia	3 500
- relacje z brokerami	2 900
- relacje z klientami	1 000
Aktywa łącznie	21 809
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	22 796
Zobowiązania	3 957
Udział w wartości godziwej nabytych aktywów netto	(4 944)
Wartość godziwa przekazanej zapłaty – środki pieniężne	21 409
Wyliczona wartość firmy	26 353

2.4.5.5. Nabycie udziałów spółek medycznych

CM Medica

8 kwietnia 2014 roku podpisano Umowę sprzedaży udziałów spółki Orlen Medica Sp. z o.o. (od 4 czerwca 2014 roku działającej pod firmą Centrum Medyczne Medica sp. z o.o.) pomiędzy Polskim Koncernem Naftowym Orlen SA („PKN Orlen”) jako sprzedawcą i PZU FIZ AN BIS 2 jako kupującym („Umowa sprzedaży udziałów CM Medica”).

Na podstawie umowy sprzedaży udziałów CM Medica PZU FIZ AN BIS 2 nabył od PKN Orlen 17 983 udziałów w CM Medica o wartości nominalnej 500,00 zł każdy, stanowiących 100% udziałów w kapitale zakładowym oraz dających prawo do 100% głosów na Zgromadzeniu Wspólników. Przeniesienie udziałów nastąpiło 9 maja 2014 roku.

PZU został także pośrednim właścicielem 4 525 udziałów spółki działającej pod firmą Sanatorium Uzdrowskowie „Krystynka” Sp. z o.o. o wartości nominalnej 500,00 zł każdy, których właścicielem jest CM Medica, stanowiących 98,58% udziałów w kapitale zakładowym oraz dających prawo do 98,58% głosów na Zgromadzeniu Wspólników.

Od dnia objęcia kontroli, tj. od 9 maja 2014 roku CM Medica i SU Krystynka objęto konsolidacją.

Prof-med

8 kwietnia 2014 roku podpisano umowę sprzedaży udziałów Specjalistycznej Przychodni Przemysłowej „Prof-med” Sp. z o.o. pomiędzy Anwilem SA („Anwil”) jako sprzedawcą i PZU FIZ AN BIS 2 jako kupującym („Umowa sprzedaży udziałów Prof-med”).

Na podstawie Umowy sprzedaży udziałów Prof-med PZU FIZ AN BIS 2 nabył od Anwila 136 udziałów w Prof-med o wartości nominalnej 500,00 zł każdy, stanowiących 96,45% udziałów w kapitale zakładowym oraz dających prawo do 96,45% głosów na Zgromadzeniu Wspólników. Przeniesienie udziałów nastąpiło 12 maja 2014 roku. Od dnia objęcia kontroli, tj. od 12 maja 2014 roku Prof-med objęto konsolidacją.

Elvita

12 sierpnia 2014 roku podpisano umowę sprzedaży udziałów Elvity pomiędzy Tauron Dystrybucja SA, Tauron Wytwarzanie SA, Tauron Wydobycie SA (łącznie „Grupa Tauron”) jako sprzedawcami i PZU FIZ AN BIS 2 jako kupującym („Umowa sprzedaży udziałów Elvita”). Przeniesienie udziałów nastąpiło 1 grudnia 2014 roku.

Na podstawie Umowy sprzedaży udziałów Elvita PZU FIZ AN BIS 2 nabył od Grupy Tauron 14 984 udziałów Elvity o wartości nominalnej 500,00 zł każdy, stanowiących 98,82% udziałów w kapitale zakładowym oraz dających prawo do 98,82% głosów na Zgromadzeniu Wspólników.

PZU został także pośrednim właścicielem 57 udziałów spółki działającej pod firmą Przedsiębiorstwo Usług Medycznych „Proelmed” sp. z o.o. o wartości nominalnej 500,00 zł każdy, których posiadaczem jest Elvita, stanowiących 57,00% udziałów w kapitale zakładowym oraz dających prawo do 57,00% głosów na Zgromadzeniu Wspólników.

Od dnia objęcia kontroli, tj. od 1 grudnia 2014 roku Elvita i Proelmed objęto konsolidacją.

Rozliczenie nabycia spółek medycznych

Rozliczenie nabycia udziałów spółek zależnych przeprowadzono na podstawie danych tych spółek sporządzonych na 30 kwietnia 2014 roku (CM Medica, SU Krystynka, Prof-Med) oraz na 30 listopada 2014 roku (Elvita, Proelmed). Nie wystąpiły istotne różnice danych księgowych pomiędzy danymi, na podstawie których dokonano rozliczenia transakcji a danymi na daty objęcia kontroli.

W trakcie kalkulacji wartości firmy zaktualizowano wartości księgowe rzeczowych aktywów trwałych do wartości godziwej oraz zidentyfikowano nowe wartości niematerialne, niewykazywane do tej pory przez te spółki.

Wartość godziwa przejętych aktywów na moment objęcia kontroli	Rozliczenie ostateczne (w tys. zł)
Wartości niematerialne	381
Rzeczowe aktywa trwałe	32 868
Aktywa finansowe	7 420
Należności	7 949
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 398
Inne aktywa	1 938
Zidentyfikowane w trakcie przejęcia nowe wartości niematerialne – relacje z klientami	16 145
Aktywa łącznie	68 099
Zobowiązania	15 437
Udziały niekontrolujące	779
Udział w wartości godziwej nabytych aktywów netto	51 883
Wartość godziwa przekazanej zapłaty – środki pieniężne	81 463
Wyliczona wartość firmy	29 580

Wartość firmy nie będzie pomniejszała dochodu do opodatkowania.

2.4.5.6. Nabycie akcji spółki PZU Finance AB (publ.)

2 czerwca 2014 roku PZU nabył akcje spółki PZU Finance AB (publ.) (do 16 czerwca 2014 roku działającej pod firmą Goldcup 9812 AB) za kwotę 500 tys. SEK (236 tys. zł), którą od tego dnia objęto konsolidacją.

3 lipca 2014 roku spółka wyemitowała obligacje, opisane w punkcie 51.

2.4.5.7. Dane finansowe nabytych jednostek

W tabeli poniżej przedstawiono dane finansowe jednostek nabytych w ciągu 2014 roku uwzględnione w skonsolidowanym rachunku zysków i strat. Dane zostały sporządzone zgodnie z MSSF i dotyczą okresu, w którym spółki te znajdowały się pod kontrolą Grupy PZU.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	AAS Bałta	Link4	Lietuvos Draudimas AB	Oddział Codan	CM Medica	SU Krystynka	Prof-Med	Elvita	Proelmed
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	120 925	138 875	82 724	22 359	-	-	-	-	-
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto	(3 020)	(7 748)	(758)	(821)	-	-	-	-	-
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto	117 905	131 127	81 966	21 538	-	-	-	-	-
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej netto	(8 366)	(8 502)	(1 810)	289	-	-	-	-	-
Składki zarobione netto	109 539	122 625	80 156	21 827	-	-	-	-	-
Przychody z tytułu prowizji i opłat	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przychody netto z inwestycji	(117)	5 602	1 768	-	39	2	15	7	2
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	(21)	(1 377)	825	-	-	-	(9)	(20)	-
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	1 638	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe przychody operacyjne	1 093	1 037	323	66	18 704	3 057	4 093	2 788	524
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	(83 658)	(99 285)	(46 274)	(20 544)	-	-	-	-	-
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	14 763	2 770	1 399	394	-	-	-	-	-
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(68 895)	(96 515)	(44 875)	(20 150)	-	-	-	-	-

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	AAS Bałta	Link4	Lietuvos Draudimas AB	Oddział Codan	CM Medica	SU Krystynka	Prof-Med	Elvita	Proelmed
Zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Koszty akwizycji	(4 449) ¹⁾	(2 931) ¹⁾	(9 459) ¹⁾	(1 604) ¹⁾	-	-	-	-	-
Koszty administracyjne	(19 811)	(13 461)	(17 398)	(3 816)	-	-	-	-	-
Pozostałe koszty operacyjne	(38 721) ²⁾	(18 187) ³⁾	(42 416) ⁴⁾	(3 986) ⁵⁾	(18 272)	(2 695)	(4 031)	(3 118)	(660)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	(19 744)	(3 207)	(31 076)	(7 663)	471	364	68	(343)	(134)
Koszty finansowe	-	(379)	(67)	-	(33)	-	-	(1)	-
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek wycenianych metodą praw własności	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zysk (strata) brutto	(19 744)	(3 586)	(31 143)	(7 663)	438	364	68	(344)	(134)
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- część bieżąca	-	-	(71)	-	(366)	(76)	(39)	104	-
- część odroczone	2 279	5 743	7 168	-	309	(47)	22	(37)	13
Zysk (strata) netto	(17 465)	2 157	(24 046)	(7 663)	381	241	51	(277)	(121)
- zysk (strata) przypisywany właścicielom kapitału własnego jednostki dominującej	(17 464)	2 157	(24 040)	(7 661)	381	238	49	(274)	(68)
- zyski (straty) przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących	(1)	-	(6)	(2)	-	3	2	(3)	(53)

¹⁾ Koszty akwizycji nie zawierają zmiany stanu odroczonej kosztów akwizycji, których wartość godziwa na moment nabycia wynosi 0.

²⁾ W tym 31 201 tys. zł amortyzacji wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek.

³⁾ W tym 14 888 tys. zł amortyzacji wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek.

⁴⁾ W tym 36 224 tys. zł amortyzacji wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek.

⁵⁾ W tym 3 741 tys. zł amortyzacji wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek.

2.4.5.8. Skonsolidowany rachunek zysków i strat z uwzględnieniem przejętych jednostek

Poniższa tabela prezentuje kwoty przychodów oraz zysków Grupy PZU z uwzględnieniem danych finansowych nabytych jednostek zależnych wyliczone w taki sposób, jak gdyby datą przejęcia dla wszystkich połączeń przeprowadzonych w trakcie roku był początek roku.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat z uwzględnieniem nabytych jednostek zależnych	1 stycznia - 31 grudnia 2014
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	17 831 969
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto	(395 767)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto	17 436 202
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej netto	(128 091)
Składki zarobione netto	17 308 111
Przychody z tytułu prowizji i opłat	350 764
Przychody netto z inwestycji	1 815 974
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	421 207
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	514 866
Pozostałe przychody operacyjne	585 083
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	(12 258 830)
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	207 310
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(12 051 520)
Zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych	(14 031)
Koszty akwizycji	(2 299 388)
Koszty administracyjne	(1 643 711)
Pozostałe koszty operacyjne	(1 090 634)
Zysk z działalności operacyjnej	3 896 721
Koszty finansowe	(220 267)
Udział w stratach netto jednostek wycenianych metodą praw własności	(1 525)
Zysk brutto	3 674 929
Podatek dochodowy	
- część bieżąca	(682 303)
- część odroczone	(28 244)
Zysk netto	2 964 382

2.4.6. Utworzenie spółki Arm Property sp. z o.o.

26 listopada 2014 roku została zarejestrowana spółka Arm Property sp. z o.o. Kapitał nowej spółki wynosi 50 tys. zł i dzieli się na 1 000 udziałów po 50 zł każdy. Wszystkie udziały zostały objęte przez Armaton SA.

3. Struktura akcjonariatu

Struktura akcjonariatu PZU z uwzględnieniem akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu PZU przedstawiała się następująco:

Stan na 31 grudnia 2014 roku

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Liczba akcji oraz głosów na Walnym Zgromadzeniu	Procent udziału w kapitale podstawowym oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu
1	Skarb Państwa	30 385 253	35,1875%
2	Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK	4 317 691	5,0001%
3	Pozostali akcjonariusze	51 649 356	59,8124%
Razem		86 352 300	100,00%

Stan na 31 grudnia 2013 roku

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Liczba akcji oraz głosów na Walnym Zgromadzeniu	Procent udziału w kapitale podstawowym oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu
1	Skarb Państwa	30 385 253	35,1875%
2	Pozostali akcjonariusze	55 967 047	64,8125%
Razem		86 352 300	100,00%

Informacje o liczbie akcji uwzględnione w wyliczeniu zysku na akcję przedstawiono w punkcie 25.

3.1.1. Transakcje dotyczące znacznych pakietów akcji PZU

W okresie od 1 stycznia 2014 roku do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego zaszła jedna znacząca zmiana w strukturze własności znacznych pakietów akcji PZU.

29 maja 2014 roku Aviva Powszechne Towarzystwo Emerytalne Aviva BZ WBK SA przekazało PZU zawiadomienie dotyczące zmiany stanu posiadania akcji PZU przez Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK („Aviva OFE”) informujące, iż w wyniku transakcji nabycia akcji PZU zawartych 22 maja 2014 roku, na 27 maja 2014 roku Aviva OFE zwiększył stan posiadania akcji PZU do 5,0001% kapitału zakładowego PZU, co stanowi 5,0001% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu PZU.

3.1.2. Jednostka dominująca wobec PZU najwyższego szczebla

Na 31 grudnia 2014 roku Skarb Państwa posiadał 35,1875% akcji PZU, uprawniających do wykonywania 35,1875% głosów na Walnym Zgromadzeniu. Nie występowała zatem jednostka dominująca wyższego szczebla w stosunku do PZU sporządzająca skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

4. Skład Zarządu, Rady Nadzorczej i Dyrektorzy Grupy

4.1 Skład Zarządu jednostki dominującej

Od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku w skład Zarządu PZU wchodził:

- Andrzej Klesyk – Prezes Zarządu PZU;
- Przemysław Dąbrowski – Członek Zarządu PZU;
- Dariusz Krzewina – Członek Zarządu PZU;
- Barbara Smalska – Członek Zarządu PZU;
- Tomasz Tarkowski – Członek Zarządu PZU;
- Ryszard Trepczyński – Członek Zarządu PZU.

6 października 2014 roku Barbara Smalska złożyła rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu PZU z dniem 31 grudnia 2014 roku.

Od 1 stycznia 2015 roku do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego w skład Zarządu PZU wchodził:

- Andrzej Klesyk – Prezes Zarządu PZU;
- Przemysław Dąbrowski – Członek Zarządu PZU;
- Dariusz Krzewina – Członek Zarządu PZU;
- Tomasz Tarkowski – Członek Zarządu PZU;
- Ryszard Trepczyński – Członek Zarządu PZU.

4.2 Skład Rady Nadzorczej jednostki dominującej

Od 1 stycznia 2014 roku do 18 czerwca 2014 roku w skład Rady Nadzorczej PZU wchodził:

- Waldemar Maj – Przewodniczący Rady;
- Zbigniew Ćwiąkalski – Wiceprzewodniczący Rady;
- Tomasz Zganiacz – Sekretarz Rady;
- Dariusz Daniluk – Członek Rady;
- Zbigniew Derdziuk – Członek Rady;
- Dariusz Filar – Członek Rady;
- Włodzimierz Kiciński – Członek Rady;
- Alojzy Nowak – Członek Rady;
- Maciej Piotrowski – Członek Rady.

17 czerwca 2014 roku ZWZ PZU podjęło uchwały odwołujące z Rady Nadzorczej PZU Dariusza Daniluka, Włodzimierza Kicińskiego oraz Waldemara Maja oraz uchwały powołujące w skład Rady Nadzorczej PZU Aleksandrę Magaczewską, Dariusza Kacprzyka oraz Jakuba Karnowskiego. Uchwały weszły w życie z dniem 18 czerwca 2014 roku.

15 lipca 2014 roku Rada Nadzorcza PZU powierzyła Aleksandrze Magaczewskiej funkcję Przewodniczącej Rady Nadzorczej PZU.

Od 18 czerwca 2014 roku do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego w skład Rady Nadzorczej PZU wchodził:

- Aleksandra Magaczewska – Przewodnicząca Rady (od 15 lipca 2014 roku, w okresie 18 czerwca – 15 lipca 2014 roku – Członek Rady);
- Zbigniew Ćwiąkalski – Wiceprzewodniczący Rady;
- Tomasz Zganiacz – Sekretarz Rady;
- Zbigniew Derdziuk – Członek Rady;
- Dariusz Filar – Członek Rady;
- Dariusz Kacprzyk – Członek Rady;
- Jakub Karnowski – Członek Rady;
- Alojzy Nowak – Członek Rady;
- Maciej Piotrowski – Członek Rady.

4.3 Dyrektorzy Grupy PZU

Oprócz Członków Zarządu kluczowym personelem kierowniczym w Grupie PZU są także Dyrektorzy Grupy, którzy wchodzi także w skład Zarządu PZU Życie.

Na 1 stycznia 2014 roku Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Rafał Grodzicki;
- Przemysław Henschke;
- Sławomir Niemierka.

15 stycznia 2014 roku Zarząd PZU powierzył Tobiaszowi Buremu funkcję Dyrektora Grupy PZU – z dniem 16 stycznia 2014 roku.

Od 16 stycznia 2014 roku do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Tobiasz Bury;
- Rafał Grodzicki;
- Przemysław Henschke;
- Sławomir Niemierka.

5. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono zgodnie z koncepcją kosztu historycznego, z wyjątkiem aktualizacji wyceny nieruchomości inwestycyjnych i niektórych instrumentów finansowych, które są wyceniane w wartości godziwej.

5.1 Zmiany zasad rachunkowości, szacunków, błędy lat poprzednich

Zmiany zasad rachunkowości dokonywane są tylko wówczas, gdy:

- wymagają tego postanowienia MSSF lub;
- dobrowolnie, jeśli doprowadzi to do tego, iż zawarte w sprawozdaniu finansowym informacje o wpływie transakcji, innych zdarzeń i warunków na sytuację finansową, wynik finansowy czy też przepływy pieniężne Grupy będą bardziej przydatne i wiarygodne.

Zmianę zasad (polityki) rachunkowości związaną z początkowym zastosowaniem MSSF rozlicza się zgodnie z określonymi przepisami przejściowymi zawartymi w tych MSSF. Jeśli zmiana zasad (polityki) rachunkowości dokonywana jest w związku z początkowym zastosowaniem MSSF, które nie zawierają określonych przepisów przejściowych dotyczących tej zmiany lub zmiany dokonuje się dobrowolnie, zmianę tę jednostka wprowadza retrospektywnie. Retrospektywne wprowadzenie zmiany zasad (polityki) rachunkowości dokonywane jest poprzez korektę w sprawozdaniu z sytuacji finansowej salda otwarcia każdej pozycji kapitału własnego, której ta zmiana dotyczy dla najwcześniejszego prezentowanego okresu oraz ujawnienie innych danych porównawczych dla każdego okresu, tak jak gdyby zmienione zasady (polityka) rachunkowości były stosowane od zawsze.

Pozycje sprawozdania finansowego ustalone na podstawie szacunku podlegają weryfikacji, jeśli zmieniają się okoliczności będące podstawą dokonanych szacunków lub w wyniku pozyskania nowych informacji czy zdobycia większego doświadczenia.

Skutki zmiany wartości szacunkowej uwzględnia się prospektywnie, co oznacza, że koryguje się wartości dotyczące transakcji, innych zdarzeń i warunków od momentu, w którym nastąpiła zmiana (zmiana wpływa tylko na bieżące sprawozdanie z całkowitych dochodów, bądź na wyniki danego okresu i okresów przyszłych).

Przyjmuje się założenie, że błędy koryguje się już w okresie, w którym zostały popełnione (a nie odkryte), zatem istotne błędy poprzednich okresów koryguje się retrospektywnie, a różnice odnosi na kapitał własny.

5.1.1. Zmiany w stosowanych MSSF

5.1.1.1. Standardy i interpretacje oraz zmiany standardów wchodzące w życie od 1 stycznia 2014 roku

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zastosowano następujące nowe standardy i interpretacje oraz zmiany standardów:

Nazwa standardu/interpretacji	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia	Rozporządzenie zatwierdzające standard lub interpretację	Komentarz
MSSF 10 – Skonsolidowane sprawozdania finansowe	1 stycznia 2013 ¹⁾	1254/2012	<p>MSSF 10 zastępuje wytyczne dotyczące konsolidacji zawarte w MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” i SKI-12 „Konsolidacja - jednostki specjalnego przeznaczenia” poprzez wprowadzenie jednolitego modelu konsolidacji dla wszystkich jednostek na podstawie kontroli, niezależnie od charakteru inwestycji (tj. tego, czy jednostka jest kontrolowana poprzez prawa głosu inwestorów czy poprzez inne ustalenia umowne, powszechnie stosowane w jednostkach specjalnego przeznaczenia). Zgodnie z MSSF 10, kontrola opiera się na tym, czy inwestor posiada zdolność kontroli nad inwestycją, ekspozycję lub prawo do zmiennych zysków powstałych z zaangażowania w inwestycję oraz możliwość korzystania z kontroli nad inwestycją w celu wpłynięcia na wysokość zwrotu z inwestycji.</p> <p>W wyniku zastosowania MSSF 10 od początku 2014 roku konsolidacją objęto Subfundusz PZU Energia Medycyna Ekologia, Subfundusz PZU Akcji Rynków Wschodzących, Subfundusz PZU Akcji Spółek Dywidendowych, PZU FIZ Forte. W aktywach i zobowiązaniach bilansu rozpoznano aktywa i zobowiązania konsolidowanych funduszy zamiast jednostek uczestnictwa. Wpływ zastosowania nowego standardu na skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej, skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów zaprezentowano w punkcie 5.1.2.1. Ze względu na retrospektywne zastosowanie nowego standardu, dane za 2013 rok uległy przekształceniu.</p>
MSSF 11 – Wspólne ustalenia umowne	1 stycznia 2013 ¹⁾	1254/2012	<p>MSSF 11 wprowadza nowe regulacje rachunkowości w odniesieniu do wspólnych ustaleń umownych, zastępując MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach”. Usunięto możliwość zastosowania metody konsolidacji proporcjonalnej. Ponadto, MSSF 11 eliminuje termin „wspólnie kontrolowane aktywa” pozostawiając rozróżnienie na wspólne operacje i wspólne przedsięwzięcie.</p> <p>Zastosowanie MSSF 11 nie miało istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy PZU.</p>

Nazwa standardu/interpretacji	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia	Rozporządzenie zatwierdzające standard lub interpretację	Komentarz
MSSF 12 – Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach	1 stycznia 2013 ¹⁾	1254/2012	<p>MSSF 12 wymaga dostarczenia zwiększonej informacji zarówno na temat jednostek objętych konsolidacją, jak i jednostek nieobjętych konsolidacją. Celem MSSF 12 jest dostarczanie informacji tak, aby użytkownicy sprawozdań finansowych mogli ocenić podstawę kontroli, ograniczenia narzucone na skonsolidowane aktywa i pasywa, ekspozycję na ryzyko wynikające z zaangażowania w strukturalne jednostki nieobjęte konsolidacją oraz zaangażowanie niekontrolujących posiadaczy udziałów w operacjach skonsolidowanych jednostek.</p> <p>W wyniku zastosowania MSSF 12 Grupa PZU zaprezentowała dodatkowe ujawnienia dotyczące posiadanych jednostek stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięć. Ponieważ w Grupie PZU nie istnieją jednostki zależne posiadające udziały niekontrolujące istotne dla Grupy PZU nie zaprezentowano ujawnień wymaganych przez MSSF 12 dla takich jednostek.</p>
Wytyczne przejściowe (zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12)	1 stycznia 2013 ¹⁾	313/2013	<p>Zmiany mają na celu dostarczenie dodatkowych objaśnień na temat przepisów przejściowych w MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 w taki sposób, aby ograniczyć wymogi przekształcenia danych porównawczych tylko do poprzedzającego okresu porównawczego.</p>
Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 27 – Jednostki inwestycyjne	1 stycznia 2014	1174/2013	<p>Zmiany zwalniają z wymogu konsolidacji (zgodnie z MSSF 10) oraz wymagają od jednostek inwestycyjnych ujmowania poszczególnych jednostek zależnych w wartości godziwej przez wynik finansowy, zamiast konsolidacji. Zmiany zawierają także wymogi dotyczące ujawnień dla jednostek inwestycyjnych.</p> <p>Zmiana nie dotyczy Grupy PZU.</p>
Znowelizowany MSR 27 – Jednostkowe sprawozdania finansowe	1 stycznia 2013 ¹⁾	1254/2012	<p>Wymagania dotyczące jednostkowych sprawozdań finansowych nie uległy zmianie i są zawarte w znowelizowanym MSR 27. Inne części MSR 27 zastąpiono zapisami MSSF 10.</p> <p>Zmiana nie dotyczy Grupy PZU.</p>
Znowelizowany MSR 28 – Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	1 stycznia 2013 ¹⁾	1254/2012	<p>MSR 28 zmieniono w wyniku publikacji MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12.</p>
Zmiany do MSR 32 - kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych	1 stycznia 2014	1256/2012	<p>Zmiany doprecyzowują zasady kompensowania i skupiają się na czterech głównych obszarach: wyjaśnieniu, na czym polega „posiadanie możliwego do wyegzekwowania prawa do przeprowadzania kompensaty”; jednoczesnym przeprowadzaniu kompensat i rozliczeń; kompensowaniu zabezpieczeń; pojęciu jednostki rozliczeniowej na potrzeby kompensat.</p> <p>Zmiana nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>

Nazwa standardu/interpretacji	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia	Rozporządzenie zatwierdzające standard lub interpretację	Komentarz
Zmiany do MSR 36 – ujawniania dotyczące wartości odzyskiwalnej dla aktywów niefinansowych	1 stycznia 2014	1374/2013	Zmiany do MSR 36 o niewielkim zakresie dotyczą doprecyzowania wymogu ujawnienia informacji o wartości odzyskiwalnej aktywów, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości i jednocześnie ta wartość odzyskiwalna jest oparta na wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia. Zmiana nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.
Zmiany do MSR 39 – Odnowienie instrumentów pochodnych i kontynuowanie rachunkowości zabezpieczeń	1 stycznia 2014	1375/2013	Zmiany o niewielkim zakresie dają możliwość dalszego stosowania rachunkowości zabezpieczeń w przypadku odnowienia instrumentu pochodnego (wyznaczonego jako instrument zabezpieczający) w taki sposób, że jego stroną staje się kontrahent centralny, pod warunkiem spełnienia określonych warunków. Zmiana nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU (brak stosowania rachunkowości zabezpieczeń).

¹⁾ Komisja Europejska głosowała za tym, aby regulacja obowiązywała najpóźniej dla rocznych okresów rozpoczynających się od 1 stycznia 2014 roku (wcześniejsze stosowanie było dozwolone).

5.1.1.2. Standardy i interpretacje oraz zmiany standardów wydane, jeszcze nieobowiązujące

Następujące standardy i interpretacje oraz zmiany standardów wydano, ale jeszcze nie obowiązują:

- Zatwierdzone rozporządzeniem Komisji Europejskiej:

Nazwa standardu/interpretacji	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia	Rozporządzenie zatwierdzające standard lub interpretację	Komentarz
Interpretacja KIMSF 21 - Opłaty publiczne	17 czerwca 2014 lub później	634/2014	KIMSF 21 to interpretacja MSR 37 - Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe. MSR 37 określa kryteria rozpoznawania zobowiązania, jednym z których jest wymóg posiadania obecnego obowiązku wynikającego z przeszłych zdarzeń (tzw. zdarzenie obligujące). Interpretacja wyjaśnia, że zdarzeniem skutkującym powstaniem zobowiązania do uiszczenia opłaty publicznej jest działalność podlegająca opłacie publicznej, określona w odpowiednich przepisach prawnych. Zmiana nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy PZU.

- Niezatwierdzone przez Komisję Europejską:

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia (wg Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości)	Komentarz
MSSF 9 - Instrumenty finansowe	24 lipca 2014	1 stycznia 2018	<p>Standard zastępuje MSR 39 i określa wymogi w zakresie ujmowania i wyceny, utraty wartości, zaprzestania ujmowania oraz rachunkowości zabezpieczeń.</p> <p>Standard wprowadza nowe podejście do klasyfikacji aktywów finansowych, która uzależniona jest od charakterystyki przepływów pieniężnych oraz modelu biznesowego związanymi z danymi aktywami. Standard ujednocila także model utraty wartości w stosunku do wszystkich instrumentów finansowych. Nowy model oczekiwanej straty z tytułu utraty wartości wymaga szybszego uznawania oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>Standard wprowadza zreformowany model rachunkowości zabezpieczeń, z rozszerzonymi wymaganiami ujawnień o działalności zarządzania ryzykiem.</p> <p>Z uwagi na odległy termin wejścia w życie nie dokonano oszacowań wpływu zastosowania MSSF 9 na całkowite dochody i kapitały własne Grupy PZU.</p>
Zmiany do MSR 19 – Świadczenia pracownicze – Programy określonych świadczeń – składki pracownicze	21 listopada 2013	1 lipca 2014	<p>Drobne zmiany dotyczą zakresu zastosowania MSR 19 do składek od pracowników lub osób trzecich płaconych na rzecz programów określonych świadczeń. Celem zmian jest uproszczenie rozliczania składek, które są niezależne od liczby przepracowanych lat pracy (np. składek pracowniczych, obliczanych jako stały procent wynagrodzenia).</p> <p>Zmiana nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy PZU.</p>
MSSF 14 – Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe	30 stycznia 2014	1 stycznia 2016	<p>Umożliwienie podmiotom stosującym MSSF po raz pierwszy, a które obecnie ujmują odroczone salda z działalności regulowanej zgodnie z ich poprzednimi, ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości, kontynuację ujmowania tych sald po przejściu na MSSF.</p> <p>Zmiana nie dotyczy Grupy PZU.</p>

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia (wg Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości)	Komentarz
MSSF 15 – Przychody z tytułu umów z klientami	28 maja 2014	1 stycznia 2017	<p>MSSF 15 określa, w jaki sposób i kiedy ujmuje się przychody, jak i wymaga dostarczenia bardziej szczegółowych ujawnień. Standard zastępuje MSR 18 „Przychody”, MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” oraz wiele interpretacji związanych z ujmowaniem przychodów. Standard ma zastosowanie do prawie wszystkich umów z klientami (główne wyjątki dotyczą umów leasingowych, instrumentów finansowych oraz umów ubezpieczeniowych). Fundamentalną zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w taki sposób, aby odzwierciedlić transfer towarów lub usług na rzecz klientów oraz w takiej kwocie, która odzwierciedla wysokość wynagrodzenia (tj. płatność), do którego spółka spodziewa się uzyskać prawo w zamian za towary lub usługi. Standard dostarcza również wytycznych ujmowania transakcji, które nie były szczegółowo regulowane przez dotychczasowe standardy (np. przychody z usług czy modyfikacja umów), jak i obszerniejsze wyjaśnienia na temat ujmowania umów wieloelementowych.</p> <p>Z uwagi na odległy termin wejścia w życie oraz brak zastosowania w odniesieniu do ubezpieczeniowych podmiotów Grupy PZU nie oszacowano potencjalnego wpływu zastosowania nowego standardu na całkowite dochody i kapitały własne.</p>
Zmiany do MSSF 2010-2012	12 grudnia 2013	1 lipca 2014	<p>Zmiany do różnych standardów i interpretacji w ramach procedury wprowadzania corocznych poprawek do Standardów (MSSF 2, MSSF 3, MSSF 8, MSSF 13, MSR 16, MSR 24 oraz MSR 38), ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa. Wprowadzone zmiany doprecyzowały wymagane ujęcie księgowo w sytuacjach, w których poprzednio dopuszczana była dowolność interpretacji. Najważniejsze z nich to nowe lub zmienione wymogi dotyczące: definicji „warunku nabycia uprawnień”; księgowego ujęcia zapłaty warunkowej w ramach połączenia jednostek; łączenia segmentów operacyjnych i uzgodnienia aktywów segmentów sprawozdawczych z aktywami jednostki; wyceny krótkoterminowych należności i zobowiązań; proporcjonalnego przeliczenia skumulowanego umorzenia w modelu przeszacowania oraz definicji kadry zarządzającej.</p> <p>Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy PZU.</p>

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia (wg Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości)	Komentarz
Zmiany do MSSF 2011-2013	12 grudnia 2013	1 lipca 2014	<p>Zmiany do różnych standardów i interpretacji w ramach procedury wprowadzania corocznych poprawek do Standardów (MSSF 1, MSSF 3, MSSF 13 oraz MSR 40) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa. Wprowadzone zmiany doprecyzowały wymagane ujęcie księgowe w sytuacjach, w których poprzednio dopuszczana była dowolność interpretacji. Najważniejsze z nich to nowe lub zmienione wymogi dotyczące: znaczenia obowiązujących MSSF w MSSF 1; zakresu wyłączeń z zakresu standardu dotyczących wspólnych przedsięwzięć; zakresu paragrafu 52 MSSF 13 (wyjątek dotyczący ekspozycji netto) oraz doprecyzowania powiązań między MSSF 3 a MSR 40 (usługi dodatkowe).</p> <p>Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy PZU.</p>
Zmiany do MSSF 2012-2014	25 września 2014	1 stycznia 2016	<p>Zmiany do MSSF 5 – dodanie wskazówek dotyczących reklasyfikacji aktywów z przeznaczonych do sprzedaży do przeznaczonych do dystrybucji do właścicieli i odwrotnie oraz przypadków zaprzestania klasyfikacji aktywów przeznaczonych do dystrybucji do właścicieli. Zmiany do MSSF 7 – dodanie wskazówek dotyczących ujawnień związanych z umowami obsługi aktywów oraz wyjaśnień zastosowania zmian do MSSF 7 dotyczących kompensat w skróconych śródrocznych sprawozdaniach finansowych. Zmiana do MSR 19 – wyjaśnienie, że obligacje korporacyjne wysokiej jakości wykorzystywane w szacowaniu stopy dyskontowej używanej w kalkulacji świadczeń po okresie zatrudnienia powinny być denominowane w tej samej walucie, w której będą wypłacane świadczenia (a zatem aktywność rynku na te obligacje powinna być oceniana na poziomie waluty). Zmiany do MSR 34 – uszczegółowienie pojęć.</p> <p>Zmiana nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy PZU.</p>
Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 – Sprzedaż lub przeniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem	11 września 2014	1 stycznia 2016	<p>Główną konsekwencją zmiany jest rozpoznanie całości zysku lub straty w sytuacji gdy transakcja dotyczy zorganizowanego biznesu (niezależnie od tego, czy jest on umiejscowiony w jednostce zależnej czy nie), natomiast częściowe zyski lub straty rozpoznaje się, gdy transakcja dotyczy poszczególnych aktywów, które nie tworzą zorganizowanego biznesu, nawet jeżeli znajdują się w jednostce zależnej.</p> <p>Zmiana nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>
Zmiany do MSSF 11 – Rozliczenie nabycia udziału we wspólnej działalności	6 maja 2014	1 stycznia 2016	<p>Zmiana precyzuje, że nabywcy udziałów we wspólnych operacjach powinni stosować wszystkie zasady dotyczące rachunkowości przejęć wynikające z MSSF 3 i innych MSSF, które nie stoją w sprzeczności z MSSF 11 oraz ujawniać informacje wymagane w tych standardach.</p> <p>Zmiana nie powinna mieć wpływu na skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy PZU.</p>

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia (wg Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości)	Komentarz
Zmiany do MSR 16 i MSR 38 – wyjaśnienie dopuszczalnych metod amortyzacji	12 maja 2014	1 stycznia 2016	Zmiana precyzuje, że przyjęcie metod amortyzacji opartych na przychodach generowanych przez aktywa nie jest właściwe. Zmiana nie powinna mieć wpływu na skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy PZU.
Zmiana do MSR 16 i MSR 41 – Rośliny produkcyjne	30 czerwca 2014	1 stycznia 2016	Zmiana wprowadza definicję aktywów produkcyjnych i usuwa je z zakresu stosowania MSR 41 przenosząc je do MSR 16, co będzie skutkowało zmianą metody wyceny. Zmiana nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.
Zmiana do MSR 27 – metoda praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym	12 sierpnia 2014	1 stycznia 2016	Zmiana zezwala jednostkom stosowanie metody praw własności do wyceny inwestycji w jednostki zależne, stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia w jednostkowych sprawozdaniach finansowych. Zmiana nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.
Zmiany do MSR 1 – Inicjatywa dotycząca ujawnień	18 grudnia 2014	1 stycznia 2016	Dodanie wymogów dotyczących uporządkowanego układu sprawozdania finansowego, wprowadzenie wymogu uzgadniania się sum pośrednich zawartych w rachunku zysków i strat i sprawozdaniu z całkowitych dochodów oraz w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, dodatkowo dodanie wskazówek dotyczących istotności, szczególności prezentacji i zasad rachunkowości. Zmiana może skutkować niewielkimi modyfikacjami w układzie podstawowych tabel skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy PZU.
Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28 – Jednostki inwestycyjne: Zastosowanie zwolnienia z konsolidacji	18 grudnia 2014	1 stycznia 2016	MSSF 10 - Dodanie dodatkowych wskazówek nakazujących jednostkom inwestycyjnym obowiązkową konsolidację zależnych jednostek nieinwestycyjnych świadczących usługi związane z inwestycjami; dodanie wskazówek dotyczących braku obowiązku sporządzania sprawozdań skonsolidowanych przez jednostki dominujące niższego szczebla zależne od jednostek inwestycyjnych. MSR 28 – dodanie wskazówek dotyczących zastosowania wyceny metodą praw własności przez inwestora niebędącego jednostką inwestycyjną w odniesieniu do stowarzyszonej jednostki inwestycyjnej lub joint-venture. Zmiana nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.

Podsumowując, Grupa PZU nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę PZU zasady rachunkowości, z wyjątkiem MSSF 9 i MSSF 15, których wpływu na stosowane przez Grupę PZU zasady rachunkowości jeszcze nie oceniono.

5.1.2. Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanym sprawozdaniem a niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

5.1.2.1. Zastosowanie MSSF 10

Grupa PZU zastosowała MSSF 10 od 1 stycznia 2014 roku, który jest dniem pierwszego zastosowania, w rozumieniu punktu C2B MSSF 10.

W celu implementacji MSSF 10 dokonano analizy kryteriów sprawowania kontroli, wprowadzonych przez ten standard w odniesieniu do zaangażowania Grupy PZU w fundusze inwestycyjne. W wyniku przeprowadzonej analizy objęto konsolidacją Subfundusz PZU Energia Medycyna Ekologia, Subfundusz PZU Akcji Rynków Wschodzących, Subfundusz PZU Akcji Spółek Dywidendowych, PZU FIZ Forte. W aktywach i zobowiązaniach bilansu rozpoznano aktywa i zobowiązania konsolidowanych funduszy zamiast dotychczasowej prezentacji wartości inwestycji w dany fundusz w wartości godziwej w odpowiedniej pozycji „Aktywów finansowych” skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej.

Informacje o osądach przyjętych przez Grupę PZU w związku ze stosowaniem MSSF 10 zaprezentowano w punkcie 6.1.1.

5.1.2.2. Zmiana prezentacji przychodów i przepływów pieniężnych z tytułu świadczeń dodatkowych (ang. *kick-back*)

W celu wierniejszego odzwierciedlenia treści ekonomicznej, w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2014 dokonano zmiany prezentacji przychodów z tytułu świadczeń dodatkowych z tytułu posiadania znacznej ilości aktywów w funduszach zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych (*kick-back*) i zaprezentowano je w pozycji „Przychody netto z inwestycji” zamiast „Przychody z tytułu prowizji i opłat” i „Pozostałe przychody operacyjne”.

Konsekwentnie – w rachunku przepływów pieniężnych świadczenia te zaprezentowano w pozycji „Pozostałe wpływy z lokat” zamiast „Pozostałe wpływy operacyjne” i „Realizacja pozostałych lokat”.

5.1.2.3. Zmiana prezentacji przepływów pieniężnych z tytułu zwrotów składek brutto

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2014 rok dokonano zmiany prezentacji przepływów z tytułu zwrotów składek brutto i wykazano je w pozycji „Pozostałe wydatki operacyjne” zamiast pomniejszenia pozycji „Wpływy z tytułu składek ubezpieczeniowych brutto”.

5.1.2.4. Wpływ różnic na skonsolidowane sprawozdanie finansowe

W tabelach poniżej zaprezentowano wpływ powyższych zmian na skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej, skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz skonsolidowane sprawozdanie z innych całkowitych dochodów.

Aktywa	31 grudnia 2013 <i>(zatwierdzone)</i>	Korekta	Punkt	31 grudnia 2013 <i>(przekształcone)</i>	1 stycznia 2013 <i>(zatwierdzone)</i>	Korekta	Punkt	1 stycznia 2013 <i>(przekształcone)</i>
Wartości niematerialne	308 726	-		308 726	183 238	-		183 238
Wartość firmy	8 519	-		8 519	8 474	-		8 474
Rzeczowe aktywa trwałe	927 281	-		927 281	992 317	-		992 317
Nieruchomości inwestycyjne	1 474 770	-		1 474 770	564 404	-		564 404
Jednostki wyceniane metodą praw własności	48 595	-		48 595	-	-		-
Aktywa finansowe	54 688 714	397 014		55 085 728	50 423 076	(34 011)		50 389 065
Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	18 859 902	-		18 859 902	21 117 559	-		21 117 559
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	1 922 173	(2 061)	5.1.2.1	1 920 112	3 924 501	(100 092)	5.1.2.1	3 824 409
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	19 790 102	114 074	5.1.2.1	19 904 176	15 628 401	66 081	5.1.2.1	15 694 482
Pożyczki	14 116 537	285 001	5.1.2.1	14 401 538	9 752 615	-		9 752 615
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych	2 664 986	6 978	5.1.2.1	2 671 964	1 835 793	5 080	5.1.2.1	1 840 873
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	526 605	-		526 605	749 334	-		749 334
Szacowane regresy i odzyski	129 950	-		129 950	121 632	-		121 632
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	16 949	-		16 949	13 963	-		13 963
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	34 895	-		34 895	80 646	-		80 646
Odroczone koszty akwizycji	609 819	-		609 819	574 489	-		574 489
Inne aktywa	195 449	-		195 449	178 646	-		178 646
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	548 266	20 891	5.1.2.1	569 157	136 586	125 477	5.1.2.1	262 063
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	178 897	-		178 897	46 962	-		46 962
Aktywa, razem	62 362 421	424 883		62 787 304	55 909 560	96 546		56 006 106

Kapitały i zobowiązania	31 grudnia 2013 <i>(zatwierdzone)</i>	Korekta	Punkt	31 grudnia 2013 <i>(przekształcone)</i>	1 stycznia 2013 <i>(zatwierdzone)</i>	Korekta	Punkt	1 stycznia 2013 <i>(przekształcone)</i>
Kapitały								
Wyemitowany kapitał podstawowy oraz inne kapitały przypadające udziałowcom jednostki dominującej								
Kapitał podstawowy	86 352	-		86 352	86 352	-		86 352
Pozostałe kapitały	9 061 508	(157)		9 061 351	9 105 450	(75)		9 105 375
Akcje własne	-	(110)	5.1.2.1	(110)	-	-		-
Kapitał zapasowy	8 855 999	-		8 855 999	8 780 212	-		8 780 212
Kapitał z aktualizacji wyceny	242 344	(47)	5.1.2.1	242 297	363 242	(75)	5.1.2.1	363 167
Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	902	-		902	-	-		-
Różnice kursowe z przeliczenia	(37 737)	-		(37 737)	(38 004)	-		(38 004)
Niepodzielony wynik	3 963 586	1		3 963 587	4 998 329	75		4 998 404
Zysk z lat ubiegłych	2 396 978	159	5.1.2.1	2 397 137	4 998 329	75	5.1.2.1	4 998 404
Zysk netto	3 293 654	(158)	5.1.2.1	3 293 496	-	-		-
Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego	(1 727 046)	-		(1 727 046)	-	-		-
Udziały niekontrolujące	16 341	-		16 341	79 138	-		79 138
Kapitały, razem	13 127 787	(156)		13 127 631	14 269 269	-		14 269 269

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
(w tysiącach złotych)

Zobowiązania								
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	37 324 416	-		37 324 416	35 400 778	-		35 400 778
Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	4 540 011	-		4 540 011	4 537 167	-		4 537 167
Rezerwa ubezpieczeń na życie	16 048 191	-		16 048 191	15 675 243	-		15 675 243
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	6 586 781	-		6 586 781	5 878 445	-		5 878 445
Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent	5 761 332	-		5 761 332	5 660 281	-		5 660 281
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	2 893	-		2 893	4 227	-		4 227
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	477 987	-		477 987	531 617	-		531 617
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	3 907 221	-		3 907 221	3 113 798	-		3 113 798
Kontrakty inwestycyjne	2 121 037	-		2 121 037	2 299 147	-		2 299 147
- o gwarantowanych i ustalonych warunkach	1 250 492	-		1 250 492	1 297 224	-		1 297 224
- na rachunek i ryzyko klienta	870 545	-		870 545	1 001 923	-		1 001 923
Rezerwy na świadczenia pracownicze	123 380	-		123 380	107 307	-		107 307
Inne rezerwy	192 906	-		192 906	267 456	-		267 456
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	255 399	-		255 399	357 557	-		357 557
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	53 372	-		53 372	21 658	-		21 658
Instrumenty pochodne	237 749	-		237 749	129 921	226	5.1.2.1	130 147
Inne zobowiązania	8 926 375	425 039	5.1.2.1	9 351 414	3 056 467	96 320	5.1.2.1	3 152 787
Zobowiązania związane z działalnością kontynuowaną	49 234 634	425 039		49 659 673	41 640 291	96 546		41 736 837
Zobowiązania, razem	49 234 634	425 039		49 659 673	41 640 291	96 546		41 736 837
Kapitały i zobowiązania, razem	62 362 421	424 883		62 787 304	55 909 560	96 546		56 006 106

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	1 stycznia - 31 grudnia 2013 (zatwierdzone)	Korekta	Punkt	1 stycznia - 31 grudnia 2013 (przekształcone)
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	16 480 003	-		16 480 003
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto	(257 037)	-		(257 037)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto	16 222 966	-		16 222 966
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej netto	25 803	-		25 803
Składki zarobione netto	16 248 769	-		16 248 769
Przychody z tytułu prowizji i opłat	319 962	(14 076) (6 717)	5.1.2.2 5.1.2.1	299 169
Przychody netto z inwestycji	1 844 932	19 964 1 754	5.1.2.2 5.1.2.1	1 866 650
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	25 045	17 502	5.1.2.1	42 547
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	618 091	(12 733)	5.1.2.1	605 358
Pozostałe przychody operacyjne	491 109	(5 888)	5.1.2.2	485 221
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	(11 195 277)	-		(11 195 277)
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	34 053	-		34 053
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(11 161 224)	-		(11 161 224)
Zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych	(77 715)	-		(77 715)
Koszty akwizycji	(2 015 938)	-		(2 015 938)
Koszty administracyjne	(1 406 480)	-		(1 406 480)
Pozostałe koszty operacyjne	(705 599)	-		(705 599)
Zysk z działalności operacyjnej	4 180 952	(194)		4 180 758
Koszty finansowe	(61 664)	-		(61 664)
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek wycenianych metodą praw własności	1 404	-		1 404
Zysk brutto	4 120 692	(194)		4 120 498
Podatek dochodowy				
- część bieżąca	(885 776)	-		(885 776)
- część odroczone	60 197	36	5.1.2.1	60 233
Zysk netto, w tym:	3 295 113	(158)		3 294 955
- zysk przypisywany(a) właścicielom kapitału własnego jednostki dominującej	3 293 654	(158)		3 293 496
- zyski przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących	1 459	-		1 459

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	1 stycznia - 31 grudnia 2013 (zatwierdzone)	Korekta	Punkt	1 stycznia - 31 grudnia 2013 (przekształcone)
Zysk netto	3 295 113	(158)		3 294 955
Inne całkowite dochody	(104 510)	28		(104 482)
Podlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat	(119 857)	28		(119 829)
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	(120 129)	28	5.1.2.1	(120 101)
Różnice kursowe z przeliczenia	292	-		292
Inne całkowite dochody jednostek wycenianych MPW	(20)	-		(20)
Niepodlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat	15 347	-		15 347
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych	14 445	-		14 445
Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	902	-		902
Dochody całkowite netto, razem	3 190 603	(130)		3 190 473
- dochody całkowite przypisywane właścicielom kapitału własnego jednostki dominującej	3 189 139	(130)		3 189 009
- dochody całkowite przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących	1 464	-		1 464

Wybrane pozycje skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	1 stycznia - 31 grudnia 2013 (historyczne)	Korekta	Punkt	1 stycznia - 31 grudnia 2013 (przekształcone)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej				
Wpływy	19 673 140	542 825		20 215 965
- wpływy z tytułu składek ubezpieczeniowych brutto	16 065 448	315 661	5.1.2.3	16 381 109
- wpływy z tytułu zbycia jednostek uczestnictwa przez fundusz inwestycyjny	667 262	241 354	5.1.2.1	908 616
- pozostałe wpływy operacyjne	1 262 485	(4.358) (9.832)	5.1.2.1 5.1.2.2	1 248 295
Wydanki	(16 840 369)	(429 602)		(17 269 971)
- wydatki z tytułu odkupienia jednostek uczestnictwa przez fundusz inwestycyjny	(402 519)	(113 359)	5.1.2.1	(515 878)
- pozostałe wydatki operacyjne	(1 417 037)	(315.661) (582)	5.1.2.3 5.1.2.1	(1 733 280)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	2 832 771	113 223		2 945 994
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej				
Wpływy	657 482 806	5 318 572		662 801 378
- zbycie udziałów i akcji	8 201 739	4 081	5.1.2.1	8 205 820
- zamknięcie transakcji <i>buy-sell-back</i>	360 885 329	5 424 330	5.1.2.1	366 309 659
- realizacja pozostałych lokat	18 892 364	(8.572) 148	5.1.2.2 5.1.2.1	18 883 940
- odsetki otrzymane	2 163 196	4 219	5.1.2.1	2 167 415
- dywidendy otrzymane	127 240	249	5.1.2.1	127 489
- zwiększenie stanu środków pieniężnych z tytułu zmiany zakresu konsolidacji	479 751	(124 287)	5.1.2.1	355 464
- pozostałe wpływy z lokat	-	18 404	5.1.2.2	18 404

Wybrane pozycje skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	1 stycznia - 31 grudnia 2013 (historyczne)	Korekta	Punkt	1 stycznia - 31 grudnia 2013 (przekształcone)
Wydatki	(659 878 598)	(5 536 381)		(665 414 979)
- nabycie udziałów i akcji	(9 577 388)	(57 553)	5.1.2.1	(9 634 941)
- zmniejszenie stanu środków pieniężnych z tytułu zmiany zakresu konsolidacji	(14 551)	14 551	5.1.2.1	-
- otwarcie transakcji <i>buy-sell-back</i>	(362 298 300)	(5 493 276)	5.1.2.1	(367 791 576)
- pozostałe wydatki na lokaty	(10 418)	(103)	5.1.2.1	(10 521)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(2 395 792)	(217 809)		(2 613 601)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(19 583)	-		(19 583)
Przepływy pieniężne netto, razem	417 396	(104 586)		312 810
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	136 586	125 477	5.1.2.1	262 063
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	(5 716)	-		(5 716)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	548 266	20 891	5.1.2.1	569 157

5.2 Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2014 roku obejmuje dane finansowe jednostki dominującej i wszystkich jednostek zależnych, po wyeliminowaniu wzajemnych transakcji.

Jednostka zależna to jednostka, nad którą inna jednostka sprawuje kontrolę, czyli jednocześnie: sprawuje władzę nad jednostką, podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe lub posiada prawa do zmiennych wyników finansowych oraz posiada możliwość wykorzystania sprawowanej władzy do wywierania wpływu na wysokość swoich dochodów finansowych.

W przypadku utraty kontroli nad funduszem inwestycyjnym zaprzestaje się jego konsolidacji i wyłącza ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej aktywa i zobowiązania tego funduszu, a także ewentualne zobowiązania wobec jego uczestników. W zamian prezentuje się jednostki uczestnictwa lub certyfikaty inwestycyjne odpowiadające wartości godziwej udziałów spółek Grupy PZU w aktywach netto takiego funduszu.

Konsolidacja polega na łączeniu podobnych pozycji aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, przychodów, kosztów i przepływów pieniężnych jednostki dominującej oraz jej jednostek zależnych, a następnie wyłączeniu wartości bilansowej inwestycji jednostki dominującej w każdej z jednostek zależnych oraz tej części kapitału własnego każdej z jednostek zależnych, która odpowiada udziałowi jednostki dominującej. Wyłączeniu podlegają również aktywa i zobowiązania, przychody, koszty i przepływy pieniężne odnoszące się do transakcji między jednostkami Grupy PZU.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej.

Jednostki zależne konsoliduje się od dnia objęcia kontroli do dnia ustania kontroli.

Zasady przeliczania aktywów, zobowiązań oraz całkowitych dochodów zagranicznych jednostek zależnych wyrażonych w walutach obcych przedstawiono w punkcie 5.3.

5.3 Ujmowanie transakcji i sald wyrażonych w walutach obcych i zastosowane kursy walutowe

Transakcje przeprowadzane w walucie innej niż polski złoty ujmuje się po kursie obowiązującym w dniu dokonania transakcji, ustalonym przez NBP. Na koniec okresu sprawozdawczego, pozycje pieniężne denominowane w walutach obcych przelicza się według średniego kursu NBP obowiązującego na ten dzień. Pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej i denominowane w walutach obcych wycenia się według kursu średniego NBP obowiązującego

w dniu ustalenia wartości godziwej. Zyski i straty wynikłe z przeliczenia walut odnosi się bezpośrednio do rachunku zysków i strat.

Dane finansowe zagranicznych jednostek zależnych przelicza się na polskie złote:

- aktywa i zobowiązania – po średnim kursie ustalonym przez NBP obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego;
- pozycje rachunku zysków i strat oraz innych całkowitych dochodów – po średniej arytmetycznej średnich kursów ustalanych przez NBP na daty kończące każdy miesiąc okresu sprawozdawczego.

Różnice z przeliczeń ujmuje się w pozycji „Różnice kursowe z przeliczenia” w kapitałach.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przyjęto następujące kursy walutowe:

Kursy walutowe przyjęte do przeliczenia danych finansowych zagranicznych jednostek podporządkowanych	1 stycznia – 31 grudnia 2014	31 grudnia 2014	1 stycznia – 31 grudnia 2013	31 grudnia 2013	1 stycznia 2013
euro	4,1892	4,2623	4,2110	4,1472	4,0882
lit litewski	1,2133	1,2344	1,2196	1,2011	1,1840
hrywna ukraińska	0,2637	0,2246	0,3886	0,3706	0,3825

5.4 Metoda nabycia

Nabycia jednostek zależnych przez Grupę PZU rozlicza się metodą przejęcia, zgodnie z MSSF 3 „Połączenia jednostek”.

W przypadku każdego nabycia jednostki ustalana jest jednostka przejmująca oraz dzień przejęcia, którym jest dzień objęcia kontroli nad nabywaną jednostką. W dniu przejęcia ujmuje się, osobno od wartości firmy, możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa, przejęte zobowiązania oraz wszelkie niekontrolujące udziały w nabytej jednostce.

W dniu przejęcia, możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania wycenia się w wartości godziwej.

W przypadku każdego nabycia, wszelkie niekontrolujące udziały w nabywanym podmiocie wycenia się w wartości proporcjonalnego udziału niekontrolujących udziałów w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto nabywanego podmiotu.

Wartość firmy

Wartość firmy wycenia się i ujmuje się na dzień nabycia w kwocie nadwyżki sumy:

- przekazanej zapłaty wycenionej w wartości godziwej na dzień nabycia;
- wartości wszelkich niekontrolujących udziałów w nabywanej jednostce, wycenionych tak, jak opisano powyżej;

nad ustaloną na dzień nabycia kwotą netto wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

W okresie wyceny Grupa PZU może korygować retrospektywnie prowizoryczne kwoty ujęte na dzień przejęcia, aby odzwierciedlić nowe informacje uzyskane o faktach i okolicznościach, które istniały na dzień przejęcia oraz, jeśli byłyby znane, wpłynęłyby na wycenę kwot ujętych na ten dzień. Zgodnie z pkt. 45 MSSF 3 okres wyceny nie przekracza jednego roku od dnia przejęcia.

Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w transakcji połączenia jednostek gospodarczych ujmuje się w wartości godziwej ustalonej na dzień przejęcia. Wartość godziwa składnika wartości niematerialnych odzwierciedla oczekiwania dotyczące prawdopodobieństwa osiągnięcia w przyszłości przez jednostkę korzyści ekonomicznych z tego składnika. Wartość godziwą wartości niematerialnych określa się w następujący sposób:

- znak towarowy – metodą zwolnienia z opłat licencyjnych (ang. *relief-from-royalty method*), bazującą na potencjalnych oszczędnościach z tytułu opłat licencyjnych, których jednostka nie poniesie, będąc właścicielem danego znaku towarowego (tj. bieżącej wartości przyszłych potencjalnych opłat licencyjnych). Ustalenie rynkowego

poziomu opłaty licencyjnej polega na analizie stawek licencyjnych na użytkowanie znaków towarowych stosowanych pomiędzy niepowiązаныmi stronami w obrębie porównywalnego segmentu rynku. Następnie określa się hipotetyczne płatności licencyjne, które odpowiadają iloczynowi przyjętej stawki opłaty licencyjnej oraz wartości szacowanych przychodów ze sprzedaży. W celu obliczenia dochodu netto z licencji, płatności licencyjne należy zredukować o hipotetyczną wartość podatku dochodowego. Obliczone przepływy pieniężne netto powiększane są o potencjalną oszczędność podatkową z tytułu amortyzacji podatkowej znaku towarowego - TAB (ang. *tax amortisation benefit*). Na koniec, wyznaczone strumienie pieniężne podlegają dyskontowaniu za pomocą stopy dyskontowej, uwzględniającej m. in. ryzyko charakterystyczne dla danego znaku towarowego;

- relacje z brokerami oraz relacje z klientami – metodą wielookresowej nadwyżki dochodów - MEEM (ang. *multi-period excess earnings method*) bazującą na bieżącej wartości przyszłych zysków generowanych przez poszczególne relacje. Wartość godziwa określana jest na podstawie zdyskontowanych przyszłych strumieni pieniężnych wynikających z dodatkowego przychodu generowanego przez spółkę posiadającą daną wartość niematerialną ponad przychody generowane przez spółkę, która takiej wartości nie posiada. Relacje identyfikuje się, określa prognozowany okres ich dalszego trwania (poprzez odpowiedni wskaźnik odejść z zastosowaniem tzw. krzywej Weibulla) oraz prognozuje przychody i koszty związane z poszczególnymi relacjami. Zidentyfikowany i obliczony poziom obciążeń z tytułu aktywów kapitałowych (CAC, ang. *contributory asset charge*), takich jak utrzymanie wskaźników kapitałowych na poziomach wymaganych przez organy nadzorcze, środki trwałe, zorganizowana siła robocza, znak towarowy oraz pozostałe wartości niematerialne aplikowany jest do przepływów pieniężnych po opodatkowaniu. Jeżeli istnieją struktury podatkowe, umożliwiające przeciętnemu uczestnikowi rynku podatkową amortyzację relacji – w jej wycenie uwzględnia się TAB;
- przyszłe zyski z zakupionego portfela umów ubezpieczenia (ang. *value in force*) – jako potencjalną nadwyżkę wartości księgowej rezerw techniczno-ubezpieczeniowych nad ich wartością godziwą, z uwzględnieniem odroczonego kosztów akwizycji. Wartość godziwą rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wyznacza się jako wartość oczekiwaną bieżących nominalnych przepływów pieniężnych prognozowanych przy zastosowaniu metod aktuarialnych właściwych dla poszczególnych rodzajów rezerw, z uwzględnieniem specyfiki danego portfela i trendów rynkowych. Wartość oczekiwaną bieżących przyszłych przepływów pieniężnych wyznacza się poprzez zdyskontowanie prognozowanych nominalnych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu czynników dyskontowych wyznaczonych na bazie krzywej stóp procentowych wolnych od ryzyka. Prognozowane nominalne przepływy pieniężne uwzględniają prawdopodobieństwo wystąpienia i wielkość przyszłych odszkodowań, kosztów likwidacji szkód (bezpośrednich i pośrednich), a w przypadku rezerwy składek również koszty administracyjne związane z obsługą portfela ubezpieczeń. Oszacowanie uwzględnia udział reasekuratora wynikający z obowiązujących umów reasekuracyjnych. Odpowiednie prawdopodobieństwa zdarzenia są szacowane przy pomocy metod statystycznych i aktuarialnych, a wielkość przepływów wynika z odpowiednich zapisów umów ubezpieczenia i analiz aktuarialnych.

Stopa dyskontowa wykorzystywana do wyceny wartości niematerialnych odzwierciedla wartość pieniądza w czasie oraz ryzyka związane z przewidywanymi przyszłymi przepływami pieniężnymi. Jest kalkulowana na podstawie oczekiwanego zwrotu z najlepszej inwestycji alternatywnej w stosunku do inwestycji wycenianej. Stopa ta wyznacza najmniejszy wymagany przez inwestora zwrot na wycenianym aktywie w ten sposób, aby uzyskać on z niego stopę zwrotu przynajmniej równą najlepszej dostępnej alternatywie inwestycyjnej. Zwrot z alternatywnej inwestycji musi być porównywalny pod względem wartości, czasu i pewności.

Koszt kapitału własnego (CE) szacuje się na dzień objęcia kontroli zgodnie z modelem CAPM (ang. *Capital Asset Pricing Model*): $CE = RF + ERP \times \beta + SP + SR$, gdzie RF to stopa wolna od ryzyka, ERP – premia za ryzyko rynkowe, β – to miernik ryzyka systematycznego ponoszonego przez właścicieli kapitału, uwzględniający ryzyko operacyjne oraz finansowe związane z daną działalnością, SP – premia za niską kapitalizację, SR – premie specyficzne.

Rzeczowe aktywa trwałe

Nieruchomości wycenia się metodą dochodową, polegającą na określeniu wartości nieruchomości przy założeniu, że jej nabywca zapłaci cenę, której wysokość jest uzależniona od zdyskontowanej wartości możliwych do uzyskania przepływów pieniężnych.

Inne rzeczowe aktywa wycenia się metodą porównawczą lub odtworzeniową.

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych została wykazana w dotychczasowej wartości bilansowej. Zgodnie z MSSF4 różnice pomiędzy wartością godziwą a wartością bilansową rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wykazano jako wartości niematerialne (przyszłe zyski z zakupionego portfela umów ubezpieczenia).

5.5 Wartości niematerialne

Składniki wartości niematerialnych rozpoznaje się, jeżeli są one możliwe do zidentyfikowania, sprawowana jest nad nimi kontrola, jest prawdopodobne, że osiągnięte zostaną przyszłe korzyści ekonomiczne, które można przyporządkować danemu składnikowi i można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika.

Wartości niematerialne wycenia się według cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne, a także o odpisy z tytułu utraty wartości.

Sposób ustalenia wartości godziwej wartości niematerialnych nabywanych w transakcji połączenia jednostek gospodarczych zaprezentowano w punkcie 5.4.

Składniki wartości niematerialnych obejmują w szczególności: oprogramowanie komputerowe, autorskie prawa majątkowe, licencje oraz koncesje, a także składniki nabyte w transakcjach połączenia jednostek gospodarczych - znaki towarowe, relacje z klientami, relacje z brokerami, przyszłe zyski z zakupionego portfela umów ubezpieczenia itp.

Składniki wartości niematerialnych podlegają amortyzacji przez szacowany okres użyteczności:

- składniki inne niż składniki wartości niematerialnych nabyte w transakcjach połączenia jednostek gospodarczych – przy zastosowaniu metody liniowej przez okres od dwóch do pięciu lat. W uzasadnionych przypadkach, po indywidualnej analizie, dopuszcza się stosowanie innej stawki amortyzacji adekwatnej do przewidywanego okresu użytkowania danego składnika wartości niematerialnych. W związku z podjętą decyzją dotyczącą planowanego okresu użytkowania systemu produktowego w PZU przez okres 10 lat, przyjęto dla niego roczną stawkę amortyzacji 10%;
- składniki wartości niematerialnych nabyte w transakcjach połączenia jednostek gospodarczych (z wyjątkiem nabytych znaków towarowych) – przez okres od jednego do trzynastu lat w oparciu o wartości generowanych zysków w poszczególnych latach;
- znaki towarowe nabyte w transakcjach połączenia jednostek gospodarczych, jako wartości niematerialne o okresie użytkowania ustalonym jako nieokreślony nie podlegają amortyzacji, lecz na koniec każdego roku obrotowego oraz każdorazowo, gdy istnieją przesłanki, że mogło dojść do utraty wartości, poddaje się je testom na utratę wartości.

Amortyzacja obciąża „Pozostałe koszty operacyjne” w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

5.6 Wartość firmy

Wartość firmy, której wartość początkową ustalono w sposób opisany w punkcie 5.4 nie podlega amortyzacji, lecz na koniec każdego roku obrotowego oraz każdorazowo, gdy istnieją przesłanki, że mogło dojść do utraty wartości, poddaje się testom na utratę wartości. Test na utratę wartości firmy oparty jest na ocenie wartości odzyskiwalnej poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne i porównaniu jej z ich wartością księgową (łącznie z przypisaną wartością firmy). Jednostka generująca przepływy pieniężne, dla której przeprowadza się test, nie może być większa niż segment operacyjny. W sytuacji, gdy wartość odzyskiwalna jest mniejsza, odpis z tytułu utraty wartości odnosi się w pierwszej kolejności na wartość firmy.

Wartość firmy jednostek zależnych wykazywana jest w pozycji „Wartość firmy”, natomiast wartość firmy jednostek stowarzyszonych w pozycji „Jednostki wyceniane metodą praw własności” w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

5.7 Rzeczowe aktywa trwałe

Składniki rzeczowych aktywów trwałych wykazuje się według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, pomniejszonych o dotychczasowe umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Amortyzuje się wszystkie składniki rzeczowych aktywów trwałych oraz ich istotne komponenty, z wyjątkiem gruntów oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie. Składnik amortyzuje się od momentu, gdy jest on dostępny do użytkowania, to znaczy od momentu jego dostosowania do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami.

Poniżej przedstawiono roczne stawki amortyzacji dla istotnych składników aktywów:

Kategoria aktywów	Stawka
Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego	2,5%
Budynki i budowle	1,5% - 10%
Maszyny i urządzenia techniczne	10% - 40%
Środki transportu	14% - 33%
Sprzęt informatyczny	20% - 40%
Pozostałe aktywa trwałe	7% - 20%

Aktywa utrzymywane na podstawie umowy leasingu finansowego amortyzuje się przez okres ich użyteczności, o ile występuje racjonalna pewność ich zakupu lub przeniesienia własności. W przeciwnym razie amortyzuje się je przez okres nie dłuższy niż przez okres trwania leasingu.

5.8 Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych

Na koniec okresu sprawozdawczego przeprowadzany jest przegląd składników aktywów w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na możliwość utraty ich wartości.

Uznaje się, że utrata wartości składników wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych wystąpiła, jeżeli w wyniku zmian technologicznych, przeznaczenia do likwidacji, wycofania z użytkowania lub wystąpienia innych przesłanek wskazujących na zmniejszenie przydatności danego składnika aktywów obniżyła się wartość przewidywanych korzyści ekonomicznych związanych ze składnikiem wartości niematerialnych lub rzeczowych aktywów trwałych.

W przypadku stwierdzenia takich przesłanek, przeprowadza się test na utratę wartości danego składnika aktywów mający na celu określenie jego wartości odzyskiwalnej. Test na utratę wartości przyszłych zysków z zakupionego portfela umów ubezpieczenia przeprowadza się łącznie z testem adekwatności rezerw opisanym w punkcie 5.17.3. W razie konieczności dokonuje się odpisu aktualizującego do wartości odzyskiwalnej. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależne od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla najmniejszej możliwej do zidentyfikowania grupy aktywów generujących niezależne wpływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów. Ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości wykazywane są jako koszt w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe koszty operacyjne”.

Jeżeli występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach ubiegłych przestał istnieć lub uległ zmniejszeniu, szacuje się wartość odzyskiwalną takiego składnika aktywów. Ujęty w ubiegłych okresach odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości odwraca się do wartości odzyskiwalnej, nieprzekraczającej wartości bilansowej, jaka została by ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby poprzednio w ogóle nie ujęto odpisu. Odwrócenie odpisu aktualizacyjnego z tytułu utraty wartości ujmuje się jako przychód w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne”.

5.9 Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne utrzymuje się w celu osiągnięcia przychodów z czynszów lub uzyskania korzyści wynikających ze wzrostu ich wartości, bądź obu tych pożytków równocześnie. Nieruchomości inwestycyjne nie są wykorzystywane w działalności operacyjnej.

Nieruchomości inwestycyjne ujmuje się początkowo według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, powiększonych o koszty transakcji. Po początkowym ujęciu, wycenia się je w wartości godziwej, zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 10.1.4. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych ujmuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej” w okresie, w którym powstały.

W przypadku gdy nieruchomość wykorzystywana na własne potrzeby staje się nieruchomością inwestycyjną, do dnia reklasyfikacji naliczana jest amortyzacja i dokonywane są ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, a następnie:

- jeżeli ustalona na ten dzień wartość bilansowa jest wyższa niż wartość godziwa, to różnica ujmowana jest w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe koszty operacyjne”,
- jeżeli dotychczasowa wartość bilansowa jest niższa od wartości godziwej, to różnicę ujmuje się w pierwszej kolejności w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne” jako odwrócenie odpisu aktualizującego (do wysokości wcześniej dokonanego odpisu, przy czym kwota ujęta w skonsolidowanym rachunku zysków i strat nie może przekroczyć kwoty doprowadzającej wartość nieruchomości do takiej wartości, jaka zostałaby ustalona po odjęciu umorzenia, gdyby w ogóle nie dokonano odpisu), a pozostałą część różnicy - w innych całkowitych dochodach w pozycji „Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych”.

Przy późniejszym zbyciu nieruchomości inwestycyjnej kapitał z aktualizacji wyceny przenosi się do kapitału zapasowego.

5.10 Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia

Jednostki stowarzyszone to jednostki, na które wywierany jest znaczący wpływ, czyli władza pozwalająca na uczestniczenie w podejmowaniu decyzji na temat polityki finansowej lub operacyjnej jednostki, w której dokonano inwestycji, niepolegająca jednak na sprawowaniu kontroli lub współkontroli.

Wspólne przedsięwzięcia to ustalenie umowne, w ramach którego strony sprawujące współkontrolę nad ustaleniem umownym mają prawa do aktywów netto tego ustalenia.

Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia wycenia się metodą praw własności, zgodnie z którą w momencie początkowego ujęcia inwestycja ujmowana jest według kosztu, a następnie wartość bilansowa jest powiększana lub pomniejszana w celu ujęcia udziałów inwestora w zyskach lub stratach jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Udział Grupy PZU w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć ujmuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Udział w zyskach netto jednostek wycenianych metodą praw własności”, natomiast udział w zmianach stanu innych całkowitych dochodów – w innych całkowitych dochodach.

Na koniec każdego roku obrotowego oraz każdorazowo, gdy istnieją przesłanki, że mogło dojść do utraty wartości, jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia poddaje się testom na utratę wartości. Test oparty jest na ocenie wartości odzyskiwalnej poszczególnych jednostek i porównaniu jej z wartością księgową (łącznie z wartością firmy). W sytuacji, gdy wartość odzyskiwalna jest mniejsza, odpis z tytułu utraty wartości odnosi się w pierwszej kolejności na wartość firmy.

5.11 Instrumenty finansowe

Aktywa i zobowiązania finansowe ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w momencie, gdy jednostka Grupy PZU staje się stroną wiążącego kontraktu, z którego wynika, iż ponosi ryzyko i staje się beneficjentem korzyści związanych z instrumentem finansowym. W przypadku transakcji zawieranych na zorganizowanym rynku, nabycie bądź sprzedaż aktywów i zobowiązań finansowych ujmuje się w księgach w dacie zawarcia transakcji.

Instrumenty finansowe kwalifikuje się w momencie nabycia do poszczególnych kategorii określonych w MSR 39 i ujmuje w wartości godziwej skorygowanej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub wystawienia danego instrumentu finansowego. Wyjątkiem są instrumenty wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w przypadku których koszty transakcyjne ujmuje się oddzielnie w pozycji „Przychody netto z inwestycji”.

Wartością godziwą instrumentu finansowego w momencie jego początkowego ujęcia jest zwykle jego cena transakcyjna, o ile charakter instrumentu finansowego nie wskazuje, że jest inaczej.

W przypadku instrumentów finansowych przynoszących przychody odsetkowe, odsetki nalicza się począwszy od następnego dnia po dniu rozliczenia transakcji.

Akcje i udziały, których wartości godziwej nie można wiarygodnie oszacować, wycenia się wg kosztu nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Składniki aktywów finansowych wyłącza się ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy wygasają lub są przenoszone na inny podmiot umowne prawa do przepływów pieniężnych z danego składnika aktywów. Przeniesienie występuje także, gdy umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów zostają zatrzymane, ale przyjmowany jest umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Grupy PZU.

Przenosząc składniki aktywów finansowych ocenia się, w jakim stopniu zachowane zostaje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów:

- jeżeli przenoszone jest zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza się składnik aktywów finansowych ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej;
- jeżeli zachowuje się zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje się składnik aktywów finansowych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej;
- jeżeli nie przenosi się ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, ustala się czy została zachowana kontrola nad tym składnikiem aktywów finansowych.

W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wysokości wynikającej z trwałego zaangażowania, odpowiednio w przypadku braku kontroli składnik jest ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej wyłączany.

Zobowiązanie finansowe (lub jego część) wyłącza się ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

Aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikowane są do kategorii i wyceniane zgodnie z zasadami opisanymi poniżej.

5.11.1. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Do aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności zalicza się aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie wymagalności, które nabyto z zamiarem utrzymania i Grupa PZU jest w stanie utrzymać je do terminu zapadalności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wycenia się według zamortyzowanego kosztu, a wyniki wyceny ujmuje w pozycji „Przychody netto z inwestycji”.

5.11.2. Należności i pożyczki

Pożyczki i należności są aktywami finansowymi niebędącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- aktywa finansowe, które jednostka zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie, które kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu i te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone przez jednostkę jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy;
- aktywa finansowe wyznaczone przez jednostkę przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży; lub
- aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które kwalifikuje się jako dostępne do sprzedaży.

Do należności i pożyczek zalicza się w szczególności:

- dłużne papiery wartościowe nabyte w ramach kontraktu, z którego wynika, iż zbywający zachował niemalże wszystkie ryzyka i korzyści związane z tymi papierami (transakcje *buy-sell-back*);
- dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku;
- lokaty terminowe w instytucjach kredytowych;
- udzielone pożyczki;
- należności z tytułu zawartych umów ubezpieczeniowych (w tym również reasekuracji);
- inne należności.

Należności i pożyczki, z wyjątkiem należności z tytułu zawartych umów ubezpieczeniowych i innych należności krótkoterminowych wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego według zamortyzowanego kosztu.

Ze względu na ich charakter, należności z tytułu zawartych umów ubezpieczeniowych i inne należności krótkoterminowe, wycenia się w wartości nominalnej z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości należności wątpliwych (sposób oszacowania tych odpisów dla należności ubezpieczeniowych przedstawiono w punkcie 6.2.2.4).

Skutki wyceny należności i pożyczek do wysokości wyceny według zamortyzowanego kosztu wykazuje w pozycji „Przychody netto z inwestycji”.

5.11.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Do instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży zalicza się instrumenty finansowe niezakwalifikowane do innych kategorii.

Instrumenty zaliczone do tej kategorii wycenia się w wartości godziwej, zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 10.1. Różnicę pomiędzy wartością godziwą na koniec okresu sprawozdawczego a ceną nabycia odnosi się bezpośrednio na kapitał z aktualizacji wyceny. W przypadku dłużnych papierów wartościowych odsetki naliczone przy wykorzystaniu efektywnej stopy procentowej ujmuje się w pozycji „Przychody netto z inwestycji”, a w kapitale z aktualizacji wyceny ujmuje się różnicę pomiędzy wartością godziwą a wartością według zamortyzowanego kosztu.

W przypadku sprzedaży instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży wartość kapitału z aktualizacji ich wyceny jest wyksięgowywana i ujmowana w pozycji „Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych”.

5.11.4. Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują:

- instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu - aktywa nabyte w celu ich sprzedaży w bliskim terminie lub zobowiązania zaciągnięte w celu ich odkupienia w krótkim terminie oraz instrumenty pochodne;
- instrumenty finansowe zaliczone w momencie nabycia do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, o ile ich wartość godziwą można wiarygodnie oszacować. Do takich instrumentów finansowych zalicza się:
 - niektóre instrumenty, które są przeznaczone na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz kontraktów inwestycyjnych w ubezpieczeniach na życie. Przyjęta klasyfikacja tych instrumentów eliminuje lub znacząco ogranicza niedopasowanie w zakresie wyceny i rozpoznawania zobowiązań i aktywów stanowiących ich pokrycie;
 - instrumenty finansowe zarządzane i oceniane, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem, w oparciu o wartość godziwą;
 - zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta;
 - zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych.

Zasady wyceny do wartości godziwej opisano w punkcie 10.1. Skutki zmiany wyceny instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej, w tym odnoszące się do nich przychody z tytułu odsetek ujmuje się w pozycji „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej” w okresie, którego dotyczą. Zmiany wartości zobowiązań z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta ujmuje się w pozycji „Zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych”.

Instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne ujmuje się w księgach rachunkowych w wartości godziwej na dzień zawarcia transakcji i w późniejszych okresach wycenia się w wartości godziwej, zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 10.1.3.

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych niebędących instrumentami zabezpieczającymi ujmuje się w pozycji „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”.

Spółki Grupy PZU nie stosują rachunkowości zabezpieczeń.

5.11.5. Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wyceniane w wartości godziwej

Do zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu zalicza się:

- instrumenty dłużne wyemitowane przez Grupę PZU, wykazywane w pozycji „Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych”. Wyniki wyceny tych instrumentów prezentuje się w pozycji „Koszty finansowe”;
- kontrakty inwestycyjne o gwarantowanych i ustalonych warunkach. Wyniki wyceny tych kontraktów ujmuje się w pozycji „Zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych”;
- transakcje sprzedaży papierów wartościowych z jednoczesnym przyrzeczeniem ich odkupu w określonym terminie i po określonej cenie (transakcje *sell-buy-back*). Wyniki wyceny tych instrumentów prezentuje się w pozycji „Koszty finansowe”.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wykazuje się w wartości wymaganej zapłaty, ze względu na ich krótkoterminowy charakter.

Pozostałe zobowiązania finansowe wycenia się według zamortyzowanego kosztu.

5.11.6. Utrata wartości aktywów finansowych

Ocenę, czy występują obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, przeprowadza się na koniec każdego okresu sprawozdawczego.

W przypadku wystąpienia obiektywnych dowodów utraty wartości wynikających ze zdarzeń zaistniałych po pierwotnym ujęciu składników aktywów finansowych i powodujących zmniejszenie oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych dokonuje się stosownych odpisów w ciężar kosztów bieżącego okresu. Nie ujmuje się oczekiwanych strat z tytułu utraty wartości w wyniku przyszłych zdarzeń, bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich zajścia.

Do obiektywnych dowodów utraty wartości zalicza się informacje dotyczące następujących zdarzeń:

- znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- niedotrzymanie warunków umowy, np. niespłacenie albo zaleganie ze spłaceniem odsetek lub nominału;
- przyznanie pożyczkobiorcy przez pożyczkodawcę (ze względów ekonomicznych lub prawnych, wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy) udogodnienia, którego w innym przypadku pożyczkodawca by nie udzielił;
- wysokie prawdopodobieństwo likwidacji, upadłości lub innej reorganizacji finansowej pożyczkobiorcy;
- zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych ze względu na trudności finansowe emitenta;
- obserwowane dane wskazujące na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą aktywów finansowych od momentu ich początkowego ujęcia, mimo że nie można jeszcze ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy aktywów finansowych, w tym:

- negatywne zmiany dotyczące statusu płatności pożyczkobiorców w grupie (np. zwiększona ilość opóźnionych płatności) lub
- niekorzystne zmiany sytuacji gospodarczej w danej branży, regionie itp., które wpływają na pogorszenie zdolności płatniczej dłużników;
- znaczący lub przedłużający się spadek wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy poniżej kosztu nabycia (dodatkowe informacje przedstawiono w punkcie 6.2.2.3);
- niekorzystne zmiany środowiska technologicznego, rynkowego, gospodarczego, prawnego lub innego, w którym działa emitent instrumentów kapitałowych, które wskazują na możliwość nieodzyskania kosztów inwestycji w ten instrument kapitałowy.

W przypadku wystąpienia dowodów utraty wartości instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży, straty rozpoznane uprzednio w kapitale z aktualizacji wyceny odnosi się w ciężar rachunku zysków i strat.

Odpisy z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione w ciężar rachunku zysków i strat:

- w przypadku instrumentów kapitałowych nie podlegają odwróceniu;
- w przypadku instrumentów dłużnych mogą zostać odwrócone, o ile w następnych okresach wartość godziwa danego instrumentu dłużnego wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat.

Szacunki i osądy wykorzystywane do określenia odpisów z tytułu utraty wartości zaprezentowano w punkcie 6.2.2.

5.12 Regresy i odzyski po szkodach w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

W przypadku niektórych grup (rodzajów) ubezpieczeń majątkowych i osobowych, po wypłacie odszkodowania lub świadczenia może dojść do przejęcia przez ubezpieczyciela roszczeń wobec osób trzecich (regresy) lub prawa własności do ubezpieczonego majątku (odzyski).

Odzyski prezentuje się jako zapasy w pozycji „Inne aktywa”, a ich oszacowana wartość godziwa na dzień fizycznego przejęcia pomniejsza koszty odszkodowań i świadczeń wypłaconych danego okresu.

Oszacowaną metodami aktuarialnymi wartość przewidywanych przyszłych zwrotów kosztów na skutek przejęcia roszczeń wobec osób trzecich oraz przejęcia prawa własności do ubezpieczonego majątku ujmuje się w pozycji „Oszacowane regresy i odzyski”.

Podstawą ustalenia przyszłych regresów i odzysków są roczne trójkąty otrzymanych regresów i odzysków. Wartość przyszłych regresów i odzysków wyliczana jest przy wykorzystaniu uogólnionej metody *Chain Ladder*, w podziale na lata, w których powstały szkody.

Oszacowane wartości regresów i odzysków, ujęte w księgach rachunkowych w danym okresie pomniejszają koszty utworzenia rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia tego okresu.

5.13 Koszty akwizycji oraz odroczone koszty akwizycji

Koszty akwizycji obejmują koszty związane z zawieraniem i odnawianiem umów ubezpieczenia. Do bezpośrednich kosztów akwizycji zalicza się między innymi koszty prowizji pośredników ubezpieczeniowych, koszty wynagrodzeń pracowników związane z zawieraniem umów ubezpieczenia, koszty atestów, ekspertyz, badań związanych z ryzykiem przyjmowanym. Do pośrednich kosztów akwizycji zalicza się koszty związane z reklamą i promocją produktów ubezpieczeniowych oraz koszty związane z badaniem wniosków i wystawianiem polis.

Zgodnie z zasadą memoriału, część kosztów akwizycji rozlicza się w czasie, zgodnie z zasadami opisanymi w punktach 5.13.1 i 5.13.2.

Aktywowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej koszty akwizycji dotyczące zarówno ubezpieczeń majątkowych i osobowych, jak też ubezpieczeń na życie podlegają testom na utratę wartości poprzez ich uwzględnienie w teście adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

5.13.1. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Koszty akwizycji dotyczące ubezpieczeń majątkowych i osobowych odraczane są na zasadach stosowanych przy ustalaniu rezerwy składek i amortyzowane w ciężar rachunku zysków i strat przez okres ochrony ubezpieczeniowej (wykazywane w pozycji „Koszty akwizycji”).

5.13.2. Ubezpieczenia na życie

W ubezpieczeniach na życie do rozliczania kosztów akwizycji w czasie w przypadku tradycyjnych produktów z udziałem w zysku (ubezpieczenia na życie lub dożycie oraz zaopatrzenia dzieci) stosuje się metodę Zillmera.

5.14 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują między innymi środki pieniężne w kasie oraz na bieżących rachunkach bankowych.

Środki pieniężne wykazuje się w wartości nominalnej.

5.15 Aktywa i zobowiązania przeznaczone do sprzedaży lub grupy do zbycia

Aktywa i zobowiązania lub grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, gdy istnieje plan ich sprzedaży oraz trwa aktywny program znalezienia nabywcy.

Aktywa i zobowiązania przeznaczone do sprzedaży lub grupy do zbycia wyceniane są w kwocie niższej z dwóch wartości: dotychczasowej wartości bilansowej oraz wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży.

5.16 Kapitały

5.16.1. Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy ujmuje się w wysokości określonej w statucie jednostki dominującej i zarejestrowanej w Krajowym Rejestrze Sądowym.

5.16.2. Akcje własne

Akcje własne nabyte i zatrzymane przez konsolidowane jednostki Grupy PZU wykazuje się w cenie nabycia.

5.16.3. Kapitał zapasowy

W pozycji „Kapitał zapasowy” ujmuje się:

- efekt dystrybucji zysku, zgodnie z regulacjami prawnymi kraju siedziby spółki (w Polsce zgodnie z postanowieniami Kodeksu spółek handlowych (t.j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 1030 z późn. zm.)) oraz statutów spółek Grupy PZU;
- kapitał powstały przy sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych, uprzednio przeniesionych z nieruchomości własnych, zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 5.9;
- różnicę pomiędzy zmniejszeniem wartości udziału niekontrolującego a wartością godziwą przekazanej zapłaty.

5.16.4. Kapitał z aktualizacji wyceny

W pozycji „Kapitał z aktualizacji wyceny” ujmowane są skutki:

- przeszacowania aktywów finansowych zaliczonych do kategorii aktywów dostępnych do sprzedaży;
- przeszacowania wartości nieruchomości do ich wartości godziwej na dzień ich przekwalifikowania z nieruchomości wykorzystywanych na własne potrzeby do nieruchomości inwestycyjnych;

po uwzględnieniu korespondującej zmiany aktywów lub rezerwy z tytułu podatku odroczonego.

5.16.5. Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych

Pozycja obejmuje zyski i straty aktuarialne wynikające ze wzrostu lub obniżenia wartości bieżącej zobowiązań z tytułu określonych świadczeń na skutek zmian założeń aktuarialnych i korekt założeń aktuarialnych ex post. W pozycji ujmuje się zyski i straty wynikające ze zmian przyjętych założeń demograficznych (np. umieralności, wskaźnika rotacji pracowników) oraz założeń finansowych (np. stopy dyskontowej czy prognozowanej stopy wzrostu wynagrodzeń).

5.16.6. Różnice kursowe z przeliczenia

Pozycja zawiera różnice powstałe na skutek przeliczeń danych finansowych podmiotów zagranicznych według kursów walutowych, zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 5.3.

5.16.7. Niepodzielony wynik

W pozycji „Niepodzielony wynik” wykazuje się:

- zysk netto lat ubiegłych, który nie został podzielony przez Walne Zgromadzenie / Zgromadzenie Wspólników;
- wynik finansowy netto bieżącego okresu;
- niepokrytą stratę netto.

Podział zysku (względnie pokrycie straty) netto jednostki dominującej oraz spółek Grupy PZU przeprowadzany jest wyłącznie w odniesieniu do zysków (strat) netto wykazanych w jednostkowych sprawozdaniach finansowych tych podmiotów sporządzonych zgodnie ze standardami rachunkowości przyjętymi w kraju siedziby danej spółki.

5.16.8. Udziały niekontrolujące

Udziały niekontrolujące stanowią tę część kapitałów w jednostce zależnej, której nie można bezpośrednio lub pośrednio przyporządkować do jednostki dominującej. Udziały niekontrolujące wycenia się w wartości proporcjonalnego udziału w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto jednostki zależnej.

Różnicę pomiędzy zmniejszeniem wartości udziału niekontrolującego a wartością godziwą przekazanej zapłaty ujmuje się w kapitale zapasowym.

5.17 Umowy ubezpieczeniowe

5.17.1. Składka przypisana i rezerwa składki

5.17.1.1. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Przypis składek w umowach ubezpieczeniowych oraz w umowach reasekuracji czynnej rozpoznaje się w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.

Przypis składek rozpoznaje się jako przychód proporcjonalnie do okresu objętego ochroną ubezpieczeniową. Część składki przypisanej dotyczącej okresu ochrony ubezpieczeniowej przypadającego po końcu okresu sprawozdawczego ujmuje się w rezerwie składek. Rezerwę składek ustala się na koniec każdego okresu sprawozdawczego metodą indywidualną, z dokładnością do jednego dnia.

Rezerwę na ryzyka niewygasłe tworzy się jako uzupełnienie do rezerwy składek, na pokrycie przyszłych odszkodowań, świadczeń i kosztów w odniesieniu do umów ubezpieczenia, które nie wygasają z ostatnim dniem okresu sprawozdawczego. Kalkulację rezerwy na ryzyka niewygasłe przeprowadza się dla grup ubezpieczeń na koniec każdego okresu sprawozdawczego.

Ogólną kwotę rezerwy na ryzyka niewygasłe ustala się dla tych grup, dla których wskaźnik szkodowości bieżącego roku jest większy niż 100%, jako różnicę pomiędzy iloczynem rezerwy składek i wskaźnika szkodowości bieżącego roku obrotowego a rezerwą składek – dotyczącymi tego samego okresu ubezpieczenia. Udział reasekuratorów w składce, rezerwie składek oraz rezerwie na ryzyka niewygasłe ustala się w wysokości zgodnej z warunkami odpowiednich umów reasekuracyjnych.

5.17.1.2. Ubezpieczenia na życie

Składki przypisane w ubezpieczeniach na życie obejmują kwoty należne w trakcie okresu sprawozdawczego z tytułu zawartych umów ubezpieczenia niezależnie od tego, czy kwoty te opłacono i bez względu na to, czy kwoty te odnoszą się do całości, czy części okresu sprawozdawczego. Składki te koryguje się o zmianę stanu rezerwy składek w ciągu okresu sprawozdawczego, a także pomniejsza o składki należne reasekuratorom. Rezerwę składki tworzy się jako tę część składki przypisanej, która przypada na przyszłe okresy sprawozdawcze.

5.17.2. Koszty odszkodowań i świadczeń wypłaconych oraz rezerwy techniczne

5.17.2.1. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

W kosztach okresu sprawozdawczego ujmuje się wszelkie koszty wypłaconych odszkodowań i świadczeń z zawartych umów ubezpieczenia wraz z bezpośrednimi i pośrednimi kosztami likwidacji szkód i windykacji regresów oraz zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia. Koszty odszkodowań i świadczeń pomniejsza się o wszelkie otrzymane regresy i odzyski, a także zmianę stanu oszacowanych regresów i odzysków.

Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach ustala się dla tych grup ubezpieczeń, dla których istnieje pokrycie reasekuracyjne, w takiej części, w jakiej reasekuratorzy uczestniczą w odszkodowaniach i świadczeniach, zgodnie z odpowiednimi umowami reasekuracyjnymi.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia obejmuje:

- rezerwę na niewypłacone odszkodowania i świadczenia za szkody i wypadki zaistniałe i zgłoszone do końca okresu sprawozdawczego;
- rezerwę na szkody i wypadki zaistniałe do końca okresu sprawozdawczego i niezgłoszone;
- rezerwę na koszty likwidacji szkód.

Rezerwę na szkody zgłoszone niezlikwidowane i zlikwidowane niewypłacone („RBNP”, ang. *Reported But Not Paid*, lub „I rezerwa”) ustala się w wysokości określonej metodą indywidualną przez komórki likwidacji szkód lub też, jeśli posiadane informacje nie pozwalają na ocenę wysokości rezerwy, w wysokości średniej szkody ustalonej metodą aktuarialną. Utworzona rezerwa uwzględnia udział własny ubezpieczonego, oczekiwany wzrost cen towarów i usług naprawczych i nie może przekraczać sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej. Rezerwę aktualizuje się niezwłocznie po uzyskaniu informacji mających wpływ na jej wysokość, metodą indywidualnej oceny lub szacunku szkód i świadczeń.

Rezerwę na szkody i wypadki zaistniałe i niezgłoszone („IBNR”, ang. *Incurred But Not Reported*, lub „II rezerwa”) tworzy się na szkody i świadczenia niezgłoszone do dnia bilansowego, na który tworzona jest rezerwa. IBNR wylicza się przy wykorzystaniu metod analizy trójkątów szkód: uogólnionej metody *Chain Ladder*, a w przypadku niewielkiej liczby lub wartości szkód - metody Bornhuettera-Fergusona w podziale na lata, w których powstały szkody. Podstawą do wyliczeń są roczne trójkąty zarówno szkód wypłaconych, jak i szkód zgłoszonych.

Rezerwę na bezpośrednie koszty likwidacji dla szkód zgłoszonych ustala się indywidualnie dla każdej szkody, zaś dla szkód zaistniałych i niezgłoszonych - przy wykorzystaniu uogólnionej metody *Chain Ladder* (na podstawie analizy trójkątów kosztów w podziale na lata, w których powstały szkody).

Rezerwę na pośrednie koszty likwidacji szkód tworzy się metodą aktuarialną jako iloczyn wskaźnika udziału pośrednich kosztów likwidacji w wypłaconych odszkodowaniach oraz bezpośrednich kosztach likwidacji szkód i sumy rezerwy na szkody zgłoszone i niewypłacone, rezerwy na szkody i wypadki zaistniałe i niezgłoszone oraz rezerwy na bezpośrednie koszty likwidacji szkód.

Rezerwy I i II oraz rezerwę na koszty likwidacji szkód ujmuje się w wartości nominalnej, tj. bez ich dyskontowania.

Udział reasekuratorów w rezerwach na niewypłacone odszkodowania i świadczenia ustala się w wysokości zgodnej z warunkami odpowiednich umów reasekuracyjnych.

Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent

Rezerwę na skapitalizowaną wartość rent wylicza się indywidualnie, jako wartość obecnej renty (dożywotniej lub czasowej), płatnej z góry.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego metodami aktuarialnymi tworzy się również rezerwę na skapitalizowaną wartość rent ze szkód zaistniałych po 31 grudnia 1990 roku i do końca okresu sprawozdawczego nieujawnionych jako renty (IBNR rentowy). Na koniec każdego okresu sprawozdawczego ustala się wysokość dodatkowej rezerwy przeznaczonej na pokrycie zobowiązań wynikających z podwyższania świadczeń rentowych pochodzących z tzw. starego portfela. Doszacowania dokonuje się dla tych rentobiorców, dla których wyliczono analogiczną rezerwę na koniec 1997 roku a świadczenie na koniec okresu sprawozdawczego jest niższe niż określony procent obecnej wartości średnich wynagrodzeń w latach 1960-1990.

5.17.2.2. Ubezpieczenia na życie

W kosztach okresu sprawozdawczego ujmuje się wszelkie koszty wypłaconych odszkodowań i świadczeń z zawartych umów ubezpieczenia wraz z bezpośrednimi i pośrednimi kosztami likwidacji szkód oraz zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia.

Koszty świadczeń wypłaconych

Świadczenia wypłacone obejmują wszelkie wypłaty i obciążenia dokonywane w okresie sprawozdawczym z tytułu świadczeń powstałych w okresie sprawozdawczym i w okresach ubiegłych (w tym również świadczenia rentowe i wykupy) oraz wszelkie bezpośrednie i pośrednie, zewnętrzne i wewnętrzne koszty likwidacji świadczeń. Koszty likwidacji zawierają także koszty postępowań spornych.

Wartość świadczeń ujmuje się w wysokości faktycznie wypłaconej, po potrąceniu zwrotów i refundacji (z wyjątkiem refundacji z tytułu reasekuracji biernej), powiększonej o zmianę stanu rezerwy na niewypłacone świadczenia oraz pomniejszonej o udział reasekuratorów w wypłaconych świadczeniach i rezerwach.

Rezerwa ubezpieczeń na życie

Rezerwy ubezpieczeń na życie określa się metodami aktuarialnymi w następujący sposób:

- ubezpieczenia grupowe pracownicze i indywidualnie kontynuowane – w oparciu o metodę aktuarialną prospektywną polegającą na ustaleniu rezerwy dla każdej umowy ubezpieczenia oddzielnie, w oparciu o określone dane statystyczne. Odpowiada ona bieżącej wartości oczekiwanych świadczeń jakie wyniknąć mogą w związku z udzieloną ochroną ubezpieczeniową pomniejszoną o bieżącą wartość przyszłych składek;
- ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym – rezerwa ta tworzona jest w celu pokrycia bieżących świadczeń z tytułu udzielonej ochrony ubezpieczeniowej ponad wartość środków zgromadzonych w funduszu, odpowiednio dla poszczególnych rodzajów ubezpieczeń, zgodnie z ich warunkami ogólnymi. Jej wysokość odpowiada części opłat pobranych z tytułu udzielonej ochrony ubezpieczeniowej przypadającej na przyszłe okresy sprawozdawcze;
- pozostałe ubezpieczenia – metodą aktuarialną prospektywną, indywidualnie dla każdej umowy ubezpieczenia i odpowiada różnicy pomiędzy oczekiwaną wartością bieżącą gwarantowanych świadczeń, a wartością bieżącą należnych składek z tytułu umów ubezpieczenia.

Rezerwa dla ubezpieczeń na życie jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający

Rezerwy dla ubezpieczeń na życie jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający tworzy się w wysokości sumy wartości udziałów w funduszu znajdujących się na rachunkach ubezpieczonych wycenianych według wartości godziwej na koniec okresu sprawozdawczego.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Rezerwę na niewypłacone odszkodowania i świadczenia tworzy się niezależnie na:

- świadczenia zgłoszone niewypłacone – metodą indywidualną, a w przypadku braku możliwości oceny wysokości świadczenia (jeżeli występowanie świadczeń jest zjawiskiem masowym) metodą średniej wysokości świadczenia z ostatniego kwartału poprzedzającego kwartał sprawozdawczy;
- świadczenia zaistniałe niezgłoszone - metodą ryczałtową jako procent świadczeń wypłaconych za okres ostatnich dwunastu miesięcy.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia obejmuje również rezerwę na koszty likwidacji świadczeń.

Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych

Rezerwa ta odpowiada przewidywanym wysokościami udziałów w zyskach ubezpieczyciela (które zostaną przyznane po zakończeniu okresu rozliczeniowego) zarachowanych na koniec okresu sprawozdawczego.

Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie obejmują:

- rezerwę na rewaloryzację świadczeń z ubezpieczeń jednostkowych na życie i rent przejętych z Państwowego Zakładu Ubezpieczeń („stary portfel”);

- rezerwę na prowadzone procesy sądowe oraz świadczenia w związku z orzeczeniami sądowymi (na podstawie art. 358 § 3 ustawy z 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 1964 r. poz. 121 z późn. zm.) w sprawie zmiany wysokości lub sposobu spełnienia świadczenia pieniężnego;

W 1992 roku PZU przekazał PZU Życie polisy ubezpieczeń jednostkowych (posagowych i na życie) oraz rentowych (tzw. „stary portfel”).

W okresie wysokiej inflacji w Polsce w latach osiemdziesiątych XX w. istniały ograniczenia działalności lokacyjnej Państwowego Zakładu Ubezpieczeń, powodujące, że przychody z lokat kształtowały się poniżej poziomu inflacji. W rezultacie, rezerwy utworzone w odniesieniu do starego portfela nie były dostateczne na pokrycie świadczeń indeksowanych o inflację. PZU Życie częściowo zwaloryzował polisy starego portfela. Część ubezpieczonych, których świadczenia utraciły swoją realną wartość, zaczęła wytaczać procesy sądowe przeciwko PZU Życie w celu uzyskania wyższych świadczeń. PZU Życie tworzy rezerwę na rewaloryzację świadczeń z ubezpieczeń indywidualnych i rent przejętych od PZU (czyli z tzw. „starego portfela”), która może wynikać z przyszłych spraw spornych (procesy sądowe i ugody).

Wartość rezerwy wyznaczono w oparciu o wartość oczekiwanych przyszłych dodatkowych świadczeń wynikających ze spraw sądowych i ugód. Wartość tych świadczeń ustalono poprzez ekstrapolację historycznego trendu świadczeń, oszacowanego na bazie liczby zakończonych procesów sądowych i ugód oraz wartości zasądzonych kwot.

- rezerwę na wypadek wystąpienia niskich stóp procentowych - związaną z przewidywanym obniżeniem się rentowności lokat funduszu ubezpieczeniowego w przypadku ubezpieczeń jednostkowych na życie, ubezpieczeń jednostkowych z rosnącą sumą i składką, ubezpieczeń grupowych typu *Firma* oraz ubezpieczeń rentowych. Rezerwa tworzona jest metodą aktuarialną indywidualnie dla każdej umowy ubezpieczenia w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy:
 - wysokością rezerw matematycznych ustalonych przy użyciu odpowiednich formuł matematycznych i zastosowaniu zmodyfikowanych stóp technicznych uwzględniających przewidywaną ich obniżkę w przyszłości oraz
 - wysokością rezerw matematycznych ustalonych zgodnie z obowiązującymi regulaminami tworzenia rezerw, przy oryginalnej stopie technicznej, jaka miała zastosowanie w taryfikacji tych produktów.

5.17.3. Testy adekwatności rezerw

Na koniec każdego roku dla portfela ubezpieczeń na życie prognozuje się przebieg umów dla poszczególnych grup produktów. Wykorzystuje się przy tym dotychczasowe trendy i ekstrapolację zidentyfikowanych trendów dotyczących śmiertelności, wypadkowości, rezygnacji oraz przewidywanych kosztów likwidacji świadczeń. W ramach testu porównuje się obecną wartość zdyskontowanych prognozowanych przepływów pieniężnych z wysokością rezerw wykazywaną na koniec każdego roku. W przypadku stwierdzenia niewystarczalności rezerw w stosunku do wartości zdyskontowanych przepływów zmienia się założenia w zasadach wyznaczania rezerw i dokonuje automatycznej korekty wysokości rezerw technicznych.

Mechanizm tworzenia rezerwy na ryzyka niewygasłe w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych opisany w punkcie 5.17.1.1 odpowiada minimalnym wymaganiom dla testu adekwatności rezerw określonym w punkcie 16 MSSF 4.

5.18 Rezerwy na świadczenia pracownicze

5.18.1. Programy określonych składek

Składki na ubezpieczenia społeczne

Spółki Grupy PZU podlegają, wynikającemu z przepisów prawa kraju siedziby spółki, obowiązkowi ponoszenia przez pracodawcę części lub całości kosztów składek stanowiących ustawowe narzuty na wynagrodzenia pracownicze. W Polsce obejmują one części składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz całość składek na ubezpieczenie wypadkowe, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i odpis na Zakładowy Fundusz

Świadczeń Socjalnych. Spółki Grupy PZU są zobowiązane do zapłaty określonych składek i nie posiadają zobowiązań prawnych lub zwyczajowych do uczestniczenia w wypłacie przyszłych świadczeń na rzecz pracowników z ww. tytułów. Płatności do programów określonych składek obciążają rachunek zysków i strat w okresie, którego dotyczą.

5.18.2. Programy określonych świadczeń

5.18.2.1. Rezerwy na odprawy emerytalne

Na mocy przepisów ustawy z 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2014 roku poz. 1502 z późn. zm.) pracownicy spółek Grupy PZU, mających siedziby w Polsce są uprawnieni do otrzymania odprawy emerytalnej w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia w momencie przejścia na emeryturę.

Koszty odpraw emerytalnych oszacowane metodami aktuarialnymi rozpoznaje się memoriałowo przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych.

Zyski i straty aktuarialne rozpoznaje się w całości w okresie, w którym wystąpiły w pozycji „Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych” w innych całkowitych dochodach. Dodatkowe informacje przedstawiono w punkcie 5.16.5.

5.18.2.2. Rezerwy na świadczenia pośmiertne

Na mocy Kodeksu pracy pracownicy spółek Grupy PZU, mających siedziby w Polsce są uprawnieni do otrzymania świadczeń pośmiertnych. W razie śmierci pracownika w czasie trwania stosunku pracy lub w czasie pobierania zasiłku z tytułu niezdolności do pracy wskutek choroby, rodzinie przysługuje od pracodawcy świadczenie pośmiertne, którego wysokość jest uzależniona od okresu zatrudnienia pracownika w spółkach Grupy PZU i stanowi równowartość wynagrodzenia za okres od 1 do 6 miesięcy.

Zobowiązanie z tytułu świadczeń pośmiertnych prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wycenia się w wartości bieżącej zdyskontowanych przepływów finansowych.

5.18.3. Koszty urlopów pracowniczych

Pracownikom spółek Grupy PZU przysługuje prawo do urlopów na warunkach określonych w aktach prawnych z zakresu prawa pracy (w Polsce w Kodeksie pracy). Zgodnie z MSR 19, koszt urlopów pracowniczych uznaje się na bazie memoriałowej, stosując metodę zobowiązań. Zobowiązanie z tytułu urlopów pracowniczych ustala się w oparciu o różnicę pomiędzy faktycznym stanem wykorzystania urlopów przez pracowników, a stanem jaki istniałby, gdyby urlopy były wykorzystywane proporcjonalnie do upływu czasu w okresie, za które te urlopy przysługują pracownikom.

5.19 Inne rezerwy

Rezerwy to zobowiązania, których kwota lub termin zapłaty są niepewne. Podstawą utworzenia rezerwy jest bieżący obowiązek, wynikający ze zdarzeń przeszłych, którego wypełnienie spowoduje wpływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. Kwota rezerwy ustalana jest w oparciu o wiarygodny szacunek tego wpływu na dzień bilansowy.

Rezerwa na koszty restrukturyzacji jest tworzona tylko wówczas, gdy spełnione zostaną ogólne kryteria ujmowania rezerw, a dodatkowo kryteria szczegółowe dotyczące rezerw na koszty restrukturyzacji takie, jak posiadanie szczegółowego, formalnego planu restrukturyzacji i wzbudzenie uzasadnionego oczekiwania u stron, których plan dotyczy, że zostaną przeprowadzone działania restrukturyzacyjne (poprzez rozpoczęcie wdrażania planu lub ogłoszenie jego głównych elementów).

5.20 Rozpoznawanie przychodów

Rozpoznawanie przychodów z tytułu umów ubezpieczeniowych przedstawiono w punkcie 5.17.1.

Odsetki

Przychody z tytułu odsetek rozpoznaje memoriałowo się w oparciu o efektywną stopę procentową i ujmuje w rachunku zysków i strat, w pozycji „Przychody netto z inwestycji”.

Dywidendy

Dywidendy ujmuje się jako przychody w momencie nabycia prawa do dywidendy i wykazuje się w pozycji „Przychody netto z inwestycji”.

Przychody z tytułu usług zarządzania funduszem emerytalnym

Przychody z tytułu zarządzania OFE PZU rozpoznaje się memoriałowo i wykazuje w pozycji „Przychody z tytułu prowizji i opłat”. Przychody te obejmują w szczególności:

- opłaty od składek przekazanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych („ZUS”) do OFE PZU w wysokości określonej w statucie OFE PZU, z uwzględnieniem limitów określonych w ustawie z 28 sierpnia 1997 roku o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (t.j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 989 z późn. zm.) („ustawa o funduszach emerytalnych”);
- opłaty za zarządzanie aktywami OFE PZU - w wysokości ustalonej w statucie OFE PZU z uwzględnieniem limitów określonych w ustawie o funduszach emerytalnych;
- inne opłaty określone w statucie OFE PZU.

5.21 Podatki

Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat obejmuje część bieżącą i odroczoną.

Bieżące zobowiązania z tytułu podatku dochodowego nalicza się zgodnie z przepisami podatkowymi obowiązującymi w kraju siedziby spółki.

Wykazywana w rachunku zysków i strat część odroczonego stanowi różnicę pomiędzy stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i na początek okresu sprawozdawczego z zastrzeżeniem, że rezerwy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem własnym odnosi się na kapitał własny.

Wysokość rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się metodą bilansową przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego od osób prawnych, które zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywały w momencie realizacji aktywów lub rezerwy, zgodnie z przepisami prawa podatkowego w krajach siedzib poszczególnych spółek Grupy PZU, wydanymi do końca okresu sprawozdawczego.

5.22 Zysk na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie wyniku finansowego, który przypada na zwykłych akcjonariuszy PZU, przez średnią ważoną liczby akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Średnia ważona liczby akcji zwykłych występujących w ciągu okresu to liczba akcji zwykłych na początku danego okresu, skorygowana o liczbę akcji zwykłych odkupionych lub wyemitowanych w ciągu tego okresu ważona wskaźnikiem odzwierciedlającym okres występowania tych akcji. Wskaźnik odzwierciedlający okres występowania poszczególnych akcji jest to liczba dni, przez jaką określone akcje występują, do całkowitej liczby dni w danym okresie.

6. Kluczowe szacunki i osądy

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu PZU dokonania profesjonalnych osądów oraz szacunków i założeń, które mają wpływ na przyjęte zasady rachunkowości oraz prezentowane wartości aktywów, pasywów, przychodów oraz kosztów.

Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę profesjonalnego osądu co do wartości księgowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł.

Dokonując osądów, szacunków czy też przyjmując założenia Zarząd PZU może, w istotnych kwestiach, opierać się na opiniach niezależnych ekspertów.

Faktyczna wartość może różnić się od wartości szacowanej. Osądy, szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Ich zmiany są ujmowane w sposób opisany w punkcie 5.1.

6.1 Dokonane osądy

6.1.1. Zasady konsolidacji funduszy inwestycyjnych

W związku z zastosowaniem MSSF 10 od 1 stycznia 2014 roku Grupa PZU przyjęła, że sprawuje kontrolę nad funduszem inwestycyjnym, jeżeli łącznie spełnione są przesłanki:

- spółki Grupy PZU posiadają łącznie zdolność użycia swojej władzy nad funduszem w celu oddziaływania na wartość zwrotu z inwestycji, przy czym przesłankami tej zdolności są m. in. kontrola nad towarzystwem funduszy inwestycyjnych i znaczny udział w łącznej liczbie głosów na zgromadzeniu inwestorów lub radzie inwestorów;
- łączna ekspozycja spółek Grupy PZU na zmienne zwroty z zaangażowania w fundusz inwestycyjny jest znaczna, co oznacza, że łączny udział spółek Grupy PZU w aktywach netto tego funduszu jest równy lub przekracza 20% (przy czym do ustalenia tak rozumianego łącznego udziału nie wlicza się w tym przypadku aktywów funduszu będących aktywami netto umów ubezpieczeniowych lub inwestycyjnych z funduszem kapitałowym (*unit-linked*)). Przyjmuje się, że w przypadku zaangażowania niższego niż 20% aktywów netto funduszu ekspozycja na zmienność wyników finansowych funduszu, rozpatrywana łącznie z uprawnieniami decyzyjnymi stanowią przesłankę o niekontrolowaniu takiego funduszu.

Grupa PZU dopuszcza utrzymanie konsolidacji (lub odpowiednio nieobejmowanie konsolidacją) funduszu przez dwa kolejne kwartały następujące po kwartale, na koniec którego po raz pierwszy stwierdzono spadek (lub odpowiednio wzrost) udziału w aktywach netto funduszu poniżej (lub odpowiednio powyżej) 20% w sytuacji, gdy spadek ten (lub odpowiednio wzrost) wynika z wpłat (lub odpowiednio z wypłat) uczestników spoza Grupy PZU.

Fundusze inwestycyjne kontrolowane przez Grupę PZU są konsolidowane. Ich aktywa w całości prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa finansowe wg rodzaju i klasyfikacji do portfeli, a zobowiązanie dotyczące aktywów netto funduszu należących do inwestorów zewnętrznych – w pozycji „Inne zobowiązania”.

6.1.2. Klasyfikacja umów ubezpieczeniowych zgodnie z MSSF 4

Spółki Grupy PZU prowadzące działalność ubezpieczeniową stosują wytyczne zawarte w MSSF 4, dotyczące klasyfikacji swoich produktów jako umowy ubezpieczeniowe podlegające MSSF 4 bądź kontrakty inwestycyjne. Umowa spełnia definicję umowy ubezpieczeniowej jedynie wtedy, gdy zdarzenie objęte ubezpieczeniem może spowodować konieczność wypłacenia przez ubezpieczyciela znacznych świadczeń dodatkowych w każdym scenariuszu, wyłączając scenariusze, którym brakuje treści ekonomicznej (tzn. nie wywierają dostrzegalnego wpływu na ekonomikę transakcji), a więc gdy umowa przenosi znaczące ryzyko ubezpieczeniowe.

Ocena, czy dana umowa przenosi znaczące ryzyko ubezpieczeniowe wymaga analizy przepływów pieniężnych związanych z danym produktem w różnych scenariuszach oraz oszacowania prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Ocena ta zawiera

element subiektywnego osądu, mającego istotny wpływ na stosowane zasady rachunkowości. Zgodnie z założeniami przyjętymi przez Grupę PZU, z istotnym ryzykiem ubezpieczeniowym mamy do czynienia wtedy, gdy wystąpienie zdarzenia objętego ubezpieczeniem pociąga za sobą wypłatę świadczenia co najmniej o 10% wyższego od świadczenia, jakie byłoby wypłacone w przypadku gdyby zdarzenie nie wystąpiło. Na podstawie tego kryterium zawierane kontrakty ujmowane są albo zgodnie z MSSF 4 albo zgodnie z MSR 39.

6.1.3. Klasyfikacja umów w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że wszystkie umowy ubezpieczeń majątkowych i osobowych przenoszą istotne ryzyko ubezpieczeniowe i w rezultacie podlegają wymogom MSSF 4.

Dodatkowo, mając na uwadze prowadzone przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości prace nad drugą fazą MSSF 4, nadal stosuje się rachunkowość umów ubezpieczeniowych w odniesieniu do gwarancji finansowych, spełniających definicję instrumentu finansowego.

6.1.4. Klasyfikacja umów w ubezpieczeniach na życie

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że w ofercie Grupy PZU znajdują się produkty, które nie transferują istotnego ryzyka ubezpieczeniowego (są to niektóre produkty z gwarantowaną stopą zwrotu oraz niektóre produkty z funduszem kapitałowym – *unit-linked*), w związku z czym nie spełniają definicji umowy ubezpieczeniowej w myśl MSSF 4 i zostały zaklasyfikowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jako kontrakty inwestycyjne, ujmowane zgodnie z wymogami MSR 39 (w zależności od konstrukcji danego produktu) według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej.

Zarówno umowy ubezpieczeniowe, jak i kontrakty inwestycyjne mogą zawierać uznaniowe udziały w zyskach (ang. *discretionary participation features*, „DPF”). Uprawniają one ubezpieczonego do otrzymania dodatkowego świadczenia lub premii jako dodatku do świadczenia gwarantowanego. Świadczenie takie jest znaczącą częścią całego kontraktowego/umownego świadczenia, jego kwota lub okres trwania są umowne i zależne od decyzji ubezpieczyciela, a wystąpienie zależy od:

- przebiegu określonego zbioru lub określonego typu umów;
- zrealizowania lub niezrealizowania zysków z określonych aktywów;
- osiągnięcia zysków lub strat przez ubezpieczyciela, fundusz lub inną jednostkę związaną z umową.

Wszystkie umowy zawierające uznaniowy udział w zyskach, który może być określany jednostronnie przez zakład ubezpieczeń są rozpoznawane zgodnie z MSSF 4.

Ponadto nie zidentyfikowano żadnych umów ubezpieczenia na życie, w przypadku których następuje równoczesny transfer ryzyka ubezpieczeniowego i finansowego, dla których wymagane byłoby wydzielenie części ubezpieczeniowej i inwestycyjnej (ang. *unbundling*). W odniesieniu do umów, w przypadku których wydzielenie wbudowanych opcji (takich, jak prawo do wykupu umowy, zamiany na umowę bezskładkową, gwarantowaną wysokość renty za umówioną z góry składkę, indeksację sum ubezpieczeń i składek) jest możliwe, ale zgodnie z MSSF4 nieobowiązkowe, nie wydziela się elementu inwestycyjnego.

6.1.5. Nierozpoznane aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Stosując zasadę ostrożnej wyceny Grupa PZU rozpoznaje aktywa z tytułu podatku odroczonego w związku ze stratami podatkowymi poniesionymi przez jednostki Grupy PZU w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że będzie dostępny przyszły dochód do opodatkowania, od którego można odpisać nierozliczone straty podatkowe.

Wartość nierozpoznanych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w związku ze stratami podatkowymi poniesionymi przez spółki Grupy PZU zaprezentowano w punkcie 38.

6.2 Dokonane szacunki i założenia

6.2.1. Wartość godziwa

Założenia stosowane przy określaniu wartości godziwej aktywów zaprezentowano w punkcie 10.

6.2.2. Utrata wartości

6.2.2.1. Wartość firmy

Kluczowe założenia zastosowane przy szacowaniu wartości odzyskiwalnej zaprezentowano w punkcie 29 (dla jednostek zależnych) oraz punkcie 32 (dla jednostek wycenionych metodą praw własności).

6.2.2.2. Instrumenty finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów utrzymywanych do terminu wymagalności i pożyczek ustala się w wysokości różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów, a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu (pierwotnej efektywnej stopy procentowej).

6.2.2.3. Instrumenty kapitałowe notowane na rynkach regulowanych oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych

Odpisy z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych notowanych na rynkach regulowanych, jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych otwartych i certyfikatów funduszy inwestycyjnych zamkniętych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży dokonywane są jeżeli spełniony jest choć jeden z dwóch warunków:

- ujemna różnica pomiędzy wartością bieżącą a wartością nabycia, lub wartością zaktualizowaną (o wcześniej dokonany odpis z tytułu utraty wartości) stanowi co najmniej 30% wartości nabycia, względnie wartości zaktualizowanej;
- wartość aktywa na koniec każdego z 12 kolejnych miesięcy była niższa od wartości nabycia względnie wartości zaktualizowanej (o wcześniej dokonany odpis z tytułu utraty wartości).

Odpisu nie dokonuje się, jeżeli uznaje się, że zdarzenia, o których mowa powyżej są odwracalne w okresie 6 miesięcy od daty bilansowej lub istnieją inne przesłanki wskazujące na przejściowy charakter tych spadków.

6.2.2.4. Należności od ubezpieczających

Należności od ubezpieczających poddaje się przeglądowi w celu stwierdzenia, czy nie istnieją przesłanki wskazujące na możliwość utraty ich wartości.

W pierwszej kolejności szacowany jest odpis celowy. Odpis celowy tworzy się dla pojedynczej należności po dokonaniu oceny sytuacji gospodarczej i majątkowej dłużnika oraz prawdopodobieństwa spłaty należności. Należności te uwzględnia się przy tworzeniu odpisów grupowych.

W przypadku należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości, odpis tworzy się do wysokości należności nieobjętej gwarancją lub innym zabezpieczeniem. Jeżeli, w stosunku do dłużnika, miało miejsce oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości, a majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego, odpis tworzy się w pełnej wysokości należności.

Odpis celowy jest zwiększany, gdy uzyskano informacje wskazujące, że szacunkowa kwota możliwa do uzyskania uległa zmniejszeniu lub kwota należności, dla której ustanowiono odpis celowy uległa podwyższeniu. Utworzony odpis celowy jest rozwiązywany, gdy oszacowano, że kwota jaką można uzyskać jest wyższa niż dotychczas oszacowana lub potwierdzono, że nastąpi częściowa albo całkowita zapłata należności lub uznano kwotę za nienależną. Odpis celowy wykorzystuje się w przypadku dokonania częściowego albo całkowitego umorzenia lub spisania należności.

W zakresie, w którym nie dokonano oszacowania w drodze oceny indywidualnej, przeprowadza się ocenę zbiorczą utraty wartości należności, w wyniku której zostaje oszacowany odpis grupowy.

Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Odpis grupowy jest szacowany na podstawie przyjętego modelu oceny utraty wartości należności indywidualnie nieznaczących. W modelu odpis ustala się w drodze łącznej oceny utraty wartości należności od ubezpieczających grupowanych według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego.

Dla należności zapadłych sporządzana jest struktura wiekowa, w zależności od czasu przeterminowania. Należności zapadłe obniża się o wartość należności objętych odpisem celowym. Odpis grupowy oblicza się w poszczególnych przedziałach przeterminowania na podstawie wskaźników nieściągalności należności zapadłych ustalonych na podstawie analizy historycznej.

Dla należności niewymagalnych ustalana jest wartość należności, która prawdopodobnie stanie się wymagalna na podstawie historycznej analizy odsetka należności niespłacanych w terminie. Ustalona w ten sposób kwota należności obniżana jest o wartość należności objętych odpisem celowym. Od pozostałej kwoty należności tworzony jest odpis w wysokości wskaźnika nieściągalności należności zapadłych dla najkrótszego okresu przeterminowania.

Ubezpieczenia na życie

Odpis grupowy jest szacowany dla należności nieobjętych odpisami celowymi. Należności są grupowane według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego, wskazujących na zdolność dłużnika do spłaty całości zobowiązania. Dopuszcza się grupowanie należności według kryteriów innych niż stopień przeterminowania, o ile pozwala to na bardziej wiarygodne oszacowanie wartości odpisu grupowego. Wyliczenia przeprowadza się osobno dla produktów ubezpieczeniowych lub grup produktów ubezpieczeniowych.

Oszacowania wysokości odpisów grupowych dokonuje się przy wykorzystaniu modeli opracowanych i aktualizowanych na podstawie danych o ściągalności należności w poszczególnych grupach o podobnej charakterystyce. Oszacowania te dokonywane są w oparciu o historyczne dane o nieściągalności należności w poszczególnych kategoriach przeterminowania.

6.2.3. Założenia przyjęte w procesie szacowania rezerw technicznych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Szacowaną wartość ostateczną wypłacanych odszkodowań i świadczeń w trójkątach rozwoju rezerw, a także analizę wrażliwości wyniku netto oraz kapitałów własnych na zmianę założeń wykorzystywanych przy wyliczaniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent zaprezentowano w punkcie 8.6.1.1. Techniki stosowane przy wyliczaniu rezerwy IBNR oraz metodologia szacowania rezerw na stary portfel przedstawiono w punkcie 5.17.2.1.

Przy wyliczaniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent, przyszły wzrost średniej renty szacuje się na podstawie danych historycznych z uwzględnieniem innych informacji mogących mieć wpływ na przyszły wzrost rent (przykładowo wzrost świadomości ubezpieczeniowej, zmiany legislacyjne, itp.).

Przyszłą rentowność portfela lokat pokrywających rezerwę na skapitalizowaną wartość rent ustala się jako przewidywaną rentowność portfela obligacji utrzymywanych do terminu wykupu szacowaną zgodnie z zasadami ostrożnej wyceny.

Zarówno na 31 grudnia 2014 roku, jak i na 31 grudnia 2013 roku dla wszystkich rent przyjęto stopę techniczną w wysokości 3,6%. Jednocześnie zarówno na 31 grudnia 2014 roku, jak i na 31 grudnia 2013 roku przyjęto stopę wzrostu rent w wysokości 3,9%, oszacowaną w oparciu o prognozy inflacji oraz wzrostu wynagrodzeń.

Dla rent dożywotnich okres, przez jaki renta będzie wypłacana ustala się na podstawie publicznie dostępnych statystyk, w Polsce przykładowo Polskich Tablic Trwania Życia („PTTŻ”) publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny. Dodatkowo, przy ustalaniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent uwzględnia się koszt przyszłej ich obsługi w wysokości 3% wartości wypłacanych świadczeń.

6.2.4. Założenia przyjęte w procesie szacowania rezerw technicznych w ubezpieczeniach na życie

Wysokość rezerw ubezpieczeń na życie, za wyjątkiem rezerw odpowiadających wartości aktywów zgromadzonych w ubezpieczeniowych funduszach kapitałowych, odpowiada wartości zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczeń. Ustalana jest jako różnica pomiędzy wartością bieżącą oczekiwanych świadczeń, a wartością bieżącą oczekiwanych składek przy zastosowaniu tzw. metody składki netto.

Oznacza to, że w kalkulacji rezerw uwzględnia się wszystkie świadczenia oraz składki przewidziane w umowach jako kontraktowe zobowiązania i należności bez względu na fakt, czy umowa będzie przez ubezpieczającego realizowana do końca umówionego okresu, czy też będzie przez niego wypowiedziana. Przyjęte założenia dotyczące częstotliwości występowania zdarzeń objętych ochroną ubezpieczeniową, tj. śmiertelność, zachorowalność i wypadkowość ustala się na podstawie publicznie dostępnych statystyk, w Polsce przykładowo PTTŻ lub w oparciu o statystyki własne opracowane na podstawie danych historycznych z poszczególnych grup produktów znajdujących się w portfelu.

Założenia stosowane w kalkulacji rezerw ubezpieczeń na życie określa się odrębnie dla poszczególnych produktów ubezpieczeniowych w momencie ustalania taryf składek i wprowadzenia danego produktu do sprzedaży (tzw. *lock-in-assumptions*). Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego każdorazowo założenia te weryfikuje się pod względem adekwatności.

Częstość występowania zdarzeń objętych ochroną ubezpieczeniową

Grupowe ubezpieczenia pracownicze w zakładach pracy oraz ubezpieczenia indywidualnie kontynuowane pracownicze i rodzinne obejmują ochroną ubezpieczeniową również członków rodzin osób ubezpieczonych (głównych ubezpieczonych). Ze względu na fakt posiadania informacji wyłącznie o głównych ubezpieczonych objętych ubezpieczeniami kontynuowanymi oraz z uwagi na brak pełnych informacji na temat wieku, płci oraz stanu cywilnego i rodzinnego osób ubezpieczonych w ubezpieczeniach grupowych, przeprowadzono badanie statystyczne dotyczące struktury wieku i płci osób objętych ubezpieczeniami grupowymi oraz członków ich rodzin. Na tej podstawie określono również założenia dotyczące struktury rodzin osób objętych ubezpieczeniami indywidualnie kontynuowanymi.

Przyjęte na podstawie wyników badania statystycznego założenia do stosowanej metody ustalania rezerw dla ubezpieczeń grupowych, opartej na rachunku prawdopodobieństwa i statystyce, pozwalają na uwzględnienie struktury wieku i płci ubezpieczonych oraz członków ich rodzin i na wiarygodne oszacowanie rezerw zbiorczo dla całego portfela.

Analizę wrażliwości wyniku netto oraz kapitałów własnych na zmianę założeń wykorzystywanych przy wyliczaniu rezerw technicznych w ubezpieczeniach na życie zaprezentowano w punkcie 8.6.1.2.

6.2.5. Kalkulacja rezerw na świadczenia pracownicze

Rezerwy na odprawy emerytalne i świadczenia pośmiertne (opisane w punkcie 47) szacowane są metodami aktuarialnymi z zastosowaniem odpowiednich technik i założeń aktuarialnych.

Założenia aktuarialne

W tabeli poniżej prezentowane są zasadnicze założenia aktuarialne zastosowane przy wyliczeniu tych rezerw.

Zasadnicze założenia aktuarialne przyjęte w kalkulacji rezerw na odprawy emerytalne i pośmiertne	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Stopy dyskontowe, w tym:		
- PZU i PZU Życie	zgodne z krzywą rentowności obligacji ¹⁾	zgodne z krzywą rentowności obligacji ²⁾
- pozostałe spółki Grupy PZU	1,0%-4,5%	2,0%-4,5%
Przewidywane stopy wzrostu wynagrodzeń, w tym:		
- PZU i PZU Życie	3,0%	3,0%
- pozostałe spółki Grupy PZU	0,2%-4,3%	1,5%-3,0%
Wskaźnik śmiertelności, w tym:		
- PZU i PZU Życie	PTTŻ ³⁾	PTTŻ ³⁾
- pozostałe spółki Grupy PZU	PTTŻ ³⁾	PTTŻ ³⁾
Wskaźnik rotacji pracowników, w tym:		
- PZU i PZU Życie	właściwy dla spółki ⁴⁾	właściwy dla spółki ⁴⁾
- pozostałe spółki Grupy PZU	0,0%-10,0% ⁵⁾	0,0%-10,0%
Wskaźnik inwalidztwa (odejścia na rentę), w tym:		
- PZU i PZU Życie	0,2%	0,2%
- pozostałe spółki Grupy PZU	30%-60% PTTŻ ⁶⁾	30%-60% PTTŻ ⁶⁾

¹⁾ Krzywa rentowności obligacji zerokuponowych Skarbu Państwa zastosowana do dyskontowania rezerw na świadczenia pracownicze w PZU i PZU Życie na 31 grudnia 2014 roku obejmuje lata 2015-2045 przyjmując wartości rosnące dla przedziału do roku 2033 (zakres wartości 1,75% - 2,90%), a następnie staje się krzywą odwróconą malejącą do poziomu 2,88%.

²⁾ Krzywa rentowności obligacji zerokuponowych Skarbu Państwa zastosowana do dyskontowania rezerw na świadczenia pracownicze w PZU i PZU Życie na 31 grudnia 2013 roku obejmuje lata 2014-2044 przyjmując wartości rosnące dla przedziału do roku 2031 (zakres wartości 2,68% - 4,87%), a następnie staje się krzywą odwróconą malejącą do poziomu 4,61%.

³⁾ Wskaźnik śmiertelności przyjmowany na poziomie określonym w PTTŻ.

⁴⁾ Wskaźnik rotacji pracowników obliczono na podstawie bieżącej obserwacji odejść z pracy. Wskaźnik jest różnicowany ze względu m. in. na wiek, staż pracy i płeć pracownika. W niektórych spółkach Grupy PZU tego wskaźnika nie uwzględnia się.

⁵⁾ W jednej spółce wchodzącej w skład Grupy, z uwagi na bardzo wysoką rotację pracowników, wskaźnik został przyjęty na poziomie 90,0%.

⁶⁾ Wskaźnik inwalidztwa przyjmowany jako odpowiedni procent wartości wskaźnika śmiertelności, opisanego powyżej. W niektórych spółkach Grupy PZU wskaźnika tego nie uwzględnia się.

Analiza wrażliwości

Wpływ zmiany założeń aktuarialnych dla odpraw emerytalnych i świadczeń pośmiertnych na wartość tych rezerw

	31 grudnia 2014		31 grudnia 2013	
	Odprawy emerytalne	Świadczenia pośmiertne	Odprawy emerytalne	Świadczenia pośmiertne
Stopy dyskontowe				
- wzrost o 1 p.p.	(2 124)	(2 629)	(1 505)	(1 953)
- spadek o 1 p.p.	2 652	3 176	1 863	2 328
Przewidywane stopy wzrostu wynagrodzeń:				
- wzrost o 1 p.p.	2 611	3 125	1 866	2 331
- spadek o 1 p.p.	(2 134)	(2 639)	(1 514)	(1 962)
Wskaźnik śmiertelności:				
- wzrost o 10%	(245)	1 978	(164)	1 707
- spadek o 10%	251	(2 022)	167	(1 736)
Wskaźnik rotacji pracowników:				
- wzrost o 10%	(356)	(620)	(214)	(457)
- spadek o 10%	375	650	224	479

6.2.6. Szacunki rezerw na sprawy sporne

Rezerwy na sprawy sporne ustala się metodą indywidualną, zgodnie z MSR 37, z uwzględnieniem prawdopodobieństwa wystąpienia wpływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne dla wypełnienia ciężącego obowiązku.

Wpływ środków uznaje się za prawdopodobny, jeśli bardziej możliwe jest, że do zaistnienia zdarzenia dojdzie, niż to, że do niego nie dojdzie, czyli gdy prawdopodobieństwo zaistnienia zdarzenia jest większe od prawdopodobieństwa, że zdarzenie nie nastąpi.

6.2.7. Aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego

Spółki Grupy PZU dokonały oszacowania przyszłego dochodu do opodatkowania pod kątem możliwości realizacji ujemnych różnic przejściowych z tytułu strat podatkowych poniesionych przez te spółki. W wyniku tych szacunków nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego dotyczącego części strat podatkowych. Kwoty nierozpoznanych aktywów wykazano w punkcie 38.

7. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

7.1 Segmenty sprawozdawcze

7.1.1. Kryterium podstawowe podziału

Segmenty operacyjne to części składowe jednostki, dla których dostępne są odrębne informacje finansowe, podlegające regularnej ocenie przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych („GOOZPDO”, w praktyce jest to Zarząd PZU), związanej z alokacją zasobów i oceną wyników działalności.

Podstawowy podział segmentacyjny Grupy PZU oparty jest na kryterium jednostek podlegających konsolidacji, z zastrzeżeniem, że w odniesieniu do ubezpieczeniowych spółek Grupy PZU (PZU, PZU Życie i Link4) z siedzibą w Polsce wyodrębnia się dodatkowo segmenty oparte na kryteriach grup klientów, linii produktowych oraz charakteru działalności.

W przypadku PZU i Link4 wyodrębniono następujące segmenty:

- ubezpieczenia korporacyjne (ubezpieczenia osobowe i majątkowe);
- ubezpieczenia masowe (ubezpieczenia osobowe i majątkowe);
- inwestycje – obejmujące działalność lokacyjną w zakresie środków własnych.

W przypadku PZU Życie wyodrębniono następujące segmenty:

- ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane (ubezpieczenia na życie);
- ubezpieczenia indywidualne (ubezpieczenia na życie);
- inwestycje - obejmujące działalność lokacyjną w zakresie środków własnych;
- kontrakty inwestycyjne – opisane szerzej w dalszej części tego rozdziału.

Ze względu na swą odrębność, funkcjonowanie w odrębnych środowiskach regulacyjnych, stosowany w Grupie PZU system wewnętrznej sprawozdawczości finansowej, zgodnie z podziałem segmentacyjnym Grupy PZU opartym na kryterium konsolidowanych jednostek oraz przydatności użytkownikom sprawozdań finansowych wyodrębniono dodatkowo następujące segmenty:

- ubezpieczenia emerytalne;
- Kraje bałtyckie – Litwa, Łotwa i Estonia (ubezpieczenia osobowe i majątkowe oraz ubezpieczenia na życie);
- Ukraina (ubezpieczenia osobowe i majątkowe oraz ubezpieczenia na życie).

W przypadku zaistnienia przesłanek jakościowych lub ilościowych, opisanych w MSSF 8 pkt 12-19, segmenty operacyjne mogą być łączone w segmenty sprawozdawcze. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie łączono wyodrębnionych segmentów operacyjnych w segmenty sprawozdawcze, za wyjątkiem segmentu inwestycje, obejmującego działalność lokacyjną w zakresie środków własnych spółek Grupy PZU oraz segmentu Kraje bałtyckie, należące do którego kraje połączono ze względu na podobieństwo oferowanych produktów i usług oraz podobne środowisko regulacyjne.

7.1.2. Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Grupa PZU stosuje uzupełniający podział segmentacyjny wg kryterium geograficznego, na podstawie którego wyodrębniono następujące segmenty:

- Polska;
- Kraje bałtyckie;
- Ukraina.

7.2 Rozliczenia pomiędzy segmentami

Wynik netto z inwestycji (różnica pomiędzy zrealizowanymi i niezrealizowanymi przychodami oraz kosztami) wykazywany w ubezpieczeniach korporacyjnych (ubezpieczenia osobowe i majątkowe), ubezpieczeniach masowych (ubezpieczenia osobowe i majątkowe), ubezpieczeniach grupowych i indywidualnie kontynuowanych (ubezpieczenia na życie), ubezpieczeniach indywidualnych (ubezpieczenia na życie) określany jest na podstawie cen transferowych opartych na stopach procentowych z krzywych rentowności skarbowych papierów wartościowych (stopa wolna od ryzyka). W przypadku produktów ubezpieczeniowych typu *unit-linked*, z gwarantowaną stopą oraz strukturyzowanych wykazuje się wprost wynik netto z lokat stanowiących pokrycie odpowiadających im rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

7.3 Miara zysku segmentu

Podstawową miarą zysku segmentu w Grupie PZU jest:

- w przypadku spółek ubezpieczeniowych mających siedzibę w Polsce – wynik na ubezpieczeniach, będący wynikiem finansowym przed podatkiem oraz pozostałymi przychodami i kosztami operacyjnymi (w tym kosztami finansowania), uwzględniający jednak przychody z inwestycji (odpowiadających wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych) określone wg stopy wolnej od ryzyka. Wynik na ubezpieczeniach jest miarą zbliżoną do zdefiniowanego w ustawie z 29 września 1994 roku o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2013 roku poz. 330, z późn. zm.) oraz przepisach wydanych na jej podstawie („PSR”) wyniku technicznego ubezpieczeń z tym, że zarówno w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych jak też ubezpieczeniach na życie zawiera wynik netto z inwestycji opisany w zdaniu poprzednim;
- w przypadku spółek ubezpieczeniowych mających siedzibę za granicą – analogicznie jak powyżej z uwzględnieniem całego wyniku inwestycyjnego spółki, tj. bez korekty przychodu z inwestycji opisanej powyżej, wyliczony zgodnie z MSSF;
- w przypadku spółek innych niż ubezpieczeniowe – wynik z działalności operacyjnej według lokalnych standardów rachunkowości w kraju siedziby spółki lub według MSSF, będący wynikiem finansowym przed podatkiem i kosztami finansowania.

7.4 Charakterystyka segmentów

Poniżej przedstawiono charakterystykę wszystkich wyodrębnionych segmentów sprawozdawczych Grupy PZU z przedstawieniem standardów rachunkowości, według których przedstawiono ich dane finansowe:

- ubezpieczenia korporacyjne (ubezpieczenia osobowe i majątkowe) – raportujący wg PSR - obejmujący szeroki zakres produktów ubezpieczeń majątkowych, odpowiedzialności cywilnej i komunikacyjnych, dostosowanych do potrzeb klienta i z indywidualną wyceną ryzyka, oferowanych dużym podmiotom gospodarczym;
- ubezpieczenia masowe (ubezpieczenia osobowe i majątkowe) - raportujący wg PSR - obejmujący szeroki zakres produktów ubezpieczeń majątkowych, wypadkowych, odpowiedzialności cywilnej i komunikacyjnych, oferowanych klientom indywidualnym oraz podmiotom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw;

- ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane (ubezpieczenia na życie) - raportujący wg PSR - obejmujący ubezpieczenia grupowe, kierowane przez PZU Życie do grup pracowników oraz innych grup formalnych (np. związki zawodowe), w ramach których do umowy ubezpieczenia przystępują osoby pozostające w stosunku prawnym z ubezpieczającym (np. pracodawcą, związkiem zawodowym) oraz ubezpieczenia indywidualnie kontynuowane, gdzie ubezpieczający nabył prawo do indywidualnej kontynuacji w fazie grupowej. Oferta PZU Życie obejmuje szeroki zakres ubezpieczeń ochronnych, inwestycyjnych (niebędących kontraktami inwestycyjnymi) i zdrowotnych;
- ubezpieczenia indywidualne (ubezpieczenia na życie) - raportujący wg PSR - obejmujący ubezpieczenia oferowane przez PZU Życie klientom indywidualnym, w ramach których umowa ubezpieczenia dotyczy konkretnego ubezpieczonego a ubezpieczony podlega indywidualnej ocenie ryzyka. Oferta PZU Życie obejmuje szeroki zakres ubezpieczeń ochronnych, inwestycyjnych (niebędących kontraktami inwestycyjnymi) i zdrowotnych;
- inwestycje - raportujący wg PSR - obejmujący działalność lokacyjną w zakresie środków własnych Grupy PZU rozumianych jako nadwyżka lokat nad rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi w spółkach ubezpieczeniowych Grupy PZU mających siedzibę w Polsce (PZU, Link4 i PZU Życie) powiększoną o nadwyżkę dochodów osiągniętą ponad stopę wolną od ryzyka z inwestycji odpowiadających wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych PZU i PZU Życie w produktach ubezpieczeniowych, czyli nadwyżkę dochodów z lokat PZU i PZU Życie ponad dochody alokowane według cen transferowych do segmentów ubezpieczeniowych. Ponadto, segment Inwestycje obejmuje dochody z innych wolnych środków finansowych w Grupie PZU;
- ubezpieczenia emerytalne - raportujący wg PSR - obejmujący spółkę PTE PZU;
- Ukraina (ubezpieczenia osobowe i majątkowe oraz ubezpieczenia na życie) - raportujący wg MSSF – obejmujący spółki PZU Ukraine i PZU Ukraine Life;
- Kraje bałtyckie (ubezpieczenia osobowe i majątkowe oraz ubezpieczenia na życie) - raportujący wg MSSF - obejmujący spółki Lietuvos Draudimas AB, AAS Balta, PZU Lietuva, UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas oraz ich oddziały na Łotwie i w Estonii;
- kontrakty inwestycyjne – raportujący wg PSR - obejmujący produkty PZU Życie nietransferujące istotnego ryzyka ubezpieczeniowego w rozumieniu MSSF 4 i niespełniające definicji umowy ubezpieczeniowej (tj. niektóre produkty z gwarantowaną stopą zwrotu oraz niektóre produkty z funduszem kapitałowym – *unit-linked*), opisane w punkcie 7.5.2;
- pozostałe - raportujący łącznie wg MSSF lub PSR (MSSF 8 nie wymaga prezentacji wyników segmentów zakwalifikowanych do kategorii „pozostałe” wg spójnych zasad rachunkowości) – obejmuje pozostałe jednostki, niezakwalifikowane do żadnego innego segmentu powyżej, których przychody pochodzą w przeważającej mierze z działalności produkcyjnej armatury, grzejników i odlewów oraz z działalności usługowej.

7.5 Zastosowane zasady rachunkowości według PSR

7.5.1. PZU

PSR oraz różnice pomiędzy PSR i MSSF w zakresie dotyczącym jednostkowej sprawozdawczości finansowej PZU przedstawiono szczegółowo w rocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej za 2014 rok, sporządzonym zgodnie z PSR, podpisanym przez Zarząd PZU 16 marca 2015 roku („Jednostkowe sprawozdanie finansowe PZU za 2014 rok”).

Jednostkowe sprawozdanie finansowe PZU za 2014 rok dostępne jest na stronie internetowej PZU pod adresem www.pzu.pl w zakładce „Relacje inwestorskie”.

7.5.2. PZU Życie

Zasady rachunkowości według PSR dotyczące PZU Życie są zbieżne z PSR dotyczącymi PZU (pomijając rachunkowość umów ubezpieczeniowych i kontraktów inwestycyjnych).

Zasady dotyczące rachunkowości umów ubezpieczeniowych i kontraktów inwestycyjnych PZU Życie według MSSF przedstawiono w punktach 5.11.4, 5.11.5, 5.17.1.2, 5.17.2.2.

Podstawową różnicą pomiędzy PSR i MSSF w odniesieniu do rachunkowości umów ubezpieczeniowych i kontraktów inwestycyjnych PZU Życie jest klasyfikacja kontraktów. W PSR nie ma pojęcia kontraktu inwestycyjnego, w konsekwencji wszystkie umowy klasyfikowane są jako umowy ubezpieczeniowe. Wg MSSF klasyfikację umów przeprowadza się zgodnie z wytycznymi zawartymi w MSSF 4, dotyczącymi klasyfikacji produktów jako umowy ubezpieczeniowe (podlegające MSSF 4) bądź kontrakty inwestycyjne (ujmowane zgodnie z MSR 39). W przypadku tych ostatnich przypis składki nie jest rozpoznawany. Klasyfikację umów opisano w punkcie 6.1.2.

7.6 Konstrukcja noty segmentowej i uzgodnienia w niej zawarte

Z uwagi na oparcie miar zysku segmentów na lokalnych standardach rachunkowości obowiązujących w kraju siedziby spółki Grupy PZU lub MSSF, dane finansowe segmentów wykazywane są w kilku różnych standardach rachunkowości. Ponadto z uwagi na znacząco odmienny układ raportów zarządczych przedkładanych Zarządowi PZU w porównaniu do formatu sprawozdań finansowych według MSSF koniecznym było zastosowanie dwóch układów sprawozdawczych: układu raportów zarządczych przedkładanych Zarządowi PZU (strona lewa noty) i formatu sprawozdań finansowych według MSSF (strona prawa noty).

W konsekwencji zawarte w nocie, wymagane zgodnie z MSSF 8 pkt 28, uzgodnienie sumy przychodów oraz sumy zysków lub strat segmentów sprawozdawczych z analogicznymi wartościami skonsolidowanymi jest złożone i składa się z następujących etapów opisanych w kolejności umieszczenia kolumn uzgodnieniowych w nocie segmentowej:

- przejście z układu raportów zarządczych przedkładanych Zarządowi PZU na format sprawozdań finansowych według MSSF (kolumna „różnice prezentacyjne”), poprzez szereg zmian prezentacyjnych, w tym przeniesienie pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych do pozycji według MSSF umieszczonych w ramach miary „zysk (strata) z działalności operacyjnej”;
- uzgodnienie różnic pomiędzy standardami rachunkowości w których prezentowane są różnice pomiędzy danymi finansowymi segmentów a MSSF oraz prezentuje się osobno najistotniejsze z nich;
- naniesienie korekt konsolidacyjnych (z uwagi, że jest to ostatni etap uzgodnień – korekty zaprezentowano już w układzie danych finansowych według MSSF).

7.7 Uproszczenia w nocie segmentowej

W nocie segmentowej zastosowano pewne uproszczenia dopuszczalne przez MSSF 8. Poniżej przedstawiono ich uzasadnienie:

- odstępianie od prezentacji danych o alokacji wszystkich aktywów i zobowiązań do poszczególnych segmentów. Wynika to z niesporządzania i nieprezentowania Zarządowi PZU takich zestawień. Główną informacją dostarczaną Zarządowi PZU są dane o wynikach danych segmentów i na tej podstawie podejmowane są decyzje zarządcze, w tym o alokacji zasobów. Analiza dotycząca alokowanych do segmentów aktywów i zobowiązań ograniczona jest do monitoringu spełniania wymogów regulacyjnych dotyczących współczynników adekwatności kapitałowej oraz pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami (analiza w podziale na poszczególne spółki ubezpieczeniowe, a nie grupy produktów);
- prezentacja wyniku netto z inwestycji jedną kwotą jako różnicy pomiędzy zrealizowanymi i niezrealizowanymi przychodami oraz kosztami z inwestycji – wynikające z wewnętrznej oceny wyników segmentów w oparciu o taką łączną miarę wyników inwestycyjnych;
- niealokowanie do segmentu „inwestycje” przychodów i kosztów innych niż dotyczących zrealizowanych i niezrealizowanych przychodów i kosztów z inwestycji – wynikająca ze sposobu analizy danych tego segmentu oraz niepraktyczność takiej alokacji;
- prezentacja pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych oraz kosztów finansowych w odniesieniu do spółek PZU, Link4 i PZU Życie łącznie dla segmentów operacyjnych w nich wyodrębnionych (w konsekwencji także

nieprzypisanie żadnych kwot w tym zakresie do segmentu kontrakty inwestycyjne) – wynikająca z przyjętych miar zysku segmentów operacyjnych oraz niepraktyczności takiej alokacji;

- prezentacja obciążenia podatkiem dochodowym jedną kwotą na poziomie danych skonsolidowanych - wynikająca z przyjętych miar zysku segmentów operacyjnych oraz niepraktyczności przeprowadzania alokacji w tym zakresie.

7.8 Informacje dotyczące głównych klientów

Ze względu na charakter działalności spółek Grupy PZU nie występują kontrahenci, od których przychody stanowiłyby 10% lub więcej łącznych przychodów Grupy PZU (rozumianych jako składka przypisana brutto). W nocie 57.5 zaprezentowano przychody osiągnane od 10 największych kontrahentów Grupy PZU będących jednostkami zależnymi od Skarbu Państwa. Grupa PZU nie uznaje za jednego klienta jednostek, znajdujących się pod kontrolą rządu Rzeczypospolitej Polskiej (w tym agencji rządowych oraz innych podobnych organów lokalnych, krajowych lub międzynarodowych).

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
(w tysiącach złotych)

Rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku	Ubezpieczenia	Ubezpieczenia	Ubezpieczenia	Ubezpieczenia	Inwestycje	Ubezpieczenia	Ukraina	Kraje bałtyckie	Kontrakty	Pozostała	Różnice	Nieruchomości	Kontrakty	Fundusz	Korekty	Wartość	Rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku
	korporacyjne	masowe	grupowe i indywidualne	indywidualne		emerytalne	MSSF	MSSF	inwestycyjne	działalność	prezentacyjne	i instrumenty	inwestycyjne	prewencyjny,	konsolidacyjne	skonsolidowana	
	(ub. maj i os.)	(ub. maj i os.)	widzialne konty nuowane (ub. na życie)	(ub. na życie)			PSR	PSR	PSR	PSR	PSR	PSR	PSR - MSSF	PSR - MSSF	PSR - MSSF	MSSF	
Składki przypisane brutto na zewnątrz	1 735 259	6 533 743	6 415 178	1 329 894	-	-	203 640	262 289	1 097 951	-	-	-	(1 097 951)	-	-	16 480 003	Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto na zewnątrz
Składki przypisane brutto między segmentami	4 698	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(4 698)	-	Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto między segmentami
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	1 740 157	6 533 743	6 415 178	1 329 894	-	-	203 640	262 289	1 097 951	-	-	-	(1 097 951)	-	(4 698)	16 480 003	Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	(160 273)	(43 756)	(2 848)	(58)	-	-	(31 253)	(20 795)	-	-	-	-	-	-	-	1 946	Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto	1 579 884	6 489 987	6 412 330	1 329 836	-	-	172 387	241 494	1 097 951	-	-	-	(1 097 951)	-	(2 952)	16 222 966	Składki ubezpieczeniowe przypisane netto, w tym:
Zmiany stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	(35 703)	64 717	1 739	946	-	-	(9 036)	(17 606)	606	-	19 631	-	(606)	-	1 115	25 803	Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej netto
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	11 571	(2 419)	-	-	-	-	7 221	3 258	-	-	(19 631)	-	-	-	-	-	-
Składki zarobione netto	1 555 752	6 552 285	6 414 069	1 330 782	-	-	170 572	227 146	1 098 557	-	-	-	(1 098 557)	-	(1 837)	16 248 769	Składki zarobione netto
Dochody z lokat, w tym:	140 039	556 759	735 242	321 867	4 858 794	11 580	24 373	6 511	104 495	65 018	(6 824 678)	-	18 808	-	(59 921)	299 169	Przychody z tytułu prowizji i opłat
Wynik netto z inwestycji (operacje na zewnątrz)	140 039	556 759	735 242	321 867	896 372	11 580	24 373	6 511	104 495	65 018	(2 862 256)	-	-	-	-	-	-
Wynik netto z inwestycji (operacje między segmentami)	-	-	-	-	3 962 422	-	-	-	-	-	(3 962 422)	-	-	-	-	-	-
											1 863 272	-	-	-	3 378	1 866 650	Przychody netto z inwestycji (operacje na zewnątrz)
											3 962 422	-	-	-	(3 962 422)	-	Przychody netto z inwestycji (operacje między segmentami)
											116 995	24 782	-	-	(99 230)	42 549	Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji
											768 849	(105 879)	-	-	(57 612)	605 358	Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych do wartości godziwej
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	11 522	34 872	1 524	1 867	-	-	-	-	83	-	(49 868)	-	-	-	-	-	-
Przychody z działalności podstawowej jednostek nieubezpieczeniowych	-	-	-	-	-	-	218 300	-	-	-	400 948	(619 248)	-	-	-	-	-
Pozostałe przychody operacyjne (nie dotyczy jednostek ubezpieczeniowych)	-	-	-	-	-	-	3 090	-	-	-	6 002	602 126	(16 189)	-	(109 808)	485 221	Pozostałe przychody operacyjne
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	(890 923)	(3 410 960)	(4 290 148)	(609 567)	-	-	(83 190)	(147 070)	(1 334 969)	-	(1 609 046)	-	1 157 463	6 323	16 810	(11 195 277)	Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych
Zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	(1 959)	(761 742)	(9 526)	(17 034)	-	-	(5 417)	(399)	5 221	-	790 816	-	-	-	-	-	-
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	112 577	154 450	164	-	-	-	2 516	10 829	-	-	(242 600)	-	-	-	(3 883)	34 053	Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw	(73 805)	(174 716)	-	-	-	-	5 199	(2 487)	-	-	245 809	-	-	-	-	-	-
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(854 110)	(4 192 968)	(4 299 510)	(626 601)	-	-	(80 892)	(139 087)	(1 329 748)	-	(815 021)	-	1 157 463	6 323	12 927	(11 161 224)	Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym, rezerwy ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający, rezerwy na wyrównanie szkódowości (ryzyka)	(5 887)	(436)	(270 964)	(712 390)	-	-	-	-	172 272	-	817 405	-	-	-	-	-	-
											-	-	(77 715)	-	-	(77 715)	Świadczenia oraz zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych
Premie i rabaty dla ubezpieczonych na udziale własnym, łącznie ze zmianą stanu rezerw	(298)	-	(523)	-	-	-	-	-	(4)	-	825	-	-	-	-	-	-
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	(47 428)	(261 850)	(108 433)	(12 924)	-	-	-	-	(4 683)	-	435 318	-	-	-	-	-	-
Koszty akwizycji	(300 302)	(1 141 493)	(322 765)	(109 519)	-	(16 776)	(62 446)	(67 137)	(18 318)	-	-	-	-	(126)	22 944	(2 015 938)	Koszty akwizycyjne
Koszty administracyjne	(115 829)	(546 865)	(545 720)	(53 225)	-	(77 923)	(35 904)	(26 490)	(11 377)	-	-	1 131	-	(20 568)	26 290	(1 406 480)	Koszty administracyjne
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	8 022	66 967	501	-	-	-	-	-	-	-	(75 490)	-	-	-	-	-	-
Koszty działalności podstawowej jednostek nieubezpieczeniowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(369 897)	369 897	-	-	-	-	-	-
Pozostałe koszty operacyjne (nie dotyczy jednostek ubezpieczeniowych)	-	-	-	-	-	(839)	-	-	-	(6 519)	(874 683)	(8 946)	-	84 583	100 805	(705 599)	Pozostałe koszty operacyjne
Wynik na ubezpieczeniach / Zysk (strata) z działalności operacyjnej	391 481	1 067 271	1 603 421	139 857	4 858 794	137 432	15 703	943	11 277	95 552	18 403	(105 101)	(1)	70 212	(4 124 486)	4 180 758	Zysk (strata) z działalności operacyjnej
Pozostałe przychody operacyjne	65 131	-	14 763	-	-	-	796	3 613	-	-	(84 303)	-	-	-	-	-	-
Pozostałe koszty operacyjne	(58 067)	-	(50 159)	-	-	-	(874)	(4 075)	-	-	113 175	-	-	-	-	-	-
Koszty finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	(57 112)	(47 270)	-	-	-	-	42 718	(61 664)	Koszty finansowe
																1 406	Udział w zyskach (stratach) netto jednostek wycenianych metodą praw własności
																4 120 498	Zysk (strata) brutto
																(825 543)	Podatek dochodowy
																3 294 955	Zysk (strata) netto

Rok 2014	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealokowane (wyłączenia konsolidacyjne i inne)	Wartość skonsolidowana
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto na zewnątrz	16 174 579	536 498	173 562	-	16 884 639
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto między segmentami	26 815	-	-	(26 815)	-
Przychody z tytułu prowizji i opłat	350 764	-	-	-	350 764
Przychody netto z inwestycji	1 743 915	10 241	39 682	-	1 793 838
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	426 016	1 402	(271)	-	427 147
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	507 904	2 974	1 655	-	512 533
Aktywa trwałe inne niż instrumenty finansowe ¹⁾	1 706 430	160 650	3 887	(666)	1 870 301
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	20 556	5 383	1 018	-	26 957
Aktywa	67 788 204	1 185 229	224 704	(1 625 376)	67 572 761

¹⁾ Dotyczy wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych.

Rok 2013	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealokowane (wyłączenia konsolidacyjne i inne)	Wartość skonsolidowana
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto na zewnątrz	16 014 074	262 289	203 640	-	16 480 003
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto między segmentami	2 439	-	-	(2 439)	-
Przychody z tytułu prowizji i opłat	299 169	-	-	-	299 169
Przychody netto z inwestycji	1 834 841	7 783	24 026	-	1 866 650
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	44 070	(1 905)	382	-	42 547
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	604 745	633	(20)	-	605 358
Aktywa trwałe inne niż instrumenty finansowe ¹⁾	1 216 845	14 125	5 822	(785)	1 236 007
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	15 351	-	1 598	-	16 949
Aktywa	62 512 606	415 708	259 963	(400 973)	62 787 304

¹⁾ Dotyczy wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych.

8. Zarządzanie ryzykiem

8.1 Wprowadzenie

Zarządzanie ryzykiem ma na celu:

- podniesienie wartości Grupy PZU poprzez aktywne i świadome zmiany wielkości przyjmowanego ryzyka;
- zapobieganie akceptacji ryzyka na poziomie, który mógłby zagrozić stabilności finansowej Grupy PZU.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie PZU jest oparte o analizę ryzyka we wszystkich procesach i jednostkach. Zarządzanie ryzykiem jest integralną częścią procesu zarządzania.

Główne elementy zarządzania ryzykiem są spójne dla wszystkich spółek Grupy PZU i wdrożone tak, by zapewnić realizację planów strategicznych poszczególnych spółek, jak i celów biznesowych całej Grupy PZU. Należą do nich m. in.:

- systemy limitów i ograniczeń akceptowalnego poziomu ryzyka, w tym poziom apetytu na ryzyko;

- procesy obejmujące identyfikację, pomiar i ocenę, monitorowanie i kontrolę, raportowanie oraz działania zarządcze dotyczące poszczególnych ryzyk;
- struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem, w której kluczową rolę odgrywają Zarządy i Rady Nadzorcze spółek oraz dedykowane Komitety.

8.2 Opis systemu zarządzania ryzykiem

System zarządzania ryzykiem w Grupie PZU oparty jest na:

- strukturze organizacyjnej – obejmującej podział kompetencji i zadań realizowanych w procesie zarządzania ryzykiem przez organy statutowe, komitety oraz jednostki i komórki organizacyjne;
- procesie zarządzania ryzykiem – w tym metodach identyfikacji, pomiaru i oceny, monitorowania, kontrolowania i raportowania ryzyka oraz podejmowania działań zarządczych.

8.3 Struktura organizacyjna

Struktura organizacyjna systemu zarządzania ryzykiem jest spójna w Grupie PZU i w poszczególnych spółkach obejmuje cztery poziomy kompetencyjne.

Trzy pierwsze to:

- Rada Nadzorcza, która sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego procesu w ramach decyzji określonych w statucie danej spółki i regulaminie Rady Nadzorczej;
- Zarząd, który organizuje i zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem poprzez uchwalanie strategii, polityk, wyznaczanie apetytu na ryzyko, określenie profilu ryzyka i określenie tolerancji na poszczególne kategorie ryzyk;
- komitety, które podejmują decyzje dotyczące ograniczania poziomu poszczególnych ryzyk do ram wyznaczonych przez apetyt na ryzyko. Komitety przyjmują procedury i metodyki związane z ograniczaniem poszczególnych ryzyk, a także akceptują limity ograniczające poszczególne rodzaje ryzyk.

Czwarty poziom kompetencyjny dotyczy działań operacyjnych i podzielony jest pomiędzy trzy linie obrony:

- pierwsza linia obrony – obejmuje bieżące zarządzanie ryzykiem na poziomie jednostek i komórek organizacyjnych spółek oraz podejmowanie decyzji w ramach procesu zarządzania ryzykiem;
- druga linia obrony – obejmuje zarządzanie ryzykiem poprzez wyspecjalizowane komórki zajmujące się identyfikacją, pomiarem, oceną, monitorowaniem i raportowaniem ryzyka oraz kontrolą limitów;
- trzecia linia obrony – obejmuje audyt wewnętrzny, który przeprowadza niezależne audyty elementów systemu zarządzania ryzykiem oraz czynności kontrolnych wbudowanych w działalność Grupy.

8.4 Apetyt na ryzyko, profil ryzyka oraz tolerancja na ryzyko

W spółkach Grupy PZU wdrożono zgodny z procesem grupowym proces ustalania apetytu na ryzyko oraz limitów na poszczególne rodzaje ryzyka. Zarząd każdej ze spółek wyznacza apetyt na ryzyko, profil ryzyka oraz limity tolerancji odzwierciedlające jej plany strategiczne oraz cele całej Grupy PZU.

Apetyt na ryzyko definiuje się jako ryzyko, które spółka jest gotowa podjąć w trakcie realizacji swoich celów biznesowych. Miarą apetytu na ryzyko jest poziom potencjalnych strat finansowych, spadku wartości aktywów lub wzrostu wartości zobowiązań w okresie jednego roku. Poziom apetytu na ryzyko określa się jako minimalny poziom wskaźnika pokrycia wymagań kapitałowych. Apetyt na ryzyko określa maksymalny poziom dopuszczalnego ryzyka przy wyznaczaniu limitów i ograniczeń na poszczególne ryzyka cząstkowe oraz poziom, po przekroczeniu którego podejmowane są określone działania zarządcze niezbędne do ograniczenia dalszego wzrostu ryzyka.

Profil ryzyka to limity ilościowe uszczegóławiające apetyt na ryzyko.

Limity tolerancji to dodatkowe limity wprowadzone na poszczególne rodzaje ryzyka ograniczające potencjalne ryzyko.

Takie podejście zapewnia adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem w Grupie PZU oraz zapobiega akceptacji ryzyka na poziomie, który mógłby zagrozić stabilności finansowej zarówno spółek, jak i całej Grupy PZU. Za ustalenie odpowiedniego poziomu ryzyka w spółce odpowiedzialny jest jej Zarząd. Jednostka ds. ryzyka raz w roku dokonuje przeglądu wielkości apetytu na ryzyko. Wszystkie działania koordynowane są z poziomem Grupy PZU.

8.5 Metody identyfikacji, pomiaru, oceny, monitorowania i raportowania ryzyka

Identyfikacja, pomiar, ocena, monitorowanie i raportowanie ryzyka oraz podejmowane działania zarządcze zapewniają bieżącą adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem. W Grupie PZU proces zarządzania ryzykiem składa się z:

- identyfikacji – rozpoczynającej się wraz z propozycją rozpoczęcia tworzenia produktu ubezpieczeniowego, nabycia instrumentu finansowego, zmiany procesu operacyjnego, a także z chwilą wystąpienia każdego innego zdarzenia, potencjalnie wpływającego na powstanie ryzyka. Proces identyfikacji występuje do momentu wygaśnięcia zobowiązań, należności lub działań związanych z danym ryzykiem. Identyfikacja ryzyka polega na rozpoznaniu rzeczywistych i potencjalnych źródeł ryzyka, następnie analizowanych pod względem istotności;
- pomiaru i oceny ryzyka – przeprowadzanych w zależności od charakterystyki danego typu ryzyka oraz poziomu jego istotności. Pomiar ryzyka przeprowadzają wyspecjalizowane jednostki. Jednostka ds. ryzyka w każdej spółce odpowiada za rozwój narzędzi oraz pomiar ryzyka w zakresie określającym apetyt na ryzyko, profil ryzyka i limity tolerancji;
- monitorowania i kontroli ryzyka – polegających na bieżącym przeglądzie odchyleń realizacji od założonych punktów odniesienia (limitów, wartości progowych, planów, wartości z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń);
- raportowania – umożliwiającego efektywną komunikację o ryzyku i wspierającego zarządzanie ryzykiem na różnych poziomach decyzyjnych;
- działań zarządczych, obejmujących m. in.: unikanie ryzyka, transfer ryzyka, ograniczanie ryzyka, określanie apetytu na ryzyko, akceptację poziomu ryzyka oraz narzędzia wspierające te działania, takie jak limity, programy reasekuracyjne czy przeglądy polityki *underwritingowej*.

W procesie zarządzania ryzykiem wyróżnione są dwa poziomy:

- poziom Grupy PZU – zapewniający, że Grupa PZU realizuje swoje cele biznesowe w sposób bezpieczny i dopasowany do skali ponoszonego ryzyka. Na tym poziomie monitorowane są limity oraz specyficzne typy ryzyka występujące w liniach biznesowych, np. łączne ryzyko katastroficzne, całkowita ekspozycja Grupy PZU na ryzyko finansowe czy ryzyko kontrahenta. Grupa PZU zapewnia wsparcie we wdrażaniu spójnych standardów zarządzania ryzykiem oraz monitoruje ich implementację. Dedykowane osoby z Grupy PZU współpracują z Zarządami spółek oraz z kierownictwem takich obszarów jak finanse, ryzyko, aktuariat, reasekuracja, inwestycje;
- poziom spółki – zapewniający, że realizuje ona swoje cele biznesowe w sposób bezpieczny i dopasowany do skali ponoszonego przez nią ryzyka. Na tym poziomie monitorowane są limity oraz specyficzne typy ryzyka występujące w danej spółce oraz wdrażany jest proces zarządzania ryzykiem na poziomie pojedynczej spółki (zarówno w obszarze lokalnych regulacji prawnych jak i standardów Grupy PZU).

8.6 Profil ryzyka

Profil ryzyka Grupy PZU w 2014 roku nie uległ istotnym zmianom. Do głównych typów ryzyka, na które narażona jest Grupa PZU należą: ubezpieczeniowe, rynkowe, kredytowe, koncentracji, operacyjne i braku zgodności.

8.6.1. Ryzyko ubezpieczeniowe (ubezpieczenia majątkowe i osobowe oraz ubezpieczenia na życie)

Ryzyko ubezpieczeniowe to ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych w związku z niewłaściwymi założeniami dotyczącymi wyceny i tworzenia rezerw.

Ryzyko ubezpieczeniowe obejmuje:

	Ubezpieczenia majątkowe	Ubezpieczenia na życie
Ryzyko długowieczności - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie współczynnika umieralności, tendencji współczynnika umieralności lub jego zmienności, w przypadku gdy spadek współczynnika umieralności prowadzi do zwiększenia wartości zobowiązań ubezpieczeniowych.	X	X
Ryzyko związane z wysokością ponoszonych kosztów – ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie wydatków ponoszonych na obsługę umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji, tendencji tych wydatków lub ich zmienności.	X	X
Ryzyko związane z rezygnacjami z umów - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie współczynników rezygnacji z umów, zamykania, odnawiania i wykupów polis lub zmienności tych współczynników.	X	X
Ryzyko katastroficzne - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze znacznej niepewności założeń dotyczących wyceny i tworzenia rezerw, związanych z ekstremalnymi lub wyjątkowymi zdarzeniami.	X	X
Ryzyko składki - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmienności w zakresie występowania, częstotliwości i skali ubezpieczanych zdarzeń.	X	ND
Ryzyko rezerw - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmienności w zakresie występowania wypłat odszkodowań i ich kwot.	X	ND
Ryzyko rewizji wysokości rent - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie współczynników korygujących stosowanych do ubezpieczeń rentowych, tendencji tych współczynników lub ich zmienności, w związku ze zmianami otoczenia prawnego lub stanu zdrowia ubezpieczonej osoby.	X	ND
Ryzyko śmiertelności - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian poziomu, trendu lub zmienności współczynnika umieralności, w przypadku gdy jego wzrost prowadzi do zwiększenia wartości zobowiązań ubezpieczeniowych.	ND	X
Ryzyko zachorowalności (niezdolności do pracy) - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie współczynników niezdolności do pracy, chorobowości i zachorowalności, tendencji tych współczynników lub ich zmienności.	ND	X

Grupa PZU zarządza ryzykiem ubezpieczeniowym między innymi poprzez:

- kalkulację i monitorowanie adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- strategię taryfową oraz monitorowanie obecnych szacunków i ocenę adekwatności składki,
- *underwriting*,
- reasekurację.

Kalkulacja i monitoring adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Grupa PZU zarządza ryzykiem adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych poprzez stosowanie odpowiedniej metodyki ich obliczania i kontrolę procesów związanych z ustalaniem rezerw. Polityka tworzenia rezerw opiera się na:

- ostrożnościowym podejściu do określania wielkości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- zasadzie ciągłości, polegającej na niezmienności metodyki tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych o ile tylko nie wystąpią istotne okoliczności uzasadniające dokonanie zmian.

W przypadku ubezpieczeń majątkowych i osobowych poziom rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oceniany jest raz w miesiącu i w określonych okolicznościach (dokonanie wypłaty, pozyskanie nowych informacji od likwidatorów lub

prawników) aktualizuje się ich wysokość. Do analizy rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wykorzystuje się zestawienia ich rozwoju oraz wypłat w kolejnych latach. Wynikiem tej analizy jest ocena dokładności stosowanych metod aktuarialnych.

W przypadku ubezpieczeń na życie głównymi źródłami danych przy szacowaniu oczekiwanej częstości występowania świadczeń są statystyki publiczne (tablice trwania życia) publikowane przez wyspecjalizowane jednostki statystyczne oraz analizy danych historycznych z portfeli ubezpieczeniowych. Okresowych analiz statystycznych częstości występowania świadczeń dokonuje się na poziomie grup produktów, poszczególnych portfeli ubezpieczeniowych oraz odpowiednio zdefiniowanych homogenicznych grup ryzyka. Przeprowadzane analizy dają możliwość określenia względnych częstości występowania zdarzeń w stosunku do statystyk publicznych. Stosowanie odpowiednich metod statystycznych pozwala na określenie istotności wyznaczanych statystyk. W miarę potrzeb, stosowane są odpowiednie narzuty bezpieczeństwa przy tworzeniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i wycenie ryzyka.

W Grupie PZU oszacowanie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych przeprowadza się pod nadzorem głównych aktuariuszy. Ponadto corocznie niezależny ekspert zewnętrzny wykonuje własną kalkulację rezerw w celu sprawdzenia otrzymanych wewnętrznie wyników albo wykonuje wycenę portfeli ubezpieczeń na życie w ramach kalkulacji *embedded value*.

Strategia taryfowa oraz monitoring obecnych szacunków i ocena adekwatności składki

Celem polityki taryfowej jest zagwarantowanie adekwatnego poziomu składki (tj. wystarczającego na pokrycie obecnych i przyszłych zobowiązań, wynikających z zawartych polis oraz wydatków). Równoległe z opracowywaniem taryfy składek wykonuje się symulacje dotyczące prognozowanego wyniku ubezpieczeń w kolejnych latach. Ponadto regularnie analizuje się adekwatność składek oraz rentowności portfeli dla poszczególnych ubezpieczeń na podstawie m.in. oceny wyniku technicznego produktu za dany okres sprawozdawczy. Dla wybranych produktów przeprowadza się również ocenę rentowności na podstawie wyceny portfeli ubezpieczeniowych w ramach kalkulacji *embedded value*. Częstość analiz zależy od materialności produktu i możliwej fluktuacji wyniku. W przypadku niekorzystnego przebiegu ubezpieczenia podejmuje się działania dla przywrócenia określonego poziomu rentowności, polegające na dostosowaniu taryfy składek lub na zmianie profilu ubezpieczonego ryzyka poprzez modyfikację ogólnych warunków ubezpieczenia.

Underwriting

W przypadku klientów korporacyjnych oraz małych i średnich przedsiębiorstw (SME, ang. *small and medium enterprises*) proces *underwritingu* funkcjonuje niezależnie od sprzedaży. Proces sprzedaży ubezpieczeń dla klientów korporacyjnych jest poprzedzony analizą i oceną ryzyka realizowaną przez dedykowane do tego celu zespoły. Z kolei proces *underwritingu* obejmuje system akceptacji ryzyka w zależności od przyznanych zakresów kompetencyjnych i limitów.

Reasekuracja

Program reasekuracyjny Grupy PZU w ubezpieczeniach majątkowych i pozostałych osobowych pełni funkcję zabezpieczającą jego podstawową działalność, ograniczając ryzyko wystąpienia zjawisk o charakterze katastroficznym, mogących w negatywny sposób wpłynąć na pozycję finansową Grupy PZU. Zadanie to jest realizowane poprzez umowy obligatoryjne wraz z uzupełniającą je reasekuracją fakultatywną.

Grupa PZU ogranicza swoje ryzyko m.in. poprzez:

- nieproporcjonalną umowę nadwyżki szkód chroniącą portfele przed szkodami o charakterze katastroficznym (np. powódź, huragan);
- nieproporcjonalne umowy nadwyżki szkód chroniące między innymi portfele ubezpieczeń majątkowych, technicznych, morskich, transportowych i lotniczych, OC (w tym OC z ubezpieczeń komunikacyjnych) przed skutkami dużych pojedynczych szkód;
- proporcjonalną umowę chroniącą portfel ubezpieczeń finansowych.

Grupa PZU opracowała własny model szkód katastroficznym. Wyniki tego modelu oraz modeli firm zewnętrznych są wykorzystywane do optymalizacji programu reasekuracyjnego w zakresie ochrony przed szkodami o charakterze katastroficznym.

8.6.1.1. Stopień narażenia na ryzyko ubezpieczeniowe - ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Podstawowe wskaźniki kosztów w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia – 31 grudnia 2014	1 stycznia – 31 grudnia 2013
Wskaźnik wydatków	28,94%	25,94%
Wskaźnik szkodowości na udziale własnym	66,39%	61,90%
Wskaźnik zatrzymania składki przez reasekuratora	3,84%	2,93%
Wskaźnik mieszany	95,32%	87,84%

Wskaźnik wydatków to stosunek sumy kosztów akwizycji, kosztów administracyjnych oraz prowizji reasekuracyjnych i udziału w zyskach reasekuratorów do składek zarobionych netto.

Wskaźnik szkodowości na udziale własnym to stosunek odszkodowań oraz zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto do składek zarobionych netto.

Wskaźnik zatrzymania składki przez reasekuratora to procentowy udział reasekuratora w składkach ubezpieczeniowych przypisanych brutto.

Wskaźnik mieszany to stosunek sumy kosztów akwizycji, kosztów administracyjnych, prowizji reasekuracyjnych i udziału w zyskach reasekuratorów, odszkodowań oraz zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto do składek zarobionych netto.

Poniższe tabele prezentują rozwój rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz wypłaty w kolejnych okresach sprawozdawczych.

Rozwój szkód w ubezpieczeniach bezpośrednich majątkowych i osobowych brutto (wg okresu sprawozdawczego)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rezerwa na koniec okresu sprawozdawczego	7 458 401	7 540 570	7 898 097	8 292 721	8 698 661	9 380 501	9 870 123	10 989 024	11 782 567	13 311 566
Rezerwa oraz łączne wypłaty odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego):										
- wyliczone 1 rok później	6 915 636	7 300 086	7 697 588	8 382 022	8 560 746	9 680 960	10 298 173	11 285 586	12 241 486	
- wyliczone 2 lata później	6 814 742	7 286 968	7 833 155	8 409 631	8 855 827	10 192 492	10 752 650	11 958 413		
- wyliczone 3 lata później	7 013 528	7 436 865	7 852 001	8 757 918	9 346 313	10 718 813	11 589 871			
- wyliczone 4 lata później	7 113 164	7 443 246	8 140 607	9 215 412	9 874 432	11 574 390				
- wyliczone 5 lat później	7 119 925	7 661 124	8 599 531	9 723 948	10 712 439					
- wyliczone 6 lat później	7 307 058	8 102 772	9 076 948	10 558 365						
- wyliczone 7 lat później	7 703 019	8 523 330	9 842 325							
- wyliczone 8 lat później	8 057 693	9 224 422								
- wyliczone 9 lat później	8 707 732									
Suma rezerwy oraz łącznych wypłat odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego)	8 707 732	9 224 422	9 842 325	10 558 365	10 712 439	11 574 390	11 589 871	11 958 413	12 241 486	
Łączne wypłaty odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego)	4 037 917	4 091 129	4 182 939	4 271 913	3 837 143	4 033 634	3 209 619	2 591 660	1 695 817	
Rezerwa wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	4 669 815	5 133 293	5 659 386	6 286 452	6 875 296	7 540 756	8 380 252	9 366 753	10 545 669	
Różnica pomiędzy rezerwą na koniec pierwszego roku a rezerwą oszacowaną na koniec okresu sprawozdawczego (ang. <i>run-off result</i>)	(1 249 331)	(1 683 852)	(1 944 228)	(2 265 644)	(2 013 778)	(2 193 889)	(1 719 748)	(969 389)	(458 919)	
Powyższa różnica jako procent rezerwy na koniec pierwszego roku	-17%	-22%	-25%	-27%	-23%	-23%	-17%	-9%	-4%	

Rozwój szkód w ubezpieczeniach bezpośrednich majątkowych i osobowych na udziale własnym (wg okresu sprawozdawczego)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rezerwa na koniec okresu sprawozdawczego	6 246 070	6 356 239	6 916 099	7 433 410	7 972 938	8 639 044	9 304 621	10 413 376	11 453 315	12 813 985
Rezerwa oraz łączne wypłaty odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego):										
- wyliczone 1 rok później	5 651 285	6 145 931	6 790 822	7 568 099	7 843 760	8 838 330	9 731 139	10 722 247	11 787 321	
- wyliczone 2 lata później	5 605 428	6 201 722	6 968 715	7 597 785	8 091 605	9 344 945	10 185 213	11 282 329		
- wyliczone 3 lata później	5 838 544	6 396 354	6 991 045	7 909 625	8 558 410	9 872 521	10 946 654			
- wyliczone 4 lata później	5 978 990	6 405 273	7 246 292	8 343 715	9 106 236	10 672 033				
- wyliczone 5 lat później	5 984 459	6 589 073	7 683 193	8 874 588	9 891 566					
- wyliczone 6 lat później	6 145 804	7 008 662	8 189 106	9 656 518						
- wyliczone 7 lat później	6 515 396	7 457 627	8 904 032							
- wyliczone 8 lat później	6 882 188	8 108 651								
- wyliczone 9 lat później	7 482 106									
Suma rezerwy oraz łącznych wypłat odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego)	7 482 106	8 108 651	8 904 032	9 656 518	9 891 566	10 672 033	10 946 654	11 282 329	11 787 321	
Łączne wypłaty odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego)	3 018 595	3 183 149	3 453 469	3 587 041	3 236 477	3 377 151	2 837 946	2 264 973	1 638 017	-
Rezerwa wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	4 463 511	4 925 502	5 450 563	6 069 477	6 655 089	7 294 882	8 108 708	9 017 356	10 149 304	
Różnica pomiędzy rezerwą na koniec pierwszego roku a rezerwą oszacowaną na koniec okresu sprawozdawczego (ang. <i>run-off result</i>)	(1 236 036)	(1 752 412)	(1 987 933)	(2 223 108)	(1 918 628)	(2 032 989)	(1 642 033)	(868 953)	(334 006)	
Powyższa różnica jako procent rezerwy na koniec pierwszego roku	-20%	-28%	-29%	-30%	-24%	-24%	-18%	-8%	-3%	

Główną część portfela PZU stanowią ubezpieczenia komunikacyjne – autocasco oraz OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Oba rodzaje ubezpieczeń zawierane są na ogół na rok, w trakcie którego szkoda musi zaistnieć, aby została wypłacona. W przypadku ubezpieczenia autocasco czas na zgłoszenie szkody jest krótki i nie jest źródłem niepewności. Inaczej jest w przypadku ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, gdzie czas na zgłoszenie szkody może wynosić aż 30 lat. Wysokość szkód majątkowych jest w szczególności wrażliwa na ilość zgłaszanych roszczeń sądowych oraz zapadające w poszczególnych sprawach wyroki sądowe. W przypadku umów ubezpieczeń OC pojawiają się nowe typy szkód oraz dodatkowe roszczenia ujawniane ze znacznym opóźnieniem, co istotnie komplikuje proces szacowania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

W zależności od udziału procentowego wartości wypłaconych szkód powodziowych i huraganowych w łącznej wartości szkód wypłaconych w latach, w których dochodziło do zdarzeń o charakterze katastroficznym, tj. powodzi czy huraganów wyróżniono trzy grupy regionów. Następnie dla każdego regionu ustalono odpowiednie wartości sum ubezpieczenia i ilości polis uzyskując koncentrację ryzyka powodziowego i huraganowego.

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – narażenie na szkody powodziowe

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – narażenie na szkody powodziowe na 31 grudnia 2014		Suma ubezpieczenia					Razem
		0-200 tys. zł	200-500 tys. zł	500-1 000 tys. zł	1 000-2 000 tys. zł	pow. 2 000 tys. zł	
Regiony A - gdzie odszkodowania powodziowe stanowią od 0 do 5% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	3,8%	6,6%	2,5%	1,2%	12,4%	26,5%
	Liczba polis	18,6%	5,6%	1,2%	0,3%	0,3%	26,0%
Regiony B - gdzie odszkodowania powodziowe stanowią od 5 do 15% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	2,5%	2,8%	1,1%	0,9%	6,4%	13,7%
	Liczba polis	12,3%	2,8%	0,5%	0,2%	0,2%	16,0%
Regiony C - gdzie odszkodowania powodziowe stanowią powyżej 15% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	8,2%	12,9%	4,9%	2,4%	31,4%	59,8%
	Liczba polis	41,8%	13,0%	2,3%	0,5%	0,4%	58,0%
Razem	Suma ubezpieczenia	14,5%	22,3%	8,5%	4,5%	50,2%	100,0%
	Liczba polis	72,7%	21,4%	4,0%	1,0%	0,9%	100,0%

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – narażenie na szkody powodziowe na 31 grudnia 2013		Suma ubezpieczenia					Razem
		0-200 tys. zł	200-500 tys. zł	500-1 000 tys. zł	1 000-2 000 tys. zł	pow. 2 000 tys. zł	
Regiony A - gdzie odszkodowania powodziowe stanowią od 0 do 5% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	2,3%	2,8%	1,3%	0,7%	8,2%	15,3%
	Liczba polis	11,0%	2,7%	0,6%	0,2%	0,2%	14,7%
Regiony B - gdzie odszkodowania powodziowe stanowią od 5 do 15% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	3,1%	3,8%	1,7%	1,1%	9,4%	19,1%
	Liczba polis	15,5%	3,7%	0,8%	0,2%	0,3%	20,5%
Regiony C - gdzie odszkodowania powodziowe stanowią powyżej 15% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	9,9%	14,5%	5,3%	2,7%	33,2%	65,6%
	Liczba polis	47,2%	14,1%	2,4%	0,6%	0,5%	64,8%
Razem	Suma ubezpieczenia	15,3%	21,1%	8,3%	4,5%	50,8%	100,0%
	Liczba polis	73,7%	20,5%	3,8%	1,0%	1,0%	100,0%

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – narażenie na szkody huraganowe

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – narażenie na szkody huraganowe na 31 grudnia 2014		Suma ubezpieczenia					Razem
		0-200 tys. zł	200-500 tys. zł	500-1 000 tys. zł	1 000-2 000 tys. zł	pow. 2 000 tys. zł	
Regiony A - gdzie odszkodowania huraganowe stanowią od 0 do 5% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	8,9%	15,6%	6,0%	3,0%	38,3%	71,8%
	Liczba polis	46,3%	14,5%	2,8%	0,7%	0,8%	65,1%
Regiony B - gdzie odszkodowania huraganowe stanowią od 5 do 15% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	4,7%	5,8%	2,2%	1,3%	9,8%	23,8%
	Liczba polis	22,8%	5,9%	1,0%	0,3%	0,3%	30,3%
Regiony C - gdzie odszkodowania huraganowe stanowią powyżej 15% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	0,7%	0,9%	0,3%	0,2%	2,3%	4,4%
	Liczba polis	3,5%	0,9%	0,2%	0,0%	0,0%	4,6%
Razem	Suma ubezpieczenia	14,3%	22,3%	8,5%	4,5%	50,4%	100,0%
	Liczba polis	72,6%	21,3%	4,0%	1,0%	1,1%	100,0%

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – narażenie na szkody huraganowe na 31 grudnia 2013		Suma ubezpieczenia					Razem
		0-200 tys. zł	200-500 tys. zł	500-1 000 tys. zł	1 000-2 000 tys. zł	pow. 2 000 tys. zł	
Regiony A - gdzie odszkodowania huraganowe stanowią od 0 do 5% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	7,9%	11,6%	4,6%	2,3%	26,4%	52,8%
	Liczba polis	38,1%	11,2%	2,1%	0,5%	0,5%	52,4%
Regiony B - gdzie odszkodowania huraganowe stanowią od 5 do 15% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	6,4%	7,9%	3,1%	1,9%	18,8%	38,1%
	Liczba polis	30,4%	7,8%	1,4%	0,4%	0,4%	40,4%
Regiony C - gdzie odszkodowania huraganowe stanowią powyżej 15% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	1,0%	1,5%	0,6%	0,4%	5,6%	9,1%
	Liczba polis	5,3%	1,4%	0,3%	0,1%	0,1%	7,2%
Razem	Suma ubezpieczenia	15,3%	21,0%	8,3%	4,6%	50,8%	100,0%
	Liczba polis	73,8%	20,4%	3,8%	1,0%	1,0%	100,0%

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – ubezpieczenia OC inne niż komunikacyjne

Koncentrację ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych z tytułu ubezpieczeń OC innych niż komunikacyjne, mierzoną wysokością składki przypisanej brutto, przedstawiono według sum gwarancyjnych i rodzajów ochrony ubezpieczeniowej.

Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – ubezpieczenia OC na 31 grudnia 2014	Suma ubezpieczenia					Razem
	0-200 tys. zł	200-500 tys. zł	500-1 000 tys. zł	1 000-2 000 tys. zł	pow. 2 000 tys. zł	
OC ogólne, w życiu prywatnym oraz inne pozostałe	15,5%	3,4%	2,5%	2,9%	14,1%	38,4%
OC personelu medycznego oraz ZOZ	0,6%	1,0%	1,2%	6,4%	33,1%	42,3%
OC podmiotów z tytułu wykonywanej działalności gospodarczej poza medyczną i rolniczą (usługi prawne, doradcze i inne)	5,5%	2,9%	1,3%	1,5%	3,7%	14,9%
OC rolników oraz dotyczące ich majątku ruchomego	0,0%	0,0%	0,0%	4,3%	0,0%	4,3%
OC za produkt	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
Razem	21,6%	7,3%	5,0%	15,1%	51,0%	100,0%

Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – ubezpieczenia OC na 31 grudnia 2013	Suma ubezpieczenia					Razem
	0-200 tys. zł	200-500 tys. zł	500-1 000 tys. zł	1 000-2 000 tys. zł	pow. 2 000 tys. zł	
OC ogólne, w życiu prywatnym oraz inne pozostałe	16,1%	3,3%	2,4%	2,9%	14,2%	38,9%
OC personelu medycznego oraz ZOZ	0,6%	1,0%	1,2%	6,2%	31,9%	40,9%
OC podmiotów z tytułu wykonywanej działalności gospodarczej poza medyczną i rolniczą (usługi prawne, doradcze i inne)	5,7%	3,0%	1,3%	1,2%	3,4%	14,6%
OC rolników oraz dotyczące ich majątku ruchomego	0,0%	0,0%	0,0%	5,3%	0,0%	5,3%
OC za produkt	0,1%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%	0,3%
Razem	22,5%	7,3%	5,0%	15,6%	49,6%	100,0%

Skapitalizowana wartość rent

Poniższe wyniki nie uwzględniają wpływu zmian wyceny lokat uwzględnianych przy wyliczaniu wartości rezerwy.

Zmiana założeń dla rezerwy na skapitalizowaną wartość rent brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	Wpływ zmiany założeń na wynik finansowy netto		Wpływ zmiany założeń na kapitały własne	
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Stopa techniczna – podwyższenie o 0,5 p.p.	426 244	421 951	426 244	421 951
Stopa techniczna – obniżenie o 1,0 p.p.	(1 101 344)	(1 092 141)	(1 101 344)	(1 092 141)
Śmiertelność 110% obecnie założonej	132 268	129 725	132 268	129 725
Śmiertelność 90% obecnie założonej	(147 984)	(145 112)	(147 984)	(145 112)

Zmiana założeń dla rezerwy na skapitalizowaną wartość rent na udziale własnym w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	Wpływ zmiany założeń na wynik finansowy netto		Wpływ zmiany założeń na kapitały własne	
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Stopa techniczna – podwyższenie o 0,5 p.p.	415 451	411 121	415 451	411 121
Stopa techniczna – obniżenie o 1,0 p.p.	(1 073 704)	(1 064 334)	(1 073 704)	(1 064 334)
Śmiertelność 110% obecnie założonej	128 940	126 437	128 940	126 437
Śmiertelność 90% obecnie założonej	(144 263)	(141 438)	(144 263)	(141 438)

8.6.1.2. Stopień narażenia na ryzyko ubezpieczeniowe - ubezpieczenia na życie

Grupa PZU nie zaprezentowała informacji dotyczących rozwoju szkód w ubezpieczeniach na życie, ze względu na fakt, że niepewność kwot i okresu wypłaty odszkodowań zwykle ustępuje w ciągu jednego roku.

Koncentracja ryzyka związana jest z koncentracją umów lub sum ubezpieczenia. W przypadku tradycyjnych ubezpieczeń indywidualnych, gdzie ryzyko koncentracji związane jest z możliwością wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego lub z potencjalną wysokością wypłat z tytułu pojedynczego zdarzenia, ryzyko ocenia się w sposób indywidualny. Ocena obejmuje zarówno ryzyko medyczne, jak też – w uzasadnionych przypadkach – finansowe. Dzięki temu dokonywana jest selekcja ryzyk (ocena osoby przystępującej do umowy ubezpieczenia) oraz określenie maksymalnego poziomu akceptowalnego ryzyka.

W ubezpieczeniach grupowych wystąpienie ryzyka koncentracji jest ograniczone poprzez wielkość portfela umów. Pozwala to zmniejszyć poziom zaburzeń wynikających z losowości przebiegów ubezpieczeń. Ponadto istotnym czynnikiem zmniejszającym ryzyko związane z koncentracją jest forma umowy zbiorowej, w ramach której wszyscy członkowie grupy mają tę samą sumę ubezpieczenia oraz zakres gwarantowanej ochrony. Tym samym zjawisko koncentracji niektórych ryzyk w ramach portfela umów nie występuje.

W przypadku umów ubezpieczeń grupowych, gdzie dopuszcza się możliwość kształtowania zakresu ochrony ubezpieczeniowej na poziomie poszczególnych umów grupowych, stosowana jest uproszczona ocena ryzyka. Prowadzi się ją na podstawie informacji o branży zawodowej danego zakładu pracy przy założeniu odpowiednich limitów uczestnictwa osób ubezpieczonych w stosunku do osób zatrudnionych w zakładzie pracy. Stosowane w tych przypadkach składki ubezpieczeniowe i odpowiednie narzuty wynikają z prowadzonych analiz statystycznych częstości występowania

świadczeń na poziomie zdefiniowanych homogenicznych grup ryzyka, z uwzględnieniem względnych częstości występowania zdarzeń w stosunku do statystyk publicznych.

Należy również zaznaczyć, że dla większości umów wielkość świadczenia jest ściśle zdefiniowana w umowie ubezpieczenia. W porównaniu do typowych umów ubezpieczeń majątkowych i osobowych zmniejsza się ryzyko koncentracji polegające na stosunkowo rzadkim występowaniu pojedynczych zdarzeń o znacznej wysokości wypłat.

Ubezpieczenia rentowe w ubezpieczeniach na życie

Zmiana założeń dla ubezpieczeń rentowych w ubezpieczeniach na życie	Wpływ zmiany założeń na wynik finansowy netto		Wpływ zmiany założeń na kapitały własne	
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Stopa techniczna - obniżenie o 1,0 p.p.	(34 259)	(36 080)	(34 259)	(36 080)
Śmiertelność 90% obecnie założonej	(12 318)	(12 539)	(12 318)	(12 539)

Ubezpieczenia na życie z DPF z wyłączeniem ubezpieczeń rentowych

Zmiana założeń dla rezerw dotyczących umów ubezpieczeń na życie z DPF z wyłączeniem ubezpieczeń rentowych	Wpływ zmiany założeń na wynik finansowy netto		Wpływ zmiany założeń na kapitały własne	
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Stopa techniczna - obniżenie o 1,0 p.p.	(2 194 319)	(2 221 496)	(2 194 319)	(2 221 496)
Śmiertelność 110% obecnie założonej	(922 805)	(937 246)	(922 805)	(937 246)
110% zachorowalności i wypadkowości	(187 082)	(194 624)	(187 082)	(194 624)

Wpływ rezygnacji klientów w ubezpieczeniach na życie

W wyliczeniach rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie nie uwzględnia się ryzyka rezygnacji ubezpieczonych. Poniżej zaprezentowano wpływ hipotetycznej rezygnacji 10% wszystkich klientów w ubezpieczeniach na życie.

Pozycja sprawozdania finansowego	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	2 093 927	2 025 688
Odszkodowania i świadczenia wypłacone	(782 563)	(725 871)
Zmiana stanu odroczonej kosztów akwizycji	(6 256)	(5 943)
Wynik finansowy brutto	1 305 109	1 293 874
Wynik finansowy netto	1 057 138	1 048 038
Kapitały własne	1 057 138	1 048 038

8.6.2. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe to ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikające bezpośrednio lub pośrednio z wahań poziomu i wahań zmienności rynkowych cen aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych.

Ryzyko rynkowe w Grupie PZU obejmuje:

- **ryzyko cen instrumentów kapitałowych** – możliwość poniesienia straty na skutek zmiany wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych w wyniku zmian rynkowych cen akcji lub wahań zmienności rynkowych cen akcji;
- **ryzyko cen nieruchomości** – możliwość poniesienia straty na skutek zmian wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych w wyniku zmian rynkowych cen nieruchomości lub wahań zmienności rynkowych cen nieruchomości;
- **ryzyko cen towarów** – możliwość poniesienia straty na skutek zmiany wartości aktywów; zobowiązań i instrumentów finansowych w wyniku zmian rynkowych cen towarów lub wahań zmienności rynkowych cen towarów;
- **ryzyko inflacji** – możliwość poniesienia straty związana z poziomem realizowanej inflacji, w szczególności inflacji cen towarów i usług, a także oczekiwań dotyczących przyszłego poziomu inflacji, mających wpływ na wycenę aktywów i zobowiązań;

- **ryzyko płynności** – ryzyko niemożności zrealizowania lokat i innych aktywów bez wpływu na ich rynkowe ceny w celu uregulowania swoich zobowiązań finansowych w momencie, gdy stają się one wymagalne;
- **ryzyko stopy procentowej** – możliwość poniesienia straty na skutek zmiany wartości instrumentów finansowych lub aktywów oraz zmiany wartości bieżącej prognozowanych przepływów ze zobowiązań w wyniku zmian w strukturze terminowej rynkowych stóp procentowych lub wahań zmienności rynkowych stóp procentowych wolnych od ryzyka;
- **ryzyko bazowe** – możliwość poniesienia straty na skutek zmiany wartości instrumentów finansowych lub aktywów oraz zmiany wartości bieżącej prognozowanych przepływów ze zobowiązań, w wyniku zmian w strukturze terminowej *spreadów* rynkowych stóp procentowych względem stóp wolnych od ryzyka lub wahań zmienności tych *spreadów* – z wyłączeniem *spreadów* kredytowych;
- **ryzyko walutowe** – możliwość poniesienia straty na skutek zmian wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych w wyniku zmian kursów wymiany walut lub wahań zmienności kursów wymiany walut.

Ryzyko rynkowe w Grupie PZU pochodzi z dwóch głównych źródeł:

- działalności związanej z dopasowaniem aktywów do zobowiązań (portfel ALM);
- działalności związanej z aktywną alokacją, tj. wyznaczaniem optymalnej średnioterminowej struktury aktywów (portfele AA).

Działalność inwestycyjną w spółkach Grupy PZU reguluje szereg dokumentów zatwierdzonych przez Rady Nadzorcze, Zarządy i dedykowane Komitety.

Jednostki ds. ryzyka współuczestniczą w identyfikacji ryzyk, dokonują ich pomiaru oraz monitorują i raportują o tych ryzykach. Ryzyko rynkowe mierzy się na podstawie metody wartości zagrożonej (VaR, ang. *Value at Risk*). Całkowitą wartość ryzyka rynkowego wyznacza się poprzez agregację wielkości poszczególnych ryzyk na podstawie zdefiniowanej macierzy korelacji. W celu efektywnego zarządzania ryzykiem rynkowym ustala się limity w postaci kwoty kapitału alokowanego na dane ryzyko rynkowe, jak również limity na poszczególne czynniki ryzyka rynkowego.

Ekspozycja na ryzyko rynkowe

Wartość bilansowa na 31 grudnia 2014	Nota	Aktywa na ryzyko Grupy	Aktywa na ryzyko klienta	Razem
Aktywa finansowe i środki pieniężne narażone na ryzyko stopy procentowej		48 991 002	1 557 038	50 548 040
Dłużne papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu	33.1,33.2 , 33.3,33.4	30 686 636	1 368 931	32 055 567
Dłużne papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu	33.1,33.2 , 33.3,33.4	5 851 652	105 969	5 957 621
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	33.4	6 061 643	82 138	6 143 781
Pożyczki	33.4	2 309 972	-	2 309 972
Środki pieniężne	42	324 007	-	324 007
Transakcje <i>buy-sell-back</i>	33.4	3 250 173	-	3 250 173
Instrumenty pochodne	33.3	506 919	-	506 919
Aktywa finansowe narażone na inne ryzyko cenowe		3 110 178	3 422 151	6 532 329
Instrumenty kapitałowe notowane na rynku regulowanym	33.2, 33.3	2 831 054	532 352	3 363 406 ¹⁾
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	33.2, 33.3	239 640	2 889 799	3 129 439 ²⁾
Instrumenty pochodne	33.3	39 484	-	39 484
Razem		52 101 180	4 979 189	57 080 369

¹⁾ Różnica do wartości wykazanych jako instrumenty kapitałowe notowane na rynku regulowanym w notach 33.1 i 33.3 w kwocie 10 529 tys. zł dotyczy notowanych jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych wykazanych w linii poniżej.

²⁾ Różnica do wartości wykazanych jako instrumenty kapitałowe nienotowane na rynku regulowanym w notach 33.1 i 33.3 w kwocie 10 073 tys. zł dotyczy notowanych jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych (10 529 tys. zł) oraz nieujętych w tej pozycji nienotowanych instrumentów kapitałowych innych niż jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne (456 tys. zł).

Wartość bilansowa aktywów finansowych i środki pieniężne przeznaczonych do sprzedaży	Nota 43	31 grudnia 2014
Aktywa finansowe i środki pieniężne narażone na ryzyko stopy procentowej		314 284
Dłużne papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu		217 852
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych		88 085
Środki pieniężne		8 347
Aktywa finansowe narażone na inne ryzyko cenowe		36 702
Instrumenty kapitałowe notowane na rynku regulowanym		16 366
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych		20 336
Razem		350 986

Wartość bilansowa na 31 grudnia 2013	Nota	Aktywa na ryzyko Grupy	Aktywa na ryzyko klienta	Razem
Aktywa finansowe i środki pieniężne narażone na ryzyko stopy procentowej		47 671 217	1 630 915	49 302 132
Dłużne papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu	33.1, 33.2, 33.3, 33.4	30 133 778	1 450 292	31 584 070
Dłużne papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu	33.1, 33.2, 33.3, 33.4	4 521 641	99 512	4 621 153
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	33.4	7 305 896	81 111	7 387 007
Pożyczki	33.4	1 722 208	-	1 722 208
Środki pieniężne	42	569 157	-	569 157
Transakcje <i>buy-sell-back</i>	33.4	3 203 344	-	3 203 344
Instrumenty pochodne	33.3	215 193	-	215 193
Aktywa finansowe narażone na inne ryzyko cenowe		3 220 389	3 129 095	6 349 484
Instrumenty kapitałowe notowane na rynku regulowanym	33.2, 33.3	3 109 602	576 046	3 685 648 ¹⁾
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	33.2, 33.3	65 937	2 553 049	2 618 986 ²⁾
Instrumenty pochodne	33.3	44 850	-	44 850
Razem		50 891 606	4 760 010	55 651 616

¹⁾ Różnica do wartości wykazanych jako instrumenty kapitałowe notowane na rynku regulowanym w notach 33.1 i 33.3 w kwocie 5 305 tys. zł dotyczy notowanych jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych wykazanych w linii poniżej.

²⁾ Różnica do wartości wykazanych jako instrumenty kapitałowe nienotowane na rynku regulowanym w notach 33.1 i 33.3 w kwocie 5 251 tys. zł dotyczy notowanych jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych (5 305 tys. zł) oraz nieujętych w tej pozycji nienotowanych instrumentów kapitałowych innych niż jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne (54 tys. zł).

W ramach swojej działalności lokacyjnej Grupa PZU wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe jako narzędzia zarządzania ryzykiem inwestycyjnym. Większość instrumentów służy do zmniejszenia ekspozycji na poszczególne typy ryzyka. Instrumentami pochodnymi stosowanymi przez Grupę PZU w 2014 i 2013 roku były transakcje typu *swap* i *forward* na stopę procentową i kursy walut oraz kontrakty terminowe na indeksy giełdowe lub ceny obligacji. Wszystkie instrumenty pochodne posiadane przez Grupę PZU są kwalifikowane jako przeznaczone do obrotu.

W tabelach przedstawiono zaangażowanie Grupy PZU w instrumenty pochodne na 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku.

Instrumenty pochodne związane ze stopą procentową	Kwota bazowa wg terminów wymagalności na 31 grudnia 2014					Aktywa w wartości godziwej na 31 grudnia 2014	Zobowiązania w wartości godziwej na 31 grudnia 2014
	Do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem		
Instrumenty nienotowane (OTC), w tym:	5 316 874	12 300 000	27 874 630	5 145 782	50 637 286	506 919	556 426
- kontrakty terminowe	2 500 000	5 400 000	-	-	7 900 000	7 203	5 735
- transakcje <i>SWAP</i>	2 816 874	6 900 000	27 874 630	5 145 782	42 737 286	499 716	550 691
Instrumenty pochodne związane ze stopą procentową, razem	5 316 874	12 300 000	27 874 630	5 145 782	50 637 286	506 919	556 426

Instrumenty pochodne związane ze stopą procentową	Kwota bazowa wg terminów wymagalności na 31 grudnia 2013					Aktywa w wartości godziwej na 31 grudnia 2013	Zobowiązania w wartości godziwej na 31 grudnia 2013
	Do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem		
Instrumenty nienotowane (<i>OTC</i>), w tym:	-	7 556 300	32 931 873	9 334 465	49 822 638	215 193	237 117
- transakcje <i>FRA</i>	-	300 000	2 250 000	-	2 550 000	1 142	1 986
- transakcje <i>SWAP</i>	-	7 256 300	30 681 873	9 334 465	47 272 638	214 051	235 131
Instrumenty pochodne związane ze stopą procentową, razem	-	7 556 300	32 931 873	9 334 465	49 822 638	215 193	237 117

Instrumenty pochodne związane z kursami walut	Kwota bazowa wg terminów wymagalności na 31 grudnia 2014				Aktywa w wartości godziwej na 31 grudnia 2014	Zobowiązania w wartości godziwej na 31 grudnia 2014
	Do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Razem		
Instrumenty notowane na rynku regulowanym, w tym:	-	620 808	1 030 540	1 651 348	-	9 516
- kontrakty terminowe	-	620 808	1 030 540	1 651 348	-	9 516
Instrumenty nienotowane (<i>OTC</i>), w tym:	8 262 468	50 000	-	8 312 468	14 975	48 266
- kontakty terminowe	423 422	-	-	423 422	720	15 633
- transakcje <i>SWAP</i>	7 839 046	-	-	7 839 046	13 016	32 633
- opcje <i>call</i> (zakup)	-	25 000	-	25 000	994	-
- opcje <i>put</i> (sprzedaż)	-	25 000	-	25 000	245	-
Instrumenty pochodne związane z kursami walut, razem	8 262 468	670 808	1 030 540	9 963 816	14 975	57 782

Instrumenty pochodne związane z kursami walut	Kwota bazowa wg terminów wymagalności na 31 grudnia 2013			Aktywa w wartości godziwej na 31 grudnia 2013	Zobowiązania w wartości godziwej na 31 grudnia 2013
	Do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Razem		
Instrumenty nienotowane (<i>OTC</i>), w tym:	1 505 938	344 873	1 850 811	22 492	632
- transakcje <i>forward</i>	341 136	344 873	686 009	5 592	-
- transakcje <i>SWAP</i>	1 164 802	-	1 164 802	16 900	632
Instrumenty pochodne związane z kursami walut, razem	1 505 938	344 873	1 850 811	22 492	632

Instrumenty pochodne związane z cenami papierów wartościowych	Kwota bazowa wg terminów wymagalności na 31 grudnia 2014				Aktywa w wartości godziwej na 31 grudnia 2014	Zobowiązania w wartości godziwej na 31 grudnia 2014
	Do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Razem		
Instrumenty notowane na rynku regulowanym, w tym:	-	620 840	1 030 540	1 651 380	1 843	9 516
- kontrakty terminowe	-	620 808	1 030 540	1 651 348	-	9 516
- opcje <i>call</i> (zakup)	-	32	-	32	1 843	-
Instrumenty nienotowane (<i>OTC</i>), w tym:	215 110	102 539	365 732	683 381	22 666	2 120
- kontrakty terminowe	153 443	-	-	153 443	-	2 120
- opcje <i>call</i> (zakup)	61 667	102 539	365 732	529 938	22 666	-
Instrumenty pochodne związane z cenami papierów wartościowych, razem	215 110	723 379	1 396 272	2 334 761	24 509	11 636

Instrumenty pochodne związane z cenami papierów wartościowych	Kwota bazowa wg terminów wymagalności na 31 grudnia 2013				Aktywa w wartości godziwej na 31 grudnia 2013	Zobowiązania w wartości godziwej na 31 grudnia 2013
	Do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Razem		
Instrumenty notowane na rynku regulowanym, w tym:	530 634	-	-	530 634	5 080	-
- kontrakty terminowe	530 634	-	-	530 634	5 080	-
Instrumenty nienotowane (<i>OTC</i>), w tym:	41 994	73 032	384 894	499 920	17 278	-
- opcje <i>call</i> (zakup)	26 234	73 032	384 894	484 160	17 034	-
- transakcje <i>forward</i>	15 760	-	-	15 760	244	-
Instrumenty pochodne związane z cenami papierów wartościowych, razem	572 628	73 032	384 894	1 030 554	22 358	-

Koncentracja ryzyka

	31 grudnia 2014 (tys. zł)	31 grudnia 2014 (% wartości aktywów finansowych)	31 grudnia 2013 (tys. zł)	31 grudnia 2013 (% wartości aktywów finansowych)
Zaangażowanie w skarbowe papiery wartościowe wyemitowane i gwarantowane przez Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej oraz w transakcje <i>buy-sell-back</i> na tych papierach	36 161 177	63,7%	34 789 026	63,2%
Zaangażowanie Grupy PZU w akcje notowane na GPW	2 713 587	4,8%	3 006 599	5,5%
Zaangażowanie w aktywa związane z jednym bankiem (PKO Bank Polski SA - depozyty bankowe, dłużne papiery wartościowe i akcje tego banku)	1 953 044	3,4%	2 341 320	4,3%
Ogólne zaangażowanie aktywa bankowe - depozyty bankowe, dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez banki, akcje banków oraz transakcje w instrumenty pochodne z nimi zawarte	13 201 504	23,3%	10 153 416	18,4%
Zaangażowanie w aktywa finansowe denominowane w polskim złotym	52 678 740	92,8%	51 487 201	93,5%
Aktywa finansowe, dla których ryzyko lokaty ponosi klient	4 979 189	8,8%	4 760 010	8,6%

Zaangażowanie w dłużne papiery emitowane przez rządy inne niż RP, korporacje i jednostki samorządu terytorialnego

W tabelach poniżej zaprezentowano zaangażowanie spółek Grupy PZU w dłużne papiery emitowane przez rządy inne niż RP, korporacje i jednostki samorządu terytorialnego. Instrumenty finansowe zakwalifikowane do portfeli utrzymywanych do terminu wymagalności oraz pożyczek zaprezentowano jako wyceniane w zamortyzowanym koszcie, natomiast instrumenty finansowe zakwalifikowane jako dostępne do sprzedaży i wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (zarówno zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania, jak i przeznaczone do obrotu) zaprezentowano jako wyceniane w wartości godziwej.

Dłużne papiery emitowane przez rządy inne niż RP

Na 31 grudnia 2014 roku	Waluta	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziwej	Odpis z tytułu utraty wartości
Bułgaria	EUR	w wartości godziwej	12 589	13 941	13 941	-
Chorwacja	USD	w wartości godziwej	13 489	15 555	15 555	-
Chorwacja	EUR	w zamortyzowanym koszcie	2 418	2 447	2 478	-
Cypr	EUR	w wartości godziwej	20 663	21 585	21 585	-
Islandia	USD	w wartości godziwej	24 745	29 246	29 246	-
Litwa	EUR	w wartości godziwej	61 935	68 565	68 565	-
Litwa	LTL	w wartości godziwej	436 696	458 145	458 145	-
Litwa	USD	w wartości godziwej	14 178	17 113	17 113	-
Litwa	EUR	w zamortyzowanym koszcie	12 964	14 050	15 380	-
Litwa	LTL	w zamortyzowanym koszcie	14 857	15 196	15 786	-
Łotwa	EUR	w wartości godziwej	66 277	70 051	70 051	-
Łotwa	USD	w wartości godziwej	31 236	35 048	35 048	-
Łotwa	EUR	w zamortyzowanym koszcie	1 631	1 679	1 781	-
Rumunia	EUR	w wartości godziwej	143 607	156 896	156 896	-
Rumunia	RON	w wartości godziwej	48 545	50 882	50 882	-
Rumunia	USD	w wartości godziwej	15 631	20 436	20 436	-
Turcja	USD	w wartości godziwej	449	477	477	-
Ukraina	USD	w wartości godziwej	1 458	1 663	1 663	-
Ukraina	UAH	w wartości godziwej	10 183	9 343	9 343	-
Ukraina	UAH	w zamortyzowanym koszcie	25 181 ¹⁾	9 231 ¹⁾	9 196	-
Ukraina	USD	w zamortyzowanym koszcie	23 692	25 916	25 785	-
Węgry	EUR	w wartości godziwej	17 308	20 230	20 230	-
Węgry	HUF	w wartości godziwej	160 882	163 499	163 499	-
Węgry	USD	w wartości godziwej	7 801	9 456	9 456	-
Węgry	EUR	w zamortyzowanym koszcie	570	655	721	-
pozostałe	EUR/USD	w wartości godziwej	53 492	59 279	59 279	-
Razem			1 222 477	1 290 584	1 292 537	-

¹⁾ W przypadku tych obligacji co pół roku następuje spłata nominalu obligacji w stałej kwocie 100 UAH (tj. 10% wartości nominalnej obligacji). Cena nabycia pokazuje rzeczywistą cenę, zapłaconą przez spółkę i nie uwzględnia dokonywanych spłat nominalu.

Na 31 grudnia 2013 roku	Waluta	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziwej	Odpis z tytułu utraty wartości
Chorwacja	EUR	w wartości godziwej	142	143	143	-
Chorwacja	USD	w wartości godziwej	50 038	48 677	48 677	-
Islandia	USD	w wartości godziwej	88 150	84 365	84 365	-
Litwa	EUR	w wartości godziwej	1 888	1 992	1 992	-
Litwa	LTL	w wartości godziwej	3 255	3 351	3 351	-
Litwa	USD	w wartości godziwej	14 354	14 893	14 893	-
Litwa	EUR	w zamortyzowanym koszcie	74 206	75 835	79 247	-
Litwa	LTL	w zamortyzowanym koszcie	81 242	82 012	84 393	-
Łotwa	USD	w wartości godziwej	35 960	33 737	33 737	-
Niemcy	EUR	w wartości godziwej	129 700	126 939	126 939	-
Rumunia	EUR	w wartości godziwej	371 772	381 138	381 138	-
Rumunia	RON	w wartości godziwej	108 132	108 686	108 686	-
Rumunia	USD	w wartości godziwej	27 985	27 856	27 856	-
Słowenia	EUR	w wartości godziwej	389 175	443 084	443 084	-
Słowenia	USD	w wartości godziwej	138 259	134 090	134 090	-
Ukraina	USD	w wartości godziwej	12 678	10 933	10 933	-
Ukraina	UAH	w zamortyzowanym koszcie	25 095 ¹⁾	14 556 ¹⁾	b.d.	-
Ukraina	USD	w zamortyzowanym koszcie	17 070	15 665	b.d.	-
Węgry	EUR	w wartości godziwej	125 401	136 097	136 097	-
Węgry	EUR	w zamortyzowanym koszcie	5 124	5 324	5 420	-
Turcja	TRY	w wartości godziwej	45 746	41 963	41 963	-
pozostałe	EUR/USD	w wartości godziwej	57 363	59 068	59 068	-
Razem			1 802 735	1 850 404	nd.	-

¹⁾ W przypadku tych obligacji co pół roku następuje spłata nominału obligacji w stałej kwocie 100 UAH (tj. 10% wartości nominalnej obligacji). Cena nabycia pokazuje rzeczywistą cenę, zapłaconą przez spółkę i nie uwzględnia dokonywanych spłat nominału.

Wszystkie dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy inne niż RP, które wyceniono w wartości godziwej lub dla których zaprezentowano wartość godziwą (zaklasyfikowane do portfela utrzymywanych do terminu wymagalności) znajdują się w Poziomie I hierarchii wartości godziwej.

Dłużne papiery emitowane przez korporacje oraz jednostki samorządu terytorialnego

Na 31 grudnia 2014 roku	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziwej	Odpis z tytułu utruty wartości
Spółki Indeksu WIG - Banki	w wartości godziwej	184 224	190 676	190 676	-
	w zamortyzowanym koszcie	1 616 283	1 630 862	1 711 036	-
Spółki indeksu WIG - Paliwa	w wartości godziwej	303 226	314 558	314 558	-
	w zamortyzowanym koszcie	700 000	700 746	715 642	-
Spółki Indeksu WIG - Chemia	w zamortyzowanym koszcie	1 211	1 236	1 229	-
Spółki Indeksu WIG - Energia	w zamortyzowanym koszcie	400 000	401 778	399 721	-
Banki krajowe nienotowane	w zamortyzowanym koszcie	20 000	20 271	23 594	-
Banki zagraniczne	w wartości godziwej	23 600	24 081	24 081	-
	w zamortyzowanym koszcie	76 359	77 813	82 944	-
Banki hipoteczne	w wartości godziwej	41 983	42 623	42 623	-
Samorządy krajowe	w wartości godziwej	45 632	58 608	58 608	-
	w zamortyzowanym koszcie	50 000	52 504	60 884	-
Pozostałe	w wartości godziwej	38 427	38 942	38 942	-
	w zamortyzowanym koszcie	62 751	63 760	64 409	-
Spółki Indeksu WIG - Surowce - objęte odpisami	w zamortyzowanym koszcie	200 000	193 142	201 339	10 144
Pozostałe - objęte pełnymi odpisami	w wartości godziwej	11 630	-	-	11 630
Banki zagraniczne - objęte pełnymi odpisami	w zamortyzowanym koszcie	1 142	-	-	1 142
Razem		3 776 468	3 811 600	3 930 288	22 916

Na 31 grudnia 2013 roku	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziwej	Odpis z tytułu utruty wartości
Spółki Indeksu WIG - Banki	w wartości godziwej	138 661	140 340	140 340	-
	w zamortyzowanym koszcie	1 336 121	1 349 381	b.d.	-
Spółki indeksu WIG - Paliwa	w wartości godziwej	268 489	283 249	283 249	-
	w zamortyzowanym koszcie	700 000	700 816	b.d.	-
Banki krajowe nienotowane	w zamortyzowanym koszcie	65 000	66 227	b.d.	-
Banki zagraniczne	w wartości godziwej	552	634	634	-
	w zamortyzowanym koszcie	90 548	92 296	b.d.	-
Samorządy krajowe	w wartości godziwej	45 632	54 279	54 279	-
	w zamortyzowanym koszcie	50 000	52 507	b.d.	-
Pozostałe	w wartości godziwej	5 154	5 573	5 573	-
	w zamortyzowanym koszcie	23 657	23 835	22 408	-
Pozostałe - objęte pełnymi odpisami	w wartości godziwej	11 630	-	-	11 630
Banki zagraniczne - objęte pełnymi odpisami	w zamortyzowanym koszcie	1 142	-	-	1 142
Razem		2 736 586	2 769 137	nd.	12 772

8.6.2.1. Ryzyko stopy procentowej

W tabeli poniżej zaprezentowano test wrażliwości portfela aktywów finansowych Grupy PZU, w odniesieniu do aktywów finansowych, dla których ryzyko ponosi Grupa PZU.

Zmiana wartości portfela	31 grudnia 2014		31 grudnia 2013	
	Wpływ na wynik finansowy netto	Wpływ na kapitały własne	Wpływ na wynik finansowy netto	Wpływ na kapitały własne
spadek rynkowych stóp proc. o 100 pb.	125 668	223 086	432 701	464 288
wzrost rynkowych stóp proc. o 100 pb.	(138 436)	(219 307)	(403 257)	(434 618)

Powyższe testy wrażliwości nie zawierają wpływu zmian stóp procentowych dla prezentowanych w zobowiązaniach umów ubezpieczeniowych ani kontraktów inwestycyjnych. Analizę wpływu zmiany stopy technicznej na wycenę umów ubezpieczeniowych zaprezentowano w punkcie 8.6.1.

8.6.2.2. Ryzyko walutowe

Stopień narażenia na ryzyko

Informację o narażeniu instrumentów finansowych na ryzyko walutowe w podziale na klasy zaprezentowano w punkcie 33.

Tabela poniżej prezentuje test wrażliwości portfela aktywów finansowych Grupy PZU, w odniesieniu do aktywów finansowych, dla których ryzyko ponosi Grupa PZU.

Zmiana wartości portfela	31 grudnia 2014		31 grudnia 2013	
	Wpływ na wynik finansowy netto	Wpływ na kapitały własne	Wpływ na wynik finansowy netto	Wpływ na kapitały własne
wzrost kursów walut obcych wobec PLN o 20%	6 052	118 583	18 669	82 775
spadek kursów walut obcych wobec PLN o 20%	(6 052) ¹⁾	(118 583) ¹⁾	(18 669)	(82 775)

¹⁾ Przy założeniu spadku kursu hrywny ukraińskiej o 80% względem polskiego złotego (przy zachowaniu 20% spadku dla innych walut) ujemny wpływ na wynik finansowy i kapitały własne wyniosłby odpowiednio: 46 550 tys. zł i 159 081 tys. zł.

W skład aktywów finansowych narażonych na ryzyko kursów walutowych wchodzi transakcje depozytowe oraz dłużne papiery wartościowe, stanowiące zabezpieczenie realizacji wydatków z tytułu rezerw techniczno - ubezpieczeniowych denominowanych w walutach obcych, zaangażowania w instrumenty kapitałowe notowane na giełdach innych niż GPW, jednostki i certyfikaty funduszy inwestycyjnych, zaangażowania w instrumenty pochodne denominowane w walutach obcych oraz aktywa finansowe konsolidowanych zagranicznych spółek ubezpieczeniowych.

8.6.2.3. Ryzyko cen instrumentów kapitałowych

Stopień narażenia na ryzyko

Wartość portfela instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy zaprezentowano odpowiednio w punktach 33.2 oraz 33.3.

Analiza wrażliwości

W tabeli poniżej przedstawiono test wrażliwości portfela aktywów finansowych Grupy PZU, dla których ryzyko ponosi Grupa PZU.

Zmiana wartości portfela	31 grudnia 2014		31 grudnia 2013	
	Wpływ na wynik finansowy netto	Wpływ na kapitały własne	Wpływ na wynik finansowy netto	Wpływ na kapitały własne
wzrost wyceny notowanych instrumentów kapitałowych o 20%	345 885	561 156	395 590	455 567
spadek wyceny notowanych instrumentów kapitałowych o 20%	(345 885)	(561 156)	(395 590)	(455 567)

8.6.2.4. Ryzyko płynności

Źródłem ryzyka płynności finansowej w Grupie PZU jest możliwość wystąpienia trzech rodzajów zdarzeń:

- niedobór środków płynnych w stosunku do bieżących potrzeb;
- brak płynności posiadanych instrumentów finansowych;
- strukturalne niedopasowanie zapadalności aktywów do wymagalności zobowiązań.

Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się w wymiarze krótkoterminowym, średnioterminowym oraz długoterminowym, tj.:

- płynność krótkoterminowa – utrzymuje się środki w portfelu płynnościowym oraz walutowym w wysokości nie większej niż wyznaczony dla nich limit. Ponadto do zarządzania płynnością wykorzystuje się transakcje warunkowe *sell-buy-back*;
- płynność średnioterminowa – utrzymuje się portfele lokat o odpowiedniej płynności finansowej;
- płynność długoterminowa oraz ryzyko strukturalnego niedopasowania zapadalności aktywów do wymagalności zobowiązań – zarządza się dopasowaniem aktywów do zobowiązań (ALM, ang. *Asset Liability Management*), czyli dopasowaniem struktury lokat finansowych na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do charakteru tych rezerw.

Proces ALM obejmuje również możliwie najlepsze zagwarantowanie zdolności do wypłaty świadczeń i odszkodowań, także w niesprzyjających scenariuszach ekonomicznych. Ryzyko płynności mierzy się poprzez oszacowanie niedoborów środków pieniężnych dla regulowania zobowiązań. Podstawą oszacowania jest zestaw analiz obejmujących m.in. lukę płynności (niedopasowania przepływów netto), analizę rozkładu wydatków z działalności operacyjnej dokonywanych w krótkich okresach i analizę niedopasowania walutowego.

Stopień narażenia na ryzyko

Przyszłe przepływy z aktywów na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych przedstawiono w wysokości nominalnej wartości prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych w podziale na okres, w którym nastąpi przepływ pieniężny. W przypadku dłużnych papierów wartościowych, pożyczek i lokat terminowych uwzględniono wszystkie przepływy, które nastąpią do dnia wykupu papieru wartościowego, likwidacji lokaty bądź spłaty pożyczki. Akcje i jednostki uczestnictwa zaprezentowano w okresach przewidywanej ich sprzedaży lub odkupu.

Dla potrzeb analizy dopasowania przepływów pieniężnych przedstawionych w tabelach na kolejnych stronach, zaangażowania Grupy PZU w fundusze inwestycyjne (jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne) nie zostały skonsolidowane. Oznacza to, że są wykazane jako jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne, a nie aktywa posiadane przez fundusze. Podejście takie odzwierciedla perspektywę zarządzania płynnością oraz zapewniania pokrycia rezerw technicznych aktywami na poziomie poszczególnych spółek, z uwzględnieniem ustawowych limitów dotyczących koncentracji rodzajowej tych aktywów.

Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

W tabeli poniżej przedstawiono dopasowanie niezdyktowanych przepływów finansowych wynikających z rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych oraz aktywów stanowiących ich pokrycie.

Wyszczególnienie	Przewidywana wartość przepływów pieniężnych				
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	powyżej 6 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat
A. Prognozowane wydatki netto wynikające z umów ubezpieczenia zawartych do końca okresu sprawozdawczego (I + II)	(1 647 787)	(1 176 099)	(1 752 775)	(5 163 674)	(11 243 357)
I. Wydatki	(1 678 327)	(1 192 951)	(1 770 576)	(5 206 545)	(11 337 138)
II. Wpływy	30 540	16 852	17 801	42 871	93 781
B. Wpływy z tytułu aktywów na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	4 038 705	1 372 188	1 917 156	5 629 030	11 786 596
I. Przyszłe wpływy, których wartość jest znana na koniec okresu sprawozdawczego	4 014 383	441 151	1 339 895	4 374 964	5 269 161
- Obligacje rządowe	1 229 660	164 105	1 040 255	3 310 581	5 073 670
- Inne dłużne papiery wartościowe	8 278	26 758	135 119	589 475	72 252
- Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	1 529 722	63 253	22 789	-	-
- Pożyczki	662 658	24 177	2 725	282 813	70 710
- Należności	558 975	87 889	48 853	4 676	-
- Pozostałe	25 090	74 969	90 154	187 419	52 529
II. Przyszłe wpływy, których wartość zależy bezpośrednio od rynkowych stóp procentowych lub innych wskaźników i nie jest znana na koniec okresu sprawozdawczego	10 258	930 871	576 511	1 253 265	6 441 014
- Obligacje rządowe	-	-	25 354	374 974	358 926
- Inne dłużne papiery wartościowe	8 530	-	18 772	10 927	1 482
- Pożyczki	38	314	638	3 276	193
- Akcje notowane na rynku regulowanym	1 690	-	-	-	10 485
- Udziały i akcje nienotowane na rynku regulowanym	-	-	-	-	30
- Jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych	-	930 557	531 747	864 088	4 320 442
- Certyfikaty inwestycyjne	-	-	-	-	1 749 456
III. Wpływy z pozostałych aktywów	14 064	166	750	801	76 421
C. Saldo prognozowanych przepływów (A + B)	2 390 918	196 089	164 381	465 356	543 239
D. Saldo skumulowanych przepływów	2 390 918	2 587 007	2 751 388	3 216 744	3 759 983

Prognozowane przepływy netto wynikające z umów ubezpieczeń majątkowych i osobowych zawartych do końca okresu sprawozdawczego wyznaczono metodami statystyki i matematyki aktuarialnej z uwzględnieniem danych historycznych. Wpływy zostały skalkulowane w oparciu o składkę brutto. W wydatkach ujęto wszystkie prognozowane koszty do poniesienia w związku z zawartymi umowami ubezpieczenia.

Miarą niedopasowania terminów dat zapadalności aktywów (lokata) oraz wymagalności zobowiązań (rezerw techniczno-ubezpieczeniowych) jest luka duracji. Duracja lokat w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych wynosiła 2,9 (4,9 w 2013 roku) natomiast duracja rezerw techniczno-ubezpieczeniowych 5,8 (5,1 w 2013 roku).

Ubezpieczenia na życie

W tabeli poniżej przedstawiono dopasowanie niezdyktowanych przepływów finansowych wynikających z rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i zobowiązań z tytułu kontraktów inwestycyjnych o gwarantowanych i ustalonych warunkach oraz powiązanych z nimi aktywów. Tabela ta nie obejmuje przepływów związanych z produktami ubezpieczeniowymi i kontraktami inwestycyjnymi, dla których ryzyko inwestycyjne ponosi ubezpieczający.

Wyszczególnienie	Przewidywana wartość przepływów pieniężnych					
	do 6 miesięcy	powyżej 6 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat do 10 lat	powyżej 10 lat do 20 lat	powyżej 20 lat
A. Prognozowane wydatki netto wynikające z umów ubezpieczenia i kontraktów inwestycyjnych zawartych do końca okresu sprawozdawczego (I + II)	(838 189)	(380 932)	(1 252 388)	(1 254 326)	(3 597 926)	(5 630 259)
I. Wydatki	(1 680 214)	(1 196 287)	(6 916 352)	(6 650 475)	(10 396 779)	(9 640 084)
II. Wpływy	842 025	815 355	5 663 964	5 396 149	6 798 853	4 009 825
B. Wpływy z tytułu aktywów na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	1 948 026	2 772 638	6 034 370	7 994 242	3 705 617	5 544 570
I. Przyszłe wpływy, których wartość jest znana na koniec okresu sprawozdawczego	1 891 087	2 768 796	6 015 453	6 356 417	3 705 617	1 777 285
- Obligacje rządowe	1 108 501	2 411 170	5 528 852	6 255 333	3 705 617	1 777 285
- Inne dłużne papiery wartościowe	8 066	5 710	159 352	13 256	-	-
- Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	677 655	99 639	207 341	-	-	-
- Pożyczki	96 865	252 277	119 908	87 828	-	-
II. Przyszłe wpływy, których wartość zależy bezpośrednio od rynkowych stóp procentowych lub innych wskaźników i nie jest znana na koniec okresu sprawozdawczego	56 939	3 842	18 917	1 637 825	-	3 767 285
- Obligacje rządowe	24 868	80	2 021	-	-	-
- Inne dłużne papiery wartościowe	2 195	1 265	7 055	-	-	-
- Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	28 215	663	-	-	-	-
- Pożyczki	1 661	1 834	9 841	2 000	-	-
- Jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych	-	-	-	-	-	3 767 285
- Certyfikaty inwestycyjne	-	-	-	1 635 825	-	-
III. Wpływy z pozostałych aktywów	-	-	-	-	-	-
C. Saldo prognozowanych przepływów (A + B)	1 109 837	2 391 706	4 781 982	6 739 916	107 691	(85 689)
D. Saldo skumulowanych przepływów	1 109 837	3 501 543	8 283 525	15 023 441	15 131 132	15 045 443

Prognoza przyszłych świadczeń oraz przyszłych składek netto w ubezpieczeniach na życie uwzględnienia założenia dotyczące współczynników śmiertelności, współczynników wypadkowości i urodzenia dzieci, rezygnacji ubezpieczonych, prognozowanych świadczeń, prognozowanych wpływów z tytułu składek netto.

Miarą niedopasowania terminów dat zapadalności aktywów (lokata) oraz wymagalności zobowiązań (rezerw techniczno-ubezpieczeniowych) jest luka duracji. Duracja lokat w ubezpieczeniach na życie wynosiła 4,9 (5,5 w 2013 roku), podczas gdy duracja rezerw techniczno-ubezpieczeniowych 22,4 (21,1 w 2013 roku).

8.6.3. Ryzyko kredytowe i koncentracji

Ryzyko kredytowe to ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikające z wahań zdolności kredytowej emitentów papierów wartościowych, kontrahentów i wszelkich dłużników.

Ryzyko kredytowe w Grupie PZU obejmuje:

- **ryzyko spreadu kredytowego** – wrażliwość wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych na zmiany w poziomie *spreadów* kredytowych w odniesieniu do struktury czasowej procentowych dłużnych papierów wartościowych lub ich zmienności;
- **ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta** – ryzyko straty w związku z niewykonaniem zobowiązań przez kontrahentów i dłużników;
- **ryzyko kredytowe w ubezpieczeniach finansowych** – ryzyko kredytowe wynikające z działalności w sektorze ubezpieczeń finansowych, związane przede wszystkim z niebezpieczeństwem niewywiązania się klienta spółki, dłużnika lub kredytobiorcy z zobowiązań wobec osoby trzeciej; zagrożenie to może wynikać z niepowodzenia w realizacji przedsięwzięcia lub z niekorzystnego wpływu otoczenia gospodarczego.

Ryzyko koncentracji to ryzyko wynikające z braku dywersyfikacji portfela aktywów lub z dużej ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczego emitenta papierów wartościowych, kontrahenta lub dłużnika.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe w Grupie PZU wynika bezpośrednio z działalności lokacyjnej, działalności w segmencie ubezpieczeń finansowych i gwarancji, a także umów reasekuracji oraz działalności *bancassurance*. W Grupie PZU wyróżnia się trzy rodzaje ekspozycji na ryzyko kredytowe:

- ryzyko bankructwa emitenta instrumentów finansowych, w które Grupa PZU inwestuje lub którymi obraca, np. obligacje korporacyjne;
- ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta np. reasekuracja lub pozagiełdowe instrumenty pochodne oraz działalność *bancassurance*;
- ryzyko niewykonania zobowiązania klienta Grupy PZU wobec osoby trzeciej, np. ubezpieczenia wierzytelności pieniężnych, gwarancje ubezpieczeniowe.

Działalność inwestycyjna

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie PZU wynikającym z działalności inwestycyjnej reguluje szereg dokumentów zatwierdzonych przez Rady Nadzorcze, Zarządy i dedykowane Komitety.

Limity w zakresie ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji ustalają dedykowane Komitety.

Limity dla banków i pozostałych emitentów papierów dłużnych ustala się w odniesieniu do wielkości zaangażowania. Limity mają charakter limitów zaangażowania wobec pojedynczego podmiotu lub grupy kapitałowej (zarówno limity kredytowe, jak i limity koncentracji). Wykorzystanie limitów w zakresie ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji jest monitorowane. Przekroczenie przyznanego limitu oznacza zobowiązanie do przygotowania i przedstawienia planu obniżenia zaangażowania.

W zakresie oceny ryzyka kredytowego danego podmiotu wyznacza się wewnętrzne ratingi kredytowe (podejście do wyznaczania ratingu różni się w zależności od typu podmiotu). Ratingi są oparte na analizie ilościowej oraz jakościowej i stanowią podstawę do wyznaczania limitów. W celu monitorowania jakości kredytowej danych podmiotów ratingi są aktualizowane.

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe

W tabeli poniżej zaprezentowano ekspozycję na ryzyko kredytowe aktywów obciążonych ryzykiem kredytowym w poszczególnych kategoriach ratingów Fitch (w przypadku braku ratingu agencji Fitch zastosowano rating agencji Standard&Poor`s lub Moody`s). Ekspozycję na ryzyko kredytowe wynikającą z transakcji warunkowych przedstawiono jako ekspozycję wobec emitenta papierów przyjętych jako zabezpieczenie.

W zestawieniu nie uwzględniono należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych. Wynikało to ze znacznego rozproszenia tego portfela aktywów, skutkującego m.in. znacznym udziałem należności od małych podmiotów i osób fizycznych, nie posiadających ratingów.

Aktywa obciążone ryzykiem kredytowym na 31 grudnia 2014	Nota	AAA	AA	A	BBB	BB	Brak ratingu	Aktywa na ryzyko klienta	Razem
Dłużne papiery wartościowe	33.1	-	-	33 685 106	2 415 765	310 188	127 229	1 474 900	38 013 188
- utrzymywane do terminu wymagalności	33.1	-	-	19 933 317	50 372	-	-	-	19 983 689
- dostępne do sprzedaży	1.1	-	-	2 141 329	261 139	-	32 397	-	2 434 865
- wyceniane w wartości godziwej	33.3	-	-	10 533 633	326 441	208 738	60 367	1 474 900	12 604 079
- pożyczki	33.4	-	-	1 076 827	1 777 813	101 450	34 465	-	2 990 555
Depozyty bankowe i transakcje warunkowe na skarbowych papierach wartościowych	33.4	-	-	7 195 733	1 746 022	-	370 061	82 138	9 393 954
Pozostałe pożyczki	33.4	-	-	-	-	256 763	2 053 209	-	2 309 972
Instrumenty pochodne	33.3	574	14 725	516 252	3 073	-	11 779	-	546 403
Udział reasekuratorów w rezerwach szkodowych netto	35	-	208 856	174 539	12 175	-	55 372	-	450 942
Należności z tytułu reasekuracji	34	-	5 308	12 730	491	-	10 153	-	28 682
Aktywa przeznaczone do sprzedaży		-	-	305 937	-	-	-	-	305 937
Dłużne papiery wartościowe	43	-	-	217 852	-	-	-	-	217 852
Depozyty bankowe	43	-	-	88 085	-	-	-	-	88 085
Razem		574	228 889	41 890 297	4 177 526	566 951	2 627 803	1 557 038	51 049 078

Aktywa obciążone ryzykiem kredytowym na 31 grudnia 2013	Nota	AAA	AA	A	BBB	BB	Brak ratingu	Aktywa na ryzyko klienta	Razem
Dłużne papiery wartościowe		128 757	7 648	31 702 962	1 958 877	720 342	136 832	1 549 805	36 205 223
- utrzymywane do terminu wymagalności	33.1	-	-	18 604 202	165 926	12 913	76 861	-	18 859 902
- dostępne do sprzedaży	1.1	126 939	-	1 117 344	22 909	243 965	-	-	1 511 157
- wyceniane w wartości godziwej	33.3	-	658	11 148 733	566 749	421 680	57 647	1 549 805	13 745 272
- pożyczki	33.4	1 818	6 990	832 683	1 203 293	41 784	2 324	-	2 088 892
Depozyty bankowe i transakcje warunkowe na skarbowych papierach wartościowych	33.4	26 854	43 956	4 737 001	4 070 651	1 605 745	25 033	81 111	10 590 351
Pozostałe pożyczki	33.4	-	-	-	305 164	95 142	1 321 902	-	1 722 208
Instrumenty pochodne	33.3	22 114	21 834	136 028	40 759	36	39 272	-	260 043
Udział reasekuratorów w rezerwach szkodowych netto	35	-	125 409	125 504	16 666	-	48 976	-	316 555
Należności depozytowe od cedentów	33.4	-	87	-	-	-	-	-	87
Należności z tytułu reasekuracji	34	-	751	3 938	655	-	13 484	-	18 828
Razem		177 725	199 685	36 705 433	6 392 772	2 421 265	1 585 499	1 630 916	49 113 295

W tabeli poniżej przedstawiono współczynniki ryzyka kredytowego wykorzystywane przez Grupę PZU do pomiaru ryzyka kredytowego.

Ratingi Standard&Poor's	AAA	AA	A	BBB	BB	Brak ratingu ¹⁾
Współczynnik (%) rok 2014	0,74	0,84	1,59	4,33	14,39	26,97
Współczynnik (%) rok 2013	0,76	0,88	1,65	4,59	15,09	27,84

¹⁾ W przypadku zaangażowania w pożyczki hipoteczne bez ratingu przyjęto współczynnik w wysokości 2%, co odpowiada współczynnikowi dla najniższego ratingu inwestycyjnego BBB+.

Wielkość ryzyka kredytowego dla aktywów, dla których ryzyko ponosi Grupa PZU na 31 grudnia 2014 roku wynosiła 1 639 172 tys. zł (na 31 grudnia 2013 roku 1 708 948 tys. zł; a przy zastosowaniu współczynników z 31 grudnia 2014 roku wartość ta wyniosłaby 1 639 445 tys. zł).

Ryzyko związane z ubezpieczeniami o charakterze finansowym (m. in. ubezpieczenia kredytów, ubezpieczenia poręczeń, gwarancje)

Ryzyko kredytowe wynikające z działalności w sektorze ubezpieczeń o charakterze finansowym (głównie kontraktowych, zabezpieczających właściwe wykonanie zobowiązań wynikających z zawartego kontraktu oraz gwarancji celnych) związane jest przede wszystkim z możliwością niewywiązania się klienta ze zobowiązań wobec osoby trzeciej.

W zakresie podejmowanego ryzyka apetyt na ryzyko określa właściwy komitet, zatwierdzając graniczne wartości zaangażowania kredytowego w podziale na ekspozycję, portfel, linie produktowe, jednostki terenowe oraz pojedyncze ryzyko i grupę kapitałową.

Niezależna od funkcji sprzedaży funkcja kontrolna w zakresie monitorowania ryzyka jest ustanowiona na trzech poziomach:

- poziom I – poziom indywidualny – ocena ryzyka ubezpieczeń finansowych (ang. *underwriting*);
- poziom II – poziom portfelowy – analiza zmian wartości ekspozycji, szkodowości portfela oraz analiza koncentracji i zaangażowania w jeden podmiot i grupę kapitałową. Informacje o poziomie ryzyka w portfelu jest przekazywana i agregowana w celu monitorowania całościowej ekspozycji w Grupie PZU;
- poziom III – właściwy komitet.

Stopień narażenia na ryzyko

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe wynikające z gwarancji ubezpieczeniowych wyrażone kwotą czynnej odpowiedzialności na 31 grudnia 2014 roku wyniosło 2 673 mln zł (na 31 grudnia 2013 roku 2 410 mln zł).

Reasekuracja (z perspektywy ryzyka kredytowego reasekuratora)

Grupa PZU zawiera umowy reasekuracyjne o charakterze nieproporcjonalnym oraz proporcjonalnym w celu ograniczenia zobowiązań wynikających z podstawowej działalności. Reasekuracja jest obciążona ryzykiem kredytowym związanym z ryzykiem niewykonania zobowiązania przez reasekuratora.

Jakość kredytową reasekuratorów ocenia się na podstawie danych rynkowych, danych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych np. ze Standard&Poor's, a także na podstawie modelu wewnętrznego. Model dzieli reasekuratorów na kilka klas, w zależności od poziomu szacowanego ryzyka. Akceptuje się tylko podmioty o ryzyku niższym niż ustalony punkt odciążenia. Akceptacja nie jest automatyczna, a analizę uzupełnia się o ocenę dokonaną przez brokerów reasekuracyjnych. W ramach monitoringu ryzyka kredytowego ww. ocenę danego podmiotu aktualizuje się raz na kwartał. Dodatkowo wykonuje się testy warunków skrajnych (*stress-test*).

W poniższych tabelach przedstawiono ryzyko kredytowe reasekuratorów, z którymi współpracowały spółki Grupy PZU.

Reasekurator	Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych (netto) na 31 grudnia 2014	Rating Standard&Poor's wg stanu na 31 grudnia 2014
Reasekurator 1	69 490	AA-
Reasekurator 2	50 938	AA-
Reasekurator 3	50 069	A+
Reasekurator 4	46 689	AA-
Reasekurator 5	45 389	AA-
Reasekurator 6	25 556	AA-
Reasekurator 7	20 969	A+
Reasekurator 8	19 689	A+
Reasekurator 9	16 185	BBB+
Reasekurator 10	15 355	brak ratingu
Reasekurator 11	14 803	AA
Reasekurator 12	14 549	A+
Reasekurator 13	14 125	A+
Reasekurator 14	13 603	AA-
Reasekurator 15	12 349	A+
Reasekurator 16	11 126	AA+
Reasekurator 17	10 592	brak ratingu
Reasekurator 18	10 369	AA+
Reasekurator 19	9 736	A
Reasekurator 20	9 183	brak ratingu
Pozostali ¹⁾	292 215	
Razem ²⁾	772 979	

¹⁾ W pozycji „Pozostałe” wykazano udziały reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych o mniejszej wartości bilansowej niż dla wymienionych powyżej.

²⁾ 753 115 tys. zł wykazano w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych, natomiast 19 864 tys. zł w pozycji „Aktywa przeznaczone do sprzedaży”. Dodatkowe informacje na temat aktywów przeznaczonych do sprzedaży przedstawiono w punkcie 43.

Reasekurator	Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych (netto) na 31 grudnia 2013	Rating Standard&Poor's wg stanu na 31 grudnia 2013
Reasekurator 1	59 295	AA-
Reasekurator 2	36 135	AA-
Reasekurator 21	35 419	brak ratingu
Reasekurator 6	27 678	AA-
Reasekurator 4	24 579	AA-
Reasekurator 8	18 445	A+
Reasekurator 9	17 141	BBB+
Reasekurator 7	14 669	A+
Reasekurator 22	13 979	brak ratingu
Reasekurator 10	13 465	brak ratingu
Reasekurator 5	13 099	AA-
Reasekurator 13	10 412	A+
Reasekurator 16	9 483	AA+
Reasekurator 23	8 499	brak ratingu
Reasekurator 20	7 223	brak ratingu
Reasekurator 3	6 830	A
Pozostali ¹⁾	210 254	
Razem	526 605	

¹⁾ W pozycji „Pozostałe” wykazano udziały reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych o mniejszej wartości bilansowej niż dla wymienionych powyżej.

8.6.4. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to możliwość poniesienia straty wynikającej z niewłaściwych lub błędnych procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest optymalizacja jego poziomu i efektywności operacyjnej w działalności Grupy PZU, prowadząca do ograniczenia strat i kosztów spowodowanych materializacją tego ryzyka oraz zapewnienie adekwatnych i efektywnych mechanizmów kontrolnych. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odbywa się zgodnie ze zdefiniowanymi wytycznymi uwzględniającymi uwarunkowania, a informacje na temat poziomu ryzyka operacyjnego są okresowo przedkładane właściwym organom wewnętrznym.

8.6.5. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności (ang. *compliance*) to ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się przez spółki Grupy PZU, ich pracowników lub podmioty działające w ich imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Na podstawie regulacji wewnętrznych wprowadzono podział kompetencji w ramach systemowego i bieżącego zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Zarządzanie systemowe polega w szczególności na formułowaniu rozwiązań dotyczących realizacji zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności, monitorowaniu procesu zarządzania tym ryzykiem oraz promowaniu i monitorowaniu przestrzegania regulacji wewnętrznych oraz przyjętych standardów postępowania w zakresie zgodności.

Bieżące zarządzanie ryzykiem braku zgodności to identyfikacja, ocena i pomiar oraz dostosowanie do wymogów regulacyjnych.

9. Zarządzanie kapitałem własnym

26 sierpnia 2013 roku Zarząd i Rada Nadzorcza przyjęły politykę kapitałową i dywidendową Grupy PZU na lata 2013-2015. Poniżej przedstawiono założenia polityki kapitałowej i dywidendowej.

9.1 Polityka kapitałowa

Polityka kapitałowa Grupy PZU na lata 2013-2015 ma na celu zwiększenie stopy zwrotu dla akcjonariuszy i opiera się na następujących zasadach:

- zarządzanie kapitałem (w tym kapitałem nadwyżkowym) Grupy PZU na poziomie PZU;
- utrzymanie środków własnych Grupy PZU z wyłączeniem długu podporządkowanego na poziomie nie niższym niż 250% marginesu wypłacalności Grupy PZU oraz dążenie do utrzymania środków własnych Grupy PZU z uwzględnieniem długu podporządkowanego na poziomie około 400% marginesu wypłacalności, w celu utrzymania bezpieczeństwa finansowego Grupy PZU;
- utrzymanie aktywów na pokrycie rezerw w PZU i PZU Życie na poziomie nie niższym niż 110%;
- uzyskanie optymalnej struktury finansowania poprzez zastąpienie nadwyżki kapitałowej długiem podporządkowanym do kwoty nie wyższej niż 3 mld zł, nie przekraczającej limitu 25% środków własnych stanowiących pokrycie marginesu wypłacalności, o których mowa w art. 148 ustawy z 22 maja 2003 roku o działalności ubezpieczeniowej (t.j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 950 z późn. zm.) (ustawa o działalności ubezpieczeniowej);
- utrzymanie kapitału własnego na poziomie odpowiadającym ratingowi AA według metodologii agencji ratingowej Standard&Poor's;

- zapewnienie środków na rozwój i akwizycje w najbliższych latach;
- brak emisji akcji przez PZU w najbliższych latach.

9.2 Polityka dywidendowa

13 maja 2014 roku Zarząd PZU zaktualizował Politykę kapitałową i dywidendową Grupy PZU na lata 2013-2015 („Polityka”). Tego samego dnia Rada Nadzorcza PZU zatwierdziła zaktualizowaną Politykę, w brzmieniu przedstawionym przez Zarząd.

W związku z niepewnością istniejącą w momencie przyjmowania wcześniejszej Polityki, dotyczącej wyników Grupy PZU w 2013 roku oraz realizacji planów akwizycyjnych, Polityka nie określała postępowania w przypadku, w którym wskaźniki bezpieczeństwa zostaną spełnione, pomimo braku emisji długu podporządkowanego.

W związku z tym, iż wyniki finansowe Grupy PZU za rok 2013 okazały się wyższe niż oczekiwano a prognozowane wskaźniki bezpieczeństwa miały być nie niższe niż zakładane w Polityce, wprowadzono zmiany do Polityki, na mocy których wypłacona 19 listopada 2013 roku zaliczka na poczet dywidendy przewidywanej na koniec roku obrotowego 2013, została uznana za część wypłaty z kapitału nadwyżkowego.

9.3 Zewnętrzne wymogi kapitałowe

Zarządzanie kapitałem wiąże się także z monitorowaniem głównych parametrów wypłacalności zakładów ubezpieczeń, np. wysokości środków własnych i stopnia pokrycia nimi marginesu wypłacalności oraz kapitału gwarancyjnego. MSSF nie regulują sposobu wyliczania marginesu wypłacalności oraz środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności.

Zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej zakład ubezpieczeń mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany posiadać środki własne w wysokości nie niższej niż margines wypłacalności i nie niższej niż kapitał gwarancyjny.

W celu wyliczenia wysokości środków własnych aktywa pomniejsza się o wartości niematerialne i prawne, aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, aktywa przeznaczone na pokrycie wszelkich przewidywalnych zobowiązań oraz o posiadane akcje i inne aktywa (udzielone pożyczki podporządkowane) finansujące kapitały własne zakładów ubezpieczeń należących do ubezpieczeniowej grupy kapitałowej. Tak wyliczoną wartość koryguje się, w proporcji do posiadanych przez PZU udziałów, o sumę nadwyżek lub niedoborów środków własnych podrzędnych zakładów ubezpieczeń w stosunku do ich wymogów wypłacalności.

Zasady wyliczania środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności określa ustawa o działalności ubezpieczeniowej, a zasady wyliczania marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego określa rozporządzenie z 28 listopada 2003 roku w sprawie sposobu wyliczenia wysokości marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla działów i grup ubezpieczeń (Dz. U. z 2003 roku Nr 211, poz. 2060 z późn. zm.), („Rozporządzenie w sprawie marginesu wypłacalności”).

Dane finansowe uwzględnione w wyliczeniu środków własnych oraz marginesu wypłacalności ustalono w oparciu o PSR.

Poniżej przedstawiono wyliczenie środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności PZU.

Wyliczenie środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Kapitał własny PZU	12 328 724	12 259 761
Wartości niematerialne i prawne	(283 999)	(244 582)
Wartość aktywów finansujących kapitały innych zakładów ubezpieczeń należących do ubezpieczeniowej grupy kapitałowej PZU	(6 065 985)	(4 565 872)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(408 388)	(347 521)
Wpływ innych zakładów ubezpieczeń należących do ubezpieczeniowej grupy kapitałowej PZU na wysokość środków własnych PZU:	2 411 116	2 403 826
PZU Życie SA 100,00%	2 213 301	2 407 872
Wysokość środków własnych	3 996 487	4 184 609
Margines wypłacalności	1 783 186	1 776 737
Nadwyżka środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	2 213 301	2 407 872
Link4 SA 100,00%	55 638	nd.
Wysokość środków własnych	124 938	nd.
Margines wypłacalności	69 300	nd.
Nadwyżka środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	55 638	nd.
Lietuvos Draudimas AB 99,98%	127 853	nd.
Wysokość środków własnych	214 515	nd.
Margines wypłacalności	86 636	nd.
Nadwyżka środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	127 879	nd.
AAS Balta 99,99%	22 216	nd.
Wysokość środków własnych	62 207	nd.
Margines wypłacalności	39 989	nd.
Nadwyżka środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	22 218	nd.
UAB DK PZU Lietuva 99,88% (31 grudnia 2013: 99,76%)	4 692	7 931
Wysokość środków własnych	76 220	48 438
Margines wypłacalności	71 522	40 488
Nadwyżka środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	4 698	7 950
UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas 99,34%	5 696	6 608
Wysokość środków własnych	21 504	21 996
Margines wypłacalności	15 770	15 344
Nadwyżka środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	5 734	6 652
PrJSC PZU Ukraine 100,00%	(12 314)	(13 094)
Wysokość środków własnych	5 199	10 554
Margines wypłacalności	17 513	23 648
Niedobór środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	(12 314)	(13 094)
PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance 100,00%	(5 966)	(5 491)
Wysokość środków własnych	9 437	9 557
Margines wypłacalności	15 403	15 048
Niedobór środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	(5 966)	(5 491)
Wysokość środków własnych PZU	7 981 468	9 505 612
Margines wypłacalności PZU	1 362 353	1 362 353
Kapitał gwarancyjny PZU	454 118	454 118
Nadwyżka środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	6 619 115	8 143 259
Nadwyżka środków własnych na pokrycie kapitału gwarancyjnego	7 527 350	9 051 494

10. Wartość godziwa

10.1 Opis technik wyceny

10.1.1. Dłużne papiery wartościowe

Wartości godziwe dłużnych papierów wartościowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku, a w przypadku ich braku – przy wykorzystaniu modeli wyceny odnoszonych do publikowanych notowań instrumentów finansowych, stóp procentowych i indeksów giełdowych

Wartość godziwą dłużnych papierów wartościowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wyznacza się metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Współczynniki dyskontowe określa się w oparciu o krzywą rentowności papierów rządowych przesuniętą o *spread* kredytowy. Jest on wyliczany jako różnica pomiędzy rentownościami notowanych dłużnych papierów wartościowych emitentów o podobnym ratingu i działających w podobnych branżach a rentownością obligacji rządowych (w przypadku papierów denominowanych w euro są to obligacje rządu Niemiec).

10.1.2. Kapitałowe aktywa finansowe

Wartości godziwe kapitałowych aktywów finansowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku.

Wartości godziwe jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych określa się według wartości jednostki uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych publikowanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Wycena ta odzwierciedla udział Grupy PZU w aktywach netto tych funduszy.

10.1.3. Instrumenty pochodne

Dla instrumentów pochodnych notowanych na aktywnym rynku za wartość godziwą przyjmuje się cenę zamknięcia notowań na dzień bilansowy.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnym rynku, w tym kontraktów terminowych (ang. *forward*) oraz kontraktów zamiany oprocentowania typu IRS (ang. *interest rate swap*) określana jest metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Do dyskontowania przepływów pieniężnych używane są stopy procentowe z krzywych dochodowości przypisanych do danego typu instrumentu finansowego i waluty, konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych.

Wartość godziwa opcji związanych z lokatami strukturyzowanymi określana jest na podstawie wycen podawanych przez wystawców tych opcji, z uwzględnieniem weryfikacji tych wycen przeprowadzanej przez spółki Grupy PZU, w oparciu o posiadane własne modele wyceny.

10.1.4. Nieruchomości wyceniane w wartości godziwej

W zależności od charakteru danej nieruchomości, wartość godziwą określa się za pomocą metody porównawczej, dochodowej lub pozostałościowej.

Metodą porównawczą wycenia się wolne grunty pod zabudowę i niektóre mniejsze i mniej wartościowe budynki (takich jak lokale mieszkalne, garaże itp.). Metoda porównawcza zakłada ustalenie wartości godziwej poprzez odniesienie do obserwowalnych cen rynkowych, z uwzględnieniem współczynników korygujących. Współczynniki korygujące uwzględniają przykładowo takie czynniki jak upływ czasu i trend zmian cen rynkowych, lokalizacja, ekspozycja, przeznaczenie w planie zagospodarowania przestrzennego, dostępność komunikacyjna i dojazd, powierzchnia, sąsiedztwo (w tym położenie względem atrakcyjnych obiektów), możliwości inwestycyjne, warunki fizyczne, forma władania itp.

Metoda dochodowa zakłada oszacowanie wartości godziwej nieruchomości na podstawie zdyskontowanej wartości przepływów pieniężnych. W kalkulacji uwzględnia się takie zmienne jak stopa kapitalizacji, poziom czynszów, poziom kosztów eksploatacyjnych, rezerwa z tytułu pustostanów, straty z tytułu zwolnień w płatnościach czynszu i zaległości czynszowych itp. Poziom zmiennych opisanych powyżej różni się w zależności od charakteru i przeznaczenia wycenianej nieruchomości (powierzchnia biurowa, powierzchnia handlowa, powierzchnia logistyczno – magazynowa), jej nowoczesności oraz lokalizacji (dojazd, odległość od centrum, dostępność, ekspozycja itp.), a także parametrów właściwych dla danego rynku lokalnego (m.in. stopy kapitalizacji, stawki czynszu, koszty eksploatacji).

Metodę pozostałościową stosuje się do określenia wartości rynkowej jeżeli nieruchomość ma być objęta pracami budowlanymi. Wartość godziwą nieruchomości określa się jako różnicę wartości nieruchomości po wykonaniu robót budowlanych oraz przeciętnych wartości kosztów tych robót, z uwzględnieniem zysków uzyskiwanych na rynku podobnych nieruchomości.

Nieruchomości wykazywane w wartości godziwej wyceniają licencjonowani rzeczoznawcy majątkowi. Akceptacja każdej z takich wycen jest dodatkowo poprzedzona przeglądem przez pracowników jednostek Grupy PZU w celu eliminacji potencjalnych omyłek i niespójności. Powstające ewentualne wątpliwości wyjaśniane są na bieżąco.

Nieruchomości inwestycyjne wycenia się zgodnie z poniższymi zasadami:

- nieruchomości posiadane przez fundusze inwestycyjne zależne od PZU – wyceniane co 6 miesięcy – na dni kończące każde półrocze i rok obrotowy;
- nieruchomości inwestycyjne posiadane przez spółki Grupy PZU – najbardziej wartościowe pozycje wyceniane są w przypadku stwierdzenia przesłanek o możliwej istotnej zmianie wartości (przeważnie z częstotliwością roczną). Bez względu na wartość, każda nieruchomość inwestycyjna jest wyceniana nie rzadziej niż raz na 5 lat;
- nieruchomości przeznaczone do sprzedaży – wyceniane przed rozpoczęciem ich aktywnej ekspozycji na rynku.

10.1.5. Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta

Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta wyceniane są zgodnie z wartością godziwą aktywów stanowiących pokrycie zobowiązań funduszu kapitałowego powiązanego z danym kontraktem inwestycyjnym.

10.1.6. Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych

Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych wyceniane są zgodnie z wartością godziwą składników majątku funduszu inwestycyjnego (wg udziału w aktywach netto funduszu inwestycyjnego).

10.2 Hierarchia wartości godziwej

W oparciu o dane wejściowe wykorzystywane przy ustalaniu wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań, dla których zaprezentowano wartość godziwą, klasyfikowane są do następujących poziomów:

- Poziom I – aktywa i zobowiązania wyceniane na bazie cen notowanych (nieskorygowanych) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów i zobowiązań. Do tego poziomu zaklasyfikowano:
 - płynne notowane dłużne papiery wartościowe;
 - akcje i certyfikaty inwestycyjne notowane na giełdach;
 - instrumenty pochodne notowane na giełdach.
- Poziom II – aktywa i zobowiązania, których wycena opiera się na danych wejściowych innych niż ceny notowane zaliczane do Poziomu I, które są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujący na cenach). Do tego poziomu zaklasyfikowano:

- nienotowane dłużne papiery wartościowe oraz nie płynne notowane dłużne papiery wartościowe (w tym nieskarbowe papiery dłużne emitowane przez inne podmioty finansowe, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty niefinansowe);
 - instrumenty pochodne inne niż notowane na giełdach;
 - jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych;
 - nieruchomości inwestycyjne lub nieruchomości przeznaczone do sprzedaży, wycenione przy zastosowaniu metody porównawczej, obejmujące wolne grunty pod zabudowę i niektóre mniejsze i mniej wartościowe budynki (w tym lokale mieszkalne, garaże itp.);
 - zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych;
 - kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta.
- Poziom III – aktywa, których wycena opiera się na danych wejściowych niemożliwych do zaobserwowania na rynkach (dane wejściowe nieobserwowalne). Do tego poziomu zaklasyfikowano nieruchomości inwestycyjne lub nieruchomości przeznaczone do sprzedaży, wycenione przy zastosowaniu metody dochodowej lub metody pozostałościowej.

W sytuacji gdy do wyceny składnika aktywów lub zobowiązań używane są dane wejściowe klasyfikowane do różnych poziomów hierarchii wartości godziwej, wyceniany składnik przypisuje się do najniższego poziomu, z którego pochodzą dane wejściowe, mające istotny wpływ na całość wyceny.

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na 31 grudnia 2014	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa				
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	2 523 930	458 234	-	2 982 164
Instrumenty kapitałowe	357 732	189 567	-	547 299
Dłużne papiery wartościowe	2 166 198	268 667	-	2 434 865
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	12 503 393	67 744	-	12 571 137
Instrumenty kapitałowe	1 444 157	38 440	-	1 482 597
Dłużne papiery wartościowe	11 059 236	29 304	-	11 088 540
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu	2 990 261	3 535 086	-	6 525 347
Instrumenty kapitałowe	1 572 464	2 890 941	-	4 463 405
Dłużne papiery wartościowe	1 415 953	99 586	-	1 515 539
Instrumenty pochodne	1 844	544 559	-	546 403
Nieruchomości inwestycyjne	-	161 092	2 074 970	2 236 062
Aktywa przeznaczone do sprzedaży ¹⁾	-	69 259	60 001	129 260
Zobowiązania				
Instrumenty pochodne	19 032	606 812	-	625 844
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	-	856 865	-	856 865
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	-	587 267	-	587 267

¹⁾ Dodatkowe informacje na temat aktywów przeznaczonych do sprzedaży przedstawiono w punkcie 43.

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na 31 grudnia 2013	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa				
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	1 637 420	279 564	-	1 916 984
Instrumenty kapitałowe	370 228	35 599	-	405 827
Dłużne papiery wartościowe	1 267 192	243 965	-	1 511 157
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	10 963 791	25 088	-	10 988 879
Instrumenty kapitałowe	791 919	25 088	-	817 007
Dłużne papiery wartościowe	10 171 872	-	-	10 171 872
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu	5 976 711	2 938 586	-	8 915 297
Instrumenty kapitałowe	2 528 806	2 553 048	-	5 081 854
Dłużne papiery wartościowe	3 442 825	130 575	-	3 573 400
Instrumenty pochodne	5 080	254 963	-	260 043
Nieruchomości inwestycyjne	-	162 441	1 312 329	1 474 770
Aktywa przeznaczone do sprzedaży ¹⁾	-	38 568	51 435	90 003
Zobowiązania				
Instrumenty pochodne	1 169	236 580	-	237 749
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	-	688 282	-	688 282
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	-	870 545	-	870 545

Nieruchomości inwestycyjne zaklasyfikowane do poziomu III	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Nieruchomości biurowe	929 977	888 458
Nieruchomości handlowe	230 270	214 440
Nieruchomości magazynowe	891 690	183 790
Pozostałe	23 033	25 641
Nieruchomości inwestycyjne zaklasyfikowane do poziomu III, razem	2 074 970	1 312 329

¹⁾ Dodatkowe informacje na temat aktywów przeznaczonych do sprzedaży przedstawiono w punkcie 43.

Aktywa i zobowiązania, dla których ujawniana jest wartość godziwa na 31 grudnia 2014	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa				
Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	20 443 747	3 080 645	-	23 524 392
Jednostki wyceniane metodą praw własności - EMC	52 737	-	-	52 737
Zobowiązania				
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	-	2 180 294	-	2 180 294
Kontrakty inwestycyjne o gwarantowanych i ustalonych warunkach	-	520 383	-	520 383

Aktywa i zobowiązania, dla których ujawniana jest wartość godziwa na 31 grudnia 2013	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa				
Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	19 668 604	128 135	-	19 796 739
Jednostki wyceniane metodą praw własności - EMC	47 954	-	-	47 954
Zobowiązania				
Kontrakty inwestycyjne o gwarantowanych i ustalonych warunkach	-	1 253 256	-	1 253 256

10.3 Przesunięcia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej

W przypadku zmiany sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań, wynikających np. z utraty (lub uzyskania) dostępności notowań obserwowanych na aktywnym rynku przenosi się takie aktywa lub zobowiązania pomiędzy Poziomami I i II.

Zarówno w 2014 roku, jak i w 2013 roku nie wystąpiły istotne przeniesienia pomiędzy Poziomem I i II.

Składniki aktywów lub zobowiązań są przenoszone pomiędzy poziomami II i III (odpowiednio między poziomami III i II) gdy:

- następuje zmiana modelu wyceny będąca efektem zastosowania nowych czynników nieobserwowalnych (odpowiednio obserwowalnych) lub
- dotychczas stosowane czynniki, których wpływ na wycenę jest istotny przestają być (odpowiednio stają się) obserwowalne na aktywnym rynku.

Dokonane w 2013 roku reklasyfikacje nieruchomości inwestycyjnych z poziomu III do poziomu II dotyczyły nieruchomości, których nową wycenę określono na podstawie szacowanej ceny sprzedaży.

Przeniesienia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej dokonywane są na koniec każdego okresu sprawozdawczego wg wartości na ten dzień.

10.4 Zmiana stanu aktywów powtarzalnie wycenianych w wartości godziwej, zakwalifikowanych do Poziomu III

Zmiana stanu aktywów zaklasyfikowanych do Poziomu III hierarchii wartości godziwej	1 stycznia 2014 – 31 grudnia 2014		1 stycznia 2013 – 31 grudnia 2013	
	Nieruchomości inwestycyjne	Aktywa przeznaczone do sprzedaży	Nieruchomości inwestycyjne	Aktywa przeznaczone do sprzedaży
Stan na początek okresu	1 312 329	51 435	451 607	4 461
Nabycie	667 058	-	65 560	-
Reklasyfikacje z nieruchomości własnych	33 964	789	24 767	21 943
Reklasyfikacje z nieruchomości inwestycyjnych	-	10 786	-	62 313
Zyski lub straty ujęte w rachunku zysków i strat w pozycji:	76 391	(1 358)	(92 546)	(37 282)
- wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	(693)	359	4 430	-
- zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych do wartości godziwej	77 084	(1 717)	(96 976)	(37 282)
Zyski lub straty ujęte w innych całkowitych dochodach w pozycji - „Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych”	8 725	-	6 308	-
Reklasyfikacje do nieruchomości własnych	-	-	(24 153)	-
Reklasyfikacje do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(10 786)	-	(62 313)	-
Sprzedaż	(15 307)	(1 651)	(9 561)	-
Reklasyfikacje do Poziomu II	-	-	(118 214)	-
Zmiana składu grupy	3 481	-	1 070 945	-
Różnice kursowe	(885)	-	(71)	-
Stan na koniec okresu	2 074 970	60 001	1 312 329	51 435

Nieruchomości zakwalifikowane do Poziomu III wartości godziwej

Lp.	Nazwa nieruchomości	Wartość godziwa na 31 grudnia 2014	Podjęcie do wyceny	Dane niemożliwe do zaobserwowania	Zakres danych niemożliwych do zaobserwowania
1.	Kompleks biurowy, Wrocław	276 220	Podjęcie dochodowe przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki kapitalizacji prostej	Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia biurowa) Stopa kapitalizacji	14,50 - 15,50 euro ¹⁾
2.	Budynek magazynowo-biurowy, Łódź	220 990	Podjęcie dochodowe przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki kapitalizacji prostej	Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia biurowa) Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia magazynowa) Stopa kapitalizacji	7,50 - 9,00 euro 2,60 - 3,60 euro ¹⁾
3.	Kompleks biurowy, Gdańsk	168 910	Podjęcie dochodowe przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki kapitalizacji prostej	Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia biurowa) Stopa kapitalizacji	12,00 - 16,00 euro ¹⁾
4.	Budynek biurowy, Warszawa	156 000	Podjęcie dochodowe przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki dyskontowania strumieni dochodów	Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia biurowa) Miesięczna stawka czynszu za jedno miejsce (parking) Stopa kapitalizacji	12,00 - 15,00 euro 70,00 - 150,00 euro ¹⁾
5.	Kompleks biurowy, Warszawa	140 240	Podjęcie dochodowe przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki kapitalizacji prostej	Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia biurowa) Miesięczna stawka czynszu za jedno miejsce (parking) Stopa kapitalizacji	7,98 - 22,00 euro 23,46 - 150,00 euro ¹⁾
6.	Budynki magazynowe, Czeladź	129 500	Podjęcie dochodowe przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki kapitalizacji prostej	Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia biurowa) w parkach magazynowych Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia magazynowa) Stopa kapitalizacji	8,00 - 9,00 euro 3,00 - 4,40 euro ¹⁾
7.	Budynek magazynowo-biurowy, Nowa Wieś Wrocławska	124 370	Podjęcie dochodowe przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki kapitalizacji prostej	Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia biurowa) Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia magazynowa) Stopa kapitalizacji	8,00 - 9,00 euro 2,40 - 4,20 euro ¹⁾
8.	Budynek biurowy, Warszawa	115 330	Podjęcie dochodowe przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki kapitalizacji prostej	Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia biurowa) Miesięczna stawka czynszu za jedno miejsce (parking) Stopa kapitalizacji	11,50 - 14,50 euro 55,00 - 85,00 euro ¹⁾

Lp.	Nazwa nieruchomości	Wartość godziwa na 31 grudnia 2014	Podejście do wyceny	Dane niemożliwe do zaobserwowania	Zakres danych niemożliwych do zaobserwowania
9.	Kompleks magazynowo-biurowy (obiekt w trakcie budowy), Komorniki	101 190	Podejście mieszane przy zastosowaniu metody pozostałościowej	Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia biurowa) Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia magazynowa) Stopa kapitalizacji Koszty budowy	8,50 - 9,00 euro 2,30 - 4,00 euro ¹⁾ ²⁾
10.	Centrum Handlowe, Pabianice	97 250	Podejście dochodowe przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki kapitalizacji prostej	Miesięczna stawka czynszu za za 1 m ² powierzchni handlowej w zależności od wielkości wynajmowanej powierzchni Stopa kapitalizacji	³⁾ ¹⁾
11.	Budynek magazynowo-biurowy, Bielany Wrocławskie	88 830	Podejście dochodowe dla części nieruchomości stanowiącej Halę A oraz podejście mieszane przy zastosowaniu metody pozostałościowej dla części nieruchomości przeznaczonej pod budowę Hali B	Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia biurowa) w parkach magazynowych Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia magazynowa) Stopa kapitalizacji Koszty budowy	8,00 - 9,00 euro 2,40 - 4,20 euro ¹⁾ ⁴⁾
12.	Budynek magazynowo-biurowy, Gdańsk	85 070	Podejście dochodowe przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki kapitalizacji prostej	Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia biurowa) w parkach magazynowych Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia magazynowa) Stopa kapitalizacji	8,00 - 9,00 euro 2,60 - 3,60 euro ⁵⁾ ¹⁾
13.	Galeria handlowa, Iława	69 100	Podejście dochodowe przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki kapitalizacji prostej	Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² powierzchni handlowej w zależności od wielkości wynajmowanej powierzchni Stopa kapitalizacji	³⁾ ¹⁾
14.	Budynek magazynowo-biurowy, Łódź	62 780	Podejście dochodowe przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki kapitalizacji prostej	Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia biurowa) w parkach magazynowych Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia magazynowa) Stopa kapitalizacji	7,50 - 9,00 euro 2,60 - 3,60 euro ¹⁾
15.	Budynek magazynowo-biurowy, Nowa Wieś Wrocławska	60 050	Podejście dochodowe przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki kapitalizacji prostej	Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia biurowa) w parkach magazynowych Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia magazynowa) Stopa kapitalizacji	8,00 - 9,00 euro 2,40 - 4,20 euro ¹⁾

Lp.	Nazwa nieruchomości	Wartość godziwa na 31 grudnia 2014	Podejście do wyceny	Dane niemożliwe do zaobserwowania	Zakres danych niemożliwych do zaobserwowania
16.	Kompleks magazynowo-biurowy, Błonie	44 180	Podejście dochodowe przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki kapitalizacji prostej	Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia biurowa) w parkach magazynowych Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² (powierzchnia magazynowa) Stopa kapitalizacji	7,00 - 8,00 euro 2,10 - 3,00 euro 1)
17.	Budynek handlowy, Nowy Targ	39 040	Podejście dochodowe przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki kapitalizacji prostej	Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² powierzchni handlowej w zależności od wielkości wynajmowanej powierzchni Stopa kapitalizacji	3) 1)
18.	Galeria handlowa, Lubin	38 650	Podejście dochodowe przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki kapitalizacji prostej	Miesięczna stawka czynszu za 1 m ² powierzchni handlowej w zależności od wielkości wynajmowanej powierzchni Stopa kapitalizacji	3) 1)
19.	Pozostałe	57 270	nd.	nd.	nd.
	Razem	2 074 970			

1) Stopa kapitalizacji została ustalona na podstawie stopy bazowej określonej dla wybranej transakcji rynkowej (wybór uzależniony od lokalizacji i charakteru wycenianej nieruchomości) oraz korekty stopy bazowej wynikającej z następujących czynników charakteryzujących wycenianą nieruchomość: makrolokalizacja, bezpośrednie sąsiedztwo, specyfikacja obiektu, charakterystyka budynku, stan wynajęcia, pozostały okres trwania umów najmu, wartość transakcji, obroty, średnie czynsze, wiek i rodzaj budynku, odległość od szlaków komunikacyjnych.

2) Wartość kosztów budowy została określona na podstawie budżetu inwestycyjnego.

3) Czynsz rynkowy dla nieruchomości został określony na podstawie analizy rynku powierzchni handlowych w obiektach o zbliżonej lokalizacji i charakterystyce do wycenianej nieruchomości, a w szczególności w oparciu o poziom stawek czynszu najmu w umowach podpisanych w wycenianym centrum handlowym.

4) Wartość kosztów budowy została określona na podstawie rynkowych kosztów budowy budynków magazynowych.

5) Czynsz rynkowy został określony na podstawie stawek z ostatnio podpisanych umów na terenie parku.

6) Wartość kosztów budowy została określona na podstawie rynkowych kosztów budowy budynków biurowych pomniejszonych o koszty poniesione na dzień wyceny.

Wyceny nieruchomości kwalifikowanych do Poziomu III są wrażliwe na zmiany parametrów przyjmowanych w ich wycenach, a parametry te są zależne od otoczenia makroekonomicznego (np. wzrost gospodarczy, inflacja, poziom stóp procentowych), podaży i popytu na poszczególnych lokalnych rynkach nieruchomości (uwzględniając zarówno rynek najmu jak też popyt na całe nieruchomości zgłaszany przez inwestorów finansowych). Parametry przyjmowane w tych wycenach mogą być powiązane ze sobą, przy czym poziom współzależności nie jest stały i może zmieniać się w zależności od otoczenia rynkowego.

10.5 Zmiany sposobu (metody) ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej

W 2014 i w 2013 roku nie zmieniono sposobu (metody) ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej, których wartość jest istotna z punktu widzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

10.6 Największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów niefinansowych a jego aktualne wykorzystanie

Na 31 grudnia 2014 roku i na 31 grudnia 2013 roku w przypadku jednej nieruchomości inwestycyjnej (o wartości bilansowej 2 822 tys. zł) jej aktualne wykorzystanie nie było największym i najlepszym wykorzystaniem, jednakże wycena bilansowa uwzględnia jej największe i najlepsze wykorzystanie.

Nieruchomość ta to grunt zabudowany naniesieniem wymagającym wyburzenia, a optymalnym wykorzystaniem jest wybudowanie nowych obiektów.

11. Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto

Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	8 999 205	8 656 694
W ubezpieczeniach bezpośrednich	8 905 802	8 601 894
W ubezpieczeniach pośrednich	93 403	54 800
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto w ubezpieczeniach na życie	7 885 434	7 823 309
Składki indywidualne	3 256 968	3 303 824
Składki ubezpieczeń grupowych	4 628 466	4 519 485
Składki przypisane brutto, razem	16 884 639	16 480 003

W 2014 i w 2013 roku spółki prowadzące działalność w zakresie ubezpieczeń na życie nie prowadziły reasekuracji czynnej.

Składki przypisane brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (wg klas rachunkowych określonych w dziale II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej)	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	527 989	506 773
Komunikacyjne - odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	2 899 442	2 939 441
Komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	2 209 647	2 127 195
Morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	77 015	58 338
Od ognia i innych szkód majątkowych (grupy 8 i 9)	2 043 689	1 969 678
Odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	798 498	705 364
Kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	97 884	49 255
Świadczenie pomocy (grupa 18)	248 180	214 657
Ochrona prawna (grupa 17)	877	848
Pozostałe (grupa 16)	95 984	85 145
Razem	8 999 205	8 656 694

12. Przychody z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Ubezpieczenia emerytalne	270 565	217 189
Prowizje z tytułu opłat manipulacyjnych	19 871	48 664
Prowizje z tytułu zarządzania aktywami otwartego funduszu emerytalnego	112 100	168 525
Pozostałe	138 594 ¹⁾	-
Kontrakty inwestycyjne	12 282	18 808
Przychody z tytułu opłat dotyczących kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta	12 282	18 808
Pozostałe	67 917	63 172
Przychody i opłaty od funduszy oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych	67 917	63 172
Przychody z tytułu prowizji i opłat, razem	350 764	299 169

¹⁾ W tym 132 267 tys. zł z tytułu likwidacji części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego OFE PZU.

13. Przychody netto z inwestycji

Przychody netto z inwestycji	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Przychody odsetkowe, w tym:	1 480 543	1 697 218
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	55 849	58 219
- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	961 401	1 156 453
- pożyczki	439 660	478 130
- należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych	484	-
- środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	23 149	4 416
Przychody z dywidend, w tym:	88 121	127 421
- aktywa finansowe zakwalifikowane do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy w momencie pierwszego rozpoznania	63 903	5 742
- aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	18 059	74 899
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	6 159	46 780
Przychody z tytułu nieruchomości inwestycyjnych	137 428	120 328
Różnice kursowe, w tym:	147 510	5 695
- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	1 957	1 512
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	8 421	(503)
- pożyczki	81 952	6 489
- należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych	21 210	(1 128)
- środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	33 970	(675)
Pozostałe, w tym:	(59 764)	(84 012)
- koszty działalności inwestycyjnej	(24 512)	(42 553)
- koszty utrzymania nieruchomości inwestycyjnych	(61 209)	(61 423)
- pozostałe	25 957	19 964
Przychody netto z inwestycji, razem	1 793 838	1 866 650

14. Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji

Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Wynik netto z realizacji inwestycji	380 284	89 329
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania, w tym:	317 227	117 530
- instrumenty kapitałowe	56 405	126 369
- dłużne papiery wartościowe	260 822	(8 839)
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	97 886	21 011
- instrumenty kapitałowe	(36 469)	75 790
- dłużne papiery wartościowe	34 251	(41 517)
- instrumenty pochodne	100 104	(13 262)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:	21 071	30 685
- instrumenty kapitałowe	633	12 104
- dłużne papiery wartościowe	20 438	18 581
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności, w tym:	1 371	6 440
- dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności	1 371	6 440
Pożyczki	(368)	(33)
Należności łącznie z należnościami z tytułu umów ubezpieczeniowych	(56 733)	(98 997)
Nieruchomości inwestycyjne	(170)	4 430
Jednostki wyceniane metodą praw własności ¹⁾	-	8 263
Odpisy z tytułu utraty wartości	46 863	(46 782)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:	(3 945)	(110)
- instrumenty kapitałowe	(3 945)	(110)
Pożyczki	(10 242)	-
Należności łącznie z należnościami z tytułu umów ubezpieczeniowych	61 050 ²⁾	(46 672)
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji, razem	427 147	42 547

¹⁾ Wynik ze sprzedaży akcji KGJK.

²⁾ W tym rozwiązanie odpisu z tytułu utraty wartości należności dotyczącej pożyczki zabezpieczonej hipotecznie, udzielonej spółce Metro-Projekt sp. z o.o., opisanej w punkcie 56.6.

15. Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej

Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania, w tym:	413 373	145 650
- instrumenty kapitałowe	(160 394)	43 881
- dłużne papiery wartościowe	615 929	154 150
- wycena zobowiązań wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	(42 162)	(52 381)
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	22 945	386 196
- instrumenty kapitałowe	42 707	221 241
- dłużne papiery wartościowe	83 448	142 760
- instrumenty pochodne	(103 210)	22 195
Nieruchomości inwestycyjne	76 215	(99 206)
Objęcie konsolidacją funduszy inwestycyjnych, w tym:	-	172 718
- kwota przeniesiona z pozycji „Kapitał z aktualizacji wyceny” do skonsolidowanego rachunku zysków i strat na moment objęcia konsolidacją	-	184 535
- kwota wynikająca z objęcia konsolidacją spółek specjalnego przeznaczenia, zależnych od funduszy obejmowanych konsolidacją	-	(11 817)
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	512 533	605 358

16. Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Rozwiązanie rezerwy na świadczenia dla przyszłych i obecnych emerytów	30 966	-
Prowizje z tytułu pełnienia czynności komisarza awaryjnego	7 162	7 772
Rozwiązanie rezerw	34 773 ¹⁾	19 347 ²⁾
Rozwiązanie odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	8 098	14 688
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i rzeczowych aktywów trwałych w budowie	2 252	3 645
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów	(6 613)	76 856
Rozwiązanie rezerwy restrukturyzacyjnej	-	18 626
Przychody ze sprzedaży wyrobów, towarów i usług przez spółki nieubezpieczeniowe	295 222	262 131
Zmiana zakresu konsolidacji i wyceny metodą praw własności	-	35 392
Przychody z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	69 381	-
Odsutki za nieterminowe uregulowanie należności z ubezpieczeń bezpośrednich i reasekuracji biernej	35 434	17 264
Pozostałe	60 958	29 500
Pozostałe przychody operacyjne, razem	537 633	485 221

¹⁾ W pozycji wykazano m. in. efekt rozwiązania rezerwy na koszty zamknięcia projektu GraphTalk (28 785 tys. zł).

²⁾ W pozycji wykazano m. in. efekt rozwiązania rezerwy na UOKiK (13 148 tys. zł).

17. Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	5 866 427	5 250 037
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	(191 284)	(33 889)
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie	5 866 801	5 945 240
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie	(236)	(164)
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, razem	11 541 708	11 161 224

17.1 Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Odszkodowania i zmiana stanu rezerw w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Odszkodowania i zmiana stanu rezerw w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych brutto	5 866 427	5 250 037
Szkody i koszty likwidacji szkód bieżącego okresu	3 154 034	2 876 867
Szkody i koszty likwidacji szkód okresów poprzednich	1 669 781	1 601 198
Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	1 042 612	771 972
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i zmianie stanu rezerw w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	(191 284)	(33 889)
Szkody i koszty likwidacji szkód bieżącego okresu	(18 718)	(9 973)
Szkody i koszty likwidacji szkód okresów poprzednich	(67 478)	(266 072)
Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	(105 088)	242 156
Odszkodowania i zmiana stanu rezerw w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych netto	5 675 143	5 216 148
Szkody i koszty likwidacji szkód bieżącego okresu	3 135 316	2 866 894
Szkody i koszty likwidacji szkód okresów poprzednich	1 602 303	1 335 126
Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	937 524	1 014 128

17.2 Ubezpieczenia na życie

Świadczenia ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Wynikające z wymagalności	497 470	368 811
Wynikające ze świadczeń wypłacanych w przypadku śmierci	2 708 948	2 754 574
Wynikające z zachorowalności	609 461	608 914
Wynikające z rezygnacji z umowy ubezpieczenia	265 425	252 719
Wynikające z inwalidztwa i odejść na renty	4 889	5 135
Wynikające ze świadczeń rentowych	41 657	41 517
Wynikające z urodzenia dziecka	322 564	306 859
Wynikające z leczenia szpitalnego	300 846	288 703
Wynikające ze zwrotu zgromadzonych środków i wypłat transferowych	281 834	141 703
Pozostałe	121 195	146 889
Świadczenia ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie, razem	5 154 289	4 915 824

17.3 Koszty likwidacji szkód

Koszty likwidacji szkód według rodzaju	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Zużycie materiałów i energii	16 722	18 766
Usługi obce	189 921	185 488
Podatki i opłaty	20 037	15 330
Koszty pracownicze	295 472	297 618
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	11 820	13 603
Amortyzacja wartości niematerialnych	18 650	12 904
Inne, w tym:	119 981	86 582
- zasądzone koszty, odsetki i kary w sprawach od odszkodowania	110 184	77 608
- pozostałe	9 797	8 974
Koszty likwidacji szkód, razem	672 603	630 291

18. Zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych

Zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Wynikające z kontraktów inwestycyjnych o gwarantowanych i ustalonych warunkach	16 609	43 536
- koszty odsetkowe wyliczone efektywną stopą procentową	16 609	43 536
Wynikające z kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	(2 578)	34 179
Zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych, razem	14 031	77 715

19. Koszty akwizycji

Koszty akwizycji według rodzaju	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Zużycie materiałów i energii	28 754	31 058
Usługi obce	87 212	86 743
Podatki i opłaty	5 791	5 712
Koszty pracownicze	406 247	371 888
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	13 432	13 726
Amortyzacja wartości niematerialnych	19 111	12 284
Inne, w tym:	1 701 745	1 527 023
- prowizje z działalności bezpośredniej	1 644 032	1 464 182
- reklama	43 576	51 854
- prowizje z działalności pośredniej	6 543	5 218
- pozostałe	7 594	5 769
Zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(115 268)	(32 496)
Koszty akwizycji, razem	2 147 024	2 015 938

20. Koszty administracyjne

Koszty administracyjne według rodzaju	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Zużycie materiałów i energii	36 708	44 763
Usługi obce	233 534	202 192
Podatki i opłaty	51 335	37 137
Koszty pracownicze	775 232	715 242
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	50 869	44 223
Amortyzacja wartości niematerialnych	38 365	33 819
Wynagrodzenia osób obsługujących ubezpieczenia grupowe w zakładach pracy	209 376	208 165
Inne, w tym:	132 280	120 939
- reklama	88 941	77 633
- pozostałe	43 339	43 306
Koszty administracyjne, razem	1 527 699	1 406 480

Koszty administracyjne obejmują również koszty działalności ubezpieczeniowej niezaliczone do kosztów akwizycji, związane z inkasem składek, koszty związane z zarządzaniem portfelem umów ubezpieczenia, portfelem umów reasekuracyjnych i innych wynikających ze statutowej działalności spółek ubezpieczeniowych Grupy PZU.

21. Koszty pracownicze

Koszty pracownicze	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Wynagrodzenia	1 247 136	1 138 055
Programy określonych składek, w tym:	262 903	249 252
- narzuty na wynagrodzenia	199 746	189 517
- ubezpieczenia emerytalne III filaru, w tym koszty składek na PPE poniesione w okresie	63 157	59 735
Pozostałe	76 673	69 741
Koszty pracownicze, razem	1 586 712	1 457 048

Na 31 grudnia 2014 roku spółki PZU, PZU Życie i PZU CO posiadały programy emerytalne III filaru dla swoich pracowników, będące programami określonych składek. W ramach tych programów, pracodawca dodatkowo wpłacał 7% wynagrodzenia za pracę brutto.

Koszty pracownicze znajdują się w pozycjach „Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych”, „Koszty akwizycji”, „Koszty administracyjne” i „Pozostałe koszty operacyjne” skonsolidowanego rachunku zysków i strat.

22. Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Koszty podstawowej działalności spółek nieubezpieczeniowych	307 172	270 895
Amortyzacja wartości niematerialnych nabytych w transakcjach przejęcia spółek	87 795	-
Koszty z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	73 051	-
Wydatki z tytułu działalności prewencyjnej	68 234	40 752
Obowiązkowe opłaty na rzecz instytucji rynku ubezpieczeniowego	58 744	51 046
Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	35 872	36 703
Utworzenie rezerw	33 365	9 036
Darowizny ¹⁾	31 508	35 467
Komenda Główna Straży Pożarnej oraz Związek Ochotniczych Straży Pożarnych	28 869	30 215
Koszty podlegające refakturowaniu	12 313	7 429
Utworzenie odpisów na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	5 106	54 039
Koszty akwizycji na rzecz towarzystw funduszy inwestycyjnych	2 301	1 850
Wartość netto sprzedanych rzeczowych aktywów trwałych i rzeczowych aktywów trwałych w budowie	1 883	897
Zmiana zakresu konsolidacji	-	35 134
Pozostałe	161 527	132 136
Pozostałe koszty operacyjne, razem	907 740	705 599

¹⁾ W tym darowizny przekazane na rzecz Fundacji PZU w kwocie 30 000 tys. zł (w 2013 roku: 32 000 tys. zł).

23. Koszty finansowe

Koszty finansowe	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Odsetki, w tym:	130 676	60 663
- pożyczki	32	744
- transakcje <i>sell-buy-back</i>	105 975	44 474
- wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe	15 676	-
- kredyty bankowe	8 908	14 453
- pozostałe	85	992
Pozostałe, w tym:	89 189	1 001
- różnice kursowe od własnych dłużnych papierów wartościowych	79 171	-
- różnice kursowe	9 218	557
- pozostałe	800	444
Koszty finansowe, razem	219 865	61 664

24. Różnice kursowe

Różnice kursowe ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Aktywa finansowe	92 330	7 498
- instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	1 957	1 512
- instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	8 421	(503)
- pożyczki	81 952	6 489
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych	21 210	(1 128)
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	33 970	(675)
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	(79 171)	-
Inne zobowiązania	33	4
Różnice kursowe ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, razem	68 372	5 699

Zestawienie nie zawiera różnic kursowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, ponieważ ich ustalenie nie jest w praktyce możliwe z uwagi na przyjęty sposób kalkulacji ww. rezerw.

25. Zysk na jedną akcję

Zysk na jedną akcję	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013 <i>(przekształcone)</i>
Zysk netto z działalności kontynuowanej przypisywany właścicielom kapitału własnego jednostki dominującej	2 967 731	3 293 496
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych	86 351 949	86 351 949
Liczba akcji wyemitowanych	86 352 300	86 352 300
Liczba akcji własnych (w posiadaniu konsolidowanych funduszy inwestycyjnych)	(351)	(351)
Podstawowy i rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych)	34,37	38,14

W 2014 i w 2013 roku nie zaniechano żadnego rodzaju działalności.

W 2014 i w 2013 roku nie wystąpiły transakcje ani zdarzenia powodujące rozwodnienie zysku przypadającego na jedną akcję.

26. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Zysk brutto (skonsolidowany)	3 691 693	4 120 498
Stawka CIT (lub zakres stawek CIT) właściwa dla kraju siedziby jednostki dominującej (w %)	19%	19%
Podatek dochodowy jaki zostałby skalkulowany jako iloczyn zysku księgowego brutto jednostek i stawki CIT właściwej dla kraju siedziby jednostki dominującej	701 422	782 895
Różnice pomiędzy podatkiem dochodowym skalkulowanym powyżej a podatkiem dochodowym wykazany w rachunku zysków i strat:	22 644	42 648
- straty podatkowe	1 474	(874)
- grzywny, kary umowne	1 370	1 678
- dywidendy	(3 182)	(4 025)
- wycena aktywów finansowych	(13 018)	(17 359)
- wycena nieruchomości inwestycyjnych	5 365	-
- utworzenie/rozwiązanie odpisów na należności niezaliczone do kosztów uzyskania przychodów	(3 731)	4 137
- utworzenie / rozwiązanie pozostałych rezerw i odpisów na inne aktywa niezaliczonych do kosztów uzyskania przychodów	18 865	51 401
- niezrealizowane przychody i koszty z tytułu reasekuracji biernej	-	(4 033)
- opodatkowanie działalności ubezpieczeniowej na Ukrainie	4 015	4 585
- amortyzacja	(524)	448
- pozostałe zwiększenia, zaniechania, zwolnienia, odliczenia i obniżki podatku	12 010	6 690
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	724 066	825 543

Łączna kwota podatku bieżącego i odroczonego	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
1. Ujętego w rachunku zysków i strat, w tym:	724 066	825 543
- podatek bieżący	673 506	885 776
- podatek odroczonego	50 560	(60 233)
2. Ujętego w innych całkowitych dochodach, w tym:	3 383	(39 581)
- podatek bieżący	-	-
- podatek odroczonego	3 383	(39 581)

Przepisy dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, fizycznych czy składek na ubezpieczenia społeczne podlegają stosunkowo częstym zmianom. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno między organami państwowymi, jak i między organami państwowymi i przedsiębiorstwami. Rozliczenia podatkowe oraz inne (na przykład celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar, a ustalone w wyniku kontroli dodatkowe kwoty zobowiązań muszą zostać wpłacone wraz z wysokimi odsetkami. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce, krajach bałtyckich i Ukrainie jest wyższe, niż istniejące w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym. W Polsce rozliczenia podatkowe mogą zostać poddane kontroli przez okres pięciu lat. W efekcie kwoty wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym mogą ulec zmianie w późniejszym terminie po ostatecznym ustaleniu ich wysokości przez organy skarbowe.

25 września 2014 roku pomiędzy spółkami Grupy PZU została podpisana nowa umowa Podatkowej Grupy Kapitałowej („PGK”) obejmująca 13 spółek: PZU, PZU Życie, Link4, PZU CO, PZU Pomoc SA, Ogródowa-Inwestycje Sp. z o.o., Ipsilon Sp. z o.o., PZU AM SA, TFI PZU SA, PZU Zdrowie SA, PZU Finanse Sp. z o.o., Omicron SA, Omicron Bis SA. PGK powołana została na okres 3 lat – od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku.

W przypadku umowy PGK spółką dominującą i reprezentującą PGK jest PZU. Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z 15 lutego 1992 roku o podatku osobowym od osób prawnych (t.j. Dz. U. z 2014 roku, poz. 851 z późn. zm.) (ustawa o CIT), PGK rozlicza się z Urzędem Skarbowym w cyklach miesięcznych. PZU dokonuje wpłat zaliczek do US z tytułu podatku CIT należnych od wszystkich spółek, a one przekazują do PZU zaliczki na podatek CIT, dotyczące swojej działalności gospodarczej.

27. Podatek dochodowy w innych całkowitych dochodach

Podatek dochodowy dotyczący składników innych całkowitych dochodów	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Inne całkowite dochody brutto	20 576	(144 064)
Podatek dochodowy	(3 383)	39 581
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	(1 743)	42 766
Rezerwy na odprawy emerytalne i świadczenia pośmiertne	1 526	-
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych	(3 166)	(3 185)
Inne całkowite dochody netto	17 193	(104 483)

28. Wartości niematerialne

Zmiana stanu wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) w roku zakończonym 31 grudnia 2014

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	Oprogramowanie komputerowe	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne, razem
Wartość brutto na początek okresu	-	764 179	649 709	185 704	1 961	951 844
Zwiększenia (z tytułu):	50 355	201 713	187 219	132 885	539 393	924 346
- zakup	469	9 682	8 409	129 640	128	139 919
- zmiana składu grupy	49 798	76 031	67 273	2 072	539 265 ¹⁾	667 166
- przeniesienia z aktywów w toku wytwarzania	88	115 898	111 435	-	-	115 986
- pozostałe	-	102	102	1 173	-	1 275
Zmniejszenia (z tytułu):	-	(22 601)	(18 911)	(130 753)	(585)	(153 939)
- likwidacja	-	(7 739)	(4 049)	(13 301)	-	(21 040)
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5 ²⁾	-	(14 853)	(14 853)	(70)	(485)	(15 408)
- przeniesienia z aktywów w toku wytwarzania	-	-	-	(115 986)	-	(115 986)
- pozostałe	-	(9)	(9)	(1 396)	(100)	(1 505)
Różnice kursowe	878	(343)	(425)	15	6 953	7 503
Wartość brutto na koniec okresu	51 233	942 948	817 592	187 851	547 722	1 729 754
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-	(476 148)	(398 033)	-	(836)	(476 984)
Zmiany (z tytułu):	(30 731)	(100 293)	(94 385)	(81)	(91 784)	(222 889)
- amortyzacja za okres	(1 136)	(76 049)	(73 162)	-	(87 853)	(165 038)
- likwidacja	-	7 283	3 590	-	-	7 283
- zmiana składu grupy	(29 068)	(42 412)	(35 789)	(80)	(2 877)	(74 437)
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5 ²⁾	-	10 745	10 745	-	-	10 745
- różnice kursowe	(527)	249	360	(1)	(1 154)	(1 433)
- pozostałe	-	(109)	(129)	-	100	(9)
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(30 731)	(576 441)	(492 418)	(81)	(92 620)	(699 873)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	-	(34 165)	-	(131 969)	-	(166 134)
Zmiany odniesione pozostałe koszty operacyjne:	-	(301)	(301)	(121)	-	(422)
Inne zmiany:	-	(7 801)	(7 801)	13 168	-	5 367
- zmiana składu grupy	-	(8 075)	(8 075)	-	-	(8 075)
- pozostałe	-	274	274	13 168	-	13 442
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-	(42 267)	(8 102)	(118 922)	-	(161 189)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	20 502	324 240	317 072	68 848	455 102	868 692

¹⁾ W tym aktywa nabyte w transakcjach przejęcia spółek (relacje z klientami, relacje z brokerami, przyszłe zyski z zakupionego portfela umów ubezpieczenia) w kwocie 536 387 tys. zł.

²⁾ W pozycji przedstawiono przeniesienie aktywów PZU Lietuva do aktywów przeznaczonych do sprzedaży w związku z transakcją opisaną w punkcie 59.9.1. Zmniejszenie aktywów zostało przeliczone kursem średnim przedstawionym w punkcie 5.3.

W pozycji „Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości” wykazano m. in. odpisy na całość poniesionych nakładów na system GraphTalk w wysokości 116 309 tys. zł (na 31 grudnia 2013 roku 116 309 tys. zł) oraz na moduł do obsługi ubezpieczeń

z funduszem kapitałowym oraz licencji bazowej GraphTalk w wysokości 34 165 tys. zł (na 31 grudnia 2013 roku 34 165 tys. zł).

Wartości niematerialne o nieokreślonym czasie użytkowania (znaki towarowe o łącznej wartości 169 344 tys. zł) poddano testowi na utratę wartości łącznie z wartością firmy. Szczegółowe informacje o tych testach przedstawiono w punkcie 29.

Zmiana stanu wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) w roku zakończonym 31 grudnia 2013

	Nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	Oprogramowanie komputerowe	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne, razem
Wartość brutto na początek okresu	559 746	446 263	206 382	1 507	767 635
Zwiększenia (z tytułu):	211 755	207 524	172 831	471	385 057
- zakup	18 582	18 226	169 496	-	188 078
- zmiana składu grupy	7 470	5 557	-	471	7 941
- przeniesienia z aktywów w toku wytwarzania	185 359	183 495	-	-	185 359
- pozostałe	344	246	3 335	-	3 679
Zmniejszenia (z tytułu):	(7 269)	(4 031)	(193 509)	(17)	(200 795)
- sprzedaż	(260)	-	-	(17)	(277)
- likwidacja	(5 147)	(2 705)	(4 420)	-	(9 567)
- przeniesienia z aktywów w toku wytwarzania	-	-	(185 359)	-	(185 359)
- pozostałe	(1 862)	(1 326)	(3 730)	-	(5 592)
Różnice kursowe	(53)	(47)	-	-	(53)
Wartość brutto na koniec okresu	764 179	649 709	185 704	1 961	951 844
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(415 442)	(341 967)	-	(311)	(415 753)
Zmiany (z tytułu):	(60 706)	(56 066)	-	(525)	(61 231)
- amortyzacja za okres	(60 316)	(55 073)	-	(127)	(60 443)
- sprzedaż	57	-	-	9	66
- likwidacja	4 648	2 687	-	-	4 648
- zmiana składu grupy	(4 875)	(3 250)	-	(419)	(5 294)
- różnice kursowe	19	19	-	12	31
- pozostałe	(239)	(449)	-	-	(239)
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(476 148)	(398 033)	-	(836)	(476 984)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(34 165)	-	(134 479)	-	(168 644)
Zmiany odniesione na pozostałe koszty operacyjne	-	-	(1 910)	-	(1 910)
Likwidacja składników aktywów	-	-	4 420	-	4 420
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(34 165)	-	(131 969)	-	(166 134)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	253 866	251 676	53 735	1 125	308 726

Amortyzacja wartości niematerialnych według miejsca wykazania w skonsolidowanym rachunku zysków i strat

	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	18 650	12 904
Zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych	1	2
Koszty akwizycji	19 111	12 284
Koszty administracyjne	38 365	33 819
Pozostałe koszty operacyjne	88 830 ¹⁾	1 355
Koszty działalności inwestycyjnej	81	79
Amortyzacja, razem	165 038	60 443

¹⁾ W tym amortyzacja wartości niematerialnych nabytych w transakcjach przejęcia spółek w kwocie 87 795 tys. zł.

29. Wartość firmy

Wartość firmy	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Lietuvos Draudimas AB	360 018	-
Link4	236 813	-
Oddział Codan	112 319	-
AAS Balta	38 258	-
Spółki medyczne	29 580	-
Pozostałe	8 675	8 519
Wartość firmy, razem	785 663	8 519

Zmiana stanu wartości firmy	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Wartość firmy brutto na początek okresu	20 123	20 451
Zmiany w okresie:	772 572	(328)
- nabycie Lietuvos Draudimas AB	357 119	-
- nabycie Link4	236 813	-
- nabycie Oddział Codan	110 399	-
- nabycie AAS Balta	37 348	-
- nabycie pozostałych jednostek	29 651	-
- różnice kursowe	1 242	(328)
Wartość firmy brutto na koniec okresu	792 695	20 123
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(11 604)	(11 977)
Zmiany odpisów z tytułu utraty wartości z tytułu różnic kursowych	4 572	373
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(7 032)	(11 604)
Wartość firmy netto na koniec okresu	785 663	8 519

Test na utratę wartości

Test na utratę wartości polega na porównaniu wartości księgowych (łącznie z przypisaną wartością firmy) i wartości odzyskiwalnych jednostek generujących przepływy pieniężne (ang. *cash generating unit*), do których zaalokowano wartość firmy. Jednostkami generującymi przepływy pieniężne są poszczególne spółki, względnie ich oddziały zagraniczne, które podlegają oddzielnemu monitorowaniu wewnętrznemu. Test na utratę wartości firmy oraz aktywów niematerialnych o nieokreślonym czasie użytkowania sporządzono na 31 grudnia 2014 roku.

Wartość odzyskiwalną PZU Lietuva określono w oparciu o cenę sprzedaży pomniejszoną o koszty sprzedaży (54 000 tys. euro, dodatkowe informacje o sprzedaży przedstawiono w punkcie 59.9.1). Wartość odzyskiwalną pozostałych CGU ustalono w oparciu o wartość użytkową jednostek, metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych w oparciu o projekcje finansowe, których okres nie przekracza 5 lat. Przyjęte stopy dyskontowe zostały ustalone zgodnie z modelem CAPM. Stopy wolne od ryzyka ustalono w oparciu o rentowność 10-letnich obligacji rządowych kraju siedziby CGU, współczynniki beta oparto o współczynniki podobnych podmiotów notowanych. Premie rynkowe zawierają się w przedziale 5,5-6,0%. W przypadku podmiotów ubezpieczeniowych prognozowane przepływy pieniężne uwzględniają konieczność utrzymania odpowiedniego poziomu środków własnych (dla oddziałów, które nie zarządzają inwestycjami, pro-forma alokowano aktywa zarządzane na poziomie spółki macierzystej). Wskaźniki wzrostu po okresie prognozy przyjęto w zależności od długoterminowych perspektyw rozwoju i oczekiwanego wzrostu rynku ubezpieczeniowego.

Jednostka generująca przepływy pieniężne	Stopa dyskontowa	Stopa wzrostu po okresie prognoz
Lietuvos Draudimas AB	6,6%	3,7%
AAS Balta	6,3%	3,8%
Oddział Codan	5,5%	3,5%
Link4	7,8%	2,5%
Spółki medyczne	7,2%	3,0%

W wyniku przeprowadzonego testu nie stwierdzono konieczności dokonywania odpisów z tytułu utraty wartości. W tabeli poniżej podano nadwyżkę wartości odzyskiwalnych ponad wartości księgowe oraz maksymalne stopy dyskontowe

i minimalne krańcowe stopy wzrostu po okresie prognoz, wykorzystanie których powoduje zrównanie wartości bilansowych i odzyskiwalnych poszczególnych CGU.

Jednostka generująca przepływy pieniężne	Nadwyżka (w tys. zł)	Wartość krańcowa stopy dyskontowej	Wartość krańcowa stopy wzrostu po okresie prognoz
Lietuvos Draudimas AB	676 160	8,9%	0,9%
AAS Balta	602 798	13,7%	-7,7%
Oddział Codan	442 738	12,9%	-7,2%
Link4	220 411	9,7%	-0,7%
Spółki medyczne	18 555	9,2% - 9,3%	0,1% - 0,5%

30. Rzeczowe aktywa trwałe

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) w roku zakończonym 31 grudnia 2014

	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Nieruchomości ¹⁾	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe, razem
Wartość brutto na początek okresu	582 604	116 418	22 954	1 081 035	139 549	1 942 560
Zwiększenia (z tytułu):	64 174	53 269	66 747	132 354	54 759	371 303
- zakup	26 217	12 920	54 498	8 162	9 018	110 815
- zmiana składu grupy	27 563	15 782	730	105 199	39 899	189 173
- przeniesienie z nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	15 419	-	15 419
- przeniesienia z aktywów w budowie	9 875	21 827	-	3 574	5 693	40 969
- pozostałe	519	2 740	11 519	-	149	14 927
Zmniejszenia (z tytułu):	(108 241)	(25 255)	(46 798)	(83 617)	(18 344)	(282 255)
- sprzedaż	(1 691)	(22 926)	-	(233)	(1 367)	(26 217)
- likwidacja	(98 748)	(2 329)	-	(608)	(14 737)	(116 422)
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	(4 879)	-	-	(20 691)	(1 810)	(27 380)
- przeniesienie do nieruchomości inwestycyjnych	(1 893)	-	(124)	(61 714)	(62)	(63 793)
- przeniesienia z aktywów w budowie	-	-	(40 969)	-	-	(40 969)
- pozostałe	(1 030)	-	(5 705)	(371)	(368)	(7 474)
Różnice kursowe	(1 887)	(771)	12	610	(961)	(2 997)
Wartość brutto na koniec okresu	536 650	143 661	42 915	1 130 382	175 003	2 028 611
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(494 299)	(52 976)	-	(322 530)	(86 050)	(955 855)
Zmiany (z tytułu):	55 925	(2 346)	(422)	(45 106)	(21 309)	(13 258)
- amortyzacja za okres	(29 785)	(14 318)	-	(29 960)	(15 372)	(89 435)
- sprzedaż	1 550	18 423	-	208	1 220	21 401
- likwidacja	98 229	2 253	-	500	14 483	115 465
- zmiana składu grupy	(20 411)	(7 074)	(415)	(28 933)	(24 166)	(80 999)
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	3 310	-	-	3 063	1 422	7 795
- przeniesienie do nieruchomości inwestycyjnych	1 265	-	-	10 157	36	11 458
- różnice kursowe	1 412	462	(7)	22	898	2 787
- pozostałe	355	(2 092)	-	(163)	170	(1 730)
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(438 374)	(55 322)	(422)	(367 636)	(107 359)	(969 113)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	-	-	-	(59 424)	-	(59 424)
Zmiany odniesione na:	(2 452)	(20)	(15)	5 921	-	3 434
- pozostałe koszty operacyjne	(2 490)	(20)	(15)	(2 139)	-	(4 664)
- pozostałe przychody operacyjne	38	-	-	8 060	-	8 098
Inne zmiany:	(961)	3	-	3 300	(4 241)	(1 899)
- zmiana składu grupy	(1 301)	-	-	-	(4 241)	(5 542)
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	-	-	-	1 446	-	1 446
- przeniesienie do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	1 863	-	1 863
- pozostałe	340	3	-	(9)	-	334
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(3 413)	(17)	(15)	(50 203)	(4 241)	(57 889)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	94 863	88 322	42 478	712 543	63 403	1 001 609

¹⁾ W tym prawo wieczystego użytkowania gruntu.

W pozycjach „Przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5” przedstawiono przeniesienie aktywów PZU Lietuva do aktywów przeznaczonych do sprzedaży w związku z transakcją opisaną w punkcie 59.9.1. Zmniejszenie aktywów zostało przeliczone kursem średnim przedstawionym w punkcie 5.3.

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) w roku zakończonym 31 grudnia 2013

	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Nieruchomości ¹⁾	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe, razem
Wartość brutto na początek okresu	604 403	104 430	44 258	1 110 039	137 027	2 000 157
Zwiększenia (z tytułu):	40 362	31 501	38 404	56 147	19 996	186 410
- zakup	15 469	1 474	38 167	6 379	12 939	74 428
- zmiana składu grupy	3 525	11 581	220	689	2 221	18 236
- przeniesienie z nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	46 966	-	46 966
- przeniesienia z aktywów w budowie	20 947	18 226	-	200	2 666	42 039
- pozostałe	421	220	17	1 913	2 170	4 741
Zmniejszenia (z tytułu):	(62 037)	(19 429)	(59 708)	(85 201)	(17 397)	(243 772)
- sprzedaż	(7 999)	(19 205)	(2)	-	(271)	(27 477)
- likwidacja	(50 185)	(224)	(12 257)	(2 904)	(16 876)	(82 446)
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	-	-	-	(25 001)	-	(25 001)
- przeniesienie do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	(57 296)	-	(57 296)
- przeniesienia z aktywów w budowie	-	-	(42 039)	-	-	(42 039)
- pozostałe	(3 853)	-	(5 410)	-	(250)	(9 513)
Różnice kursowe	(124)	(84)	-	50	(77)	(235)
Wartość brutto na koniec okresu	582 604	116 418	22 954	1 081 035	139 549	1 942 560
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(523 810)	(53 521)	-	(308 816)	(84 730)	(970 877)
Zmiany (z tytułu):	29 511	545	-	(13 714)	(1 320)	15 022
- amortyzacja za okres	(28 691)	(12 726)	-	(26 649)	(13 481)	(81 547)
- sprzedaż	7 362	18 286	-	-	276	25 924
- likwidacja	50 002	123	-	2 046	16 234	68 405
- zmiana składu grupy	(2 301)	(4 975)	-	(255)	(1 807)	(9 338)
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	-	-	-	5 468	-	5 468
- przeniesienie do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	5 873	-	5 873
- różnice kursowe	87	50	-	21	73	231
- pozostałe	3 052	(213)	-	(218)	(2 615)	6
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(494 299)	(52 976)	-	(322 530)	(86 050)	(955 855)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	-	-	(12 238)	(24 725)	-	(36 963)
Zmiany odniesione na:	-	-	-	(37 441)	-	(37 441)
- pozostałe koszty operacyjne	-	-	-	(52 129)	-	(52 129)
- pozostałe przychody operacyjne	-	-	-	14 688	-	14 688
Inne zmiany:	-	-	12 238	2 742	-	14 980
- zmiana składu grupy	-	-	-	(124)	-	(124)
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	-	-	-	2 873	-	2 873
- różnice kursowe	-	-	-	(7)	-	(7)
- likwidacja inwestycji w obcych obiektach	-	-	12 238	-	-	12 238
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-	-	-	(59 424)	-	(59 424)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	88 305	63 442	22 954	699 081	53 499	927 281

¹⁾ W tym prawo wieczystego użytkowania gruntu.

W pozycjach „przeniesienia do nieruchomości inwestycyjnych” przedstawiono analogiczne wartości wyjaśnione w punkcie 31.

31. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Grunty własne	177 791	176 730
Prawo wieczystego użytkowania gruntu	39 557	32 210
Budynki i budowle	2 017 141	1 259 223
Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	1 573	6 607
Nieruchomości inwestycyjne, razem	2 236 062	1 474 770

Zmiana stanu nieruchomości inwestycyjnych	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Wartość księgowa netto na początek okresu	1 474 770	564 404
Zwiększenia (z tytułu):	722 477	1 190 779
- zakup	668 524	321 498
- zmiana składu grupy	3 481	817 858
- przeniesienia z nieruchomości przeznaczonych na potrzeby własne	50 472	51 423
Zmniejszenia (z tytułu):	(53 192)	(198 754)
- sprzedaż i likwidacja	(16 000)	(28 677)
- przeniesienia do nieruchomości przeznaczonych na potrzeby własne	(15 419)	(46 966)
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	(21 773)	(123 111)
Zysk (strata) z tytułu aktualizacji wyceny do wartości godziwej	92 889	(81 586)
- odniesiony na wynik finansowy	76 215	(99 206)
- odniesiony na inne całkowite dochody	16 674	17 620
Różnice kursowe	(882)	(73)
Wartość księgowa netto na koniec okresu	2 236 062	1 474 770

Pozycja „Prawo wieczystego użytkowania gruntu” zawiera prawo do odpłatnego wykorzystywania gruntu przez okres do 99 lat. Prawo takie może być przedmiotem obrotu handlowego.

W pozycji „przeniesienia z nieruchomości przeznaczonych na potrzeby własne” przedstawiono wartości wyceny nieruchomości wg wartości bilansowej (koszt historyczny pomniejszony o skumulowane umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości) na dzień przeniesienia, czyli zmiany sposobu użytkowania.

Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych wynika z wycen przeprowadzonych głównie w 2014 roku przez niezależnych rzeczoznawców.

32. Jednostki wyceniane metodą praw własności

Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsiębiorstwa	31 grudnia 2014		31 grudnia 2013		31 grudnia 2014		31 grudnia 2013	
	EMC Instytut Medyczny SA		GSU Pomoc Górniczy Klub Ubezpieczonych SA		Armatura Tower Sp. z o.o.			
Nazwa jednostki	EMC Instytut Medyczny SA		GSU Pomoc Górniczy Klub Ubezpieczonych SA		Armatura Tower Sp. z o.o.			
Charakter relacji PZU z jednostką	Jednostka stowarzyszona - niestrategiczna		Jednostka stowarzyszona - niestrategiczna		Wspólne przedsiębiorstwo - niestrategiczne			
Siedziba jednostki	Wrocław	Wrocław	Tychy	Tychy	Kraków	Kraków		
Udział w kapitale jednostki	28,58%	29,87%	30,00%	30,00%	50,00%	50,00%		
Udział w głosach jednostki	25,41%	25,31%	30,00%	30,00%	50,00%	50,00%		
Metoda wyceny w sprawozdaniu skonsolidowanym	Metoda praw własności		Metoda praw własności		Metoda praw własności			
Standard rachunkowości stosowany przez jednostkę	MSSF		PSR		MSSF			
Wartość bilansowa zaangażowania w jednostce	65 707	47 954	586	616	18	25		
Wartość godziwa zaangażowania w jednostce	52 737	44 746	Brak – jednostka nienotowana	Brak – jednostka nienotowana	Brak – jednostka nienotowana	Brak – jednostka nienotowana		
Wartość dywidend otrzymanych od jednostki	-	-	36	104	-	-		
Podstawowe informacje finansowe								
Aktywa, w tym:	241 290	231 397	2 509	2 633	35	bd. ¹⁾		
Aktywa krótkoterminowe, w tym:	49 796	79 690	2 002	2 594	35	bd. ¹⁾		
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	16 931	59 685	1 752	2 494	32	bd. ¹⁾		
Aktywa długoterminowe	191 494	151 707	507	39	-	bd. ¹⁾		

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
(w tysiącach złotych)

Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsiębiorstwa	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Kapitały własne	136 475	139 021	1 953	2 053	35	bd. ¹⁾
Zobowiązania, w tym:	104 815	92 376	556	580	-	bd. ¹⁾
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	60 162	48 905	556	580	-	bd. ¹⁾
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe	23 930	23 384	-	-	-	bd. ¹⁾
Zobowiązania długoterminowe, w tym:	44 653	43 471	-	-	-	bd. ¹⁾
Długoterminowe zobowiązania finansowe	24 286	25 436	-	-	-	bd. ¹⁾
Przychody z działalności podstawowej	243 262	172 556	1 093	677	-	bd. ¹⁾
Amortyzacja	12 607	9 121	49	24	-	bd. ¹⁾
Przychody odsetkowe	1 130	172	133	153	-	bd. ¹⁾
Koszty odsetkowe	2 419	2 780	-	-	-	bd. ¹⁾
Podatek dochodowy	(211)	569	33	54	-	bd. ¹⁾
Całkowite dochody, w tym:	(7 233)	78	21	121	(15)	bd. ¹⁾
Wynik finansowy netto, w tym:	(6 605)	171	21	121	(15)	bd. ¹⁾
Wynik finansowy netto z działalności kontynuowanej	(6 605)	171	21	121	(15)	bd. ¹⁾
Wynik finansowy netto z działalności zaniechanej	-	-	-	-	-	bd. ¹⁾
Inne całkowite dochody	(628)	(93)	-	-	-	bd. ¹⁾

¹⁾ Spółka nie sporządzała sprawozdania finansowego na 31 grudnia 2013 roku.

Nie istnieją ograniczenia (np. wynikające z ustaleń w zakresie pożyczek, wymogów regulacyjnych lub umów) możliwości transferu środków przez jednostki stowarzyszone oraz wspólne przedsiębiorstwo w postaci dywidend pieniężnych.

Zmiana stanu udziałów w aktywach netto jednostek stowarzyszonych	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu	19 334	-
Zmiana zakresu jednostek wycenianych metodą praw własności	-	685
Zakup akcji EMC	19 459	19 176
Objęcie udziałów Armatury Tower sp. z o.o.	-	25
Udział w zysku netto	(1 525)	(428)
Dywidendy ¹⁾	(36)	(104)
Udział w innych całkowitych dochodach	(182)	(20)
Stan na koniec okresu	37 050	19 334

¹⁾ Dywidenda wypłacona przez GSU Pomoc Górniczy Klub Ubezpieczonych SA.

Zmiana stanu wartości firmy dotyczącej jednostek stowarzyszonych	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu	29 261	-
Nabycie jednostki stowarzyszonej	-	29 261
Stan na koniec okresu	29 261	29 261

Całość wartości firmy dotyczącej jednostek stowarzyszonych dotyczy EMC.

Uzgodnienie wyceny EMC	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Aktywa netto EMC	136 475	139 021
Udziały niekontrolujące	(7 825)	(4 141)
Podwyższenie kapitału zarejestrowane 14 marca 2014 roku ¹⁾	-	(70 890)
Różnica aktywów netto wynikająca z badania sprawozdania finansowego EMC przez biegłego rewidenta	-	(260)
Wartość firmy w sprawozdaniu EMC na moment uzyskania znaczącego wpływu	(1 151)	(1 151)
Aktywa netto EMC przyjęte do wyceny MPW	127 499	62 579
Udział Grupy PZU w kapitałach EMC	36 446	18 693
Wartość firmy w sprawozdaniu Grupy PZU	29 261	29 261
Wartość bilansowa	65 707	47 954

¹⁾ Kapitały własne EMC zaprezentowane w sprawozdaniu finansowym EMC za 2013 rok zostały zwiększone o efekt emisji nowych akcji. Podwyższenie zostało zarejestrowane 14 marca 2014 roku. Grupa PZU uwzględniła efekt objęcia akcji nowej emisji w wycenie metodą praw własności od dnia rejestracji tego podwyższenia. W związku z powyższym kapitały EMC na koniec 2013 roku na potrzeby wyceny metodą praw własności zostały pomniejszone o wartość niezarejestrowanej emisji akcji.

Test na utratę wartości

Po przeprowadzeniu testu na utratę wartości stwierdzono, że wartość odzyskiwalna nie jest niższa niż wartość księgową i tym samym nie występuje utrata wartości.

Wartość odzyskiwalną ustalono w oparciu o wartość godziwą, oszacowaną na podstawie najbardziej aktualnych planów finansowych przy wykorzystaniu poniższych założeń:

Jednostka generująca przepływy pieniężne	Stopa dyskontowa	Stopa wzrostu po okresie prognoz
EMC	6,9%	3,5%

W wyniku przeprowadzonego testu nie stwierdzono konieczności dokonywania odpisu z tytułu utraty wartości. W tabeli poniżej podano nadwyżkę wartości odzyskiwalnej ponad wartość księgową oraz maksymalne stopy dyskontowe i minimalne krańcowe stopy wzrostu po okresie prognoz, wykorzystanie których powoduje zrównanie wartości bilansowej i odzyskiwalnej.

Jednostka generująca przepływy pieniężne	Nadwyżka	Wartość krańcowa stopy dyskontowej	Wartość krańcowa stopy wzrostu po okresie prognoz
EMC	783	6,93%	3,47%

33. Aktywa finansowe

W 2014 roku ani w 2013 roku nie przeklasyfikowano instrumentów finansowych z grup wykazywanych w wartości godziwej do grup wykazywanych wg kosztu lub zamortyzowanego kosztu.

33.1 Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	31 grudnia 2014			31 grudnia 2013		
	Wycena bilansowa	Wycena wg zamortyzowanego kosztu	Wycena w wartości godziwej	Wycena bilansowa	Wycena wg zamortyzowanego kosztu	Wycena w wartości godziwej
Instrumenty, dla których można określić wartość godziwą	19 983 689	19 983 689	23 524 392	18 859 902	18 859 902	19 796 739
Dłużne papiery wartościowe	19 983 689	19 983 689	23 524 392	18 859 902	18 859 902	19 796 739
Rządowe	19 796 986	19 796 986	23 320 298	18 633 511	18 633 511	19 559 211
Oprocentowanie stałe	18 555 389	18 555 389	22 082 026	17 589 984	17 589 984	18 545 453
Oprocentowanie zmienne	1 241 597	1 241 597	1 238 272	1 043 527	1 043 527	1 013 758
Pozostałe	186 703	186 703	204 094	226 391	226 391	237 528
Notowane na rynku regulowanym	63 909	63 909	72 889	105 509	105 509	109 393
Oprocentowanie stałe	63 909	63 909	72 889	105 509	105 509	109 393
Nienotowane na rynku regulowanym	122 794	122 794	131 205	120 882	120 882	128 135
Oprocentowanie zmienne	122 794	122 794	131 205	120 882	120 882	128 135
Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności, razem	19 983 689	19 983 689	23 524 392	18 859 902	18 859 902	19 796 739

Wartość bilansowa instrumentów dłużnych utrzymywanych do terminu wymagalności wg daty wykupu na 31 grudnia 2014	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat do 4 lat	powyżej 4 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Rządowe	3 138 479	853 876	2 596 305	57 058	1 025 378	12 125 890	19 796 986
Oprocentowanie stałe	3 138 479	563 973	2 328 480	31 883	1 005 296	11 487 278	18 555 389
Oprocentowanie zmienne	-	289 903	267 825	25 175	20 082	638 612	1 241 597
Pozostałe	4 540	3 738	24 120	56 174	75 163	22 968	186 703
Notowane na rynku regulowanym	4 540	3 738	-	32 059	604	22 968	63 909
Oprocentowanie stałe	4 540	3 738	-	32 059	604	22 968	63 909
Nienotowane na rynku regulowanym	-	-	24 120	24 115	74 559	-	122 794
Oprocentowanie zmienne	-	-	24 120	24 115	74 559	-	122 794
Razem	3 143 019	857 614	2 620 425	113 232	1 100 541	12 148 858	19 983 689

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
(w tysiącach złotych)

Wartość bilansowa instrumentów dłużnych utrzymywanych do terminu wymagalności wg daty wykupu na 31 grudnia 2013	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat do 4 lat	powyżej 4 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Rządowe	1 551 021	3 211 485	271 753	2 554 990	59 603	10 984 659	18 633 511
Oprocentowanie stałe	1 551 021	3 211 485	110 506	2 287 248	34 460	10 395 264	17 589 984
Oprocentowanie zmienne	-	-	161 247	267 742	25 143	589 395	1 043 527
Pozostałe	572	12 435	35 096	23 462	54 925	99 901	226 391
Notowane na rynku regulowanym	572	12 435	35 096	-	31 466	25 940	105 509
Oprocentowanie stałe	572	12 435	35 096	-	31 466	25 940	105 509
Nienotowane na rynku regulowanym	-	-	-	23 462	23 459	73 961	120 882
Oprocentowanie zmienne	-	-	-	23 462	23 459	73 961	120 882
Razem	1 551 593	3 223 920	306 849	2 578 452	114 528	11 084 560	18 859 902

Przez aktywa krótkoterminowe należy rozumieć aktywa o terminie wykupu do 1 roku.

Wartość bilansowa instrumentów dłużnych utrzymywanych do terminu wymagalności	31 grudnia 2014				31 grudnia 2013			
	PLN	EUR	LTL	Razem	PLN	EUR	LTL	Razem
Rządowe	19 762 959	18 830	15 197	19 796 986	18 435 340	116 159	82 012	18 633 511
Oprocentowanie stałe	18 521 362	18 830	15 197	18 555 389	17 391 813	116 159	82 012	17 589 984
Oprocentowanie zmienne	1 241 597	-	-	1 241 597	1 043 527	-	-	1 043 527
Pozostałe	102 876	83 827	-	186 703	102 939	123 452	-	226 391
Notowane na rynku regulowanym	52 504	11 405	-	63 909	52 506	53 003	-	105 509
Oprocentowanie stałe	52 504	11 405	-	63 909	52 506	53 003	-	105 509
Nienotowane na rynku regulowanym	50 372	72 422	-	122 794	50 433	70 449	-	120 882
Oprocentowanie zmienne	50 372	72 422	-	122 794	50 433	70 449	-	120 882
Razem	19 865 835	102 657	15 197	19 983 689	18 538 279	239 611	82 012	18 859 902

33.2 Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży

Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	31 grudnia 2014			31 grudnia 2013		
	Wycena bilansowa	Wycena wg zamortyzowanego kosztu	Wycena w wartości godziwej	Wycena bilansowa	Wycena wg zamortyzowanego kosztu	Wycena w wartości godziwej
Instrumenty, dla których można określić wartość godziwą	2 982 164	nd.	2 982 164	1 916 984	nd.	1 916 984
Instrumenty kapitałowe	547 299	nd.	547 299	405 827	nd.	405 827
Notowane na rynku regulowanym	357 732	nd.	357 732	370 228	nd.	370 228
Nienotowane na rynku regulowanym	189 567	nd.	189 567	35 599	nd.	35 599
Dłużne papiery wartościowe	2 434 865	2 324 810	2 434 865	1 511 157	1 486 465	1 511 157
Rządowe	1 922 939	1 828 110	1 922 939	1 134 622	1 127 859	1 134 622
Oprocentowanie stałe	1 868 605	1 773 860	1 868 605	1 032 503	1 026 253	1 032 503
Oprocentowanie zmienne	54 334	54 250	54 334	102 119	101 606	102 119
Pozostałe	511 926	496 700	511 926	376 535	358 606	376 535
Notowane na rynku regulowanym	272 564	263 117	272 564	132 570	124 937	132 570
Oprocentowanie stałe	221 413	211 968	221 413	132 570	124 937	132 570
Oprocentowanie zmienne	51 151	51 149	51 151	-	-	-
Nienotowane na rynku regulowanym	239 362	233 583	239 362	243 965	233 669	243 965
Oprocentowanie zmienne	239 362	233 583	239 362	243 965	233 669	243 965
Instrumenty, dla których nie można określić wartości godziwej	3 158	nd.	nd.	3 128	nd.	nd.
Instrumenty kapitałowe	3 158	nd.	nd.	3 128	nd.	nd.
Nienotowane na rynku regulowanym	3 158	nd.	nd.	3 128	nd.	nd.
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży, razem	2 985 322	nd.	nd.	1 920 112	nd.	nd.

Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Krótkoterminowe	612 755	221 542
Długoterminowe	2 372 567	1 698 570
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży, razem	2 985 322	1 920 112

Instrumenty kapitałowe klasyfikuje się jako długoterminowe, chyba że planowana jest ich sprzedaż w ciągu dwunastu miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

Wartość bilansowa dłużnych instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży na 31 grudnia 2014	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat do 4 lat	powyżej 4 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Rządowe	394 140	454 558	260 878	178 103	180 462	454 798	1 922 939
Oprocentowanie stałe	392 605	454 501	208 136	178 103	180 462	454 798	1 868 605
Oprocentowanie zmienne	1 535	57	52 742	-	-	-	54 334
Pozostałe	145 718	9 379	13 965	-	309 255	33 609	511 926
Notowane na rynku regulowanym	145 718	9 379	13 965	-	69 893	33 609	272 564
Oprocentowanie stałe	137 190	9 379	13 965	-	27 270	33 609	221 413
Oprocentowanie zmienne	8 528	-	-	-	42 623	-	51 151
Nienotowane na rynku regulowanym	-	-	-	-	239 362	-	239 362
Oprocentowanie zmienne	-	-	-	-	239 362	-	239 362
Razem	539 858	463 937	274 843	178 103	489 717	488 407	2 434 865

Wartość bilansowa dłużnych instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży na 31 grudnia 2013	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat do 4 lat	powyżej 4 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Rządowe	158 210	217 568	197 348	156 158	59 452	345 886	1 134 622
Oprocentowanie stałe	158 210	217 568	197 289	103 636	59 452	296 348	1 032 503
Oprocentowanie zmienne	-	-	59	52 522	-	49 538	102 119
Pozostałe	-	82 522	9 289	13 619	-	271 105	376 535
Notowane na rynku regulowanym	-	82 522	9 289	13 619	-	27 140	132 570
Oprocentowanie stałe	-	82 522	9 289	13 619	-	27 140	132 570
Nienotowane na rynku regulowanym	-	-	-	-	-	243 965	243 965
Oprocentowanie zmienne	-	-	-	-	-	243 965	243 965
Razem	158 210	300 090	206 637	169 777	59 452	616 991	1 511 157

Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	31 grudnia 2014					31 grudnia 2013			
	PLN	EUR	LTL	Pozostałe	Razem	PLN	EUR	Pozostałe	Razem
Instrumenty kapitałowe	539 734	10 601	30	92	550 457	408 778	99	78	408 955
Notowane na rynku regulowanym	347 247	10 485	-	-	357 732	370 228	-	-	370 228
Nienotowane na rynku regulowanym	192 487	116	30	92	192 725	38 550	99	78	38 727
Dłużne papiery wartościowe	1 625 802	346 424	453 828	8 811	2 434 865	1 116 963	394 194	-	1 511 157
Rządowe	1 357 136	103 164	453 828	8 811	1 922 939	845 858	288 764	-	1 134 622
Oprocentowanie stałe	1 302 802	103 164	453 828	8 811	1 868 605	743 739	288 764	-	1 032 503
Oprocentowanie zmienne	54 334	-	-	-	54 334	102 119	-	-	102 119
Pozostałe	268 666	243 260	-	-	511 926	271 105	105 430	-	376 535
Notowane na rynku regulowanym	29 304	243 260	-	-	272 564	27 140	105 430	-	132 570
Oprocentowanie stałe	29 304	192 109	-	-	221 413	27 140	105 430	-	132 570
Oprocentowanie zmienne	-	51 151	-	-	51 151	-	-	-	-
Nienotowane na rynku regulowanym	239 362	-	-	-	239 362	243 965	-	-	243 965
Oprocentowanie zmienne	239 362	-	-	-	239 362	243 965	-	-	243 965
Razem	2 165 536	357 025	453 858	8 903	2 985 322	1 525 741	394 293	78	1 920 112

33.3 Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Na 31 grudnia 2014 roku i na 31 grudnia 2013 roku spółki Grupy PZU nie były stronami umów zawierających wbudowane instrumenty pochodne, których charakter i związane z nimi ryzyka nie byłyby ściśle powiązane z umową zasadniczą.

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Instrumenty zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	12 571 137	10 988 879
Instrumenty kapitałowe	1 482 597	817 007
Notowane na rynku regulowanym	1 443 739	791 919
Nienotowane na rynku regulowanym	38 858	25 088
Instrumenty dłużne	11 088 540	10 171 872
Rządowe	11 005 221	10 138 525
Oprocentowanie stałe	9 814 334	9 175 313
Oprocentowanie zmienne	1 190 887	963 212
Pozostałe	83 319	33 347
Notowane na rynku regulowanym	83 319	33 347
Oprocentowanie stałe	83 319	33 347
Instrumenty przeznaczone do obrotu	6 525 347	8 915 297
Instrumenty kapitałowe	4 463 405	5 081 854
Notowane na rynku regulowanym	1 572 464	2 528 806
Nienotowane na rynku regulowanym	2 890 941	2 553 048
Instrumenty dłużne	1 515 539	3 573 400
Rządowe	1 441 296	3 499 207
Oprocentowanie stałe	1 409 570	3 473 888
Oprocentowanie zmienne	31 726	25 319
Pozostałe	74 243	74 193
Nienotowane na rynku regulowanym	74 243	74 193
Oprocentowanie zmienne	74 243	74 193
Instrumenty pochodne	546 403	260 043
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu, razem	19 096 484	19 904 176

Dodatkowe informacje o zaangażowaniu w instrumenty pochodne i ryzyka z nimi związane zostały zaprezentowane w punkcie 8.6.2

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Krótkoterminowe	10 858 702	12 970 979
Długoterminowe	8 237 782	6 933 197
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, razem	19 096 484	19 904 176

Instrumenty kapitałowe klasyfikuje się jako długoterminowe, chyba że planowana jest ich sprzedaż w ciągu dwunastu miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego lub stanowią element portfela aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu.

Wartość bilansowa instrumentów dłużnych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy wg daty wykupu na 31 grudnia 2014	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat do 4 lat	powyżej 4 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Instrumenty zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	564 379	2 537 527	1 770 867	2 132 417	1 721 732	2 361 618	11 088 540
Rządowe	556 856	2 536 934	1 769 524	2 128 868	1 721 479	2 291 560	11 005 221
Oprocentowanie stałe	556 856	2 536 838	1 542 427	1 944 593	1 277 261	1 956 359	9 814 334
Oprocentowanie zmienne	-	96	227 097	184 275	444 218	335 201	1 190 887
Pozostałe	7 523	593	1 343	3 549	253	70 058	83 319
Notowane na rynku regulowanym	7 523	593	1 343	3 549	253	70 058	83 319
Oprocentowanie stałe	7 523	593	1 343	3 549	253	70 058	83 319
Instrumenty przeznaczone do obrotu	27 063	458 380	350 305	352 300	325 609	1 882	1 515 539
Rządowe	27 063	458 380	299 332	329 030	325 609	1 882	1 441 296
Oprocentowanie stałe	1 720	451 997	299 332	329 030	325 609	1 882	1 409 570
Oprocentowanie zmienne	25 343	6 383	-	-	-	-	31 726
Pozostałe	-	-	50 973	23 270	-	-	74 243
Nienotowane na rynku regulowanym	-	-	50 973	23 270	-	-	74 243
Oprocentowanie zmienne	-	-	50 973	23 270	-	-	74 243
Wartość bilansowa instrumentów dłużnych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy wg daty wykupu, razem	591 442	2 995 907	2 121 172	2 484 717	2 047 341	2 363 500	12 604 079

Wartość bilansowa instrumentów dłużnych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy wg daty wykupu na 31 grudnia 2013	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat do 4 lat	powyżej 4 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Instrumenty zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	527 985	192 344	2 278 299	1 995 778	993 229	4 184 237	10 171 872
Rządowe	527 985	192 344	2 277 469	1 995 627	993 229	4 151 871	10 138 525
Oprocentowanie stałe	527 985	192 344	2 231 404	1 138 457	993 229	4 091 894	9 175 313
Oprocentowanie zmienne	-	-	46 065	857 170	-	59 977	963 212
Pozostałe	-	-	830	151	-	32 366	33 347
Notowane na rynku regulowanym	-	-	830	151	-	32 366	33 347
Oprocentowanie stałe	-	-	830	151	-	32 366	33 347
Instrumenty przeznaczone do obrotu	247 102	247 871	586 852	410 874	364 920	1 715 781	3 573 400
Rządowe	247 102	247 871	586 852	359 838	341 763	1 715 781	3 499 207
Oprocentowanie stałe	247 102	222 552	586 852	359 838	341 763	1 715 781	3 473 888
Oprocentowanie zmienne	-	25 319	-	-	-	-	25 319
Pozostałe	-	-	-	51 036	23 157	-	74 193
Nienotowane na rynku regulowanym	-	-	-	51 036	23 157	-	74 193
Oprocentowanie zmienne	-	-	-	51 036	23 157	-	74 193
Wartość bilansowa instrumentów dłużnych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy wg daty wykupu, razem	775 087	440 215	2 865 151	2 406 652	1 358 149	5 900 018	13 745 272

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy wg walut	31 grudnia 2014					
	PLN	USD	EUR	HUF	Pozostałe	Razem
Instrumenty zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	11 786 698	144 511	406 087	163 498	70 343	12 571 137
Instrumenty kapitałowe	1 392 993	12 683	63 973	-	12 948	1 482 597
Notowane na rynku regulowanym	1 392 536	356	39 291	-	11 556	1 443 739
Nienotowane na rynku regulowanym	457	12 327	24 682	-	1 392	38 858
Dłużne papiery wartościowe	10 393 705	131 828	342 114	163 498	57 395	11 088 540
Rządowe	10 364 401	131 380	288 547	163 498	57 395	11 005 221
Oprocentowanie stałe	9 198 609	131 380	288 547	138 403	57 395 ¹⁾	9 814 334
Oprocentowanie zmienne	1 165 792	-	-	25 095	-	1 190 887
Pozostałe	29 304	448	53 567	-	-	83 319
Notowane na rynku regulowanym	29 304	448	53 567	-	-	83 319
Oprocentowanie stałe	29 304	448	53 567	-	-	83 319
Instrumenty przeznaczone do obrotu	5 851 418	190 206	232 091	92 574	159 058	6 525 347
Instrumenty kapitałowe	4 080 344	136 881	170 477	27 502	48 201	4 463 405
Notowane na rynku regulowanym	1 379 609	49 612	67 540	27 502	48 201	1 572 464
Nienotowane na rynku regulowanym	2 700 735	87 269	102 937	-	-	2 890 941
Dłużne papiery wartościowe	1 479 939	10 758	24 842	-	-	1 515 539
Rządowe	1 405 696	10 758	24 842	-	-	1 441 296
Oprocentowanie stałe	1 373 970	10 758	24 842	-	-	1 409 570
Oprocentowanie zmienne	31 726	-	-	-	-	31 726
Pozostałe	74 243	-	-	-	-	74 243
Nienotowane na rynku regulowanym	74 243	-	-	-	-	74 243
Oprocentowanie zmienne	74 243	-	-	-	-	74 243
Instrumenty pochodne	291 135	42 567	36 772	65 072	110 857	546 403
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy wg walut, razem	17 638 116	334 717	638 178	256 072	229 401	19 096 484

¹⁾ W tym 50 885 tys. zł w lejach rumuńskich.

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	31 grudnia 2013					
	PLN	USD	EUR	LTL	Pozostałe	Razem
Instrumenty zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	10 182 335	307 754	260 651	8 262	202 216	10 988 879
Instrumenty kapitałowe	562 762	96 765	73 341	4 911	51 567	817 007
Notowane na rynku regulowanym	562 709	86 622	59 779	3 561	51 567	791 919
Nienotowane na rynku regulowanym	53	10 143	13 542	1 350	-	25 088
Dłużne papiery wartościowe	9 619 573	210 989	187 310	3 351	150 649	10 171 872
Rządowe	9 587 207	210 911	186 407	3 351	150 649	10 138 525
Oprocentowanie stałe	8 623 995	210 911	156 183	3 351	150 649 ¹⁾	9 175 313
Oprocentowanie zmienne	963 212	-	-	-	-	963 212
Pozostałe	32 366	78	903	-	-	33 347
Notowane na rynku regulowanym	32 366	78	903	-	-	33 347
Oprocentowanie stałe	32 366	78	903	-	-	33 347
Nienotowane na rynku regulowanym	-	-	-	-	-	-
Oprocentowanie zmienne	-	-	-	-	-	-
Instrumenty przeznaczone do obrotu	7 071 487	528 861	1 194 527	-	120 422	8 915 297
Instrumenty kapitałowe	4 377 944	296 739	351 871	-	55 300	5 081 854
Notowane na rynku regulowanym	1 972 270	229 562	271 674	-	55 300	2 528 806
Nienotowane na rynku regulowanym	2 405 674	67 177	80 197	-	-	2 553 048
Dłużne papiery wartościowe	2 583 280	175 132	814 988	-	-	3 573 400
Rządowe	2 509 087	175 132	814 988	-	-	3 499 207
Oprocentowanie stałe	2 483 768	175 132	814 988	-	-	3 473 888
Oprocentowanie zmienne	25 319	-	-	-	-	25 319
Pozostałe	74 193	-	-	-	-	74 193
Nienotowane na rynku regulowanym	74 193	-	-	-	-	74 193
Oprocentowanie zmienne	74 193	-	-	-	-	74 193
Instrumenty pochodne	110 263	56 990	27 668	-	65 122	260 043
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy wg walut, razem	17 253 822	836 615	1 455 178	8 262	322 638	19 904 176

¹⁾ W tym 108 686 tys. zł w lejach rumuńskich i 41 963 tys. zł w lirach tureckich.

33.4 Pożyczki

Pożyczki	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Krótkoterminowe	9 286 581	10 351 969
Długoterminowe	5 407 900	4 049 569
Pożyczki, razem	14 694 481	14 401 538

Pożyczki na dzień 31 grudnia 2014	Wartość bilansowa wg daty wykupu						Razem
	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat do 4 lat	powyżej 4 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	
Dłużne papiery wartościowe	31 938	704 738	722 721	214 196	61 336	1 255 626	2 990 555
Rządowe	28 056	2 788	1 246	-	3 056	-	35 146
Oprocentowanie stałe	28 056	2 788	1 246	-	3 056	-	35 146
Pozostałe	3 882	701 950	721 475	214 196	58 280	1 255 626	2 955 409
Notowane na rynku regulowanym	3 882	-	-	-	-	-	3 882
Oprocentowanie stałe	3 882	-	-	-	-	-	3 882
Nienotowane na rynku regulowanym	-	701 950	721 475	214 196	58 280	1 255 626	2 951 527
Oprocentowanie zmienne	-	701 950	721 475	214 196	58 280	1 255 626	2 951 527
Pozostałe, w tym:	9 254 643	220 963	620 571	456 343	775 407	375 999	11 703 926
- transakcje <i>buy-sell-back</i>	3 250 173	-	-	-	-	-	3 250 173
- lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	5 958 563	124 525	-	-	20 433	40 260	6 143 781 ¹⁾
- pożyczki	45 907	96 438	620 571	456 343	754 974	335 739	2 309 972 ²⁾
Razem	9 286 581	925 701	1 343 292	670 539	836 743	1 631 625	14 694 481

¹⁾ Dla ponad 89% lokat terminowych w instytucjach kredytowych termin zapadalności przypada przed końcem marca 2015 roku.

²⁾ Ponad 96% pożyczek stanowiły pożyczki zabezpieczone zastawami na akcjach, portfelach wierzytelności, a także na rachunkach bankowych, innych pożyczkach lub w inny sposób.

Na 31 grudnia 2014 roku zaklasyfikowana do Poziomu II wartość godziwa dłużnych papierów wartościowych wynosiła 3 091 685 tys. zł, natomiast wartość godziwa pożyczek 2 398 454 tys. zł. Zaklasyfikowana do Poziomu III wartość godziwa transakcji *buy-sell-back* i lokat terminowych w instytucjach kredytowych nie odbiegała istotnie od ich wartości bilansowych, ze względu na ich krótkoterminowy charakter.

Pożyczki na dzień 31 grudnia 2013	Wartość bilansowa wg daty wykupu						Razem
	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat do 4 lat	powyżej 4 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	
Dłużne papiery wartościowe	56 997	29 898	291 704	700 816	100 224	909 253	2 088 892
Rządowe	2 142	28 079	-	-	-	-	30 221
Oprocentowanie stałe	2 142	28 079	-	-	-	-	30 221
Pozostałe	54 855	1 819	291 704	700 816	100 224	909 253	2 058 671
Notowane na rynku regulowanym	8 916	1 819	-	-	-	-	10 735
Oprocentowanie stałe	8 916	1 819	-	-	-	-	10 735
Nienotowane na rynku regulowanym	45 939	-	291 704	700 816	100 224	909 253	2 047 936
Oprocentowanie zmienne	45 939	-	291 704	700 816	100 224	909 253	2 047 936
Pozostałe, w tym:	10 294 972	220 941	328 920	583 350	356 072	528 391	12 312 646
- transakcje <i>buy-sell-back</i>	3 203 344	-	-	-	-	-	3 203 344
- lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	7 091 470	175 671	119 866	-	-	-	7 387 007
- depozyty u cedentów	87	-	-	-	-	-	87
- pożyczki	71	45 270	209 054	583 350	356 072	528 391	1 722 208 ¹⁾
Razem	10 351 969	250 839	620 624	1 284 166	456 296	1 437 644	14 401 538

¹⁾ Ponad 99% pożyczek stanowiły pożyczki zabezpieczone zastawami na akcjach, portfelach wierzytelności, a także na rachunkach bankowych, innych pożyczkach lub w inny sposób.

Na 31 grudnia 2013 roku zaklasyfikowana do poziomu III wartość godziwa portfela pożyczek nie odbiegała istotnie od ich wartości bilansowej.

Pożyczki na 31 grudnia 2014	PLN	EUR	HUF	UAH	Pozo- stałe	Razem
Dłużne papiery wartościowe	2 951 527	-	-	13 112	25 916	2 990 555
Rządowe	-	-	-	9 230	25 916	35 146
Oprocentowanie stałe	-	-	-	9 230	25 916	35 146
Pozostałe	2 951 527	-	-	3 882	-	2 955 409
Notowane na rynku regulowanym	-	-	-	3 882	-	3 882
Oprocentowanie stałe	-	-	-	3 882	-	3 882
Nienotowane na rynku regulowanym	2 951 527	-	-	-	-	2 951 527
Oprocentowanie zmienne	2 951 527	-	-	-	-	2 951 527
Pozostałe, w tym:	10 057 726	1 137 511	380 702	72 068	55 919	11 703 926
- transakcje <i>buy-sell-back</i>	3 250 173	-	-	-	-	3 250 173
- lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	4 642 200	1 005 698	380 702	59 262	55 919	6 143 781
- pożyczki	2 165 353	131 813	-	12 806	-	2 309 972
Pożyczki, razem	13 009 253	1 137 511	380 702	85 180	81 835	14 694 481

Pożyczki na 31 grudnia 2013	PLN	USD	EUR	LTL	UAH	Razem
Dłużne papiery wartościowe	2 047 936	15 665	-	-	25 291	2 088 892
Rządowe	-	15 665	-	-	14 556	30 221
Oprocentowanie stałe	-	15 665	-	-	14 556	30 221
Pozostałe	2 047 936	-	-	-	10 735	2 058 671
Notowane na rynku regulowanym	-	-	-	-	10 735	10 735
Oprocentowanie stałe	-	-	-	-	10 735	10 735
Nienotowane na rynku regulowanym	2 047 936	-	-	-	-	2 047 936
Oprocentowanie zmienne	2 047 936	-	-	-	-	2 047 936
Pozostałe, w tym:	12 121 423	49 892	17 596	13 874	109 861	12 312 646
- transakcje <i>buy-sell-back</i>	3 203 344	-	-	-	-	3 203 344
- lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	7 205 697	49 805	17 596	13 874	100 035	7 387 007
- depozyty u cedentów	-	87	-	-	-	87
- pożyczki	1 712 382	-	-	-	9 826	1 722 208
Pożyczki, razem	14 169 359	65 557	17 596	13 874	135 152	14 401 538

34. Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych

Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych - wartość bilansowa	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	1 710 083	1 384 325
- należności od ubezpieczających	1 557 003	1 245 337
- należności od pośredników ubezpieczeniowych	127 271	113 941
- inne należności	25 809	25 047
Należności z tytułu reasekuracji	28 682	18 828
Inne należności	1 330 048	1 268 811
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych (netto)	3 068 813	2 671 964

Zarówno na 31 grudnia 2014 roku, jak i na 31 grudnia 2013 roku wartość godziwa należności nie odbiegała istotnie od ich wartości bilansowej, głównie ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz politykę tworzenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych - wg wymagalności wynikającej z warunków umowy	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Do 1 roku	2 826 404	2 582 901
Powyżej 1 roku do 5 lat	137 813	87 813
Powyżej 5 lat	104 596	1 250
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych - wg wymagalności wynikającej z warunków umowy, razem	3 068 813	2 671 964

Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych wg walut na 31 grudnia 2014 roku	PLN	USD	EUR	LTL	UAH	Pozostałe	Razem
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	1 509 391	132	97 154	92 338	11 068	-	1 710 083
Należności od ubezpieczających	1 369 247	132	86 110	90 459	11 055	-	1 557 003
Należności od pośredników ubezpieczeniowych	117 315	-	9 552	391	13	-	127 271
Inne należności	22 829	-	1 492	1 488	-	-	25 809
Należności z tytułu reasekuracji	16 143	2 597	5 602	-	4 170	170	28 682
Inne należności	1 037 918	165 148	108 838	1 448	2 857	13 839	1 330 048
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych wg walut, razem	2 563 452	167 877	211 594	93 786	18 095	14 009	3 068 813

Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych wg walut na 31 grudnia 2013 roku	PLN	USD	EUR	LTL	UAH	Pozostałe	Razem
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	1 330 874	1	1 335	32 379	18 872	864	1 384 325
Należności od ubezpieczających	1 194 600	1	1 028	30 630	18 847	231	1 245 337
Należności od pośredników ubezpieczeniowych	111 305	-	307	1 671	25	633	113 941
Inne należności	24 969	-	-	78	-	-	25 047
Należności z tytułu reasekuracji	16 682	944	1 182	-	20	-	18 828
Inne należności	1 099 118	72 197	81 523	334	878	14 761	1 268 811
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych wg walut, razem	2 446 674	73 142	84 040	32 713	19 770	15 625	2 671 964

34.1 Inne należności

Inne należności	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Należności od budżetu, inne niż z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	153 174	86 177
Należności od Metro Projekt sp. z o.o.	109 478	83 203
Rozliczenia przewencyjne	64 647	53 506
Należności z tytułu wykonywania czynności komisarza awaryjnego	9 081	6 351
Należności z tytułu sprzedaży papierów wartościowych i depozytów zabezpieczających	758 394	902 019
Należności z tytułu dostaw i usług	117 242	97 646
Należności z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	34 086	-
Należność z tytułu wpłat na zakup akcji	20 890	-
Pozostałe	63 056	39 909
Inne należności, razem	1 330 048	1 268 811

Kwestie związane z należnościami od Metro Projekt sp. z o.o. zostały opisane w punkcie 56.6.

W pozycji „Należności z tytułu sprzedaży papierów wartościowych i depozytów” wykazywane są należności związane z zawartymi, lecz nierozliczonymi transakcjami dotyczącymi instrumentów finansowych.

34.2 Należności z tytułu leasingu operacyjnego

Transakcje leasingu operacyjnego dotyczą w głównej mierze umów najmu nieruchomości inwestycyjnych.

Przyszłe minimalne należności z tytułu opłat leasingowych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Do 1 roku	155 027	80 389
Powyżej 1 roku do 5 lat	389 566	225 460
Powyżej 5 lat	184 977	94 158
Przyszłe minimalne należności z tytułu opłat leasingowych, razem	729 570	400 007

35. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych

Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Rezerwa składek	302 173	210 026
Rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	-	16
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, w tym:	296 900	170 375
- na szkody zgłoszone	228 795	121 826
- na szkody niezgłoszone (IBNR)	46 259	29 989
- na koszty likwidacji szkód	21 846	18 560
Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent	154 042	146 180
Rezerwa na premie i rabaty	-	8
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych, razem	753 115	526 605

Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych wg walut	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
PLN	690 347	477 692
EUR	35 319	19 912
UAH	27 205	28 915
Pozostałe	244	86
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych wg walut, razem	753 115	526 605

Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Krótkoterminowe	199 156	131 580
Długoterminowe	553 959	395 025
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych, razem	753 115	526 605

36. Utrata wartości aktywów finansowych i należności

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w roku zakończonym 31 grudnia 2014	Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	Utworzenie odpisów, ujęte w rachunku zysków i strat	Rozwiązanie odpisów ujęte w rachunku zysków i strat	Usunięcie odpisów z ksiąg rachunkowych (sprzedaż, spisanie, itp.)	Różnice kursowe	Zmiana składu grupy	Inne zmiany odpisów ²⁾	Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	154 899	3 945	-	-	(681)	-	-	158 163
Instrumenty kapitałowe	154 899	3 945	-	-	(681)	-	-	158 163
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	1 202	-	-	-	33	-	-	1 235
Instrumenty dłużne	1 202	-	-	-	33	-	-	1 235
Pożyczki	24 725	10 242	-	-	86	-	(10 033)	25 020
Dłużne papiery wartościowe	-	10 144	-	-	-	-	-	10 144
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	9 797	-	-	-	100	-	(9 897)	-
Pożyczki	14 928	98	-	-	(14)	-	(136)	14 876
Należności łącznie z należnościami z tytułu umów ubezpieczeniowych	651 579	66 974	(128 024)	(4 269)	(3 216)	13 273	(2 670)	593 647
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	597 608	58 748	(94 279)	(1 418)	(2 616)	10 143	(2 285)	565 901
Należności z tytułu reasekuracji	4 619	5 319	(4 938)	-	-	21	-	5 021
Inne należności	49 352	2 907	(28 807) ¹⁾	(2 851)	(600)	3 109	(385)	22 725
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	4 828	21 880	(9 178)	-	1	-	-	17 531
Razem	837 233	103 041	(137 202)	(4 269)	(3 777)	13 273	(12 703)	795 596

¹⁾ W tym rozwiązanie odpisu z tytułu utraty wartości należności w kwocie 26 275 tys. zł dotyczącej pożyczki zabezpieczonej hipotecznie, udzielonej spółce Metro-Projekt sp. z o.o., opisanej w punkcie 56.6.

²⁾ W pozycji przedstawiono przeniesienie odpisów z tytułu utraty wartości aktywów PZU Lietuva do aktywów przeznaczonych do sprzedaży w związku z transakcją opisaną w punkcie 59.9.1. Zmniejszenie odpisów zostało przeliczone kursem średnim przedstawionym w punkcie 5.3.

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w roku zakończonym 31 grudnia 2013	Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	Utworzenie odpisów, ujęte w rachunku zysków i strat	Rozwiązanie odpisów ujęte w rachunku zysków i strat	Usunięcie odpisów z ksiąg rachunkowych (sprzedaż, spisanie, itp.)	Różnice kursowe	Zmiana składu grupy	Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	164 273	110	-	(9 429)	(55)	-	154 899
Instrumenty kapitałowe	164 273	110	-	(9 429)	(55)	-	154 899
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	-	-	-	-	(19)	1 221	1 202
Instrumenty dłużne	-	-	-	-	(19)	1 221	1 202
Pożyczki	24 582	-	-	-	143	-	24 725
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	9 657	-	-	-	140	-	9 797
Pożyczki	14 925	-	-	-	3	-	14 928
Należności łącznie z należnościami z tytułu umów ubezpieczeniowych	606 747	58 572	(11 900)	(3 342)	(229)	1 731	651 579
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	568 127	40 847	(10 111)	(2 687)	(182)	1 614	597 608
Należności z tytułu reasekuracji	3 959	1 220	(438)	(122)	-	-	4 619
Inne należności	34 661	16 505	(1 351)	(533)	(47)	117	49 352
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	8 037	1 348	(4 557)	-	-	-	4 828
Razem	803 639	60 030	(16 457)	(12 771)	(160)	2 952	837 233

Jakość kredytowa aktywów finansowych na 31 grudnia 2014	Wartość bilansowa (netto) aktywów nieprzetworzonych		Wartość bilansowa (netto) aktywów przeterminowanych			Wartość bilansowa (netto)	Odpisy z tytułu utraty wartości		Wartość brutto
	objętych odpisami z tytułu utraty wartości	nieobjętych odpisami z tytułu utraty wartości	do 3 miesięcy	pow. 3 miesięcy do 6 miesięcy	powyżej 6 miesięcy		tworzone indywidualnie	tworzone grupowo	
Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności	-	19 983 689	-	-	-	19 983 689	1 235	-	19 984 924
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	-	2 434 865	-	-	-	2 434 865	-	-	2 434 865
Pożyczki	193 144	14 501 059	278	-	-	14 694 481	25 020	-	14 719 501
Dłużne papiery wartościowe	193 144	2 797 411	-	-	-	2 990 555	10 144	-	3 000 699
Transakcje <i>buy-sell-back</i>	-	3 250 173	-	-	-	3 250 173	-	-	3 250 173
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	-	6 143 503	278	-	-	6 143 781	-	-	6 143 781
Pożyczki	-	2 309 972	-	-	-	2 309 972	14 876	-	2 324 848
Należności łącznie z należnościami z tytułu umów ubezpieczeniowych	658 762	2 012 489	142 696	36 282	218 584	3 068 813	62 866	530 781	3 662 460
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	654 682	791 053	133 175	34 199	96 974	1 710 083	35 250	530 651	2 275 984
Należności z tytułu reasekuracji	98	20 042	6 266	461	1 815	28 682	5 021	-	33 703
Inne należności	3 982	1 201 394	3 255	1 622	119 795 ¹⁾	1 330 048	22 595	130	1 352 773
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	79 569	673 546	-	-	-	753 115	17 531	-	770 646
Razem	931 475	39 605 648	142 974	36 282	218 584	40 934 963	106 652	530 781	41 572 396

¹⁾ W tym 109 478 tys. zł dotyczących pożyczki zabezpieczonej hipotecznie, udzielonej spółce Metro-Projekt sp. z o.o., opisanej w punkcie 56.6.

Jakość kredytowa aktywów finansowych na 31 grudnia 2013	Wartość bilansowa (netto) aktywów nieprzeterminowanych		Wartość bilansowa (netto) aktywów przeterminowanych			Wartość bilansowa (netto)	Odpisy z tytułu utraty wartości		Wartość brutto
	objętych odpisami z tytułu utruty wartości	nieobjętych odpisami z tytułu utruty wartości	do 3 miesiący	pow. 3 miesiący do 6 miesięcy	powyżej 6 miesięcy		tworzone indywidualnie	tworzone grupowo	
Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności	-	18 859 902	-	-	-	18 859 902	1 202	-	18 861 104
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	-	1 511 157	-	-	-	1 511 157	-	-	1 511 157
Pożyczki	-	14 401 538	-	-	-	14 401 538	24 725	-	14 141 262
Dłużne papiery wartościowe	-	2 088 892	-	-	-	2 088 892	-	-	2 088 892
Transakcje <i>buy-sell-back</i>	-	3 203 344	-	-	-	3 203 344	-	-	3 203 344
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	-	7 387 007	-	-	-	7 387 007	9 797	-	7 396 804
Depozyty u cedentów	-	87	-	-	-	87	-	-	87
Pożyczki	-	1 722 208	-	-	-	1 722 208	14 928	-	1 737 136
Należności łącznie z należnościami z tytułu umów ubezpieczeniowych	215 334	2 064 538	148 616	27 267	216 209	2 671 964	90 974	560 605	3 323 543
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	207 110	893 232	145 401	25 953	112 629	1 384 325	37 114	560 494	1 981 933
Należności z tytułu reasekuracji	1 107	17 692	-	-	29	18 828	4 619	-	23 447
Inne należności	7 117	1 153 614	3 215	1 314	103 551 ¹⁾	1 268 811	49 241	111	1 318 163
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	38 870	487 735	-	-	-	526 605	4 828	-	531 433
Razem	254 204	37 324 870	148 616	27 267	216 209	37 971 166	121 729	560 605	38 653 500

¹⁾ W tym 83 203 tys. zł dotyczących pożyczki zabezpieczonej hipotecznie, udzielonej spółce Metro-Projekt sp. z o.o., opisanej w punkcie 56.6.

37. Szacowane regresy i odzyski

Szacowane regresy, odzyski i dotacje	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Szacowane regresy	123 617	128 524
Szacowane odzyski	3 645	1 426
Razem	127 262	129 950

Szacowane regresy, odzyski i dotacje	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Krótkoterminowe	57 162	55 369
Długoterminowe	70 100	74 581
Razem	127 262	129 950

Szacowane regresy i odzyski klasyfikuje się jako długoterminowe, jeżeli przewiduje się, że związane z nimi przepływy pieniężne nastąpią po upływie więcej niż 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

38. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Zmiana stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego w roku zakończonym 31 grudnia 2014	Stan na początek okresu	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiana składu grupy	Różnice kursowe	Pozostałe zmiany ¹⁾	Stan na koniec okresu
Instrumenty finansowe	528	1 824	(2 891)	(223)	-	(762)
Należności	342	477	494	44	-	1 357
Nieruchomości	2 689	(303)	(357)	(4)	-	2 025
Rezerwy świadczenia pracownicze	129	(64)	1 081	(7)	-	1 139
Rezerwa na premie oraz odpis na fundusz nagród	396	299	1 164	27	-	1 886
Inne rezerwy i zobowiązania	3 506	1 809	2 790	(417)	-	7 688
Straty podatkowe do rozliczenia w latach następnych	685	3 303	4 080	102	(1 567)	6 603
Rezerwa z tytułu zwrotu przez PTE do ZUS nienależnych opłat manipulacyjnych	1 406	(32)	-	-	-	1 374
Ulga podatkowa z tytułu działalności w specjalnej strefie ekonomicznej	7 268	(1 621)	-	-	-	5 647
Aktywa z tytułu odroczonego podatku, razem	16 949	5 692	6 361	(478)	(1 567)	26 957

¹⁾ W pozycji przedstawiono przeniesienie aktywów PZU Lietuva do aktywów przeznaczonych do sprzedaży w związku z transakcją opisaną w punkcie 59.9.1. Zmniejszenie aktywów zostało przeliczone kursem średnim przedstawionym w punkcie 5.3.

Zmiana stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego w roku zakończonym 31 grudnia 2013	Stan na początek okresu	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiana składu grupy	Różnice kursowe	Pozostałe zmiany	Stan na koniec okresu
Instrumenty finansowe	(3 216)	400	334	(23)	3 033	528
Należności	459	(186)	65	4	-	342
Nieruchomości	-	2 689	-	-	-	2 689
Rezerwy na świadczenia pracownicze	138	(9)	2	(2)	-	129
Rezerwa na premie oraz odpis na fundusz nagród	288	108	-	-	-	396
Inne rezerwy i zobowiązania	3 564	(82)	62	(38)	-	3 506
Straty podatkowe do rozliczenia w latach następnych	4 508	(3 845)	15	-	7	685
Rezerwa z tytułu zwrotu przez PTE do ZUS nienależnych opłat manipulacyjnych	1 679	(273)	-	-	-	1 406
Ulga podatkowa z tytułu działalności w specjalnej strefie ekonomicznej	6 543	725	-	-	-	7 268
Aktywa z tytułu odroczonego podatku, razem	13 963	(473)	478	(59)	3 040	16 949

Dla wszystkich konsolidowanych spółek uczestniczących w Podatkowej Grupie Kapitałowej („PGK”) kompensuje się aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego.

Na 31 grudnia 2014 roku nierozpoznane aktywa z tytułu odroczonego podatku związane ze stratami podatkowymi wyniosły odpowiednio:

- w Link4: 16 846 tys. zł;
- w PZU Lietuva: 10 429 tys. zł (na 31 grudnia 2013 roku: 11 321 tys. zł);
- w PZU Lietuva Gyvybes Draudimas: 12 292 tys. zł (na 31 grudnia 2013 roku: 12 109 tys. zł).

Straty spółek litewskich mogą być zrealizowane w terminie nieograniczonym przepisami prawa. Strata podatkowa dotycząca Link4 będzie mogła być zrealizowana w ciągu roku (4 441 tys. zł) oraz w okresie do 5 lat (12 405 tys. zł). Okresy te będą liczone od momentu, w którym Link4 przestanie wchodzić w skład PGK (nie wcześniej niż na koniec 2017 roku).

39. Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego

Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Krótkoterminowe	368	34 895
Długoterminowe	-	-
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego, razem	368	34 895

40. Odroczone koszty akwizycji

Odroczone koszty akwizycji	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Krótkoterminowe	644 088	548 857
Długoterminowe	67 978	60 962
Odroczone koszty akwizycji, razem	712 066	609 819

40.1 Odroczone koszty akwizycji w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Zmiana stanu odroczonej kosztów akwizycji w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia – 31 grudnia 2014	1 stycznia – 31 grudnia 2013
Wartość netto na początek okresu	546 476	512 890
Odroczone koszty akwizycji	689 604	571 978
Amortyzacja za okres odniesiona na wynik finansowy	(572 310)	(538 131)
Przeniesienia aktywów PZU Lietuva do aktywów przeznaczonych do sprzedaży w związku z transakcją opisaną w punkcie 59.9.1 ¹⁾	(15 136)	-
Różnice kursowe	(4 183)	(261)
Wartość netto na koniec okresu	644 451	546 476

¹⁾ Zmniejszenie odroczonej kosztów akwizycji zostało przeliczone kursem średnim przedstawionym w punkcie 5.3.

40.2 Odroczone koszty akwizycji w ubezpieczeniach na życie

Zmiana stanu odroczonej kosztów akwizycji w ubezpieczeniach na życie	1 stycznia – 31 grudnia 2014	1 stycznia – 31 grudnia 2013
Wartość netto na początek okresu	63 343	61 599
Odroczone koszty akwizycji	5 578	3 367
Amortyzacja za okres odniesiona na wynik finansowy	(1 432)	(4 719)
Zmiana składu grupy	-	3 156
Różnice kursowe	126	(60)
Wartość netto na koniec okresu	67 615	63 343

41. Inne aktywa

Inne aktywa	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Rozliczenia z tytułu reasekuracji	79 010	63 272
Odroczone koszty informatyczne	25 963	18 202
Zapasy:	84 762	93 240
- materiały	28 528	39 572
- produkty i towary	55 720	53 422
- odzyski po szkodach	514	246
Pozostałe składniki aktywów	45 515	20 735
Inne aktywa, razem	235 250	195 449

Inne aktywa	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Krótkoterminowe	229 056	192 664
Długoterminowe	6 194	2 785
Inne aktywa, razem	235 250	195 449

42. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych	323 675	566 764
Inne środki pieniężne	332	2 393
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz sprawozdaniu z przepływów pieniężnych, razem	324 007	569 157

Informacja dodatkowa do skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych

W skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych jako środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania wykazano środki Funduszy Prewencyjnych. Na gruncie polskich przepisów i opartych na nich wewnętrznych regulacjach spółek Grupy PZU, środki te mogą być wydatkowane tylko w ściśle określonych celach w ramach działalności prewencyjnej, przy zachowaniu pełnej kontroli nad tymi środkami w ramach działalności prewencyjnej.

43. Aktywa przeznaczone do sprzedaży

Aktywa przeznaczone do sprzedaży wg klasyfikacji przed przeniesieniem	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Grupy przeznaczone do sprzedaży	188 747	-
Aktywa	440 761	-
Wartości niematerialne	4 745	-
Rzeczowe aktywa trwałe	6 864	-
Aktywa finansowe	342 639	-
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych	32 106	-
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	19 864	-
Szacowane regresy	6 988	-
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 591	-
Odroczone koszty akwizycji	15 399	-
Rozliczenia międzyokresowe	2 216	-
Inne aktywa	2	-
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	8 347	-
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	252 014	-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	215 057	-
Rezerwy na świadczenia pracownicze	1 464	-
Inne zobowiązania	28 721	-
Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów	6 772	-
Inne aktywa przeznaczone do sprzedaży	165 849	178 897
Rzeczowe aktywa trwałe	51 534	55 786
Nieruchomości inwestycyjne	114 315	123 111
Aktywa i grupy aktywów przeznaczone do sprzedaży	606 610	178 897
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	252 014	-

W pozycji „Grupy przeznaczone do sprzedaży” zaprezentowano aktywa i zobowiązania PZU Lietuva, które zostaną sprzedane w transakcji opisanej w punkcie 59.9.1. Cena sprzedaży akcji PZU Lietuva jest wyższa niż wartość aktywów netto przeznaczonych do sprzedaży, dlatego nie przeszacowano ich do wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

W pozycji „Nieruchomości inwestycyjne” zaprezentowano nieruchomości przeznaczone do sprzedaży przez PZU i PZU Życie w ramach projektu optymalizacji portfela.

44. Wyemitowany kapitał podstawowy oraz inne kapitały przypadające udziałowcom jednostki dominującej

44.1 Kapitał podstawowy

Wszystkie akcje zostały w pełni opłacone.

Stan na 31 grudnia 2014 roku i 31 grudnia 2013 roku

Seria/emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej (w zł)	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	imiennie	brak	brak	4 011	4 011	gotówka	23.01.1997	27.12.1991
A	na okaziciela	brak	brak	60 442 309	60 442 309	gotówka	23.01.1997	27.12.1991
B	na okaziciela	brak	brak	25 905 980	25 905 980	aport	31.03.1999	01.01.1999
Liczba akcji razem				86 352 300				
Kapitał zakładowy razem					86 352 300			

Strukturę akcjonariatu PZU oraz informacje o transakcjach dotyczących znacznych pakietów akcji PZU przedstawiono w punkcie 3.

44.1.1. Podział zysku jednostki dominującej

W odniesieniu do podziału zysku za 2014 rok i za lata poprzednie, podziałowi podlega wyłącznie zysk wykazany w jednostkowym sprawozdaniu finansowym PZU sporządzonym zgodnie z PSR.

44.1.1.1. Podział zysku za 2013 rok

13 maja 2014 roku Zarząd PZU podjął uchwałę w sprawie przyjęcia wniosku w sprawie podziału zysku za rok obrotowy 2013, rekomendując wypłatę dywidendy w wysokości 4 663 024 tys. zł, czyli 54 zł na akcję.

13 maja 2014 roku Rada Nadzorcza PZU pozytywnie zaopiniowała wniosek Zarządu PZU, a następnie przedstawiono go do rozpatrzenia przez ZWZ PZU. 17 czerwca 2014 roku ZWZ PZU dokonało podziału zysku netto za rok obrotowy 2013 w kwocie 5 106 345 tys. zł przeznaczając:

- 4 663 024 tys. zł na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, czyli 54 zł na akcję;
- 433 321 tys. zł na kapitał zapasowy;
- 10 000 tys. zł na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

Zważywszy na wypłatę 19 listopada 2013 roku zaliczki na poczet dywidendy przewidywanej na koniec roku obrotowego 2013 w kwocie 1 727 046 tys. zł, tj. 20 zł na jedną akcję, pozostała do wypłaty część dywidendy płatna w 2014 roku wynosiła 2 935 978 tys. zł, czyli 34 zł na jedną akcję.

Dzień ustalenia praw do pozostałej części dywidendy określono na 17 września 2014 roku. Dzień wypłaty dywidendy ustalono w następujący sposób:

- kwotę 1 467 989 tys. zł, tj. 17 zł na jedną akcję wypłacono 8 października 2014 roku;
- kwotę 1 467 989 tys. zł, tj. 17 zł na jedną akcję wypłacono 15 stycznia 2015 roku.

44.1.1.2. Podział zysku za 2014 rok

Do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd PZU nie podjął uchwały w sprawie propozycji podziału zysku za rok 2014.

44.2 Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Sprzedaż akcji powyżej ich wartości nominalnej	538 139	538 139
Podział wyników spółek Grupy PZU	9 070 903	8 270 646
Pozostały	69 879	47 214
Kapitał zapasowy, razem	9 678 921	8 855 999

44.3 Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	127 260	118 785
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych	121 283	123 512
Kapitał z aktualizacji wyceny, razem	248 543	242 297

Zmiana kapitału z aktualizacji wyceny z tytułu wyceny instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu	118 785	238 886
Zmiany	8 475	(120 101)
- zmiana wartości godziwej	11 931	174 973
- sprzedaż	(3 456)	(295 074)
Stan na koniec okresu	127 260	118 785

44.4 Różnice kursowe z przeliczenia

Różnice kursowe z przeliczenia	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu	(37 737)	(38 004)
Zmiany w okresie	2 287	267
Lietuvos Draudimas AB	6 164	-
AAS Balta	5 043	-
PZU Ukraine	(5 519)	(357)
PZU Ukraine Life	(4 472)	(306)
Pozostałe	1 071	
Stan na koniec okresu	(35 450)	(37 737)

45. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	18 410 647	16 242 254
Rezerwa składek	5 133 390	4 428 845
Rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	19 257	8 770
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	7 258 764	6 041 030
Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent	5 997 595	5 761 332
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	1 641	2 277
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie	21 756 238	21 082 162
Rezerwa składek	97 456	102 396
Rezerwa ubezpieczeń na życie	16 281 625	16 048 191
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	511 587	545 751
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	650	616
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	439 364	477 987
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	4 425 556	3 907 221
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, razem	40 166 885	37 324 416

Powyższa tabela zawiera także kwoty rezerw w ubezpieczeniach na życie utworzonych na stary portfel (opisane w punkcie 5.17.2.2), których wysokość wynosi:

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na stary portfel	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Rezerwy ubezpieczeń na życie	471 174	485 757
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	194 623	199 699
- rezerwy na wypadek wystąpienia niskich stóp procentowych	123 273	127 149
- rezerwy na postępowania sporne	71 350	72 550
Rezerwa IBNR i RBNP	2 298	2 873
Rezerwy na stary portfel, razem	668 095	688 329

45.1 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Rezerwy brutto wg klas rachunkowych określonych w dziale II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	406 557	383 967
Komunikacyjne - odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	11 620 451	10 452 238
Komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	1 865 335	1 664 589
Morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	113 307	70 633
Od ognia i innych szkód majątkowych (grupy 8 i 9)	1 681 882	1 377 179
Odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	2 252 799	1 947 727
Kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	162 080	135 806
Świadczenie pomocy (grupa 18)	151 905	121 669
Ochrona prawna (grupa 17)	2 782	2 627
Pozostałe (grupa 16)	153 549	85 819
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, razem	18 410 647	16 242 254

Rezerwy na udziale własnym wg klas rachunkowych określonych w dziale II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	405 573	383 795
Komunikacyjne - odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	11 366 417	10 246 315
Komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	1 829 788	1 635 612
Morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	87 795	59 173
Od ognia i innych szkód majątkowych (grupy 8 i 9)	1 501 794	1 230 550
Odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	2 172 237	1 896 918
Kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	94 747	86 202
Świadczenie pomocy (grupa 18)	147 603	121 126
Ochrona prawna (grupa 17)	2 781	2 627
Pozostałe (grupa 16)	48 852	53 417
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, razem	17 657 587	15 715 735

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Krótkoterminowe	4 411 180	3 245 725
Długoterminowe	13 999 467	12 996 529
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, razem	18 410 647	16 242 254

Jako rezerwy długoterminowe wykazano rezerwy, z których prognozowane przepływy pieniężne nastąpią po upływie więcej niż 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

Zmiana stanu rezerw

Zmiana stanu rezerwy składki w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia - 31 grudnia 2014			1 stycznia - 31 grudnia 2013		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	4 428 845	(209 940)	4 218 905	4 435 516	(190 865)	4 244 651
Wzrost (spadek) rezerw dotyczących polis zawartych w roku bieżącym	4 335 362	(258 368)	4 076 994	4 220 358	(160 456)	4 059 902
Wzrost (spadek) rezerw dotyczących polis zawartych w latach poprzednich	(4 157 746)	174 566	(3 983 180)	(4 225 756)	140 844	(4 084 912)
Różnice kursowe w okresie	(18 556)	5 948	(12 608)	(1 290)	537	(753)
Zmiana składu grupy	642 510	(19 282)	623 228	17	-	17
Przeniesienia do kategorii przeznaczonych do sprzedaży zgodnie z MSSF 5 ¹⁾	(97 025)	4 958	(92 067)	-	-	-
Stan na koniec okresu	5 133 390	(302 118)	4 831 272	4 428 845	(209 940)	4 218 905

¹⁾ Przeniesienie rezerw PZU Lietuva do zobowiązań przeznaczonych do sprzedaży w związku z transakcją opisaną w punkcie 59.9.1. Zmniejszenie rezerw zostało przeliczone kursem średnim przedstawionym w punkcie 5.3.

Zmiana stanu rezerwy na pokrycie ryzyka niewygasłego (w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych)	1 stycznia - 31 grudnia 2014			1 stycznia - 31 grudnia 2013		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	8 770	(16)	8 754	8 202	(5)	8 197
Wzrost (spadek) rezerw dotyczących polis zawartych w roku bieżącym	17 077	12	17 089	5 546	-	5 546
Wzrost (spadek) rezerw dotyczących polis zawartych w latach poprzednich	(5 316)	-	(5 316)	(5 016)	(12)	(5 028)
Różnice kursowe w okresie	(561)	4	(557)	38	1	39
Zmiana składu grupy	12 739	-	12 739	-	-	-
Przeniesienia do kategorii przeznaczonych do sprzedaży zgodnie z MSSF 5 ¹⁾	(13 452)	-	(13 452)	-	-	-
Stan na koniec okresu	19 257	-	19 257	8 770	(16)	8 754

¹⁾ Przeniesienie rezerw PZU Lietuva do zobowiązań przeznaczonych do sprzedaży w związku z transakcją opisaną w punkcie 59.9.1. Zmniejszenie rezerw zostało przeliczone kursem średnim przedstawionym w punkcie 5.3.

Zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia - 31 grudnia 2014			1 stycznia - 31 grudnia 2013		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu, w tym:	6 041 030	(170 375)	5 870 655	5 362 089	(304 051)	5 058 038
- na szkody zgłoszone	2 072 193	(121 826)	1 950 367	1 970 611	(234 276)	1 736 335
- na szkody nie zgłoszone (IBNR)	2 615 113	(29 989)	2 585 124	2 413 008	(55 337)	2 357 671
- na koszty likwidacji szkód	1 353 724	(18 560)	1 335 164	978 470	(14 438)	964 032
Wypłacone świadczenia dotyczące szkód zaistniałych w latach poprzednich, w tym:	(1 575 921)	54 322	(1 521 599)	(1 506 275)	265 311	(1 240 964)
- wypłacone odszkodowania	(1 313 456)	50 481	(1 262 975)	(1 276 357)	261 990	(1 014 367)
- koszty likwidacji szkód	(262 465)	3 841	(258 624)	(229 918)	3 321	(226 597)
Wzrost (spadek) rezerw, w tym:	2 450 810	(167 606)	2 283 204	2 185 105	(130 145)	2 054 960
- dotyczących szkód zaistniałych w bieżącym roku	2 041 127	(44 022)	1 997 105	1 895 793	(35 684)	1 860 109
- dotyczących szkód zaistniałych w latach poprzednich	409 683	(123 584)	286 099	289 312	(94 461)	194 851
Pozostałe zmiany	2	8 789	8 791	-	(1 834)	(1 834)
Różnice kursowe w okresie	(10 665)	6 304	(4 361)	111	344	455
Zmiana składu grupy	454 412	(42 844)	411 568	-	-	-
Przeniesienia do kategorii przeznaczonych do sprzedaży zgodnie z MSSF 5	(100 904)	14 510	(86 394)	-	-	-
Stan na koniec okresu	7 258 764	(296 900)	6 961 864	6 041 030	(170 375)	5 870 655
- na szkody zgłoszone	2 704 345	(228 795)	2 475 550	2 072 193	(121 826)	1 950 367
- na szkody nie zgłoszone (IBNR)	2 868 611	(46 259)	2 822 352	2 615 113	(29 989)	2 585 124
- na koszty likwidacji szkód	1 685 808	(21 846)	1 663 962	1 353 724	(18 560)	1 335 164

¹⁾ Przeniesienie rezerw PZU Lietuva do zobowiązań przeznaczonych do sprzedaży w związku z transakcją opisaną w punkcie 59.9.1. Zmniejszenie rezerw zostało przeliczone kursem średnim przedstawionym w punkcie 5.3.

Zmiana stanu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia - 31 grudnia 2014			1 stycznia - 31 grudnia 2013		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	5 761 332	(146 180)	5 615 152	5 660 281	(254 413)	5 405 868
Wypłacone świadczenia dotyczące szkód zaistniałych w latach poprzednich	(182 358)	15 853	(166 505)	(179 944)	3 839	(176 105)
Wzrost (spadek) rezerw dotyczących szkód zaistniałych w latach poprzednich	76 457	(17 444)	59 013	23 321	104 997	128 318
Zmiany w założeniach wynikające ze zmiany stóp technicznych	(17 284)	446	(16 838)	(16 981)	775	(16 206)
Wzrost rezerw dotyczących szkód zaistniałych w bieżącym roku	278 344	(587)	277 757	274 655	-	274 655
Pozostałe zmiany	-	3 916	3 916	-	(1 378)	(1 378)
Różnice kursowe w okresie	(8)	40	32	-	-	-
Zmiana składu grupy	81 112	(10 086)	71 026	-	-	-
Stan na koniec okresu	5 997 595	(154 042)	5 843 553	5 761 332	(146 180)	5 615 152

45.2 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie

Zmiana stanu rezerwy ubezpieczeń na życie, rezerwy na premie i rabaty oraz pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych - umowy ubezpieczeniowe	1 stycznia - 31 grudnia 2014			1 stycznia - 31 grudnia 2013		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	16 526 794	-	16 526 794	16 208 275	-	16 208 275
Wzrost (spadek) rezerw dotyczący polis zawartych w roku bieżącym	490 085	-	490 085	564 859	-	564 859
Wzrost (spadek) rezerw dotyczący polis zawartych w latach poprzednich	(306 608)	-	(306 608)	(260 234)	-	(260 234)
Zmiany w założeniach wynikające ze zmiany stóp technicznych	45 395	-	45 395	17 701	-	17 701
Różnice kursowe	(34 027)	-	(34 027)	(3 807)	-	(3 807)
Stan na koniec okresu	16 721 639	-	16 721 639	16 526 794	-	16 526 794

Zmiana stanu rezerw ubezpieczeń na życie brutto - kontrakty unit-linked	1 stycznia - 31 grudnia 2014			1 stycznia - 31 grudnia 2013		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	3 907 221	-	3 907 221	3 113 798	-	3 113 798
Zwiększenia funduszu z tytułu składek	1 045 805	-	1 045 805	1 082 943	-	1 082 943
Pobrane opłaty	(90 026)	-	(90 026)	(71 333)	-	(71 333)
Przychody z lokat funduszu	147 597	-	147 597	123 774	-	123 774
Zmniejszenia funduszu z tytułu świadczeń, wykupów, itp.	(547 991)	-	(547 991)	(354 088)	-	(354 088)
Pozostałe zmniejszenia	(60 274)	-	(60 274)	(43 826)	-	(43 826)
Pozostałe zwiększenia	23 224	-	23 224	55 953	-	55 953
Stan na koniec okresu	4 425 556	-	4 425 556	3 907 221	-	3 907 221

Zmiana stanu rezerw szkodowych brutto	1 stycznia - 31 grudnia 2014			1 stycznia - 31 grudnia 2013		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
RBNP na początek okresu	138 366	-	138 366	115 394	-	115 394
IBNR na początek okresu	407 385	-	407 385	400 962	-	400 962
Razem RBNP i IBNR na początek okresu	545 751	-	545 751	516 356	-	516 356
Wykorzystanie rezerw szkodowych w ciągu roku	(523 413)	-	(523 413)	(516 356)	-	(516 356)
Utworzenie rezerw szkodowych w ciągu roku	489 249	-	489 249	545 751	-	545 751
Razem RBNP i IBNR na koniec okresu	511 587	-	511 587	545 751	-	545 751
RBNP na koniec okresu	112 728	-	112 728	138 366	-	138 366
IBNR na koniec okresu	398 859	-	398 859	407 385	-	407 385

46. Kontrakty inwestycyjne

Kontrakty inwestycyjne - wartość bilansowa	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Kontrakty inwestycyjne o gwarantowanych i ustalonych warunkach	520 840	1 250 492
- wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	520 840	1 250 492
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	587 267	870 545
Kontrakty inwestycyjne - wartość bilansowa, razem	1 108 107	2 121 037

Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (*unit-linked*) wyznaczono przy początkowym ujęciu jako zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Łączne oczekiwane przepływy z tytułu kontraktów inwestycyjnych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Do 1 roku	989 481	1 890 179
Powyżej 1 roku do 5 lat	124 908	243 996
Razem	1 114 389	2 134 175

Wartość godziwa zobowiązań z tytułu kontraktów inwestycyjnych o gwarantowanych i ustalonych warunkach na 31 grudnia 2014 roku wyniosła 520 383 tys. zł (na 31 grudnia 2013 roku 1 253 256 tys. zł).

Aktywa finansowe związane z kontraktami inwestycyjnymi:

- o gwarantowanych i ustalonych warunkach to lokaty bankowe wykazywane w pozycji „Pożyczki – lokaty terminowe w instytucjach kredytowych” przedstawione w punkcie 33.4 lub obligacje skarbowe kwalifikowane przede wszystkim do portfela utrzymywanych do terminu wymagalności.
- na rachunek i ryzyko klienta (*unit-linked*) to głównie jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, ujemowane w pozycji „Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu – instrumenty kapitałowe – nienotowane na rynku regulowanym”, instrumenty pochodne, ujemowane w pozycji „Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu – instrumenty pochodne” (przedstawione w punkcie 33.3), a także lokaty bankowe.

47. Rezerwy na świadczenia pracownicze

W związku z przyjętymi zasadami rachunkowości oraz faktem, iż spółki Grupy PZU nie wydzieliły aktywów programów określonych świadczeń, wartość bilansowa rezerw programów określonych świadczeń równa się wartości bieżącej odpowiadających im zobowiązań.

Założenia aktuarialne wykorzystane przy szacowaniu rezerw na świadczenia pracownicze zaprezentowano w punkcie 6.2.5.

Rezerwy na świadczenia pracownicze	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Rezerwa na urlopy	71 923	60 094
Programy określonych świadczeń	44 384	31 365
- rezerwy na odprawy emerytalne	20 923	12 141
- rezerwy na świadczenia pośmiertne	23 461	19 224
Inne długoterminowe świadczenia pracownicze	3 763	31 921
Rezerwy na świadczenia pracownicze, razem	120 070	123 380

Przychody i koszty netto ujęte w rachunku zysków i strat związane z rezerwami na świadczenia pracownicze	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Przychody (koszty) netto ujęte w rachunku zysków i strat	(1 505)	(4 574)
Programy określonych świadczeń	(1 492)	(5 700)
- rezerwy na odprawy emerytalne	(1 896)	(2 654)
- rezerwy na świadczenia pośmiertne	404	(3 046)
Inne długoterminowe świadczenia pracownicze	(13)	1 126
Przychody (koszty) netto ujęte w innych całkowitych dochodach	(8 438)	902
Programy określonych świadczeń	(7 933)	902
- rezerwy na odprawy emerytalne	(3 306)	862
- rezerwy na świadczenia pośmiertne	(4 627)	40
Inne długoterminowe świadczenia pracownicze	(505)	-
Przychody i koszty netto ujęte w rachunku zysków i strat związane z rezerwami na świadczenia pracownicze, razem	(9 943)	(3 672)

47.1 Rezerwy na odprawy emerytalne

Zmiana stanu rezerwy na odprawy emerytalne	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu	12 141	12 145
Zmiany ujmowane w rachunku zysków i strat	1 896	2 654
- koszt bieżącego zatrudnienia	1 561	1 084
- koszt przeszłego zatrudnienia	185	440
- przychody lub koszty z tytułu odsetek	150	1 130
Ponowna wycena rezerwy (zmiany rozpoznawane w innych całkowitych dochodach):	3 306	(862)
- zyski i straty aktuarialne powstałe na skutek zmian założeń demograficznych	(271)	113
- zyski i straty aktuarialne powstałe na skutek zmian założeń finansowych	3 577	(975)
Różnice kursowe	56	-
Świadczenia wypłacone	(548)	(1 806)
Zmiana składu grupy	4 072	10
Stan na koniec okresu	20 923	12 141

Łączne oczekiwane przepływy z tytułu odpraw emerytalnych od dnia bilansowego	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Do 3 miesięcy	608	64
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	908	494
Powyżej 1 roku do 5 lat	3 274	3 040
Powyżej 5 lat	69 207	65 092
Razem	73 997	68 690

47.2 Rezerwy na świadczenia pośmiertne

Zmiana stanu rezerwy na świadczenia pośmiertne	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu	19 224	16 460
Zmiany ujmowane w rachunku zysków i strat	(404)	3 046
- koszt bieżącego zatrudnienia	2 195	1 369
- koszt przeszłego zatrudnienia	(2 685)	1 334
- przychody lub koszty z tytułu odsetek	86	343
Ponowna wycena rezerwy (zmiany rozpoznawane w innych całkowitych dochodach):	4 627	(40)
- zyski i straty aktuarialne powstałe na skutek zmian założeń demograficznych	227	896
- zyski i straty aktuarialne powstałe na skutek zmian założeń finansowych	4 400	(936)
Świadczenia wypłacone	(81)	(242)
Zmiana składu grupy	95	-
Stan na koniec okresu	23 461	19 224

Łączne oczekiwane przepływy z tytułu świadczeń pośmiertnych od dnia bilansowego	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Do 3 miesięcy	299	56
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	948	957
Powyżej 1 roku do 5 lat	6 043	5 798
Powyżej 5 lat	79 873	76 972
Razem	87 163	83 783

48. Inne rezerwy

Inne rezerwy	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Krótkoterminowe	177 400	177 307
Długoterminowe	13 806	15 599
Inne rezerwy, razem	191 206	192 906

Zmiana stanu innych rezerw w roku zakończonym 31 grudnia 2014	Stan na początek okresu	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Połączenia jednostek	Różnice kursowe	Stan na koniec okresu
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	-	17 687	(8 333)	-	-	-	9 354
Rezerwy utworzone na potencjalne zobowiązania z tytułu inwestycji dotyczących CLSIOR	916	-	-	(916)	-	-	-
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania z tytułu zawartych umów ubezpieczenia	3 075	289	-	(2 583)	-	-	781
Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK	119 549	2	-	-	-	-	119 551
Rezerwa na koszty zamknięcia projektu Graphtalk	50 944	509	-	(28 785)	-	-	22 668
Rezerwa z tytułu zwrotu przez PTE do ZUS nienależnych prowizji	7 401	-	(167)	-	-	-	7 234
Pozostałe	11 021	14 878	(4 506)	(2 489)	12 522	192	31 618
Inne rezerwy, razem	192 906	33 365	(13 006)	(34 773)	12 522	192	191 206

Zmiana stanu innych rezerw w roku zakończonym 31 grudnia 2013	Stan na początek okresu	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan na koniec okresu
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	58 194	-	(39 568)	(18 626)	-
Rezerwy utworzone na potencjalne zobowiązania z tytułu inwestycji dotyczących CLSIOR	916	-	-	-	916
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania z tytułu zawartych umów ubezpieczenia	2 687	388	-	-	3 075
Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK	138 310	-	(5 613)	(13 148)	119 549
Rezerwa na koszty zamknięcia projektu Graphtalk	49 925	1 483	-	(464)	50 944
Rezerwa z tytułu zwrotu przez PTE do ZUS nienależnych prowizji	8 836	477	(329)	(1 583)	7 401
Pozostałe	8 588	6 688	(103)	(4 152)	11 021
Inne rezerwy, razem	267 456	9 036	(45 613)	(37 973)	192 906

Pozycję „Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK” wyjaśniono w punktach 56.2 i 56.3.

Rezerwy na koszty z tytułu restrukturyzacji wynikały z zagadnień opisanych w punkcie 59.2.

Rezerwa na koszty wyjścia z projektu GraphTalk w PZU Życie

Pozycja „Rezerwa na koszty zamknięcia projektu GraphTalk” obejmuje w całości rezerwę na koszty zamknięcia projektu informatycznego GraphTalk.

Rezerwę utworzono w związku z zakończeniem projektu GraphTalk i brakiem osiągnięcia zakładanych celów i spodziewanych korzyści ekonomicznych. Dodatkowo wartość rezerwy zawiera w sobie szacunek potencjalnego zobowiązania wynikającego ze sporu z CSC Computer Sciences Polska Sp. z o.o. – zagadnienie opisane w punkcie 56.4.

Rezerwa z tytułu zwrotu przez PTE do ZUS opłat pobranych od nadpłaconych przez ZUS składek

Szczegółowy sposób ustalania i rozliczenia podlegających zwrotowi nienależnie otrzymanych składek jest regulowany przez art. 100a ustawy z 28 sierpnia 1997 roku o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 989 z późn. zm.), zgodnie z którym w przypadku zwrotu nienależnie otrzymanych składek zwrotowi do ZUS podlega także nominalna wartość opłaty od składek pobieranej przez towarzystwo emerytalne zarządzające funduszem.

PTE PZU od 2008 roku tworzy rezerwę na zwrot opłat pobranych w okresach wcześniejszych od nadpłaconych przez ZUS składek. Kalkulacja dokonywana jest na podstawie przekazanej przez ZUS informacji za lata 1999 – 2013 (w 2014 roku ZUS nie przekazał nowych informacji) oraz stawce opłaty od składek pobieranej przez PTE PZU.

Z uwagi na fakt, że do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie otrzymano od ZUS wszystkich wymaganych informacji, nie można określić terminu zwrotu pobranych opłat od składek.

49. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Zmiana stanu rezerwy z tytułu podatku odroczonego w roku zakończonym 31 grudnia 2014	Stan na początek okresu	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na inne całkowite dochody	Zmiana składu grupy	Różnice kursowe	Stan na koniec okresu
Instrumenty finansowe	246 912	27 175	1 743	5 716	-	281 546
Należności regresowe	(2 399)	395	-	-	-	(2 004)
Nieruchomości	13 271	20 807	3 166	(493)	(1)	36 750
Odroczone koszty akwizycji	110 706	10 770	-	-	-	121 476
Zarachowane przychody i koszty reasekuracyjne	(20 032)	(3 972)	-	-	-	(24 004)
Rezerwy świadczenia pracownicze	(21 499)	2 889	(1 526)	(544)	-	(20 680)
Rezerwa na premie	(41 199)	(2 123)	-	(251)	-	(43 573)
Zobowiązania niewypłacone osobom fizycznym (z tytułu umów zlecenia, agencyjne, etc.)	(52 389)	5 038	-	(8)	-	(47 359)
Inne rezerwy i zobowiązania	(108 108)	3 709	-	-	-	(104 399)
Fundusz prewencyjny	31 397	(12 921)	-	-	-	18 476
Rezerwa na wyrównanie szkodowości	112 116	1 427	-	-	-	113 543
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	-	(1 777)	-	-	-	(1 777)
Pozostałe różnice	(13 377)	4 835	-	78 204	776	70 438
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego, razem	255 399	56 252	3 383	82 624	775	398 433

Zmiana stanu rezerwy z tytułu podatku odroczonego w roku zakończonym 31 grudnia 2013	Stan na początek okresu	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na inne całkowite dochody	Zmiana składu grupy	Pozostałe zmiany	Stan na koniec okresu
Instrumenty finansowe	358 165	(68 702)	(42 766)	(544)	759	246 912
Należności regresowe	(3 706)	1 307	-	-	-	(2 399)
Nieruchomości	29 609	(18 394)	3 185	(1 129)	-	13 271
Odroczone koszty akwizycji	110 752	(46)	-	-	-	110 706
Zarachowane przychody i koszty reasekuracyjne	(21 208)	1 176	-	-	-	(20 032)
Rezerwy świadczenia pracownicze	(19 536)	(1 829)	-	(134)	-	(21 499)
Rezerwa na premie	(41 488)	1 663	-	(1 374)	-	(41 199)
Zobowiązania niewypłacone osobom fizycznym (z tytułu umów zlecenia, agencyjne, etc.)	(41 074)	(11 307)	-	(8)	-	(52 389)
Inne rezerwy i zobowiązania	(107 977)	(864)	-	733	-	(108 108)
Fundusz prewencyjny	15 326	16 071	-	-	-	31 397
Rezerwa na wyrównanie szkodowości	110 915	1 201	-	-	-	112 116
Pozostałe różnice	(32 221)	19 018	-	(246)	72	(13 377)
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego, razem	357 557	(60 706)	(39 581)	(2 702)	831	255 399

Kwestię kompensowania aktywów i rezerwy z tytułu podatku odroczonego spółek wchodzących w skład PGK opisano w punkcie 38.

50. Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego

Na 31 grudnia 2014 roku i na 31 grudnia 2013 roku całość zobowiązań z tytułu bieżącego podatku dochodowego stanowiły zobowiązania krótkoterminowe.

51. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych

3 lipca 2014 roku PZU (poprzez spółkę zależną PZU Finance AB (publ.)) wyemitował pięcioletnie euroobligacje na kwotę 500 000 tys. euro, których wykup nastąpi 3 lipca 2019 roku. Cena emisyjna jednej obligacji, o wartości nominalnej 100 000 euro, wyniosła 99 407 euro. Obligacje wprowadzono do obrotu na rynku regulowanym Irlandzkiej Giełdy Papierów Wartościowych na podstawie prospektu emisyjnego zatwierdzonego przez Centralny Bank Irlandii. Agencja Standard&Poors's przyznała obligacjom rating niezabezpieczonego zadłużenia na poziomie A-. Od 22 grudnia 2014 roku obligacje są notowane na rynku Catalystr.

Marża ponad *Mid-Swap* (krzywa, będąca średnią z krzywych *bid* i *ask*, dla obligacji o kuponie stałym odpowiadająca okresowi wykupu obligacji wyemitowanych przez PZU Finance AB (publ.)) wyniosła 85 punktów bazowych, co przełożyło się na rentowność obligacji na poziomie 1,499%.

Obligacje są oprocentowane według stałej stopy procentowej w wysokości 1,375% w skali roku, a kupon będzie płacony raz w roku.

Obligacje zaklasyfikowano jako wyceniane wg zamortyzowanego kosztu. Wartość bilansowa zobowiązania z tytułu obligacji wyniosła na 31 grudnia 2014 roku 2 127 527 tys. zł. Wartość godziwa zobowiązania z tego tytułu, oszacowana za pomocą modelu wynosi 2 180 294 tys. zł.

Niedyskontowane przepływy pieniężne wynikające ze zobowiązań z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	31 grudnia 2014
Do 1 roku	29 303
Powyżej 1 roku do 5 lat	2 248 363
Razem	2 277 667

Zobowiązania PZU Finance AB (publ.) wynikające z obligacji zostały zabezpieczone gwarancją udzieloną przez PZU, która obejmuje całość zobowiązań emitenta wynikających z emisji (w tym zobowiązanie do zapłaty wartości nominalnej obligacji oraz odsetek od obligacji) udzieloną na rzecz wszystkich obligatariuszy. Nie określono maksymalnej wartości gwarancji, wygasającej wraz z wygaśnięciem roszczeń obligatariuszy wobec PZU Finance AB (publ.).

52. Inne zobowiązania

Inne zobowiązania	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Koszty do zapłacenia	743 655	638 382
Zarachowane koszty prowizji agencyjnej	250 867	209 871
Zarachowane koszty wynagrodzeń	131 759	121 415
Zarachowane koszty reasekuracji	214 268	194 079
Zarachowane nagrody dla pracowników	94 558	84 064
Pozostałe	52 203	28 953
Przychody pobierane z góry	33 374	17 738
Pozostałe zobowiązania	8 584 248	8 695 294
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	686 714	634 831
Zobowiązania z tytułu reasekuracji	94 384	53 738
Zobowiązania z tytułu transakcji <i>sell-buy-back</i>	4 411 497	5 124 161
Zobowiązania z tytułu kredytów	219 452	227 353
Zobowiązania z tytułu pożyczek	53 952	-
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	856 865	688 282
Zobowiązania wobec budżetu inne niż z tytułu podatku dochodowego	30 001	147 721
Rozrachunki publiczno-prawne	25 701	23 195
Zobowiązania wobec pracowników	13 106	3 481
Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	11 794	10 231
Zobowiązania z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	444 089	1 533 088
Zobowiązania wobec akcjonariuszy PZU z tytułu dywidend	1 471 120	3 321
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	89 787	69 273
Oszacowane zobowiązania pozaubezpieczeniowe	133 359	125 673
Pozostałe	42 427	50 946
Inne zobowiązania, razem	9 361 277	9 351 414

Na 31 grudnia 2014 roku i na 31 grudnia 2013 roku wartość godziwa innych zobowiązań nie odbiegała istotnie od ich wartości bilansowej, ze względu na fakt, że ponad 98% to zobowiązania krótkoterminowe.

Inne zobowiązania wg wymagalności	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Do 1 roku	9 190 166	9 190 851
Powyżej 1 roku do 5 lat	166 961	158 458
Powyżej 5 lat	4 150	2 105
Inne zobowiązania wg wymagalności, razem	9 361 277	9 351 414

52.1 Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Zobowiązania wobec ubezpieczających	408 721	368 130
Zobowiązania wobec pośredników ubezpieczeniowych	172 492	164 948
Inne zobowiązania z tytułu ubezpieczeń	105 501	101 753
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, razem	686 714	634 831

52.2 Zobowiązania z tytułu transakcji *sell-buy-back*

Zabezpieczenie zawartych transakcji stanowiły instrumenty finansowe opisane w punkcie 54.1.

Poniżej przedstawiono podstawową charakterystykę transakcji *sell-buy-back* na 31 grudnia 2014 roku.

Data zapadalności transakcji	Wartość bilansowa	Waluta transakcji	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie	Instrument finansowy stanowiący zabezpieczenie	Ilość
do 1 miesiąca	4 211 114	PLN	4 213 474	Obligacje Skarbu Państwa	3 837 200
do 6 miesięcy	200 383	PLN	199 889	Obligacje Skarbu Państwa	189 450
Razem	4 411 497		4 413 363		4 026 650

52.3 Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego

Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego w większości wynikają z umów najmu powierzchni usługowo – biurowych. Grupa PZU prowadzi politykę zawierania umów na czas określony 3 lub 5 lat z możliwością przedłużenia.

Zobowiązania z tytułu minimalnych opłat leasingu operacyjnego	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Do 1 roku	27 795	27 040
Powyżej 1 roku do 5 lat	57 573	43 152
Powyżej 5 lat	7 856	5 792
Zobowiązania z tytułu minimalnych opłat leasingu operacyjnego, razem	93 224	75 984

Opłaty z tytułu leasingu operacyjnego wykazane w rachunku zysków i strat danego okresu	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Minimalne opłaty z tytułu leasingu operacyjnego	98 827	61 088
Opłaty subleasingowe	(10)	(12)
Razem	98 817	61 076

53. Informacja dodatkowa do pozostałych wpływów i wydatków operacyjnych

Pozostałe wpływy operacyjne	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Rachunki przejściowe obejmujące nierozliczone wpłaty uczestników funduszy w ramach programów PPE, IKE oraz IP	1 046 982	272 694
Wpływy z podstawowej działalności spółek nieubezpieczeniowych	524 014	568 423
Zwroty podatków (m. in. CIT, VAT)	106 621	140 205
Wpływy z tytułu likwidacji części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego OFE PZU	132 267	-
Pozostałe	261 169	266 973
Razem	2 071 053	1 248 295

Pozostałe wydatki operacyjne	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Rachunki przejściowe obejmujące nierozliczone wpłaty uczestników funduszy w ramach programów PPE, IKE oraz IP	1 049 504	272 371
Zwroty składek brutto	438 798	503 028
Wydatki z podstawowej działalności spółek nieubezpieczeniowych	607 718	498 996
Przekazane darowizny	31 446	34 171
Podatki	283 339	35 056
Pozostałe	521 938	389 658
Razem	2 932 743	1 733 280

54. Aktywa stanowiące zabezpieczenie należności, zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych

54.1 Aktywa finansowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Na 31 grudnia 2014 roku w spółkach Grupy PZU obligacje Skarbu Państwa o wartości bilansowej 4 413 363 tys. zł (na 31 grudnia 2013 roku: 5 123 990 tys. zł) stanowiły zabezpieczenie zawartych transakcji warunkowego odkupu (*sell-buy-back*) opisanych w punkcie 52.2.

54.2 Aktywa finansowe stanowiące zabezpieczenie pożyczek udzielonych

Na 31 grudnia 2014 roku i na 31 grudnia 2013 roku PZU i PZU Życie były stronami transakcji typu *buy-sell-back*, a także udzielały pożyczek zabezpieczonych aktywami finansowymi.

Informacje na temat kwot dotyczących tych transakcji znajdują się w punkcie 33.4.

54.3 Rzeczowe aktywa trwałe

Na 31 grudnia 2014 roku na aktywach przeznaczonych do sprzedaży ustanowione były zabezpieczenia w formie hipoteki do łącznej kwoty 51 209 tys. zł (na 31 grudnia 2013 roku: 49 146 tys. zł).

55. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Aktywa i zobowiązania warunkowe	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Aktywa warunkowe, w tym:	20 976	35 231
- otrzymane gwarancje i poręczenia	20 976	21 259
- pozostałe	-	13 972
Zobowiązania warunkowe	265 709	144 576
- udzielone poręczenia i gwarancje	7 133	6 842
- roszczenia ubezpieczeniowe sporne	185 109	92 535
- inne roszczenia sporne	36 264	17 270
- pozostałe, w tym:	37 203	27 929
- potencjalne zobowiązania wynikające z umów kredytowych zawartych przez Grupę Armatura	34 115	27 622

55.1 Udzielenie przez PZU lub jednostki zależne poręczeń kredytu lub pożyczki lub udzielenie gwarancji

Udzielenie przez PZU gwarancji dla PZU Finance AB (publ.) w związku z emisją obligacji PZU Finance AB (publ.) przedstawiono w punkcie 51.

55.2 Potencjalne sprawy sądowe z tytułu portfela ubezpieczeń na życie rodzinnych kontynuowanych

W 1998 roku przed Sądem Najwyższym zakończył się proces sądowy dotyczący waloryzacji sumy ubezpieczenia w kontynuowanym ubezpieczeniu rodzinnym, w wyniku którego PZU Życie musiał wypłacić świadczenie wyższe niż wynikało to z umowy ubezpieczenia. Ponadto, w odosobnionych przypadkach sądy okręgowe wydają podobne wyroki.

PZU Życie uważa, iż ubezpieczeni w ramach ubezpieczeń rodzinnych indywidualnie kontynuowanych mieli i mają możliwość podnoszenia sumy ubezpieczenia i w związku z powyższym ich roszczenia co do waloryzacji świadczeń w przypadku, gdy nie podwyższyli sumy ubezpieczenia, są bezpodstawne. Jeżeli w podobnych przypadkach byłaby możliwość przyznawania przez sądy waloryzacji świadczeń ponad sumę ubezpieczenia, miałyby to potencjalnie bardzo groźne skutki dla całego systemu ubezpieczeniowego w Polsce. Gdyby w przyszłości do PZU Życie wpływały roszczenia czy też wytaczane byłyby przez ubezpieczonych sprawy sądowe z tytułu ubezpieczeń rodzinnych kontynuowanych, PZU Życie będzie zdecydowanie występował przeciwko waloryzacji świadczeń ponad sumę ubezpieczenia określoną w polisie.

W związku z tym Zarząd PZU Życie uważa, że nie ma przesłanek uzasadniających ujęcie w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym rezerw na potencjalne roszczenia z tytułu portfela ubezpieczeń na życie rodzinnych kontynuowanych.

56. Sprawy sporne

Podmioty z Grupy PZU biorą udział w licznych sporach sądowych, arbitrażowych oraz postępowaniach administracyjnych. Do typowych sporów sądowych, w których biorą udział spółki z Grupy PZU należą spory związane z zawartymi umowami ubezpieczeniowymi, spory dotyczące stosunku pracy oraz spory dotyczące zobowiązań umownych. Do typowych postępowaniach administracyjnych, w których biorą udział spółki z Grupy PZU należą postępowania związane z posiadaniem nieruchomości. Powyższe postępowania i spory mają charakter typowy i powtarzalny, zazwyczaj żadne z nich z osobna nie ma istotnego znaczenia dla Grupy PZU.

Większość sporów z udziałem spółek z Grupy PZU dotyczy dwóch spółek: PZU i PZU Życie. Dodatkowo PZU i PZU Życie są stroną w postępowaniach przed Prezesem UOKiK.

PZU i PZU Życie uwzględniają roszczenia sporne w procesie tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na szkody znane biorąc pod uwagę prawdopodobieństwo niekorzystnego rozstrzygnięcia sporu oraz szacując wartość prawdopodobnego rozstrzygnięcia. W przypadku roszczeń spornych dotyczących waloryzacji rent w PZU Życie roszczenia ujmowane są w pozostałych rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych w kwocie rocznej wartości rent ponad odpowiadającą kwotę rezerwy ustalonej w ramach rezerw matematycznych na życie.

W 2014 roku i do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego w spółkach z Grupy PZU nie wystąpiły postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczące zobowiązań albo wierzytelności PZU lub jednostki od niego bezpośrednio lub pośrednio zależnej, których jednostkowa wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych PZU.

Na 31 grudnia 2014 roku wartość przedmiotu sporu wszystkich 60 534 spraw toczących się przed sądami, organami właściwymi dla postępowani arbitrażowych lub organami administracji publicznej prowadzonych w podmiotach z Grupy PZU wynosiła łącznie 3 056 350 tys. zł. W kwocie tej 2 509 850 tys. zł dotyczy zobowiązań, a 546 500 tys. zł wierzytelności spółek z Grupy PZU, co stanowiło odpowiednio 20,36% i 4,43% kapitałów własnych PZU wg PSR.

Szacując kwoty rezerw na poszczególne sprawy uwzględnia się wszystkie informacje dostępne na datę podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jednak jej wartość może ulec zmianie w przyszłości.

56.1 Uchwały ZWZ PZU w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

Pozwem z 30 lipca 2007 roku wszczęto postępowanie z powództwa Manchester Securities Corporation („MSC”) z siedzibą w Nowym Jorku przeciwko PZU o uchylenie uchwały nr 8/2007 ZWZ PZU z 30 czerwca 2007 roku w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006, jako sprzecznej z dobrymi obyczajami i mającej na celu pokrzywdzenie powoda – akcjonariusza PZU.

Zaskarżona uchwała ZWZ PZU podzieliła zysk netto za rok 2006 w kwocie 3 280 883 tys. zł w następujący sposób:

- na kapitał zapasowy przekazano kwotę 3 260 883 tys. zł;
- na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych przekazano kwotę 20 000 tys. zł.

Wyrokiem z 22 stycznia 2010 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w całości uchylił ww. uchwałę ZWZ PZU. PZU wykorzystał wszystkie możliwe instancje odwoławcze, w tym skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, który 27 marca 2013 roku oddalił tę skargę kasacyjną. Wyrok ten jest prawomocny i nie podlega dalszemu zaskarżeniu.

W ocenie PZU uchylenie ww. uchwały ZWZ PZU nie powoduje po stronie akcjonariuszy powstania roszczenia o wypłatę dywidendy przez PZU.

W związku z uprawomocnieniem się wyroku uchylającego uchwałę nr 8/2007, 30 maja 2012 roku ZWZ PZU podjęło uchwałę o podziale zysku za rok obrotowy 2006 w sposób odpowiadający podziałowi zysku dokonанemu uchyloną uchwałą nr 8/2007. Sprzeciw do uchwały z 30 maja 2012 roku zgłosił MSC i został on zaprotokołowany.

20 sierpnia 2012 roku doręczono PZU odpis pozwu wniesionego przez MSC do Sądu Okręgowego w Warszawie, w którym wymieniona spółka domaga się uchylenia uchwały ZWZ PZU z 30 maja 2012 roku o podziale zysku za rok obrotowy 2006, a wartość przedmiotu sporu została określona przez powoda na 5 054 tys. zł. PZU złożył odpowiedź na pozew domagając się oddalenia powództwa w całości.

17 grudnia 2013 roku Sąd Okręgowy wydał wyrok, którym uwzględnił powództwo w całości i zasądził od PZU na rzecz MSC koszty procesu. 4 marca 2014 roku PZU złożył apelację od ww. wyroku, zaskarżając go w całości. 11 lutego 2015 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem zmienił w całości wyrok Sądu Okręgowego z 17 grudnia 2013 roku, oddalił powództwo MSC i obciążył MSC kosztami procesu. Wyrok Sądu Apelacyjnego jest prawomocny.

W piśmie z 16 grudnia 2014 roku MSC wezwał PZU do zapłaty 264 865 tys. zł z tytułu odszkodowania w związku z uchyleniem uchwały nr 8/2007 ZWZ PZU z 30 czerwca 2007 roku w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006. PZU odmówił spełnienia świadczenia.

Na 31 grudnia 2014 roku nie dokonano zmian w prezentacji kapitałów PZU, mogących potencjalnie wynikać z uchylenia uchwały ZWZ PZU o podziale zysku za rok obrotowy 2006, w tym pozycji „Kapitał zapasowy” i „Zysk (strata) z lat ubiegłych”, nie korygowano środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i nie utworzono rezerw na jakiegokolwiek potencjalne roszczenia dodatkowe wynikające z uchylenia ww. uchwały ZWZ PZU.

56.1.1. Inne wezwania do zapłaty dotyczące podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

W pismach z 17 grudnia 2014 roku Wspólna Reprezentacja SA wezwała PZU do zapłaty kwoty 56 281 tys. zł oraz kwoty 618 tys. zł tytułem roszczeń odszkodowawczych nabytych od akcjonariuszy wynikających z pozbawienia prawa do udziału w zysku PZU. PZU odmówił spełnienia świadczenia.

Poza wyżej wymienionymi pismami akcjonariusze lub byli akcjonariusze przesłali do PZU wezwania do zapłaty oparte o okoliczności faktyczne jak przedstawione powyżej. Niektórzy z wzywających nie wskazują konkretnych kwot, lecz liczbę akcji bądź ograniczają się tylko do żądania zapłaty. PZU udziela odpowiedzi na piśmie stwierdzając, że roszczenia nie istnieją i nie zostaną uwzględnione.

56.1.2. Inne postępowania sądowe dotyczące podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

19 stycznia 2015 roku Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy doręczył odpis wniosku wraz z załącznikami w sprawie wszczętej przez spółkę Wspólna Reprezentacja SA o zawezwanie do próby ugodowej na kwotę 56 281 tys. zł. Na rozprawie 19 lutego 2015 roku PZU odmówił zawarcia ugody.

2 lutego 2015 roku Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy doręczył odpis wniosku MSC o zawezwanie do próby ugodowej na kwotę 264 865 tys. zł. Roszczenie objęte wnioskiem jest tożsame z żądaniem z wezwania MSC z 16 grudnia 2014 roku. Na rozprawie 24 lutego PZU odmówił zawarcia ugody.

Do PZU wpływają odpisy innych wniosków o zawezwania do prób ugodowych z żądaniem zawarcia ugód poprzez zapłatę kwoty z tytułu udziału w zysku za rok obrotowy 2006. Część postępowań została już zakończona.

PZU odmawia zawarcia ugód stwierdzając, że roszczenia nie istnieją i nie zostaną uwzględnione.

Do PZU wpływają pojedyncze odpisy pozwów o zapłatę tytułem dywidendy lub odszkodowania. PZU składa odpowiedzi na takie pozwy konsekwentnie żądając ich oddalenia w całości.

56.2 Postępowania UOKiK wobec PZU

56.2.1. Kara nałożona w 2009 roku dotycząca wzorców umownych

Decyzją z 30 grudnia 2009 roku Prezes UOKiK nałożył na PZU karę pieniężną w wysokości 14 792 tys. zł za stosowanie przez PZU praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na:

- zamieszczaniu we wskazanych wzorcach umownych, postanowień umownych wpisanych do Rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone;
- bezprawnym zamieszczaniu we wskazanych wzorcach umownych postanowień umownych naruszających art. 813 § 1 Kodeksu cywilnego, poprzez wprowadzenie nieobjętej dyspozycją tego przepisu przesłanki niewykorzystanej sumy ubezpieczenia jako warunkującej wysokość zwracanej konsumentowi przez zakład ubezpieczeń składki z tytułu niewykorzystanego okresu ochrony ubezpieczeniowej.

PZU nie zgadzał się zarówno z treścią, jak i z uzasadnieniem decyzji UOKiK. Po kilkuletnich postępowaniach, 6 listopada 2013 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („SOKiK”) z 18 stycznia 2013 roku poprzez: uchylenie decyzji Prezesa UOKiK z 30 grudnia 2009 roku w części, oddalenie odwołania PZU z 18 stycznia 2010 roku (w zakresie dotyczącym postanowień umownych naruszających art. 813 § 1 Kodeksu cywilnego), zmniejszenie kary pieniężnej do kwoty 1 644 tys. zł. Wyrok z 6 listopada 2013 roku jest prawomocny i został zrealizowany poprzez zapłacenie przez PZU zasądzonej kary pieniężnej. 23 czerwca 2014 roku PZU wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku. PZU otrzymał odpowiedź Prezesa UOKiK na skargę kasacyjną 24 lipca 2014 roku. 28 stycznia 2015 roku Sąd Najwyższy wydał postanowienie o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie wyznaczając jednocześnie terminu rozprawy.

56.2.2. Kary nałożone w 2011 roku

56.2.2.1. Sprawa dotycząca refundacji kosztu wynajmu samochodu zastępczego

Prezes UOKiK decyzją z 18 listopada 2011 roku nałożył na PZU karę pieniężną w wysokości 11 287 tys. zł za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 roku Nr 50, poz. 331 z późn. zm.), polegającej na ograniczaniu zakresu odpowiedzialności PZU wobec konsumentów realizujących roszczenie w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego przez:

- nieuznawanie samej utraty możliwości korzystania z uszkodzonego pojazdu za szkodę majątkową i uzależnianie wypłaty odszkodowania za najem samochodu zastępczego od wykazania przez poszkodowanego szczególnych okoliczności związanych z niezbdnością wynajęcia samochodu zastępczego;
- nieuzasadnione pomijanie przy ustalaniu wielkości kwoty refundacji kosztu wynajmu samochodu zastępczego okresu oczekiwania na części zamienne przez warsztat samochodowy;

a także nakazał zaniechanie jej stosowania.

Zarząd PZU nie zgadza się zarówno z samą decyzją jak też z uzasadnieniem prawnym i faktycznym. PZU złożył odwołanie od ww. decyzji 5 grudnia 2011 roku (skutkujące brakiem jej uprawomocnienia się).

Na rozprawie 2 grudnia 2013 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok, w którym oddalił odwołanie PZU oraz zasądził od PZU na rzecz Prezesa UOKiK zwrot kosztów zastępstwa procesowego. 23 grudnia 2013 roku PZU wniósł apelację od tego wyroku. W dniu 17 grudnia 2014 roku Sąd Apelacyjny na rozprawie wydał postanowienie o zawieszeniu powyższego postępowania do czasu rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości w innej sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym.

Niezależnie od podjętych kroków prawnych, PZU posiadał rezerwę na ww. karę, której wysokość zarówno na 31 grudnia 2014 roku, jak i na 31 grudnia 2013 roku wynosiła 11 287 tys. zł.

56.2.2.2. Sprawa dotycząca sprzedaży grupowego ubezpieczenia NNW

Prezes UOKiK decyzją z 30 grudnia 2011 roku nałożył na PZU karę pieniężną w wysokości 56 605 tys. zł za stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję i naruszającej zakaz określony w art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na zawarciu przez PZU i Maximus Broker Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu („Maximus Broker”) porozumienia ograniczającego konkurencję na krajowym rynku sprzedaży grupowego ubezpieczenia NNW dzieci, młodzieży i personelu w placówkach oświatowych, polegającego na podziale rynku zbytu pod względem podmiotowym poprzez przekazanie do obsługi Maximus Broker klientów PZU z terenu województwa kujawsko-pomorskiego w zamian za rekomendowanie tym klientom ubezpieczenia w PZU i jednocześnie zakazał PZU stosowania zarzucanej praktyki.

Zarząd PZU nie zgadza się z ustaleniami stanu faktycznego i argumentacją prawną zawartą w decyzji, ponieważ przy wydawaniu decyzji nie uwzględniono całokształtu materiału dowodowego i dokonano błędnej kwalifikacji prawnej.

18 stycznia 2012 roku PZU złożył odwołanie od ww. decyzji (skutkujące brakiem jej uprawomocnienia się). W odwołaniu PZU wskazał m.in., że:

- żadne porozumienie (poza kurtażowym) pomiędzy PZU a Maximus Broker nie zostało zawarte;
- Prezes UOKiK błędnie pojmuje zasady zawierania umów ubezpieczenia z udziałem brokera;
- większość umów ubezpieczenia zawieranych przy udziale Maximus Broker była zawierana z zakładami ubezpieczeń innymi niż PZU;
- PZU i Maximus Broker nie mogą i nie mogły prowadzić działalności konkurencyjnej na rynkach, na których działają.

22 października 2012 roku PZU otrzymał odpowiedź Prezesa UOKiK na odwołanie, na którą 5 listopada 2012 roku PZU złożył replikę. 13 marca 2015 roku SOKiK zamknął rozprawę i odroczył ogłoszenie wyroku do 27 marca 2015 roku.

Niezależnie od podjętych kroków odwoławczych, PZU posiadał rezerwę na ww. karę, której wysokość zarówno na 31 grudnia 2014 roku, jak i na 31 grudnia 2013 roku wynosiła 56 605 tys. zł.

56.3 Postępowanie UOKiK wobec PZU Życie

1 czerwca 2005 roku Prezes UOKiK wszczął na wniosek kilku wnioskodawców postępowanie antymonopolowe wobec podejrzenia nadużywania przez PZU Życie pozycji dominującej na rynku grupowych ubezpieczeń pracowniczych, które mogło stanowić naruszenie art. 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 82 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. W wyniku rozstrzygnięcia toczącego się postępowania Prezes UOKiK decyzją z 25 października 2007 roku nałożył na PZU Życie karę w wysokości 50 384 tys. zł za utrudnianie korzystania z ofert konkurentów.

Zarząd PZU Życie nie zgadza się zarówno z ustaleniami stanu faktycznego, jak i argumentacją prawną zawartą w decyzji. W ocenie Zarządu PZU Życie przy wydawaniu decyzji nie uwzględniono całokształtu materiału dowodowego i dokonano błędnej kwalifikacji prawnej, a w konsekwencji bezpodstawnie przyjęto, że PZU Życie posiada dominującą pozycję na rynku. PZU Życie złożył odwołanie do SOKiK, w którym sformułował 38 zarzutów materialno- i formalnoprawnych wobec decyzji Prezesa UOKiK.

Po kilkuletnich postępowaniach, SOKiK wyrokiem z 17 lutego 2011 roku częściowo zmienił zaskarżoną decyzję, jednakże oddalając odwołanie PZU Życie w zakresie wysokości nałożonej kary. 6 maja 2011 roku PZU Życie złożył apelację.

9 maja 2013 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem uwzględnił zarzuty PZU Życie i uchylił wyrok SOKiK z uwagi na nieważność postępowania sądowego, zniósł postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i skierował sprawę do ponownego rozpoznania przez SOKiK.

Skutkiem dalszych postępowań, 28 marca 2014 roku SOKiK wyrokiem oddalił odwołanie PZU Życie i zasądził od PZU Życie zwrot kosztów postępowania. 10 lipca 2014 roku PZU Życie wniósł apelację od wyroku SOKiK z 28 marca 2014 roku, zaskarżając wyrok w całości. Sąd wystąpił z odpisem apelacji do pozwanego i pozostałych uczestników, którzy wnieśli odpowiedź na apelację. Następnie akta przesłano do Sądu Apelacyjnego w Warszawie, który wyznaczy termin rozprawy apelacyjnej.

Niezależnie od podjętych kroków odwoławczych, PZU Życie posiadał rezerwę na ww. karę, której wysokość zarówno na 31 grudnia 2014 roku, jak i 31 grudnia 2013 roku wynosiła 50 384 tys. zł.

56.4 Spór z CSC Computer Sciences Polska Sp. z o.o.

56.4.1. Postępowanie przed Sądem Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie

9 kwietnia 2010 roku Sąd Arbitrażowy doręczył PZU Życie pozew o zapłatę w sprawie z powództwa CSC Computer Sciences Polska Sp. z o.o. („CSC”) przeciwko PZU Życie, w którym CSC domagał się zapłaty kwoty łącznie 8 437 tys. euro w związku z wdrażaniem w PZU Życie systemu GraphTalk. W następstwie kolejnych zmian powództwa, CSC domagał się zapłaty kwoty łącznie 35 663 tys. zł wraz z należnymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu CSC (tj. od 31 marca 2010 roku) do dnia zapłaty. Dochodzona kwota obejmowała roszczenia z tytułu m.in.: opłat licencyjnych, prac wdrożeniowych, usług utrzymaniowych i serwisowych, kar umownych i skapitalizowanych odsetek.

31 maja 2010 roku PZU Życie wniósł o stwierdzenie przez Sąd Arbitrażowy czasowej niewłaściwości do rozpoznania części roszczeń oraz o oddalenie powództwa w całości. PZU Życie złożył także pozew wzajemny przeciwko CSC, domagając się zapłaty kwoty 71 890 tys. zł tytułem zwrotu pobranego wynagrodzenia ewentualnie tytułem odszkodowania za nienależyte wykonanie zobowiązań. 31 sierpnia 2010 roku CSC wniósł o oddalenie w całości powództwa PZU Życie z uwagi na brak przesłanek do uwzględnienia tego roszczenia.

Po postępowaniach przed Sądem Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie, 18 grudnia 2012 roku wydał on wyrok („Wyrok SA 108/10”) zasądający od PZU Życie na rzecz CSC kwotę 17 193 tys. zł i umorzył postępowanie w zakresie powództwa głównego w odniesieniu do żądania zapłaty kwoty 8 437 tys. euro z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia wniesienia pozwu. Ponadto Sąd Arbitrażowy oddalił powództwo główne w pozostałej części oraz oddalił powództwo wzajemne PZU Życie.

Na 31 grudnia 2014 roku PZU Życie posiadał rezerwę na przedmiotową sprawę w wysokości 22 668 tys. zł (na 31 grudnia 2013 roku: 50 944 tys. zł).

56.4.2. Postępowanie o stwierdzenie wykonalności Wyroku SA 108/10

23 stycznia 2013 roku CSC złożył do Sądu Okręgowego w Warszawie wniosek o stwierdzenie wykonalności wyroku SA 108/10 („Wyrok 108/10”) oraz nadanie mu klauzuli wykonalności. 15 marca 2013 roku sąd ten wydał postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności temu wyrokowi.

Dnia 18 marca 2013 roku PZU Życie wniósł zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie na ww. postanowienie z 15 marca 2013 roku żądając wstrzymania jego wykonania, na co Sąd 22 marca 2013 roku wydał postanowienie o wstrzymaniu wykonania ww. postanowienia do czasu rozstrzygnięcia zażalenia PZU Życie. W dniu 4 kwietnia 2013 roku CSC wniósł do Sądu odpowiedź na zażalenie PZU Życie wnosząc o jego oddalenie w całości. Sąd Apelacyjny wstrzymał rozpoznanie zażalenia do czasu rozpoznania przez Sąd Okręgowy skargi PZU Życie o uchylenie Wyroku SA 108/10.

28 listopada 2014 roku CSC wniósł o podjęcie postępowania o stwierdzenie wykonalności Wyroku 108/10 w związku z prawomocnym oddaleniem skargi PZU Życie o uchylenie Wyroku SA 108/10 (opisanym w punkcie 56.4.3). Sąd Okręgowy podjął postępowanie i przekazał akta Sądowi Apelacyjnemu celem rozpoznania zażalenia PZU Życie.

56.4.3. Postępowanie w przedmiocie skargi PZU Życie o uchylenie Wyroku SA 108/10

1 lutego 2013 roku PZU Życie złożył w Sądzie Okręgowym w Warszawie skargę o uchylenie Wyroku SA 108/10, wnosząc o jego uchylenie oraz wstrzymanie wykonania.

Po prowadzonych postępowaniach, 12 listopada 2013 roku Sąd Okręgowy oddalił skargę o uchylenie Wyroku SA 108/10. PZU Życie wniósł apelację do Sądu Apelacyjnego w Warszawie, a 17 lutego 2014 roku wpłynęła odpowiedź na apelację. 21 listopada 2014 roku Sąd Apelacyjny wyrokiem oddalił apelację PZU Życie.

56.4.4. Postępowanie przed Sadem Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie w sprawie pozwu o zapłatę

29 marca 2013 roku CSC wystąpił przeciwko PZU Życie do Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie z pozwem o zapłatę łącznej kwoty odsetek ustawowych 6 690 tys. zł dotyczących kwot zasądzonych w postępowaniu opisanym w punkcie 56.4.1 wraz z odsetkami od dnia wniesienia tego nowego pozwu do dnia zapłaty.

Po prowadzonych postępowaniach, 24 kwietnia 2014 roku Sąd Arbitrażowy wyrokiem („Wyrok SA 67/13”) zasądził od PZU Życie na rzecz CSC kwotę 2 397 tys. zł wraz z odsetkami od dnia wyroku do dnia zapłaty, kwotę 40 tys. zł netto tytułem zwrotu opłaty arbitrażowej, kwotę 1 tys. zł tytułem zwrotu opłaty rejestracyjnej oraz kwotę 18 tys. zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. W pozostałym zakresie Sąd Arbitrażowy oddalił powództwo CSC.

56.4.5. Postępowania dotyczące Wyroku SA 67/13

Po wymianie pism procesowych, postanowieniem z 22 sierpnia 2014 roku Sąd stwierdził wykonalność wyroku SA 67/13 („Wyrok 67/13”) w części objętej wnioskiem CSC i nadał Wyrokowi SA 67/13 klauzulę wykonalności. 10 września 2014 roku PZU Życie zaskarżył wskazane postanowienie zażaleniem. Po uzyskaniu przez CSC tytułu wykonawczego, 15 września 2014 roku PZU Życie wypłacił na rzecz CSC objęte klauzulą wykonalności kwoty, czyniąc to z zastrzeżeniem zwrotu.

4 czerwca 2014 roku PZU Życie złożył w Sądzie Okręgowym w Warszawie skargę o uchylenie Wyroku SA 67/13, wnosząc o uchylenie i wstrzymanie wykonania. 25 lipca 2014 roku CSC wniósł odpowiedź na skargę o uchylenie Wyroku SA 67/13.

12 sierpnia 2014 roku CSC złożył w Sądzie Okręgowym w Warszawie skargę o uchylenie Wyroku SA 67/13, wnosząc o jego uchylenie m.in. w części oddalającej żądanie CSC w kwocie 6 689 tys. zł. 26 września 2014 roku PZU Życie złożył odpowiedź na skargę.

Do dnia przekazania rocznego raportu skonsolidowanego nie rozpoznano skarg PZU Życie ani CSC o uchylenie Wyroku SA 67/13.

56.5 Zgłoszenie wierzytelności PZU do masy upadłości spółek z Grupy Kapitałowej PBG

PZU zawierał z PBG SA („PBG”) oraz Hydrobudową Polska SA („Hydrobudowa”), obie firmy z siedzibami w Wysogotowie k/Poznań, umowy zlecenia o okresowe udzielenie gwarancji ubezpieczeniowych (gwarancje kontraktowe). W oparciu o ww. umowy PZU wystawiał gwarancje ubezpieczeniowe. W przypadku gdyby PZU spełnił świadczenie pieniężne z wystawionych gwarancji ubezpieczeniowych, zleceniodawcy zobowiązywali się do zwrotu PZU kwot wypłaconych z tytułu tych gwarancji.

W 2012 roku wszczęto postępowania upadłościowe względem PBG oraz Hydrobudowy. 21 września 2012 roku PZU przystąpił do ww. postępowań zgłaszając swoje wierzytelności do mas upadłości tych spółek.

PBG i Hydrobudowa należą do jednej grupy kapitałowej, której podmiotem dominującym jest PBG i wzajemnie poręczały swoje zobowiązania. Wszystkie wierzytelności, które zgłoszono do masy upadłości Hydrobudowy w kwocie 100 996 tys. zł, w konsekwencji zgłoszono równocześnie do masy upadłości PBG. Z powyższych wierzytelności:

- kwotę 33 747 tys. zł stanowiły wierzytelności, w których poręczycielem zobowiązań z gwarancji wystawionych na zlecenie Hydrobudowy był PBG;
- kwotę 67 249 tys. zł, stanowiły wierzytelności, w których Hydrobudowa była poręczycielem zobowiązań z gwarancji wystawionych na zlecenie PBG.

Wierzytelności PZU w stosunku do masy upadłości PBG (po sprawdzeniu przez sędziego komisarza oraz po weryfikacji przez nadzorcę sądowego) wpisano na listę wierzytelności w kwocie 103 014 tys. zł. Na 31 grudnia 2014 roku kwota wierzytelności wynosi 102 164 tys. zł, a jej zmniejszenie wynikało z upływu terminu części gwarancji, w których nie

zgłoszono roszczeń. Na 29 kwietnia 2015 roku sędzia wyznaczył zgromadzenie wierzycieli (m. in. dla PZU), na którym odbędzie się głosowanie nad propozycjami układowymi PBG.

56.6 Należność powstała w wyniku umowy pożyczki hipotecznej z Metro-Projekt Sp. z o.o.

W 1999 roku PZU Życie udzielił Metro-Projekt Sp. z o.o. („Metro-Projekt”) pożyczkę hipoteczną na okres pięciu lat. Kwota pożyczki wynosiła równowartość 25 500 tys. USD. Zabezpieczenie pożyczki stanowiła hipoteka kaucyjna ustanowiona na nieruchomości składającej się z prawa użytkowania wieczystego gruntu i budynku stanowiącego własność Metro-Projekt, zlokalizowanej w Warszawie przy Al. Jerozolimskich 44.

Metro-Projekt nie spłacił pożyczki, a w listopadzie 2002 roku ogłoszono jego upadłość.

Od roku 2004 toczyły się postępowania wynikające z powództwa syndyka masy upadłości Universal SA o wyłączenie nieruchomości przy Al. Jerozolimskich 44 w Warszawie z masy upadłości Metro-Projekt.

W wyniku zawarcia ugody w roku 2012, w zamian za notarialne oświadczenie o nieodwołalnym zrzeczeniu się wszelkich roszczeń przez masę upadłości Universal SA, masa upadłości Metro-Projekt zapłaciła na rzecz tej pierwszej dodatkową kwotę 5 722 tys. zł.

W 2013 i 2014 roku syndyk masy upadłości Metro-Projekt ogłaszał sprzedaż przedsiębiorstwa upadłej spółki w trybie z wolnej ręki, z zastrzeżeniem przeprowadzenia sprzedaży w formie przetargowo-aukcyjnej. Cena wywoławcza za przedsiębiorstwo wynosiła odpowiednio 110 mln zł, 99 mln zł, 93 mln zł, 90 mln zł i 90 mln zł. Z uwagi na brak ofert we wszystkich przypadkach procedura nie została przeprowadzona.

Kolejne ogłoszenie syndyka masy upadłości dotyczące sprzedaży przedsiębiorstwa opublikowano 25 sierpnia 2014 roku. Cenę wywoławczą ustalono na 80 mln zł, a otwarcie ofert pierwotnie zaplanowane na 24 września 2014 roku, przesunięto na 10 października 2014 roku, a następnie na 17 października 2014 roku. 21 października 2014 roku nastąpiło otwarcie jedynej oferty opiewającej na kwotę 80 mln zł.

18 grudnia 2014 roku syndyk masy upadłości sprzedał przedsiębiorstwo spółki za kwotę 80 mln zł. W opinii syndyka, wierzytelność PZU Życie w kwocie uznanej na liście wierzytelności powinna być zaspokojona w pełni.

Na 31 grudnia 2014 roku wartość bilansowa należności od Metro-Projekt wynosiła 109 478 tys. zł (na 31 grudnia 2013 roku: 83 203 tys. zł). Zmiana wynikała z rozwiązania odpisu z tytułu trwałej utraty wartości zaprezentowanego w punkcie 14.

57. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

57.1 Wynagrodzenia członków Zarządów, osób zarządzających wyższego szczebla i członków organów nadzorczych spółek Grupy PZU łącznie z wynagrodzeniem z zysku oraz informacja o wartości zaliczek, kredytów, pożyczek i gwarancji udzielonych tym osobom

W 2014 i w 2013 roku spółki Grupy PZU nie udzieliły pożyczek ani żadnych podobnych świadczeń członkom Zarządów, osobom zarządzającym wyższego szczebla ani członkom swoich Rad Nadzorczych.

57.1.1. Wynagrodzenia w jednostce dominującej

Wynagrodzenia wypłacone członkom Zarządu, osobom zarządzającym wyższego szczebla oraz członkom Rady Nadzorczej PZU przedstawiono poniżej:

Wynagrodzenia i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze wypłacone przez PZU	1 stycznia – 31 grudnia 2014		1 stycznia – 31 grudnia 2013	
		w tym premie i nagrody specjalne:		w tym premie i nagrody specjalne:
Zarząd, z czego:	8 226	2 812	9 503	3 024
Andrzej Klesyk	2 714	914	2 780	980
Przemysław Dąbrowski	1 054	313	1 135	336
Dariusz Krzewina	1 314	534	642	-
Barbara Smalska ¹⁾	1 088	399	593	-
Tomasz Tarkowski	891	228	1 102	336
Ryszard Trepczyński	1 165	424	1 535	736
Bogusław Skuza ²⁾	-	-	1 716	636
Osoby zarządzające wyższego szczebla (Dyrektorzy Grupy PZU), z czego:	3 717	1 193	3 263	1 122
Rafał Grodzicki	936	312	874	250
Przemysław Henschke	936	312	804	180
Dariusz Krzewina ³⁾	-	-	291	180
Sławomir Niemierka	860	199	863	200
Barbara Smalska ³⁾	-	-	431 ⁴⁾	312 ⁵⁾
Tobiasz Bury	985	370 ⁶⁾	-	-
Rada Nadzorcza, z czego:	1 221	-	1 224	-
Aleksandra Magaczewska	97	-	-	-
Waldemar Maj	90	-	192	-
Zbigniew Ćwiąkałski	168	-	168	-
Tomasz Zganiacz	144	-	144	-
Dariusz Daniluk	57	-	120	-
Zbigniew Derdziuk	120	-	120	-
Dariusz Filar	120	-	120	-
Dariusz Kacprzyk	64	-	-	-
Jakub Karnowski	64	-	-	-
Włodzimierz Kiciński	57	-	120	-
Alojzy Nowak	120	-	120	-
Maciej Piotrowski	120	-	120	-

Wynagrodzenia i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze wypłacone przez pozostałe podmioty z Grupy PZU	1 stycznia – 31 grudnia 2014		1 stycznia – 31 grudnia 2013	
		w tym premie:		w tym premie:
Zarząd, z czego:	2 942	996	3 826	1 224
Andrzej Klesyk	-	-	320	-
Przemysław Dąbrowski	599	200	654	255
Dariusz Krzewina	553	133	1 121	561
Barbara Smalska ¹⁾	596	225	327	-
Tomasz Tarkowski	536	179	510	153
Ryszard Trepczyński	658	259	654	255
Bogusław Skuza ²⁾	-	-	240	-
Osoby zarządzające wyższego szczebla (Dyrektorzy Grupy PZU), z czego:	1 844	478	2 235	1 071
Rafał Grodzicki	455	119	742	357
Przemysław Henschke	455	119	742	357
Sławomir Niemierka	427	70	751	357
Tobiasz Bury	507	170 ⁶⁾	-	-

Całkowita szacunkowa wartość świadczeń niepieniężnych przyznanych przez PZU oraz podmioty zależne PZU	1 stycznia – 31 grudnia 2014		1 stycznia – 31 grudnia 2013	
	Zarząd, z czego:	1307	1 343	
Andrzej Klesyk	282	251		
Przemysław Dąbrowski	186	167		
Dariusz Krzewina ³⁾	217	214		
Barbara Smalska ^{1) 3)}	205	151		
Tomasz Tarkowski	191	181		
Ryszard Trepczyński	226	166		
Bogusław Skuza ²⁾	-	213		
Osoby zarządzające wyższego szczebla (Dyrektorzy Grupy PZU), z czego:	908	401		
Rafał Grodzicki	170	183		
Przemysław Henschke	203	55		
Sławomir Niemierka	358	163		
Tobiasz Bury	177	-		

¹⁾ Barbara Smalska złożyła rezygnację 6 października 2014 roku z dniem 31 grudnia 2014 roku.

²⁾ Bogusław Skuza złożył rezygnację 27 grudnia 2013 roku z dniem 31 grudnia 2013 roku.

³⁾ Dariusz Krzewina i Barbara Smalska zostali powołani do Zarządu PZU 12 marca 2013 roku z dniem 15 marca 2013 roku (dodatkowo Dariusz Krzewina w okresie do 14 marca 2013 roku, a Barbara Smalska w okresie 5 lutego – 14 marca 2013 roku byli Dyrektorami Grupy PZU).

⁴⁾ Wskazana kwota zawiera premię za 2012 rok oraz wynagrodzenie z tytułu pełnienia innych funkcji w PZU i PZU Życie do dnia powołania na stanowisko Dyrektora Grupy.

⁵⁾ Wskazana kwota stanowi premię za 2012 rok z tytułu pełnienia innych funkcji w PZU i PZU Życie.

⁶⁾ Wskazana kwota stanowi premię za 2013 rok z tytułu pełnienia innych funkcji w PZU i PZU Życie.

57.1.2. Wynagrodzenia w pozostałych spółkach Grupy PZU

Wynagrodzenia wypłacone członkom Zarządów i Rad Nadzorczych innych spółek Grupy PZU przedstawiono poniżej:

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2014	1 stycznia – 31 grudnia 2013
Członkowie Zarządów	18 786	11 015
Członkowie Rad Nadzorczych	844	898

57.2 Pozostałe transakcje z podmiotami powiązаныmi

Salda i obroty wynikające z transakcji handlowych pomiędzy Grupą PZU a podmiotami powiązаныmi	1 stycznia – 31 grudnia 2014 roku i na 31 grudnia 2014 roku		1 stycznia – 31 grudnia 2013 roku i na 31 grudnia 2013 roku	
	Kluczowi członkowie kadry kierowniczej podstawowych jednostek ¹	Pozostałe pomioty powiązаныe ²⁾	Kluczowi członkowie kadry kierowniczej podstawowych jednostek ¹	Pozostałe pomioty powiązаныe ²⁾
Składka przypisana brutto				
w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	-	860	-	-
w ubezpieczeniach na życie (łącznie z wolumenami z kontraktów inwestycyjnych)	-	-	-	-
Pozostałe przychody	-	-	-	15
Koszty	-	18	-	-
w tym odpisy na należności dokonane w bieżącym okresie	-	-	-	-
Należności	-	40	-	-
wartość brutto	-	40	-	8 308
odpisy aktualizujące	-	-	-	8 306
wartość netto	-	40	-	2
Zobowiązania	-	11	-	-
Aktywa warunkowe	-	-	-	-
Zobowiązania warunkowe	-	-	-	-

¹⁾ Osoby zarządzające wyższego szczebla, dane wg oświadczeń.

²⁾ Niekonsolidowane spółki w likwidacji oraz jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności.

57.3 Prezentacja transakcji z jednostkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa

Mając na uwadze zapisy Statutu PZU (w szczególności dotyczące ograniczeń prawa głosowania akcjonariuszy innych niż Skarb Państwa oraz zasad powoływania Rady Nadzorczej PZU), dla potrzeb przedstawienia obrotów i sald transakcji z podmiotami powiązаныmi, przyjmuje się założenie, że Skarb Państwa zachował kontrolę nad PZU w rozumieniu MSR 27, a w konsekwencji PZU pozostaje podmiotem zależnym od Skarbu Państwa.

Transakcje z jednostkami zależnymi, współzależnymi i stowarzyszonymi ze Skarbem Państwa stanowiły w przeważającej większości umowy ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz ubezpieczeń na życie i kontraktów inwestycyjnych. Transakcje te są zawierane i rozliczane na warunkach możliwych do uzyskania przez klientów niebędących stronami powiązаныmi. Należności od stron powiązanych oraz zobowiązania wobec stron powiązanych z tytułu umów ubezpieczeniowych mają charakter krótkoterminowy.

Grupa PZU stosuje zwolnienie z konieczności ujawniania transakcji z podmiotami powiązаныmi poprzez fakt znajdowania się pod kontrolą, współkontrolą lub znaczącym wpływem tego samego rządu, o którym mowa w pkt. 25 MSR 24, jednak z uwagi na użyteczność takiej informacji zdecydowała o ujawnieniu wartości przypisu składki oraz wolumenów z kontraktów inwestycyjnych wynikających z transakcji z jednostkami zależnymi, współzależnymi i stowarzyszonymi ze Skarbem Państwa rozumianymi wyłącznie jako spółki prawa handlowego i przedsiębiorstwa państwowe zależne, współzależne i stowarzyszone ze Skarbem Państwa, których listy publikowane są na stronach internetowych Ministerstwa Skarbu Państwa.

W tabeli poniżej przedstawiono przypis składki oraz wolumeny z kontraktów inwestycyjnych wynikające z transakcji z jednostkami zależnymi, współzależnymi i stowarzyszonymi ze Skarbem Państwa.

Jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone ze Skarbem Państwa	1 stycznia – 31 grudnia 2014	1 stycznia – 31 grudnia 2013
Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	69 347	102 371
Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach na życie	30 749	27 514
Razem	100 096	129 885

57.4 Przepis składki oraz wolumeny z kontraktów inwestycyjnych w transakcjach *bancassurance* z bankami zależnymi od Skarbu Państwa

Poniższe tabele zawierają dane dotyczące przypisu składki oraz wolumenów z kontraktów inwestycyjnych w transakcjach *bancassurance* z bankami zależnymi i stowarzyszonymi ze Skarbem Państwa.

Przepis składki oraz wolumeny z kontraktów inwestycyjnych	1 stycznia – 31 grudnia 2014	1 stycznia – 31 grudnia 2013
Bank Powszechna Kasa Oszczędności BP SA	44 815	44 994
Składka przypisana brutto PZU	14 066	17 480
Składka przypisana brutto PZU Życie	30 749	27 514
Bank Ochrony Środowiska SA	1	-
Składka przypisana brutto PZU	1	-
Bank Gospodarstwa Krajowego SA	126	309
Składka przypisana brutto PZU	126	309

57.5 Największe transakcje z jednostkami zależnymi od Skarbu Państwa

Składka przypisana brutto ¹⁾ od 10 największych kontrahentów Grupy PZU będącymi jednostkami zależnymi od Skarbu Państwa

Kontrahent	1 stycznia - 31 grudnia 2014 roku	Kontrahent	1 stycznia - 31 grudnia 2013 roku
Kontrahent 1	44 815	Kontrahent 1	44 994
Kontrahent 2	27 282	Kontrahent 6	30 378
Kontrahent 3	5 017	Kontrahent 8	16 396
Kontrahent 4	3 847	Kontrahent 11	5 619
Kontrahent 5	3 189	Kontrahent 4	5 366
Kontrahent 6	2 530	Kontrahent 5	5 263
Kontrahent 7	1 925	Kontrahent 3	4 289
Kontrahent 8	1 521	Kontrahent 2	4 160
Kontrahent 9	1 154	Kontrahent 7	1 763
Kontrahent 10	1 106	Kontrahent 9	1 476

¹⁾ Pozycja obejmuje składkę przypisaną brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych, ubezpieczeniach na życie oraz wolumeny z kontraktów inwestycyjnych.

58. Zatrudnienie

Poniższa tabela przedstawia średnie zatrudnienie w etatach w spółkach Grupy PZU.

Wyszczególnienie	1 stycznia - 31 grudnia 2014	1 stycznia - 31 grudnia 2013
Zarządy (liczba osób na koniec okresu sprawozdawczego)	77	42
Kadra kierownicza	1 216	957
Doradcy	2	11
Pozostali pracownicy	15 629	13 082
Razem	16 924	14 092

Wzrost zatrudnienia w Grupie PZU w 2014 roku wynika z rozszerzenia Grupy PZU o nowo nabyte jednostki: (Lietuvos Draudimas AB – 1 092 etaty, Link4 – 579, AAS Balta – 544, pozostałe spółki – 572).

59. Pozostałe informacje

59.1 Wynagrodzenie biegłego rewidenta

W tabeli poniżej zaprezentowano kwoty należne podmiotom uprawnionym do badania sprawozdań finansowych PZU wypłacone lub należne za dany okres, powiększone o podatek VAT, określone zgodnie z zasadą memoriału.

Wyszczególnienie	1 stycznia - 31 grudnia 2014 ¹⁾	1 stycznia - 31 grudnia 2013 ²⁾
Badanie sprawozdań finansowych	714	633
Inne usługi poświadczające	248	887
Usługi doradztwa podatkowego	-	416
Pozostałe usługi	27	34
Razem	989	1 970

¹⁾ Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych za 2014 rok jest KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.

²⁾ Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych za 2013 rok był Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.

Umowę z KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. o przeglądy oraz badania jednostkowych sprawozdań finansowych PZU i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy PZU za lata obrotowe 2014 – 2016 z opcją przedłużenia na lata 2017-2018 zawarto 26 czerwca 2014 roku.

59.2 Restrukturyzacja zatrudnienia

8 września 2014 roku Zarządy PZU i PZU Życie podjęły decyzję o kontynuacji procesu restrukturyzacji zatrudnienia i ogłosiły zamiar przeprowadzenia zwolnień grupowych, zgodnie z ustawą z 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. z 2003 roku, Nr 90, poz. 844 z późn. zm.) (ustawa o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy).

11 września 2014 roku PZU i PZU Życie oraz związki zawodowe działające przy tych spółkach zawarły porozumienie określające warunki restrukturyzacji zatrudnienia. Finalny kształt dokumentu powstał w oparciu o doświadczenia i rozwiązania wypracowane podczas analogicznych negocjacji w latach ubiegłych.

Restrukturyzację zatrudnienia przeprowadzono w zaplanowanym okresie (październik – listopad 2014 roku) i finalnie objęła ona w PZU i PZU Życie 643 osoby, w tym redukcja zatrudnienia dotyczyła 171 pracowników.

Osobom, które były zwalniane lub które nie przyjęły zaproponowanej zmiany warunków zatrudnienia (analogicznie jak podczas wszystkich etapów restrukturyzacji zatrudnienia, tj. w latach 2010-2013) proponowane były korzystniejsze warunki odejścia niż te, przewidziane prawem. Wysokość dodatkowych odpraw uzależniono od stażu pracy w Grupie PZU i wysokości wynagrodzenia danego pracownika.

18 grudnia 2014 roku Zarząd PZU podjął decyzję o rozpoczęciu działań restrukturyzacyjnych związanych z wdrożeniem nowych systemów informatycznych i automatyzacją procesów operacyjnych. Planowane rozpoczęcie procesu restrukturyzacji przewidziane jest na rok 2015.

Na 31 grudnia 2014 roku rezerwa na koszty restrukturyzacji wyniosła 9 354 tys. zł.

59.3 Zmiany w funkcjonowaniu otwartych funduszy emerytalnych

Ustawą z 6 grudnia 2013 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz. U. z 2013 roku poz. 1717) wprowadzono zmiany w funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Nowe przepisy prawa mają wpływ na funkcjonowanie OFE PZU i PTE PZU w roku 2014 i w latach następnych.

Zgodnie z wprowadzonymi zmianami, zobowiązano OFE PZU do przekazania do ZUS aktywów odpowiadających wartości 51,5% jednostek rozrachunkowych zapisanych na rachunku każdego członka OFE PZU. 3 lutego 2014 roku OFE PZU przekazał do ZUS odpowiadające wartości umorzenia aktywa. Transfer aktywów do ZUS w istotny sposób wpływa na

wielkość przychodów PTE PZU z tytułu zarządzania aktywami, a w konsekwencji na wyniki segmentu „Ubezpieczenia emerytalne”.

Łączny wpływ przekazania aktywów OFE PZU do ZUS oraz pozostałych zmian w systemie emerytalnym na przychody PTE PZU w roku 2014 i kolejnych okresach nie jest możliwy do wiarygodnego oszacowania, w szczególności ze względu na niepewność co do ostatecznej liczby członków w dalszym ciągu przekazujących składki do OFE, wielkości tych składek oraz okresu, w jakim będą one przekazywane do OFE PZU przy uwzględnieniu sposobu przenoszenia uprawnień emerytalnych ubezpieczonych z OFE PZU do ZUS przed wypłatą emerytur. W ocenie Zarządu PZU, skutki tych zmian nie wpłyną na zdolność PTE PZU do kontynuowania działalności w dającej się przewidzieć przyszłości.

59.4 Pożyczka i dokapitalizowanie PZU Lietuva

25 września 2014 roku pomiędzy PZU a PZU Lietuva zawarto umowę pożyczki podporządkowanej na kwotę 46 000 tys. euro. Celem udzielenia pożyczki było dostarczenie środków na nabycie Oddziału Codan oraz spełnienie wymogów organu nadzoru litewskiego w zakresie minimalnego marginesu wypłacalności (przed i po przejęciu aktywów Oddziału Codan margines wypłacalności miał kształtować się na poziomie co najmniej 120%). Pożyczkę udzielono na minimum 5 lat, a umowa nie określała maksymalnego czasu spłaty pożyczki. Zgodnie z prawem litewskim, pożyczka podporządkowana może zostać udzielona na minimum 5 lat. Oprocentowanie pożyczki określono na warunkach rynkowych (EURIBOR 3M powiększony o marżę w wysokości 340 p.b.).

Zgodnie z umową, część pożyczki wraz z naliczonymi odsetkami (łącznie nie mniej niż 37 000 tys. euro) została skonwertowana na objęcie nowej emisji akcji PZU Lietuva. 24 października 2014 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PZU Lietuva podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego PZU Lietuva o 86 000 tys. litów w drodze emisji 860 000 akcji zwykłych o wartości nominalnej 100 litów każda i cenie emisyjnej 150 litów za jedną akcję. Łączna wartość akcji nowej emisji wyniosła 129 000 tys. litów (około 37 361 tys. euro).

Tego samego dnia podpisano umowę pomiędzy PZU Lietuva a PZU dotyczącą objęcia akcji nowej emisji.

Pożyczka, jako transakcja pomiędzy spółkami w Grupie, podlega eliminacji w procesie sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego i nie wpływa na jego strukturę.

59.5 Pożyczka dla Link4

12 września 2014 roku pomiędzy PZU a Link4 zawarto umowę pożyczki podporządkowanej na kwotę 30 000 tys. zł. Spłata pożyczki powinna nastąpić 15 września 2019 roku lub w następnym dniu roboczym, a wcześniejsza spłata możliwa jest wyłącznie w przypadku likwidacji Link4 lub po uzyskaniu zgody KNF.

Oprocentowanie pożyczki określono na warunkach rynkowych (WIBOR 6M powiększony o 350 p.b.).

Pożyczka, jako transakcja pomiędzy spółkami w Grupie PZU, podlega eliminacji w procesie sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego i nie wpływa na jego strukturę.

59.6 Kontrola Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w PZU Życie

W okresie od 12 sierpnia do 3 października 2014 roku Urząd Komisji Nadzoru Finansowego przeprowadził kontrolę w PZU Życie. Kontrola objęła działalność i stan majątkowy PZU Życie w zakresie:

- organizacji i zarządzania;
- rachunkowości;
- polityki lokacyjnej;
- rezerw techniczno – ubezpieczeniowych;
- spełniania świadczeń.

Do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego PZU Życie nie otrzymał protokołu pokontrolnego.

59.7 Sytuacja na Ukrainie

W 2014 roku sytuacja polityczna i ekonomiczna na Ukrainie uległa pogorszeniu. Niepokoje społeczne oraz trendy separatystyczne we wschodniej Ukrainie pogłębiły kryzys gospodarczy powodując zwiększony deficyt budżetowy, wyczerpywanie rezerw walutowych Narodowego Banku Ukrainy, pogorszenie ratingów dla rządowych instrumentów dłużnych oraz znaczące osłabienie hrywny ukraińskiej.

W związku z niepewną sytuacją zarządy PZU Ukraine i PZU Ukraine Life Insurance (zwane dalej razem „Spółkami Ukraińskimi”) podjęły decyzje mające na celu ograniczenie ryzyka:

- w zakresie działalności ubezpieczeniowej poza standardowo stosowanymi wyłączeniami (wojna, terroryzm, itp.), stosowane jest wyłączenie z ochrony ubezpieczeniowej niezgodnych z prawem działań osób trzecich. Ponadto, tymczasowo nie zawierane i nie przedłużane są umowy ubezpieczenia majątkowego dla osób fizycznych i prawnych, w tym nieruchomości, które są przedmiotem zastawu lub hipoteki w przypadku, gdy miejscem wykonania umowy jest terytorium obwodów donieckiego i ługańskiego. Podobnie jest w przypadku ubezpieczeń odpowiedzialności spedytora i przewoźnika oraz ubezpieczeń ładunków, jeżeli trasa przewozu przechodzi przez terytorium ww. obwodów;
- likwidacja biura regionalnego PZU Ukraine w Symferopolu oraz centrum obsługi klientów w Sewastopolu. Ponadto, w obwodach donieckim i ługańskim zamknięto 4 biura sprzedaży i dwie agencje;
- kroki zmierzające do przeniesienia części aktywów jak środki pieniężne na rachunkach bieżących oraz depozyty bankowe należących do Spółek Ukraińskich do wybranych banków działających na Ukrainie. Kryterium doboru tych banków jest przede wszystkim posiadanie wiarygodnego dominującego akcjonariusza zagranicznego.

Zarówno w 2014 roku jak i w pierwszych miesiącach 2015 roku Spółki Ukraińskie realizowały plany sprzedażowe zaakceptowane przez Radę Nadzorczą.

Zarząd PZU we współpracy z zarządami Spółek Ukraińskich prowadzi stały monitoring sytuacji na Ukrainie. Na dzień podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd PZU zakłada, że dalsza działalność Spółek Ukraińskich będzie kontynuowana zgodnie z przyjętymi założeniami. Tym niemniej, istniejąca na Ukrainie niestabilność gospodarcza może w przyszłości wpłynąć negatywnie na sytuację finansową i wyniki finansowe Spółek Ukraińskich w sposób, który w chwili obecnej nie może być wiarygodnie przewidziany. Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe odzwierciedla bieżącą ocenę Zarządu PZU w tym zakresie.

59.8 Przychody pochodzące z wymiany towarów i usług

W 2014 roku ani w 2013 roku Grupa PZU nie uzyskała przychodów pochodzących z wymiany towarów i usług.

59.9 Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

59.9.1. Sprzedaż akcji PZU Lietuva

2 lutego 2015 roku podpisano umowę sprzedaży akcji spółki PZU Lietuva, na podstawie której Gjensidige Forsikring ASA z siedzibą w Oslo (Norwegia) nabył 1 761 941 akcji zwykłych imiennych w PZU Lietuva o wartości nominalnej 100 litów (28,96 euro) każda, stanowiących łącznie 99,879% akcji w kapitale zakładowym PZU Lietuva.

Sprzedaż akcji jest uzależniona od spełnienia się następujących warunków zawieszających:

- braku sprzeciwu Banku Litwy wobec nabycia akcji PZU Lietuva przez kupującego;
- uzyskania zgód łotewskiego i estońskiego organu antymonopolowego albo pisemnych potwierdzeń, że takie zgody nie są wymagane;
- uzyskania zgody Litewskiej Rady Konkurencji;
- ukończenia procesu wydziałania aktywów i zobowiązań PZU Lietuva związanych z działalnością prowadzoną przez oddziały PZU Lietuva na Łotwie i w Estonii do Grupy PZU;
- uzyskania zgody Banku Litwy na wcześniejszą spłatę przez PZU Lietuva pożyczki podporządkowanej udzielonej PZU Lietuva przez PZU;
- uzyskania zgody norweskiej Komisji Nadzoru Finansowego na nabycie akcji PZU Lietuva przez kupującego;
- zrzeczenia się prawa pierwokupu przez akcjonariusza mniejszościowego PZU Lietuva (posiadającego 0,121% akcji w kapitale zakładowym) w stosunku do akcji PZU Lietuva na rzecz PZU;
- uzyskania zgody litewskiej komisji rządowej na nabycie akcji PZU Lietuva przez kupującego albo pisemnego potwierdzenia, że taka zgoda nie jest wymagana.

Ziszczenie się powyższych warunków zawieszających powinno nastąpić do 30 listopada 2015 roku.

Płatność za akcje PZU Lietuva wynosi 54 000 tys. euro i zostanie skorygowana o różnicę pomiędzy szacowaną wartością aktywów netto a kwotą referencyjną aktywów netto, a także 4 płatności dokonywane w okresach 6-miesięcznych, każdorazowo w wysokości 1,5% kwoty nadwyżki kapitałowej obliczanej jako różnica pomiędzy faktycznymi kapitałami własnymi PZU Lietuva ustalonymi zgodnie z wymogami Banku Litwy oraz wymaganymi kapitałami PZU Lietuva wyliczonymi zgodnie z przepisami prawa oraz regulacjami wiążącymi PZU Lietuva.

59.9.2. Nabycie akcji Aquaform SA

15 stycznia 2015 roku podpisano umowę sprzedaży akcji spółki Aquaform SA pomiędzy Saniku SA oraz Shower Star B.V. (Sprzedawcy) a Armaturą Kraków SA i Armatoora SA (Kupujący). Na jej podstawie Armatura Kraków SA i Armatoora SA nabyły łącznie 8 421 053 akcji w spółce Aquaform SA, o wartości nominalnej 0,38 zł za akcję.

Cena nabycia składa się ze stałej ceny wynoszącej 5 300 tys. euro oraz ceny dodatkowej, która stanowi 6,5% łącznej wartości sprzedaży powyżej 24 000 tys. euro uzyskanej przez Aquaform SA na rynkach w Niemczech, Austrii, Szwajcarii, Francji, Holandii i Luksemburgu w latach od 2015 do 2017.

Łączny udział Armatura Kraków SA i Armatoora SA w kapitale akcyjnym Aquaform SA stanowi 84,21%, co daje 84,21% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

59.9.3. Postępowanie administracyjne Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

30 stycznia 2015 roku PZU Życie otrzymał pismo od UOKiK z 26 stycznia 2015 roku zawiadamiające o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego PZU Życie nie otrzymał dodatkowych informacji w tej sprawie.

59.9.4. Rozliczenie transakcji nabycia akcji Link4

11 marca 2015 roku sporządzono ostateczne rozliczenie transakcji nabycia akcji Link 4 opisanej w punkcie 2.4.5.2. Z uwagi na różnicę pomiędzy ostateczną wartością aktywów netto a ich kwotą referencyjną RSA zapłaciło PZU wynikającą stąd różnicę w wysokości 2 070 tys. euro. Ostateczna cena nabycia wyniosła 91 816 tys. euro.

Podpisy osób wchodzących w skład Zarządu PZU:

Imię i nazwisko

Stanowisko / Funkcja

Andrzej Klesyk

Prezes Zarządu PZU

.....

(podpis)

Przemysław Dąbrowski

Członek Zarządu PZU

.....

(podpis)

Dariusz Krzewina

Członek Zarządu PZU

.....

(podpis)

Tomasz Tarkowski

Członek Zarządu PZU

.....

(podpis)

Ryszard Trepczyński

Członek Zarządu PZU

.....

(podpis)

Osoba odpowiedzialna za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego:

Katarzyna Łubkowska

Dyrektor
Biura Rachunkowości

.....

(podpis)

Warszawa, 16 marca 2015 roku